



Larvik
kommune

Kommuneplanens handlingsdel
og økonomiplan

Kommunedirektørens forslag

Strategidokument 2024-2027



Innholdsfortegnelse

PROFIL OG PRIORITERINGER.....	5
Kommunedirektørens innledning.....	5
Utfordringer og vår plan.....	10
Profil og prioriteringer.....	18
Strategier for utvikling.....	18
“Bærekraft 2030”.....	20
Prioriterte utviklingsprosjekt.....	21
Svakheter i forslaget.....	27
Oppbygging av strategidokumentet.....	30
Kommuneplanens samfunnsdel.....	32
Mål.....	32
Visjon, verdier og filosofi.....	32
Visjonsbeskrivelse.....	32
Prioriteringer.....	32
Oppfølging av kommuneplanen.....	33
Plangrunnlag og planbehov i perioden.....	34
Kommunens plansystem.....	34
Planstrategi og gjeldende planer.....	34
Økt gjennomføringskraft.....	34
En planmodell for deltagelse og kunnskapsbaserte valg.....	34
KOMMUNENS INNSATSOMRÅDER OG BÆREKRAFT 2030.....	36
Innledning om Bærekraft 2030.....	36
Skape i Larvik - Den verdiskapende kommunen.....	37
Beskrivelse av innsatsområdet.....	37
Kommunens mål for innsatsområdet.....	38
Leve og bo i Larvik - Den livskraftige kommunen.....	39
Beskrivelse av innsatsområdet.....	39
Kommunens mål for innsatsområdet.....	40
Møte Framtida i Larvik - Den miljøbevisste og klimavennlige kommunen.....	41
Beskrivelse av innsatsområdet.....	41
Kommunens mål for innsatsområdet.....	42
Samarbeid i Larvik - Den samskapende kommunen.....	43
Beskrivelse av innsatsområdet.....	43
Kommunens mål for innsatsområdet.....	44
ØKONOMISKE HOVEDTALL.....	45
Økonomiske hovedtall.....	45
Kommunale begreper.....	46
Budsjettpremisser.....	47
Sentrale inntekter.....	48
Sentrale utgifter.....	51
Finansinntekter og -utgifter.....	53
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner.....	55
Økonomisk utvikling i planperioden.....	56
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter.....	56
Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter.....	57
Klimabudsjett.....	58
Innledning.....	58
Klimagassutslipp i Larvik.....	60
Klimatiltak med i økonomiplanen.....	63
Ordforklaring til klimabudsjettet.....	76
LARVIK KOMMUNES TJENESTEOMRÅDER.....	77
Interne funksjoner.....	77

Driftsbudsjett for området.....	77
Området består av.....	77
De viktigste veivalgene for området.....	78
Gjeldende planer for området.....	78
Måltabell for området.....	79
Oppdrag for tjenesteområdet.....	82
Investeringsbudsjett for området.....	86
Felles stab og støtte.....	89
Fellesutgifter.....	94
Folkevalgte styringsorganer.....	95
Revisjon og kontrollutvalg.....	97
Overføring til kirkelig fellesråd.....	98
Overføring til andre etter vedtak.....	99
Helse og mestring.....	101
Driftsbudsjett for området.....	101
Området består av.....	101
De viktigste veivalgene for området.....	102
Gjeldende planer for området.....	102
Måltabell for området.....	103
Oppdrag for tjenesteområdet.....	106
Investeringsbudsjett for området.....	109
Hjemmetjenester.....	112
Sykehjem.....	115
Larvik helsehus.....	119
Funksjonshemmede.....	121
Psykisk helse og avhengighet.....	125
Arbeid og Aktivitet.....	128
Fellesfunksjoner Helse og mestring.....	130
Tjenester og forvaltning.....	136
Oppvekst og kvalifisering.....	138
Driftsbudsjett for området.....	138
Området består av.....	138
De viktigste veivalgene for området.....	138
Gjeldende planer for området.....	139
Måltabell for området.....	140
Oppdrag for tjenesteområdet.....	144
Investeringsbudsjett for området.....	149
Skole.....	151
Barnehage.....	156
Barne- og familietjenester.....	161
NAV.....	164
Larvik Læringscenter.....	168
Barnevernet.....	170
Fellesfunksjon Oppvekst og kvalifisering.....	173
Verdiskaping og stedsutvikling.....	177
Driftsbudsjett for området.....	177
Området består av.....	177
De viktigste veivalgene for området.....	177
Gjeldende planer for området.....	178
Måltabell for området.....	179
Oppdrag for tjenesteområdet.....	183
Investeringsbudsjett for området.....	190
Arealplan.....	193
Innbyggerkontakt og byggesak.....	196

Geodata.....	199
Kultur og idrett.....	200
Næring og ressursforvaltning.....	207
Fellesfunksjon Verdiskaping og stedsutvikling.....	208
Eiendom og teknisk drift.....	212
Driftsbudsjett for området.....	212
Området består av.....	212
De viktigste veivalgene for området.....	213
Gjeldende planer for området.....	215
Måltabell for området.....	216
Oppdrag for tjenestoområdet.....	218
Investeringsbudsjett for området.....	223
Kommunalteknikk.....	230
Brann og redning.....	233
Eiendom.....	236
Fellesfunksjon Eiendom og teknisk drift.....	239
GEBYRLISTE.....	241
Gebyr- og betalingssatser.....	241
Kommunalteknikk.....	241
Brann og redning.....	246
Overføring til Larvik kirkelige fellesråd.....	246
Helse og mestring.....	246
Skole og SFO.....	247
Barnehage.....	250
Larvik Læringssenter.....	251
Kultur og Idrett.....	252
Gebyrforskrift for plan-, bygge- og oppmålingssaker.....	257
Forskriftsskjema Økonomiplan.....	270
Forskriftsskjema Økonomiplan.....	271
§ 5-4 Bevilgningsoversikt drift.....	271
§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto.....	272
§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift.....	273
§ 5-5 Bevilgningsoversikt investering (første ledd).....	274

PROFIL OG PRIORITERINGER

Kommunedirektørens innledning

Utvikling uten økonomisk vekst krever samarbeid og tillit, stramme prioriteringer og god styring

Gode og effektive tjenester

Vi har dyktige og dedikerte ansatte som skaper gode tjenester for våre innbyggere hver dag. Når vi utarbeider vårt forslag til Strategidokument, og gir våre beste råd til kommunestyret om hvilke prioriteringer som bør gjøres, er det med kunnskap og innspill fra alle tjenesteområder.

Vi jobber i en organisasjon som leverer kvalitet og som styres effektivt og godt. Vårt oppdrag er å få jobben gjort, se fremover og forberede oss på det som kommer – samtidig som vi tar vare på folka våre.

Sterke krefter påvirker oss

Verdens klima, og miljøutfordringer, stadig flere unge utenfor arbeid og utdanning, krig i Europa og Midtøsten, et urolig finansmarked og fare for økt polarisering i samfunnet påvirker vår økonomi og våre prioriteringer.

Staten har lenge vaslet en reduksjon i den oljefinansierte velferden og at kommunene i fremtiden må skape velferd for flere, samtidig som vi blir færre i arbeid til å finansiere og løse behovene. Nå skjer det, og det koster. Statsbudsjettet 2024 ga Larvik kommune reduserte inntekter på ca 10 mill mindre enn forespeilet i revidert statsbudsjett våren 2023. Konsekvensene for Larvik er alvorlige.

Et fattigdomsbevarende inntektssystem

Alle kommuner har samme krav til å levere lovpålagte tjenester til sine innbyggere. Hoveddelen av inntektene kommer fra staten som skatt og rammetilskudd, gjennom inntektssystemet.

Men kommunene får ikke en lik sum pr. innbygger å skape velferd for. Systemet er bygget opp slik at de rike kommunene beholder mer av skatteinntektene pr. innbygger. Det bidrar til at de som trenger mest hjelp får minst. Denne skjevfordelingen er i ferd med å bli en av de største samfunnsutfordringene i Norge, og fører til at vi ikke lenger vil få tilgang på likeverdige tjenester uavhengig av hvor vi bor.

En situasjon som krever tøffe prioriteringer

Statlig detaljstyring; rettighetslovgivning og bemanningsnormer, har redusert og til dels fjernet det politiske handlingsrommet for kommuner som Larvik. Regner vi med alle kommunens inntekter, får vi betydelig mindre å skape velferd for, enn gjennomsnittskommunen. Et rettferdig inntektssystem, med full inntektsutjevning, hadde gitt oss 111 millioner kroner mer hvert år, bare i økte skatteinntekter.

Når Larvik er i en situasjon der befolkningsveksten over tid har vært i eldre aldersgrupper og vi allerede driver som en av de mest effektive kommunene i landet, treffes vi enda hardere av inflasjon, økte kostnader og renter. Situasjonen er alvorlig og krever tøffe tiltak og prioriteringer.

Rammebetingelser i endring

Våre rammebetingelser som kommune er i sterk endring, det samme gjelder for innbyggernes behov. Vi ser at ulikhet mellom folk, kommuner og land øker raskt. Vi ser at natur, velferd og demokrati trues. Norge har endret seg. Larvik må endre seg. Skal vi som kommune levere gode tjenester i årene som kommer må vi finne nye løsninger, både når det gjelder finansiering og hvordan vi styrer og skaper velferd.

Økte utgifter og høye renter

Det er godt å leve i Larvik. Vi har fremdeles befolkningsøkning, men den er størst i aldersgruppen over 65 år, samtidig som vi har fallende barnetall på 23. året.

Vi utfordres av økte renter, høye pensjonskostnader og økt prisnivå. Bare lisenskostnadene våre vokser med over 4 millioner kroner i 2024 og økningen blir enda større fra 2025. Totalt forventes kostnadene til kjøp av varer og tjenester å øke med 30 millioner kroner neste år. I tillegg kommer kommunes utgifter til strøm, som har økt med ca. 47 millioner kroner siden 2020. Rentekostnadene har, til tross for at gjeldsgraden er redusert, økt med 147 millioner kroner fra 2020 til 2024.

Endringene skjer raskt, er omfattende og slår rett inn i våre drifts- og investeringsbudsjett. Vi blir utfordret både på forutsigbarhet og forsvarlighet i tjenestene våre.

Lave inntekter og høy gjeld

Larvik kommune har lave inntekter og høy gjeld. Vi driver allerede effektivt. Vi har behov for å øke bemanningen fordi flere innbyggere har behov for velferdstjenester, spesielt innenfor omsorg og psykisk helse. Vi trenger realistiske og forutsigbare rammer for å levere våre kjerneoppgaver innen oppvekst og helse. Vi trenger penger til investeringer i heldøgns omsorgsplasser og legevakt, boliger for flyktninger og ny kompetanse for våre medarbeidere, og til å vedlikeholde våre bygg og til tiltak som fremmer innovasjon, næringsutvikling, attraktivitet og verdiskaping.

Denne kombinasjonen av økonomiske utfordringer og fremtidige behov gjør at vi står foran viktige oppgaver og vanskelige valg.

Eiendomsskatt er ikke nok

I desember 2022 vedtok kommunestyret å innføre eiendomsskatt fra 2023. Samtidig ble det vedtatt å etablere "Bærekraft 2030", et omstillingsprogram som skal identifisere tiltak i Strategidokumentet i perioden 2024–2027. Kommunedirektøren vurderer at selv full effekt av eiendomsskatt i 2026 ikke er tilstrekkelig. Det er derfor estimert behov for økonomisk effekt av "Bærekraft 2030" tilsvarende 56 millioner kroner i 2027. Dette estimatet må økes i takt med konsekvensene renteøkninger og prisstigning har for våre driftsbudsjett.

Budsjett med eller uten eiendomsskatt

Kommunestyret 2020–2023 har gjennom vedtak i Rammesaken i juni 2023 satt føringene for Strategidokumentet 2024–2027, med eiendomsskatt. Hvis det nye kommunestyret ønsker å fjerne eiendomsskatten må det foreligge klare alternativer og konsekvensene må utredes. Det må så utarbeides en plan for å fase ut eiendomsskatten, der kommunestyret gir føringer for arbeidet. Det nye kommunestyret må få nødvendig tid til å vurdere konsekvensene, alternative finansielle løsninger,

behov for investeringer, driftstiltak og vurderinger av omstillingstiltak i “Bærekraft 2030”, før beslutning fattes.

Risiko og usikkerhet

Det økonomiske opplegget vedtatt for 2023–2026 var finansielt svakt, selv med innføring av eiendomsskatt. Inntil full effekt av eiendomsskatt slår inn i 2026, ble 116 millioner kroner av driften i 2023 finansiert med bruk av midler over disposisjonsfondet. Vi presiserte samtidig at dette ikke var en bærekraftig løsning og at det var risiko knyttet til rentekostnader, skatteinntekter og prisstigning.

Gjennom 2023 har alle disse forholdene slått inn, i mye sterkere grad enn forutsatt. Vi må derfor søke å redusere risiko og usikkerhet – for å bidra til forutsigbarhet og stabil drift.

Vi starter jobben - et realistisk budsjett

Larvik kommune har over år hatt et merforbruk i tjenesteproduksjonen. Vi har et aktivitetsnivå på ca 60 millioner kroner for høyt i forhold til budsjett. Prognosen for 2023 er på over 50 millioner kroner grunnet styrkinger underveis i året. Vi har likevel levert med positivt driftsresultat de siste årene, på grunn av flere år med mer inntekter knyttet til skatt og overskudd fra vårt primæroppgavefond de fleste årene.

Det har i perioden vært vedtatt tiltak for å bidra til økonomisk balanse i driften, men ikke tilstrekkelig. Det har vært vedtatt kutt i budsjett, men ikke i aktivitet, og fra staten har vi blitt pålagt økt aktivitet uten full finansiering. Dette har gradvis forverret situasjonen.

Vedvarende merforbruk gir dårlig styring

Med økende finansiell risiko, vekst i våre innbyggers behov og reduserte driftsbudsjett er det nødvendig å ta ned merforbruket for å sikre grunnlag for ansvarlig økonomistyring. Kommunedirektøren foreslår derfor kutt og reduksjon i våre tjenester tilsvarende 38,5 millioner kr i 2024, som øker gradvis de neste årene, til 81,9 millioner kroner i 2027.

Larvik satser på “Våre unge”

Samtidig må de store virksomhetsområdene skole og barnehage sikres bedre balanse mellom vedtatt aktivitetsnivå og tilgjengelig budsjett. Det vil også forenkle arbeidet med å ta ut effektene av planlagt omstillings- og utviklingsarbeid fremover. Vi foreslår derfor ressurser til å sikre innholdet i våre skoler og barnehager. Vi må lykkes bedre med å få alle som kan i jobb, og inkludere flere. Arbeidet i “Våre unge” gis prioritet og sikres kontinuitet.

Larvik tar demografiutviklingen på alvor

I våre sykehjem og hjemmetjenester må vi iverksette tiltak for å dempe veksten i behov for helse- og omsorgstjenester. Vi jobber systematisk for å sikre forsvarlig kapasitet og vi foreslår strukturtiltak for å fremme rekruttering, effektivitet og kvalitet. Det foreslås derfor en økning av budsjettet for disse områdene.

Økt forutsigbarhet

For å redusere og kompensere for svakhetene i budsjettforslaget er hovedgrepet å holde fast på vedtatt handlingsregel for gjeld, slik at vår kjernegjeld (lån til alle investeringer utenom til vann, avløp og renovasjon) ikke vokser mer enn våre frie inntekter, samtidig som vi sikrer minst 15 prosent egenkapital i

investeringsprosjektene. Det er for å redusere gjeldsveksten, øke forutsigbarheten og dempe presset på våre driftsbudsjetter.

Vi holder fast og prioriterer stramt

Å bygge en kommune tar generasjoner. I dette arbeidet går kommunestyret foran, ved å beskrive behov, sette mål, prioritere ressurser og heie oss frem. Som vedtatt i tidligere strategidokument viderefører vi eksisterende satsinger og holder fast ved vedtatte mål. Men på grunn av svakere økonomi må vi prioritere strammere.

Vi har startet, men vi må forberede oss på en sterkere dreining av ressursbruken i tråd med demografisk utvikling, fra barn og unge til eldre, og på å diskutere nivå på våre tjenester. Vi foreslår noen strukturtiltak, men må forberede oss på at det i framtiden ikke vil være rom for annet enn de mest effektive strukturer på skoler, barnehager, sykehjem og øvrige kommunale tjenester.

Arbeidet med å invitere innbyggere, frivillig sektor og næringsliv inn i arbeidet om å utforme framtidens kommune må systematiseres og intensiveres. Arbeidet med optimal og effektiv arealbruk i våre formålsbygg fortsetter, av hensyn til klima, behov for god arbeidsplassutforming, og lokalsamfunnsutvikling.

Utvikling uten økonomisk vekst

Vi kaller omstillingsarbeidet vi må gjennomføre for "Bærekraft 2030". Fundamentet for dette er en bærekraftig økonomi, kortere vei fra plan til handling, klare prioriteringer og godt samarbeid mellom kommunestyret og kommunedirektøren. Det er her vi må begynne. De neste årene må preges av utstrakt samarbeid og tillit, av stramme prioriteringer og god styring. For – vi må drive utvikling uten økonomisk vekst.

Samarbeid og felles lederskap

Siden Strategidokumentet 2023 ble fremlagt i fjor høst har den økonomiske situasjonen blitt mer krevende.

Våre innbyggere har økende behov for tjenestene våre. Usikkerheten i finansmarkedet er mer omfattende enn noen gang tidligere. Statsbudsjettet for 2024 inneholder heller ikke signaler som vil innebære at de grunnleggende utfordringene våre løses. Skatteinngangen og økte overføringer i 2023 endrer ikke dette. De holder ikke unna for økningene i kostnader til lønn, pensjon og prisstigning. Vi holder fast på vår opprinnelige plan, men må redusere tempo og kraft i omstillingsarbeidet.

Samarbeid og tillit

Fremtidens utfordringer kan ingen løse alene. Byggingen av fremtidens kommuner må ha større oppmerksomhet på samskaping, arbeidsdeling og tillit, enn på kontroll og rapportering.

Tillit gir oss kapasitet til å tro vel, lytte og handle. Tillit gir oss mot til å gi fra oss makt og til å utforske nye måter å løse samfunnsoppdraget vårt på, i dialog med våre innbyggere, næringsliv og nabokommuner. Tillit kan være et konkurransefortrinn, fordi det gir oss muligheter til å jobbe enda mer ubyråkratisk og effektivt.

Jeg har tro på at ambisiøse folkevalgte, felles virkelighetsforståelse og sterke relasjoner - gir de beste prioriteringene, og tar oss videre, slik at Larvik fortsatt vil være et godt sted å bo og leve for alle.



Gro Herheim

Kommunedirektør
Larvik, 1.11.23

Utfordringer og vår plan

VELFERD - er den forskjellen vi gjør i våre innbyggers liv. De målene kommunereformen vektla for utvikling av kommunene er fortsatt gyldige, og kjernen i vårt oppdrag som kommune:



Norge er godt rustet til å møte fremtiden. Mange deltar i arbeidslivet, og vi har store naturressurser, en kompetent arbeidsstyrke og solide statsfinanser. Velstanden er jevnere fordelt hos oss, enn i de fleste andre land. Vi som bor her har i stor grad ressurser og frihet til å styre våre liv etter egne vurderinger og ønsker. Men - i større og større grad blir verdens utfordringer Norges og Larviks utfordringer. Vi preges av krig i Ukraina, i Israel og Gaza. Vi har transportkrise, varemangel, økning i priser, pensjonskostnader og renter. Dette forsterker budskapet fra Perspektivmeldingen fra vinteren 2021 om at:

- Det går mot trangere økonomiske tider, med lite rom for nye offentlige utgifter
- På lang sikt er utfordringene enda større
- Det finnes løsninger, men de vil være upopulære
- Klimapolitikken går i riktig retning, men for sakte

Ved fremleggelsen av statsbudsjettet 6.10 i år fikk vi bekreftet dette. Larvik kommune får et lavere handlingsrom i 2024 som følge av statsbudsjettet, enn det som ligger i gjeldende økonomiplan. Dette skyldes at økningen i de frie inntektene, korrigert for tilhørende utgiftsposter, ikke fullt ut dekker økte lønns- og pensjonskostnader, samt prisinflasjon. Sammen med økte rentekostnader er konsekvensen av dette at våre innbyggere vil få redusert tjenestetilbud fra neste år av.

I tillegg til at vårt økonomiske handlingsrom for å levere gode og forsvarlige tjenester blir mindre - øker også forskjellene mellom kommunene, og de øker raskt. For en lavinntektskommune som Larvik er det alvorlig at det ikke er tatt noen grep i statsbudsjettet for å endre på dette.

Larvik kommune forventer og jobber aktivt for at regjeringen skal foreslå en radikal omlegging av inntektssystemet, slik at det uttalte målet om likeverdige tjenester i hele landet kan nås. Regjeringen fremholder at de våren 2024 skal legge frem forslag til nytt inntektssystem for kommunene. Kommunal- og distriktsdepartementet bekrefter at de er oppmerksomme på at det har blitt et stort strekk i kommunelaget mht inntekter og at forskjellene mellom skattesterke og skattesvake kommuner, som Larvik, er blitt større. De bekrefter også at de drøfter grad av inntektsutjevning, og at det er viktig at vi søker å påvirke i arbeidet.

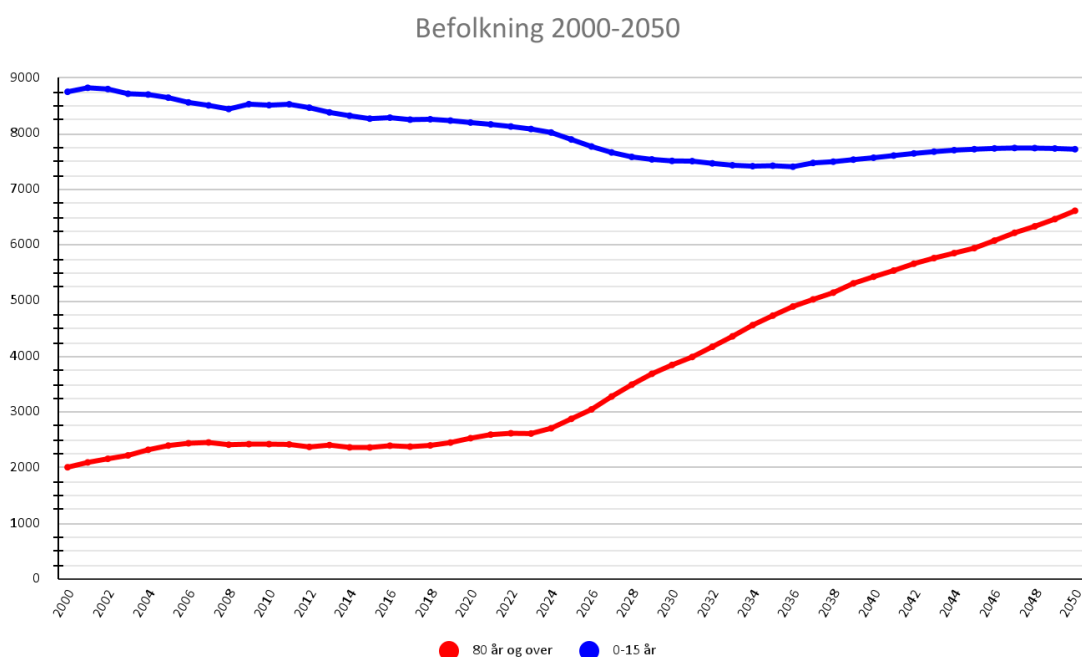
Larvik kommune ligger på 350. plass, av landets 356 kommuner, for inntekter til kommunen. Kilde: Aftenposten 8.9.23, fra KDD.

KS oppsummerer etter fremleggelsen av Statsbudsjettet med at kommunepolitikere og kommunedirektører vil få en tøff høst for å finne dekning for nødvendige prioriteringer.

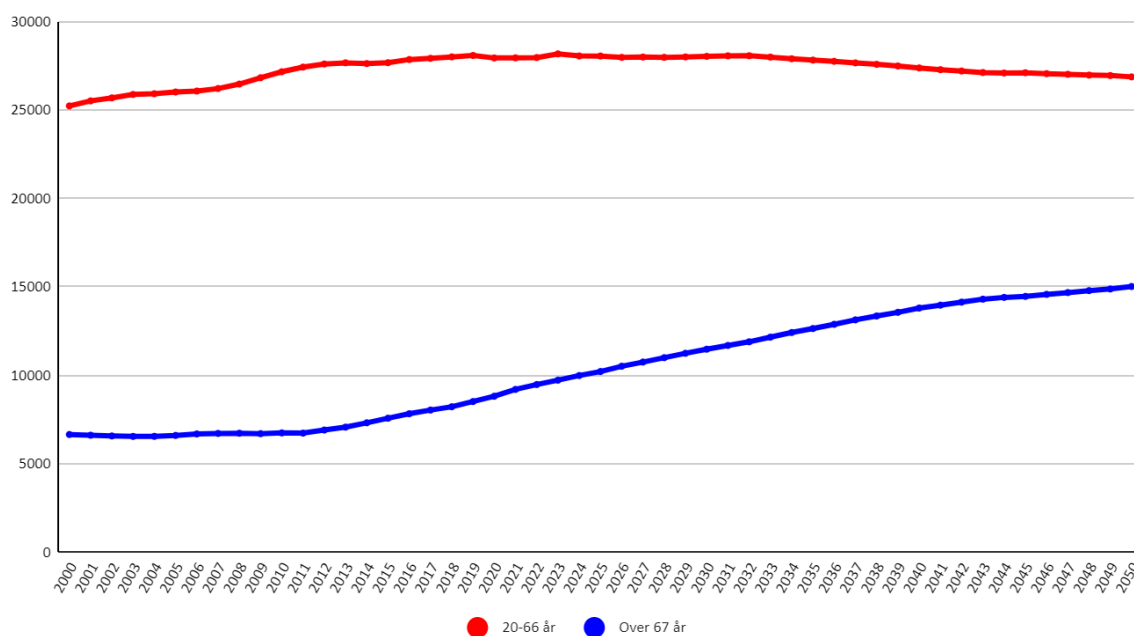
Vi vet samtidig at innbyggerne i Larvik får flere og nye behov, og vi vet at befolknings sammensetningen har endret seg så mye at vi må ta konsekvensene av det ved utvikling av våre tjenester.

Økende behov for velferd

Modellen under viser hvordan barnetallet og antallet eldre over 80 år har utviklet seg i perioden 2000 frem til 2023, og i prognose frem mot 2040. Hvordan vi evner å utløse kapasiteten til våre eldre, og hvordan vi aktivt jobber med vekststrategier for å balansere befolknings sammensetningen, vil være avgjørende for videre samfunnsutvikling. Modellen viser også behovet for å styrke budsjettene til våre helse- og omsorgstjenester.

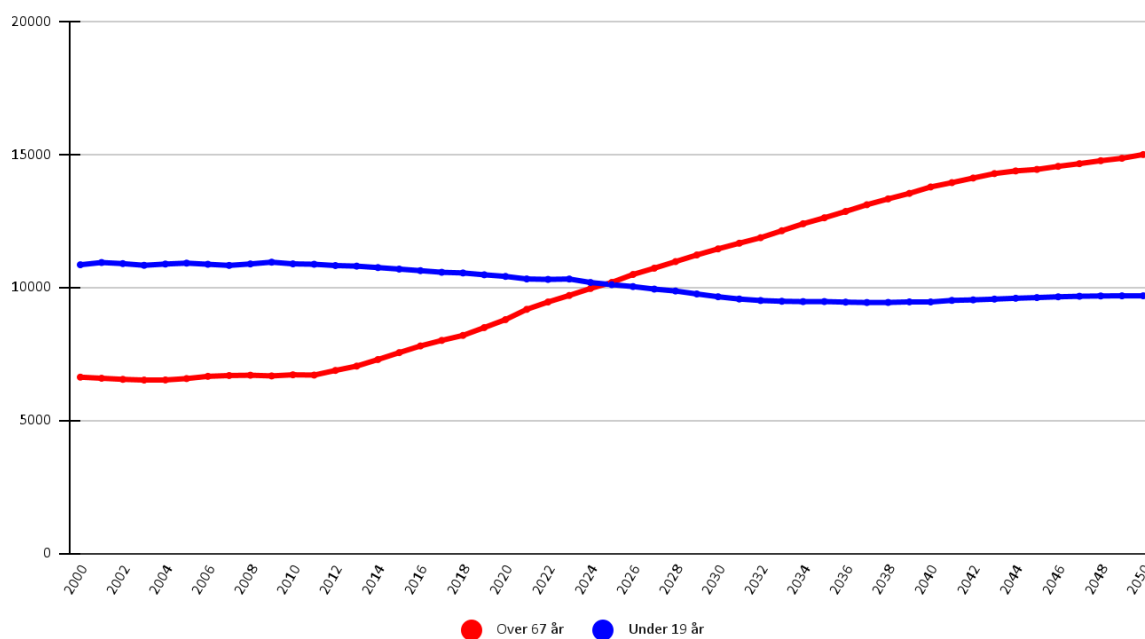


Befolkning 2000-2050

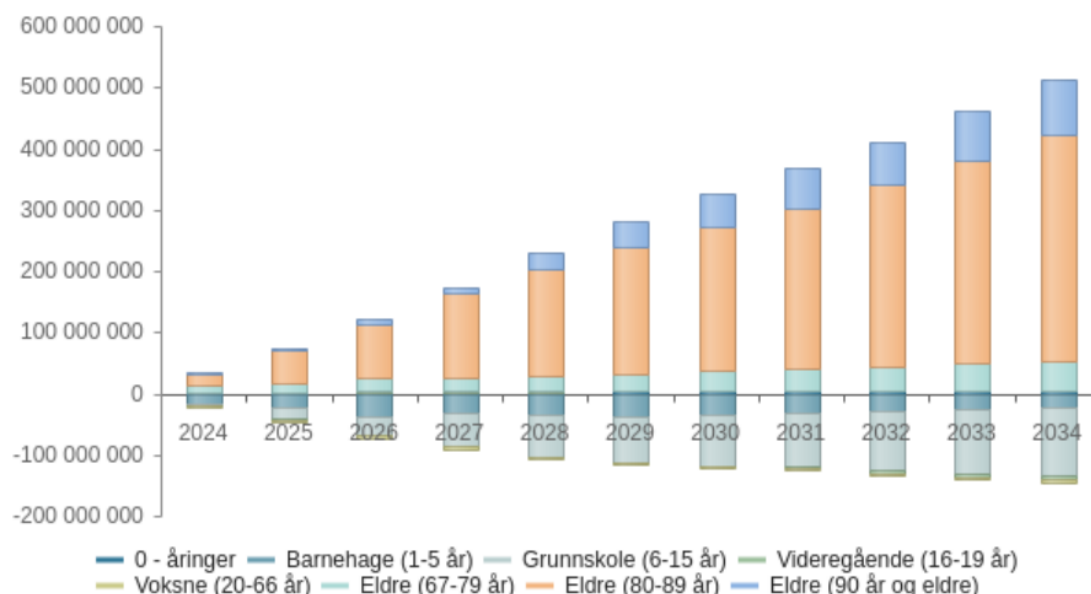


Modellen over viser utviklingen i Larviks befolkning; forholdet mellom de som er i arbeidsfør alder 20-66 år og de over 67. Forsørgerbyrde, en indikator basert på antall innbyggere mellom 20-66 delt på antall innbyggere over 67 år viser en utvikling for Larvik fra 3,76 i 1990, til 2,9 i 2023 til 1,98 i 2040.

Befolkning 2000-2050



I sentrale kommuner som Oslo er det 20 år til antallet eldre over 67 vil passere antallet yngre under 19 år. I Larvik har dette allerede inntruffet. Modellen over viser hvilken utvikling vi har hatt frem til 2023, og prognose fremover. En sterk indikasjon på at færre må skape velferd for flere i framtida.



Modellen over viser hvordan den demografiske utviklingen vil påvirke våre utgifter. Den største veksten i kostnader kommer for aldersgruppen 80 - 89 år. Den største reduksjonen i kostnader kommer som følge av færre barn i skole og barnehage.

Vi kan ikke bemanne oss ut av fremtidens utfordringer

Utfordringene med å sikre tilstrekkelig finansiering og tilgang på kompetanse og bemanning, særlig innenfor helsesektoren, har lenge blitt beskrevet som en av de største utfordringene i vår tid. Kommunesektoren har de senere årene opplevd økende vanskeligheter med å beholde og rekruttere den arbeidskraften som trengs for å møte befolkningens behov for tjenester og velferd.

Helsepersonellkommisjonen slår fast at det trengs felles forståelse av hva som er et realistisk omfang og kvalitet på våre tjenester, og dokumenterer at vi ikke kan bemanne oss ut av utfordringene. Vi har over tid beskrevet tilstanden og ressursknappheten i våre helse- og omsorgstjenester som at "Vi driver på stålet", og vi har et sterkt politisk lederskap som har gjort de grep som er mulig, innenfor våre meget knappe rammer. Den nasjonale dagsordenen er satt på det vi i kommunene har kjent på i mange år; Om at behovet og forventningene til våre tjenester langt overstiger tilgjengelige ressurser både økonomisk og personellmessig.

Kommisjonen beskriver en tiltakspakke som handler om organisering, arbeidstid, kompetanse, oppgavedeling, prioriteringer og digitalisering. Larvik kommune har over tid hatt tiltak på alle disse områdene, og har intensivert innsatsen, også for å sikre nok ledelseskraft for gjennomføring. Men som formidlet til statlige myndigheter; vårt handlingsrom begrenses av svak økonomi, statlige reguleringer og manglende avtaleverk på nasjonalt nivå, for gode arbeidstidsordninger.

Vi har mindre å skape velferd for

Inntektssystemet premierer kommuner med høy sysselsetting og innbyggere med god utdanning og inntekt. Larvik kommunes demografi, hvem som bor her, gjør at vi har lavere inntekter enn sammenlignbare kommuner. Vi har et lavt utdanningsnivå, en aldrende befolkning og mange i utenforskap. Dette bidrar til at vi kun har 89% av landsgjennomsnittet i inntekter (skatt og rammetilskudd) fra staten. Selv etter at vi kompenseres noe gjennom inntektssystemet er vår inntekt betydelig lavere enn gjennomsnittet for landets kommuner, hvert år. I forhold til sammenlignbare kommuner bruker 8.8 millioner mindre på barnehager, 245 millioner mindre på pleie og omsorg og 10.8 millioner mindre på økonomisk sosialhjelp, i forhold til antall innbyggere i målgruppa.

I 2020 hadde Larvik en historisk høy gjeldsgrad, på 101,3%. Det er jobbet aktivt for å redusere denne og vi er på rett vei. Men, vi har fortsatt en høy gjeldsgrad, 91,7% i 2022 mot anbefalt 75 %. Det innebærer at vi i økonomiplanen for 2024 - 2027 vil betale i snitt 441 mill kr årlig i renter og avdrag, som trekkes av vårt driftsbudsjett. Hadde vi hatt en gjeldsgrad på 75%, ville vi hatt ca 35 mill mer hvert år å skape velferd for.

Vi har effektiv drift

I Kommunebarometeret fra Kommunal Rapport dokumenteres det at Larvik kommune har det laveste kostnadsnivået i fylket og i kommunegruppa, og er på 12 plass i Norge. Et eksempel; I Larvik bruker vi 115 505 kr/innbygger over 67 år på pleie og omsorgstjenester. Gjennomsnittet i kommunene på vår størrelse er 141 435 kr/innbygger.

Vi er også av de kommunene i landet som bruker minst per innbygger på administrasjon og styring. I 2022 brukte vi over 53 mill mindre enn gjennomsnittet i sammenlignbare kommuner i vår kommunegruppe 11: Sandefjord, Tønsberg, Skien, Arendal, Ålesund, Bodø, Moss, Sarpsborg og Nordre Follo. Dette betyr ikke at vi ikke kan bli mer effektive. Vi driver kontinuerlig med forbedring og omstilling, og vi jobber systematisk for å redusere driftskostnader. Men, det betyr at marginene for effektivisering på enkelte områder er begrenset og at konsekvensene ved omfattende kutt vil være betydelige. For nærmere detaljer anbefales [Ståstedsanalysen 2022](#).

Vi må finansiere fremtidens behov

Veksten i antallet eldre de nærmeste årene, økt antall flyktninger og økt etterspørsel etter tjenester hos yngre innbyggere betyr at kommunen må skape velferd til flere i fremtiden. For å finansiere behovet vil det i tillegg til strukturtiltak (slå sammen skoler, barnehager, sykehjem, mv) i hovedsak innebære å kutte i tjenester tilknyttet forebygging og nødvendig utviklingsarbeid, verdibevarende vedlikehold og tiltak for næring og byutvikling. Dette vet vi vil kunne gi økte kostnader og reduserte skatteinntekter i fremtiden. Vi må også se på handlingsrommet i tjenestetildeling (omfang og nivå) til den enkelte innbygger.

Vi må fortsette arbeidet med å effektivisere både tjenestenes innhold og struktur, og vi må kutte i tjenester som ikke er direkte pålagt ved lov. Men til slutt nærmer vi oss et punkt der vi må stille spørsmål om verdighet, forsvarlighet og lovlighet er oppfylt på en måte som vi kan stå inne for. Kommunedirektøren vurderer at dette punktet er nært. De alvorligste konsekvensene ved nåværende situasjon merkes av de av våre innbyggere som trenger våre tjenester aller mest. Summen av nødvendige økonomiske kutt rammer sårbare grupper. Det å være en fattig kommune påvirker også våre folkevalgtes mulighet til å sette kraft bak ønsket politikk, det presser arbeidssituasjonen for våre ansatte, og vår mulighet til å være en attraktiv arbeidsgiver.

Eiendomsskatt for nødvendige investeringer og forsvarlig drift

Vi har mindre inntekter, økende tjenestebehov og vi driver allerede effektivt. Det er kommunedirektørens ansvar å foreslå de tiltak som kan gi best tjenester for våre innbyggere. Det er våre folkevalgte som beslutter om vi skal ta i bruk alle inntektsmuligheter, eller akseptere et tilbud fra kommunen som blir tilsvarende dårligere.

Det er lite potensial for å øke inntektene gjennom høyere gebyr og økte brukerbetaling for tjenester. Inntekter ut over dette kan i kommunen komme fra eiendomsskatt. En skatt over 80% av landets innbyggere allerede har, og nyter godt av. Kommunedirektøren mener at dette siste økonomiske virkemiddelet vi har, å øke inntektene våre ved å videreføre eiendomsskatten, fortsatt må brukes. Alternativet er ytterligere og omfattende kutt og reduksjon i kvalitet og omfang i dagens tjenester.

Eiendomsskattens dilemma

Samtidig er å følge planen vedtatt av kommunestyret, om full innføring av eiendomsskatt i perioden, et enda mer krevende valg for kommunedirektøren i år, enn det var i fjor. Dette grunnet utviklingen for private husholdninger mht pris-, gebyr- og renteøkninger. Det er også et politisk spørsmål det er lett å se vanskelighetene med. Eiendomsskatt betyr betydelig økte inntekter for kommunen og dermed økte muligheter for å møte innbyggernes behov. Men eiendomsskatt betyr også at de som eier eiendom i Larvik kommune må være med å betale for en større del av velferden.

Debatten og valgene kommunestyret skal ta mht eiendomsskatten, videreføring og utfasing, er utfordrende. Uansett valg påvirker det innbyggere og lokalsamfunn. Kommunedirektøren ser også at de stramme økonomiske rammene er krevende for våre ansatte, og særlig for de store faggruppene som sykepleiere, helsefagarbeidere og lærere, der sykefraværet har vært høyt over tid.

Kommunedirektøren legger til grunn at alle i utgangspunktet ønsker å fortsette en forsvarlig drift og gi gode tjenester uten eiendomsskatt. I saksfremlegget til Strategidokumentet 2024 - 2027 beskriver kommunedirektøren nærmere om hvorfor ikke kommunedirektøren finner forsvarlige og realistiske alternativ.

Store investeringer innen vann og avløp (VA)

Innenfor VA-området er det budsjettert med to store investeringsprosjekter i årene fremover. Dette er Kvelde avløpsrensaneanlegg og sekundærrensing og nitrogenfjerning på Lillevik rensaneanlegg. Totalt er det budsjettert med over 1,2 mrd kr for disse prosjektene de neste seks årene. Larviks innbyggere blir belastet for disse kostnadene gjennom de kommunale avgiftene i årene fremover.

Viktige satsinger må utsettes

Å videreføre eiendomsskatten vil ikke være tilstrekkelig for å sikre at vi klarer å levere forsvarlige tjenester i årene fremover. Til det er potensialet i eiendomsskatt ikke stort nok, og utgiftsbehovene og kostnadene som må tas for store. I tillegg til eiendomsskatt og vårt omstillingsprogram "Bærekraft 2030" foreslås en rekke kutt og innsatser som på kort sikt skal sikre forsvarlig drift.

Skal vi lykkes over tid må vi investere i samfunnsutvikling og lokaldemokrati parallelt med tjenesteproduksjon og økonomisk robusthet. Kommunedirektøren vurderer at budsjettforslaget 2024 - 2027 er svakere mht mulighetene til å ivareta helhet og balanse i vårt oppdrag som kommune, enn i 2023 - 2026, grunnet et svekket finansielt utgangspunkt.

Vi holder likevel fast i ambisjonene under, om å på sikt kunne styrke vår innsats:

- For gjennomføring av planene kommunestyret har besluttet for vekst og verdiskaping.
- For vår digitale grunnmur, effektiv sikker drift, god dialog og åpenhet.
- For bedre vedlikehold av våre bygg og anlegg, og bevare våre verdier og av hensyn til klima og miljø.
- For våre lokalsamfunn, deres styrker og kapasitet til samhandling.
- For våre ansatte, deres kompetanse og arbeidsmiljø, for økt nærvær og heltidskultur, effektiv organisering og god oppgavedeling
- For god kvalitet og utviklingsarbeid i tjenestene, og økt effekt av vedtatt politikk

Vi må derfor jobbe tillitsbasert, fordi dette frigjør kapasitet, slik at vi allikevel kan klare å levere:

- Realistiske forslag til reduksjon i kvalitet og omfang i tjenestene, der vi må jobbe kunnskapsbasert for å få effekt av forebyggende tiltak og søke å ivareta de som trenger våre tjenester aller mest
- Gode kunnskaps- og beslutningsgrunnlag, analyser, budsjettmodeller og strategiprosess
- God styring, god systematikk og støtte til tjenesteområdene, samt riktige prioriteringer gjennom porteføljestyling og gevinstrealisering
- God informasjon, utløse kunnskapen og få effekt av samhandling, i kommuneorganisasjonen og lokalsamfunnet



“Bærekraft 2030”

Vi kaller vår plan for omstilling for “Bærekraft 2030”. Konkret innebærer dette at behov for nye tiltak må løses innenfor eksisterende rammer. Vi må arbeide og organisere oss annerledes og utvikle nye måter å skape velferd på. Vi må identifisere tiltak som kan skape mer for mindre; som strukturtiltak, kompetansetiltak og digitalisering. Samtidig er det behov for å gjøre ytterligere innstramminger i vår drift for å skape det økonomiske handlingsrommet vi trenger for å møte fremtidens utfordringer. Bærekraft 2030 smerter idag, men skal gi oss evne til å sikre velferden i morgen.

Vi trenger alle våre ansatte

Det er en utfordring å sikre nødvendig kapasitet, ressurser og kompetanse til å løse de utfordringene vi står overfor. Fremlagte strategidokument presenterer en rekke tiltak som vil kreve mye arbeid og store omstillinger. Omstillingsarbeidet må organiseres og styres på en hensiktsmessig måte, som gir forutsigbarhet og fremdrift, i samarbeid med berørte ansatte, arbeidstakerorganisasjoner og vernetjeneste, i henhold til lov- og avtaleverk. Det er derfor i samarbeid med arbeidstakerorganisasjonene iverksatt arbeid med en omstillingsavtale til behandling i administrasjonsutvalget.

Larvik kommune har en turnover på 10-12%. Rekrutteringsutfordringene øker. Av hensyn til våre innbyggere er det viktig å beholde våre ansatte og deres kompetanse. Kommunedirektøren går derfor inn i arbeidet med omstillingsavtalen med en ambisjon å gjennomføre nødvendige omstillinger og nedbemanning gjennom naturlig avgang.

Økonomisk politikk

Med svakere økonomiske ressurser og økende behov for velferd må vi styre godt. Den økonomiske politikken skal legge best mulig grunnlag for en bærekraftig utvikling; en utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. En bærekraftig økonomi skal bidra til å løse Larvik kommunes oppdrag som samfunnsutvikler, tjenesteprodusent og demokratisk arena.

Kommunestyrets vedtak av finansielle måltall har over tid bidratt til å redusere gjeldsgraden, bygge opp reserver og øke vår mulighet til egenfinansiering av investeringer. Men, vi budsjetterer i 2023 med negativt netto driftsresultat, og 116 mill kroner av fondsmidler til drift. I 2024 foreslår vi 25,7 mill kroner. Dette er en ikke bærekraftig løsning, vi driver med høy risiko og uten rammer til å håndtere uforutsette hendelser. Dette svekker stabilitet, effektivitet og kapasitet til nødvendig omstilling i tjenestene.

Kommunedirektøren jobber etter prinsippene for rammestyring og følgende kjennetegn for den økonomiske politikken:

- God økonomisk disiplin
- Styrket budsjett- og økonomiforvaltning
- Effektiv ressursbruk
- Realistisk og rettferdig ressursfordeling

Profil og prioriteringer

For å skape det økonomiske handlingsrommet vi trenger for å møte fremtidens behov, må vi gjøre store innstramminger i våre driftsrammer. Innstramminger betyr i praksis at selv om vi holder fast på vår opprinnelige plan, så har vi redusert med folk og penger til å løse oppdraget. Vi holder retningen, men må ha strammere prioriteringer, lavere fart og mindre kraft i arbeidet.

Vi sikrer ressurser til drift av våre barnehager, skoler, sykehjem og hjemmetjenester. Vi må derfor redusere tjenester innen forebygging og tidlig innsats.

Under beskrives prioriterte satsinger i perioden 2024 - 2031.

Strategier for utvikling

Strategier for styrket økonomisk bærekraft

Strategidokumentet 2024 – 2027 preges av at arbeidet med ny struktur for å bedre kunne følge opp målene fra kommuneplanens samfunnsdel, er under implementering. Det forberedes arbeid med ny budsjettmodell, eksempelvis tjenestebasert budsjett, innen 2027. Arbeidet skal bidra til:

- Innbyggerfokus, ved at budsjettet bygges opp omkring hvem vi produserer tjenesten for (og ikke hvem som produserer den)
- Samhandling, ved at ulike tjenester må samhandle for å skape resultater, til beste for innbygger
- God politisk styring, bl.a. gjennom synliggjøring av politiske prioriteringer og større transparens
- Mer målretta og kunnskapsbaserte beslutninger

Det gjennomføres følgende satsinger i perioden:

- Ny strategiprosess - slik at strategiprosessen involverer både innbyggere, folkevalgte og ansatte, gjennom hele året.
- Videreutvikling av Klimabudsjett og Inkluderingsbudsjett
- Videreutvikle budsjettstyring basert på kommunestyrets vedtatte økonomiske mål
- Etablere investeringsreglement for god styring, opprettelse, vedtak og gjennomføring av investeringsprosjekter
- Utvikle langsiktig investeringsplan. Kommunestyret har vedtatt 8 års perspektiv
- Utvikle klarere metodikk for oppfølging og rapportering av planer og strategier
- Koble Strategidokumentet og vedtatte planer sterkere til mål- og resultatstyringssystemet
- Utvikle en mer målstyrt budsjettprosess i tråd med de prioriterte bærekraftsmålene
- Utvikle gode metoder og rutiner for kost-/nytteanalyser og økonomisk gevinstrealisering
- Systematisk bruk av risiko-, sårbarhetsanalyser og evaluering

Strategier for styrket demokratisk arena

Lokaldemokratiet er vårt fundament. Spesielt i trangere tider er det viktig å styrke lokaldemokratiet for å tilrettelegge for god politisk styring. I perioden prioriteres:

- Styrke nærmiljøene for økt lokaldemokrati. Det er innbyggerne, naboer, venner, og familier som vet hva våre nærmiljø trenger. Det er innbyggerne som kjenner gatene, skolene, og parkene best.
- Etablere og gjennomføre Folkevalgtprogram for hver kommunestyreperiode
- Videreutvikle ungdomsrådet, i samarbeid med ungdommene selv
- Tilrettelegge for og videreutvikle møteplasser og debattarenaer

- Etablere modeller for samskaping i nærmiljø/lokalsamfunn. Videreutvikle systemer for medvirkning fra berørte interessenter, det være seg innbyggere, frivillighet, næringsliv, folkevalgte, ansatte og samarbeidspartnere
- Være tilgjengelig for, og ha god dialog med presse og media
- Bruke klart språk og ulike informasjonskanaler for å nå ut til innbyggere med informasjon om viktige prosjekt
- Gjennomføre innbyggerundersøkelser
- Gjennomføre lokaldemokratiundersøkelsen

Strategier for styrket samfunnsutvikling

Kommuneplanens samfunnsdel, kommuneplanens arealdel og kommunedelplaner for Stavern by og Larvik by er nylig vedtatt. Planstrategien under revisjon. Det er viktig å sette kraft bak vedtatte ambisjoner. I perioden prioriteres:

- Effektivisering og forenkling av plansystemet gjennom at Kommuneplanens samfunnsdel ved revisjon innarbeides direkte i Strategidokumentet for oppfølging. For å raskt iverksette ønsket politikk.
- Oppfølging av de tre arealplanene
- Systematikk for innbyggerinvolvering og samskaping
- Arbeide målrettet videre med å bli en brobygger mellom frivillig sektor, offentlig sektor og næringslivet
- "Larvik leverer"
- De store samferdselsprosjektene Bypakke Larvik, Intercity og deltagelse i partnerskap for bærekraftige regionbyer
- Byutvikling; fra plan til resultat
- Arbeide med innovasjoner innen demokrati, innbyggermedvirkning og samskaping
- Etablere forpliktende partnerskap for alle prioriterte tiltak
- Jobbe videre med klimabudsjett og styringsverktøy for å følge opp kommuneplanens samfunnsdel

Strategier for styrket tjenesteutvikling

Rammebetingelsene fordrer at vi i fremtiden skaper mer for mindre gjennom systematisk involvering av innbygger og tjenestemottaker ved å ta i bruk felles metodikk for tjenesteutvikling og innovasjon med fokus på effekt og resultat. I perioden prioriteres:

- Styrke kompetanse, struktur og kultur for samhandling og digitalisering i organisasjonen
- Videreutvikle lederprogram
- Økt satsning på digital transformasjon
- Utvikle styringsdokumentet; "Virksomhetsstyring i Larvik kommune – når valgt strategi, kultur og struktur forsterker hverandre".



“Bærekraft 2030”

Vi skal sikre forutsigbarhet og kapasitet til å finansiere og utvikle morgendagens løsninger. Dette vil kreve strukturtiltak, effektivisering, kutt i tjenester/nivå og endret organisering innenfor flere tjenester/områder. Omstillingsprogrammet “Bærekraft 2030” representerer hvordan vi skal jobbe smartere, redusere kostnader, øke inntekter og verdiskaping, og ikke minst hvordan vi skal dempe vekst i behovet for ressurskrevende tjenester.

Kommunens rammebetingelser krever at vi omstiller og endrer oss. Det inviteres til å vedta ny politikk i viktige saker for arealpolitikken og i samfunns- og tjenesteutviklingen. Arbeidet i “Bærekraft 2030” forankres hos Kommunestyret og løses i nært samarbeid med innbyggere, frivillige, næringsdrivende og ansatte. Kommunestyret vedtar fortløpende nye tiltak.

For å skape det økonomiske handlingsrommet vi trenger for å møte fremtidens utfordringer, trenger vi i årene fremover også å gjøre store innstramminger i driftsrammene.

Innstrammingene betyr i praksis at selv om vi har strategiske innsatsområder for velferd og lokal samfunnsutvikling, må vi på kort sikt redusere tilbud, kvalitet og tjenester for tidlig innsats og forebygging som vi vet vil kunne gi økte kostnader på lenger sikt.

Innstrammingene presenteres oversiktlig i både tabell og tekst under de enkelte virksomhetsområdene.

Sortert under kommunens fire overordnede innsatsområder og mål fra kommuneplanens samfunnsdel (se eget kapittel i strategidokumentet), beskrives våre langsiktige ambisjoner og grep for et bærekraftig, næringsvennlig og livskraftig Larviksamfunn.

I perioden 2024-2027 prioriteres:

- **Øke inntektene.** Vi skal prioritere å arbeide for et mer rettferdig inntektssystem, og at staten i større grad bidrar til å finansiere den økte oppgavemengden som pålegges kommunene. Vi skal samtidig fortsette arbeidet med å øke kommunens inntekter via økt tilflytting og befolkningsvekst. For å realisere Larviks behov for steds- og samfunnsutvikling må vi arbeide for å sikre eksterne tilskudd og finansiering.
- **Omstilling og effektivisering:** Arbeidet med omstilling og effektivisering i tjenestene pågår kontinuerlig og er et stående oppdrag for organisasjonen. Det rapporteres på oppnådd effekt og konsekvenser for tjeneste, samfunn og organisasjon, i 1 og 2 rapportering og årsevalueringen.
- **Skape realistiske forventninger til tjenestene:** Kommunen må fremover i større grad enn tidligere prioritere ressurser til kjerneoppgavene og lovpålagte tjenester. Gapet mellom de forventninger og behov våre innbyggere har for tjenester, og hvilke muligheter vi som kommune har for å levere, må formidles.
- **Kutt i omfang og kvalitet i tjenester:** Kommunen må prioritere ressurser til kjerneoppgavene og lovpålagte tjenester, og må i større grad invitere lag, foreninger og enkeltpersoner til å bidra for å løse samfunnsoppgavet. Kutt i omfang og kvalitet i tjenestene må gjennomføres kunnskapsbasert, slik at konsekvensene for de som trenger våre tjenester aller mest blir minst mulig.
- **Arealeffektivisering:** Kommunen trenger å minimere arealbehovet slik at vi kan selge bygg vi ikke trenger og bruke mindre penger på vedlikehold, renter, leie, renhold, forsikringer og strøm. Det utarbeides behovsanalyser som beslutningsgrunnlag. Arbeidet tar utgangspunkt i vedtatt eiendomsstrategi og arealpolitikk.
- **Strukturtiltak:** Vi har en dyr infrastruktur, med 12 helseinstitusjoner, 5 av våre 19 barnehager har 1-2 avdelinger og 6 av våre 14 barneskoler har kun 1 parallell. Strukturtiltak vil være påkrevet for å få en bærekraftig økonomisk drift. Kommunen vil ikke ha økonomi til å opprettholde små

enheter av barnehager, skoler eller sykehjem eller annen infrastruktur. Disse må samlokaliseres og nyte godt av felles drift og felles personale. Arbeidet med strukturtiltak ses i sammenheng med arealeffektivisering. Begge disse tiltakene intensiveres frem mot 2026 for å hente ut driftsfordeler til 2030.

Prioriterte utviklingsprosjekt

Vi holder fast i de politiske målsettingene, men ambisjonene for prioriterte utviklingsprosjekt justeres ned fra 2023 og videre i perioden som følge av den økonomiske situasjonen. Vi må redusere fart og kraft i arbeidet. Konkrete konsekvenser av dette beskrives under de enkelte tjenesteområdene og i kapittel om "Svakheter i forslag til Strategidokument 2024 - 2027".

Lokalsamfunnsutvikling

Larvik har to byer og fem utpekte lokalsentrum som er definert i overordnet arealstrategi. Det er viktig å styrke disse både med hensyn på stedsattraktivitet og som lokalsamfunn, og gjøre dem tilgjengelige med bærekraftig transport.

Frivillig sektor er av stor betydning for utvikling av et godt lokalsamfunn. Den bidrar helsefremmede med å skape livskraftige og robuste nærmiljøer, gode oppvekstvilkår, inkludering og livskvalitet. Frivilligheten i Larvik er mangfoldig. Frivillighet kan ikke bestilles, men Larvik kommune kan legge til rette for likeverdige og samarbeidende partnerskap, der partene bidrar med å definere, designe, drive frem, gjennomføre og dele ansvar. Larvik kommune vil også i 2024 jobbe målrettet videre for å bli en brobygger mellom frivillig sektor, offentlig sektor og næringsliv samt en god tilrettelegger og støttespiller for en levende, mangfoldig og uavhengig frivillig sektor. Oppstartsarbeidet for nærmiljøutvalgene i fem utpekte lokalsentre, samt i de to byene, ble igangsatt sommeren 2023. Dette arbeidet vil fortsette fremover. Det er lokalmiljøene som kjenner behovene, utfordringene og ressursene i sitt nærmiljø best og den politisk vedtatte nærmiljøpotten vil bli sentral i dette arbeidet.

Nærmiljøutvalgene skal drøfte tema som blant annet møteplasser, tjenestetilbud, samskaping og lokaldemokrati. Finansieres innenfor eksisterende ramme.

Samferdsel - Bypakke Larvik

En av de store samfunnsutfordringene Larvik står overfor er knyttet til samferdsel. Over tid har veksten i antall biler vært langt høyere enn veksten i innbyggere, og det forventes at bilbruken i Larvik vil øke med 7% frem mot 2030 om noe ikke gjøres. Larvik har i dag et trafikksystem som i økende grad "sprenges", og skaper økt kø-, miljø- og folkehelseproblematikk. I tillegg har dagens jernbanetrase og stasjon en sterk negativ innvirkning på byutvikling og trafikkavvikling, og er i tillegg sterkt belastende for lokalmiljøet langs jernbanelinjen. Samferdselssituasjonen er dermed også i ferd med å legge store begrensninger på Larviks handlingsrom for å oppnå en helt nødvendig by- og stedsutvikling.

For å komme ut av denne situasjonen må vi utvikle nye og mer bærekraftige transportformer. I juni 2021 inngikk derfor Larvik kommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet et samarbeid forankret i Bypakke Larvik. Formålet er å i fellesskap utvikle et fremtidsrettet transportsystem, som bidrar til et attraktivt bysentrum. Bypakke Larvik skal også bidra til det nasjonale målet om nullvekst i personbiltrafikken.

Bypakkas arbeid er forankret i "Overordnet plan for Bypakke Larvik fase 1" og "Handlingsplan for Bypakke Larvik 2023 - 2027", begge behandlet av kommunestyret i inneværende år. Arbeidet med å implementere tiltakene fastsatt i handlingsplanen er startet opp og vil fortsette med full styrke inn i 2024. Som en del av Bypakke arbeidet er Larvik også medlem i "Nettverk for bærekraftige regionbyer", sammen med Bodø, Aalesund, Haugesund, Arendal, Sandefjord og Tønsberg.

Våren 2024 skal Stortinget behandle ny Nasjonal transportplan.. Planen vil legge viktige føringer og rammer for blant annet det videre arbeidet med InterCity, statlig støtte til arbeid med mer klimavennlig trafikk i byene og overføring av gods fra vei til bane for å nevne noe. Dette vil kreve et stort fokus, både politisk og administrativt.

For å lykkes med samferdselsarbeidet (Bypakke Larvik, InterCity, Regionbysamarbeidet, Nasjonal transportplan) kreves det; ressurser til påvirkningsarbeid inn mot statlige og regionale aktører, tilstrekkelig kapasitet til plan-, analyse og prosjekteringsarbeid for å utmeisle tiltak og sikre gjennomføring av ønsket utvikling, i tillegg til kapasitet til kommunikasjon og informasjonsarbeid ut mot næringsdrivende og befolkning.

I KST-sak 172/21 ble det øremerket 28 mill kr til satsing på samferdsel over en periode på 6 år. Sentrale oppgaver er knyttet opp mot arbeidet med Bypakke Larvik, Nettverk for bærekraftige regionbyer, InterCity, de årlige statsbudsjettene og Nasjonal Transportplan. Grunnet kommunens økonomiske situasjon er det foreslått en reduksjon i disse midlene på 10 mill kr. Reduksjonen gir mindre handlingsrom til gjennomføringen av tiltak og vil kunne påvirke fremdriften i Bypakke arbeidet. Samtidig sikres det ressurser til å opprettholde nødvendig fokus og fremdrift på prioriterte oppgaver, blant annet knyttet til Bypakke-arbeidet og arbeidet med Nasjonal transportplan

Nye heldøgns omsorgsplasser for økt kapasitet

Det er vedtatt å gjøre om 12 omsorgsplasser på Tjølling til heldøgns omsorgsplasser, og gjøre om 7 plasser til forsterkede plasser. Netto investeringer for denne ombyggingen er 39,3 millioner. Det er også vedtatt å bygge 98 nye heldøgns omsorgsplasser og det pågår forhandlinger om tomtealternativer. Det planlegges å stå klart i 2027. Det er foreløpig satt av investeringer på 249,5 millioner.

Flere under samme tak - prosjekteringsmidler

I strategidokument perioden vil det være 22 til 24 ungdommer med sammensatte behov for tjenester som skal flytte i egne boliger. Planlegging og prosjektering må ta hensyn til ungdommenes ønsker og muligheter for at flere kan bo sammen og for å kunne optimalisere driftsfordeler.

Det skal også utredes og prosjekteres et bedre tilbud til avlastning og barneboliger. Tilbudene i dag ytes på 7 adresser og i til dels dårlig egnede lokaler. Alle under samme tak vil også gi store driftsfordeler og et bedre faglig tilbud.

Det er foreløpig foreslått 9,25 mill kr de nærmeste fire årene til forprosjektering og investeringer.

Morgendagens hjemmetjenester

Et strategisk veivalg er "nærmest mulig - lengst mulig". Dette innebærer både å styrke grunnbemanning, fortsette satsningen på digital hjemmeoppfølging og øke kapasiteten på dagsenter og avlastningstilbud.

Våre unge

Vi fortsetter satsingen på ung inkludering og kvalifisering gjennom "Våre ung" programmet. Programmet er et tverrsektorielt endrings -og utviklingsprogram på tvers av forvaltningsnivåene og gjennomføres i et partnerskap mellom Larvik kommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune, NHO, USN og NAV Vestfold og Telemark. Programmets visjon er: "Sammen om opplæring, kvalifisering og arbeid for å forebygge bedre og inkludere flere. "Våre unge" skal resultere i radikalt nye og bedre samordninger, samhandlinger og tjenester for kvalifisering, opplæring og arbeid i Larvik kommune."

- Det er igangsatt satsinger for kvalifisering av lærlinger og økt gjennomføring av yrkesfag gjennom Lærlingprogrammet som finansieres av iFokus.

- Larvik lærlingkontor ble etablert våren 2023. Målsettingen er å koordinere og styrke satsingen på lærlinger og utsatte unge for fremtidig ansettelse i Larvik kommune.
- Det satses på å styrke og utvikle nye og bedre opplæringsløp for ungdomsskoleelever gjennom prosjektet Praktiske opplæringsløp som ble startet opp høsten 2022.
- Det er igangsatt en pilot for å utdanne helsefagarbeidere gjennom et fireårig løp hvor elevene veksler mellom undervisning og praksis gjennom hele perioden. Piloten er et samarbeidsprosjekt mellom kommunen og Thor Heyerdahl videregående skole.

I tillegg til disse satsingene jobber hele kommunen med å bli en mer inkluderende arbeidsgiver for utsatte unge gjennom kvalifisering, opplæring og ansettelse.

Budsjettet til lærlinger ble styrket med 2,2 mill kr i 2022 og med 4,4 mill i 2023. Dette har medført at det nå totalt sett er 57 lærlingplasser i 2022 mot 47 lærlingeplasser i 2021. Fra høsten 2023 er planen å øke til 67 lærlingplasser og ytterligere styrking med 2,2 mill kr fra 2024. Det medfører at antall plasser øker til 77 fra 2024. Totalt er det budsjettet med 14,1 mill kr til lærlinger i 2023.

Oppvekstreformen og forebyggende plan

Oppvekstreformen forplikter kommunene til å utarbeide en **plan for forebygging** hjemlet i barnevernloven § 3-1. hvor første ledd lyder: *“Kommunen skal fremme gode oppvekstvilkår gjennom tiltak for å forebygge at barn og unge utsettes for omsorgssvikt eller utvikler atferdsvansker. Kommunen skal sørge for å samordne sitt tjenestetilbud til barn og familier.”*

Vi må forsterke universell forebygging og vi må få til å jobbe annerledes med barn, unge og familier som har opphopning av risikofaktorer og dermed komplekse behov.

I denne forbindelse prøver vi ut to ulike tiltak/ tester:

1. Grønt tiltak = Robuste foreldre gjennom hele oppvekstløpet

Dette er et universelt forebyggende tiltak for å bygge nettverk og relasjoner over tid. Den valgte foreldregruppen for dette tiltaket er foreldre til de yngste barna (1 år) i Fagerli barnehage høst-23. Det skal inviteres til samlinger på ettermiddagen hvor det serveres et enkelt måltid og korte faglige innlegg skal inspirere til refleksjon som verktøy for å øke foreldrenes kompetanse og kapasitet. En familiekontakt holder dialog med foreldrene også mellom samlingene, og skal være en veiviser til tjenester de kan ha nytte av. Foreldrene er med på å velge tema og fagpersoner inviteres inn. Relevante temaer kan være tilknytning, psykisk helse, ernæring, søvn, økonomi etc.

1. Rødt tiltak = Tverrfaglig innsatsteam for familier med opphopning av risikofaktorer

Tverrfaglig team som jobber systematisk, intensivt, tidsavgrenset og målrettet inn i familier med komplekse behov. Familier med komplekse behov identifiseres gjennom kartlegging av risiko- og beskyttelsesfaktorer. Teamet skal jobbe fleksibelt knyttet til arbeidstid, oppgaver og arena. Familier som får tilbud om dette tiltaket skal ha barn under 10 år.

Begge tiltakene prøves ut i Fagerli sone/ nærmiljø.

Forebyggende plan er under utarbeidelse og kommer til politisk behandling på nyåret 2024.

Ung arena

Mange barn og unge får ikke den hjelpen de trenger fordi de opplever at tjenestene er vanskelig tilgjengelige, de oppleves stigmatiserende, og de er for lite brukerorienterte. Ung Arena er et samhandlingsprosjekt hvor hensikten er å skape integrerte tjenester for ungdom i alderen 13-24 år i ett tilbud. Tilbudet skal møte unges behov for å ha noen å snakke med og bistå med råd og veiledning innen psykisk helse og rus, samt tilrettelegging av praktisk hjelp i en fase av livet med store psykiske, fysiske og sosiale omveltninger.

Rask psykisk helsehjelpsteam er en del av Ung Arena. Rask psykisk helsehjelp (RPH) er et gratis korttidstilbud til alle mellom 16 og 24 år som ønsker hjelp med lettere former for angst, depresjon, søvnvansker eller begynnende rusbruk.

Ung Arena Larvik starter opp på midlertidig lokasjon i Brannvaktsgata 5 ved årsskiftet 2023/ 24 og er på sikt planlagt inn i Hammerdalen sammen med øvrig satsing mot ungdom. Da vil bl.a. også Ungdommens helsestasjon bli samlokalisert der.

Byutviklingsprogram

Det langsiktige arbeidet i Byutviklingsprogrammet (KST-175/21) videreføres. Prioriterte nøkkelprosjekter er finansiert av investeringsrammen som er avsatt til Oppfølging av KDP Larvik by, BYUP Larvik Museum og Herregårdshage, BYUP Gangbro og byheis/trapp, BYUP Tollboden og Fiskerhavn - totalt 19 mill kr i perioden 2024-2027.

Utviklingsarbeidet i de enkelte prosjektene følger et ulikt tempo. Enkelte prosesser tar lengre tid enn forventet, andre kortere. Enkelte prosjekter legges inn i andre utviklingsprogrammer, mens andre kan bli enten mer eller mindre aktuelle å prioritere av ulike årsaker. Det er behov for å oppdatere byutviklingsprogrammet regelmessig og det vil fremmes en sak for politisk behandling våren 2024. I tillegg til de store prosjektene vil det være av betydning å sette av noe midler til å gjennomføre mindre, temporære eller kortvarige byutviklingsprosjekter som gir attraktivitet, skaper aktivitet, overrasker og aktualiserer.

BYUP Gangbro og byheis/trapp

Larvik kommune har deltatt i European 17, bidragene i den internasjonale arkitektkonkurransen er stilt ut og vinneren vil bli annonsert i desember 2023. I utlysningen ble det åpnet for å se på mulig lokalisering av nytt bibliotek innenfor planavgrensningen. Vinneren av konkurransen vil få i oppdrag å utarbeide et grunnlag som kan presenteres for politisk behandling i 2024. Kommunedirektøren vil i arbeidet søke samarbeid med næringslivet med målsetting om å finne økonomisk bærekraftige løsninger som kan sikre realisering av et slikt prosjekt.

BYUP Larvik Museum og Herregårdshage

Det gode samarbeidet med Vestfoldmuseene IKS videreføres i 2024. Flytting av Larvik museum fra Verksgården til Herregården er gjennomført, i påvente av at nye museumslokaler i Gamle Mesterfjellet skole blir klare. Det planlegges for riving av annekset før jul 2023. Ombrukbare bygningsmaterialer lagres og arealer klargjøres for reetablering av en Herregårdshage. Nasjonal og regional interesse for prosjektet gjennom betydelige økonomiske tilskudd gir prosjektet kraft og gjennomføringsevne. Prosjektet jobber med en overordnet plan for hvordan tilskuddsmidlene på totalt 28 mill kroner skal disponeres.

Mulighetsstudiet for et fremtidig sammenhengende museumsanlegg, en historisk hage og et nyskapende byutviklingsprosjekt er i slutfasen og vil bli presentert i årsskiftet 23/24. Prosjektet følger opp Larvik by sin deltakelse i EU programmet NEB - Craft Cities, med målsetting om å bidra til kunnskapsutveksling,

etablere kontaktnett på tvers av landegrenser og utforske muligheter for ekstern medfinansiering. Videre hagearkeologiske utgravninger og første byggetrinn av et fremtidig hageanlegg planlegges gjennomført i 2024.

BYUP Tollboden og Fiskerhavn

Forberedende arbeider med mål om å åpne det historiske havnebassenget og sikre Vestre brygge videreføres i 2024. Forslagene i arkitektkonkurransen European 17 danner grunnlag for videre diskusjon om muligheter og begrensninger. Det arbeides videre med søknader til private stiftelser og offentlige støtteordninger for å forsøke å hente inn ekstern medfinansiering. Det vil være av betydning å se flere av nøkkelprosjektene i sammenheng for å skape helhetlige løsninger i Indre Havn. Mulighetene for fornyet utadrettet aktivitet rundt Tollboden inngår som en av spørsmålsstillingene som arkitektene har forsøkt å gi svar på i European 17. Utviklingsarbeidet er ikke ferdigstilt og det vil være behov for videre prioritering av disse sentrale nøkkelprosjektene i økonomiperioden.

I KST- 117/22 Fiskerhavn - Reetablering av historisk havnebasseng og tilrettelegging for ny aktivitet, ble det vedtatt at prosjektet gjennomføres innenfor en total investeringsramme på 37,5 mill kr. I Strategidokument for 2024-2027 er ikke prosjektet prioritert startet opp.

Larvik leverer

Larvik leverer er et samarbeidsprosjekt mellom Larvik næringsforening og Larvik kommune hvor målet er å bidra til at flere mennesker og virksomheter skal velge å flytte til Larvik. Med målrettede kommunikasjons- og markedingstiltak, er Larvik leverer et av de mest direkte tiltakene for å bidra til økt befolknings- og næringsvekst fremover.

Prosjektet tar utgangspunkt i at vi skal fortelle mer om hva Larvik har å by på, og ikke minst fortelle mer om hva vi sammen klarer å få til her i Larvik - ja kort og godt hva vi kan levere. For blir vi flinkere til å fortelle mer om hva vi sammen får til, så er vi sikre på at vi kommer til å få til enda mer fremover og at enda flere blir nysgjerrige på hva Larvik kan by på.

Klimabudsjett

Klimabudsjett er et styringsverktøy for å kunne anta effekten av klimatiltak. Hensikten er å benytte et konkret verktøy for å jobbe så målrettet som mulig for å redusere kommunens klimagassutslipp. Arbeidet med klimabudsjett er fremdeles under utvikling, og med tiden vil vi med stor sannsynlighet klare å sette flere og bedre utslippstall på ulike klimatiltak.

Det er viktig å presisere at de virkemidlene og mulige klimatiltak Larvikssamfunnet som helhet har er flere enn de som fremgår av dette klimabudsjettet. Klimatiltakene i Larvik kommune sitt klimabudsjett er tiltak som kommunen kan gjennomføre innenfor de økonomiske rammene foreslått i økonomiplanen for samme periode. Hvis vi skal klare å gjøre de nødvendige klimagasskuttene i Larvik kommune må hele Larvikssamfunnet jobbe sammen for å nå målene, klimatiltak hvor kommunen ikke har noen konkrete virkemidler er ikke med. Larvik kommune sine virkemidler alene vil ikke være tilstrekkelige for å nå vedtatte klimamål.

I KST-sak 108/22, ble det avsatt 1 mill kr til dette arbeidet. Grunnet kommunens økonomiske situasjon er det foreslått en reduksjon i disse midlene tilsvarende 550 000kr. Denne reduksjonen vil føre til mindre handlingsrom til gjennomføring av tiltak for videreutvikling av kommunens klimabudsjett, noe som igjen gir mindre handlingsrom for å redusere kommunens klimagassutslipp og klimarisiko som følge av et endret klima.

Vann, avløp og renovasjon

De største utfordringene på området er manglende reserveforsyning for drikkevann (sikkerhet og kapasitet i vannforsyningen). Utfordringen løses ved å bli medlem i Vestfold vann IKS fra 1. januar 2028. Det er krav fra Statsforvalteren om sekundærrensing for Lillevik avløpsrenseanlegg. I tillegg har Miljødirektoratet varslet at det vil komme krav om nitrogenrensing. Prosjektering av sekundærrensing og nitrogenfjerning pågår i 2023 og bygging planlegges å starte sommeren 2024. Politisk sak om utbygging av Lillevik renseanlegg er vedtatt i 2023.

Det brukes ca. 100 mill kr hvert år til rehabilitering av vann- og avløpsledninger, men etterslepet er fremdeles betydelig. Lekkagesøkning på drikkevann og innlekking av vann til avløpsnett vil ha stort fokus fremover. Alle disse utfordringene vil utløse store investeringer som igjen fører til økning i gebyrene.

På renovasjon jobbes det med å etablere flere fellesløsninger for hytter og fastboende. Det etableres brannsikker renovasjon i tettbebygde strøk med vernet bebyggelse.

Alle investeringer knyttet til vann, avløp og renovasjon finansieres av vann-, avløp- og renovasjonsgebyrer. De store investeringene som skal gjennomføres i årene fremover medfører en betydelig økning i gebyrene. Se vedlegg "Gebyr og betalingssetser".

Digital samhandling

Flere og flere ønsker å samhandle digitalt med kommunen når det er mulig. Selvbetjente, proaktive tjenester som kommer til innbyggerne slik at de slipper å søke og spørre blir foretrukne. Larvik ønsker å være i front med å tilby slike helhetlige tjenester. Dette får vi til ved å være teknisk og kompetansemessig rusta til å ta de i bruk og kunne tilby dem til befolkningen. For å være tilstrekkelig rusta søkes det samarbeid i regionen gjennom nettverket DigiTV, nasjonalt gjennom fellesløsningene fra hhv KS, DigDir og Nasjonalt helsenett (NHN)

Automatiseringsgraden skal økes og digitalisering blir således et avgjørende virkemiddel for at kommunen skal kunne omstilles i nødvendig grad. I 2024 vil kommunen måtte ta stilling til hvordan kunstig intelligens skal kunne benyttes på en trygg og hensiktsmessig måte til beste for både ansatte, innbyggere og næringsliv i det pågående effektiviserings- og omstillingsarbeidet.

2024 vil være preget av at flere av kommunens fellessystem blir skybaserte. Dette er utfordrende migreringsarbeid som vil kreve mye av de interne digitaliseringsressursene.

Organisasjonsutvikling og omstilling

Arbeidsgiverpolitikk for Larvik kommune vil være en grunnmur i arbeidet med organisasjonsutvikling og omstilling. Kunnskapsgrunnlaget for arbeidsgiverpolitikken ble vedtatt våren 2023. Ledere, medarbeidere, arbeidstakerorganisasjonene og folkevalgte skal nå sammen utvikle et arbeidsgiverpolitisk dokument. Som kommune skal vi levere og videreutvikle gode tjenester til innbyggerne og bidra til en bærekraftig samfunnsutvikling. For å få til dette innenfor strammere økonomiske rammer, må kommunen hele tiden jobbe for å ha tilstrekkelig arbeidskraft og rett kompetanse. Områder som vil kreve oppmerksomhet er: etablere heltidskultur, utvikle medarbeideres og lederes kompetanse, arbeide med å legge til rette for et godt arbeidsmiljø, god arbeidsplassutforming og forebygging sykefravær. Vi må fortsette å finne nye måter å løse oppgavene på, både i egen organisasjon og sammen med andre aktører. Digitalisering er et viktig virkemiddel i utvikling av kommunen som organisasjon. Vi må jobbe systematisk med å forbedre oss, og ta i bruk ny kunnskap. Å være nyskapende arbeidsgiver blir alfa og omega for å lykkes med samfunnsoppdraget på kort og lang sikt.

Informasjonssikkerhet, samfunnsikkerhet og beredskap

Nasjonale trusselvurderinger og sikkerhetsanalyser, Statsforvalterens Fylkes-ROS for Vestfold og Telemark og Larvik kommunes egen helhetlige ROS-analyse 2021- 2024, peker på et sammensatt og hybrid risikobilde innenfor samfunnsikkerhet og beredskap. Totalberedskapskommisjonens rapport (NOU 2023:17 - Nå er det alvor) forsterker inntrykket av alvoret i samfunnsutviklingen; særlig i forhold til klimaendringer og den endrede sikkerhetspolitiske situasjonen i verden. Som følge av dette, har flere risikoer i kommunens ROS-analyse blitt vesentlig aktualisert.

Dagens trussel- og risikobilde er nå både tydeligere og forsterket innen flere områder; blant annet forsyningssikkerhet, atomberedskap, digital sikkerhet og EKOM-sikkerhet. Dette har medført at kommunen i betydelig større grad har fått nye og utvidede oppgaver i beredskaps- og samfunnsikkerhetsarbeidet. Krav til økt beredskap og årvåkenhet, samt forventning om kompetent håndtering av kriser/hendelser på kommunalt nivå, er konsekvens av dette.

Økende mengde digitale angrep og trusler, mer ekstremvær, endret sikkerhetspolitisk trusselbilde, samt våre erfaringer fra håndtering av pandemien og flyktningssituasjonen, har synliggjort et behov for å styrke både ledelse, samhandling og kompetanse i den kommunale beredskaps- og kriseorganisasjonen.

Økt kompetanse og sikkerhetsbevissthet for å forebygge og avdekke sårbarheter, samt å raskt kunne iverksatte tiltak for å beskytte egne produksjonskjeder og lokalsamfunn, vil være avgjørende for å møte endringer i både nåværende og fremtidige trussel- og risikobilder. Organisasjonene må styrke sin kompetanse og kapasitet for å kunne være tilstrekkelig rustet for en usikker fremtid.

Svakheter i forslaget

Finansielt svakt

Svakheterne i forslaget til strategidokument er først og fremst knyttet til den manglende finansielle styrken. Over perioden, og spesielt i 2024 og 2027, er det samlede netto driftsresultatet langt under det anbefalte nivået. Dette gjør at det ikke er reserver i opplegget til å møte uforutsette hendelser eller en uforutsett utvikling i den kostnadsutviklingen som ligger til grunn for forslaget.

Det ligger en betydelig risiko i de forutsetningene som er tatt om utvikling i rentenivået de neste fire årene. Det er alltid en risiko for at dette blir liggende høyere enn hva som er lagt inn i forslaget. Videre er forutsetningene om en normalisering av energimarkedet fra 2024 bygget på usikre prognoser. Kommunedirektøren har økt det årlige strømbudsjettet med 30 mill kr for alle årene i økonomiplanperioden.

Fri del av disposisjonsfond

Ved inngangen til 2023 var den frie delen av disposisjonsfondet oppgitt å være 375 millioner kroner. En gjennomgang av fondet viser at det korrekte beløpet er 271 millioner kroner. Store deler av dette er gjennom vedtak i kommunestyret allerede disponert i budsjettet for 2023. Dette skulle ha fremkommet som merkede prosjekt.

Vi foreslår derfor å frigjøre en større andel av disse merkede prosjektene i disposisjonsfondet, slik at vi har tilgjengelige midler til egenfinansiering av investeringsprosjekter samt for å kunne saldere driftsbudsjettet i 2024. Oversikten over berørte prosjekt beskrives under de enkelte tjenesteområdene

og i den politiske saken. Denne løsningen innebærer at det er sannsynlig at vi går inn i 2024 med et disposisjonsfond uten tilgjengelige midler i den frie delen av fondet.

Ikke full kompensasjon for prisøkning

Kommunens budsjetter for kjøp av varer og tjenester er ikke kompensert for prisøkninger i økonomiplanen, i tråd med ordinær praksis. Forsiktige anslag tilsier at dette utgjør en innstramming av budsjettet for 2024 på ca 31 millioner kroner. I tillegg er det lagt inn et effektiviseringstiltak for innkjøp av varer og tjenester på ca 4,8 mill kr årlig i økonomiplanen. Kommunedirektøren er bekymret for hvordan denne underliggende effektiviseringen i praksis skal kunne løses, med høy inflasjon.

Redusert forebyggende og tidlig innsats

Det er nødvendig å sikre ressurser til lovpålagte kjernetjenester i skole, barnehage, på sykehjem og i hjemmetjenestene. Det foreslås derfor flere kutt i tjenester for forebygging og tidlig innsats. Summen av kutt rammer sårbare grupper. Dette kan medføre økte behov for tjenester, og økte kostnader senere.

Vedlikeholdsetterslepet øker

Det foreligger flere analyser som viser at kommunen har et betydelig vedlikeholdsetterslep på sin bygningsmasse, i motsetning til ambisjonen og målet om godt verdibevarende vedlikehold. Dette forbedres ikke gjennom det fremlagte forslaget der kommunedirektøren igjen har måttet gjøre en prioritering mot den bemanningsmessige delen av tjenesteproduksjonen. Vedlikeholdet taper på kort sikt mot behovet for hender og hoder i tjenesteproduksjonen. På noe lengre sikt betyr dette at vi får økende behov for vedlikehold og mer akutte situasjoner der det som tidligere var et normalt vedlikeholdsbehov har utviklet seg til et behov for mer omfattende sanering og renovering.

Redusert kapasitet til omstillings- og utviklingsarbeid

Ved 1. gangs rapportering i 2022 gjorde kommunestyret en avsetning på 20 mill kr av disposisjonsfondet til et omstillingsfond. Begrunnelsen for avsetningen var bl.a; "For å sikre nødvendig utvikling og et vellykket omstillingsarbeid er det behov for ekstra innsats og ressurser til kompetanseheving av de ansatte, omlegging av arbeidsprosesser og ytterligere digital transformasjon." Slik utfordringsbildet nå er beskrevet, er omstillingsbehovet større enn noensinne, - selv med eiendomsskatt. Omstillingsfondet skulle vært et aktivt virkemiddel i programmet "Bærekraft 2030, men gitt behovet for egenfinansiering av investeringer, trekkes fondet tilbake.

Svak innsats for klima og miljø

Uten økt kommunal innsats når vi ikke de nasjonale klimamålene for 2030. Som kommune gir vi viktige bidrag til dette arbeidet; i vår arealplanlegging, gjennom våre innkjøp, vår byggforvaltning mv. Klimaarbeidet preges av frivillighet og som kommune er vi verken gitt påleggene eller ressursene til å iverksette. Det er mangelfulle støtteordninger. Skal situasjonen endres trengs strengere krav til kommunene om å prioritere klimaarbeidet, og vi må sikres nødvendig kompetanse og ressurser. Det må etableres ambisiøse ordninger og gis økonomisk støtte for å stimulere til innovasjon og kraft i klimaarbeidet og til å ta i bruk tilgjengelig teknologi. Vårt klimabudsjett - med de virkemidlene som vi har som kommune - er ikke nok.

Omprioriteringer i innsats til psykisk helse ungdom

Vi ser en bekymringsfull økning i psykisk uhelse blant mange unge i Larvik. Dette gjenspeiles bl.a. i sterk økning i henvendelser til BUP (ca 35%) og tilbakemeldinger fra forskjellige aktører som arbeider ut mot denne gruppen. Årsaken kan være sammensatt, men dette kan bl.a. henge sammen med konsekvenser av over to år med pandemi og hel og delvis nedstengning av tilbudet til denne gruppen.

Vi må søke å styrke innsatsen for ungdom, både ved å øke kapasiteten innenfor våre eksisterende tilbud, men også å utvikle nye tiltak som treffer denne gruppen målrettet. Kommunen vil samtidig anmode om at statlige myndigheter styrker kommunenes økonomiske rammebetingelser, og at statlige myndigheter også selv tar et større ansvar ift oppfølging av denne gruppen.

Det ble avsatt kr 10 mill i et prosjekt (2023, 2024 og 2025) knyttet til forsterket innsats for ungdoms psykiske helse. Det er medgått ca 1.5 mill til div tiltak i 2023. Resten av beløpet foreslås ikke benyttet og midlene foreslås brukt til saldering av øvrige tiltak, ved å prioritere Våre unge, lærlingesatsingen og Ung Arena.

Omfattende omstillingsbehov - sparsomme ressurser til utviklingsarbeid

Digitalisering av offentlig sektor gir en enklere hverdag for innbyggere, næringsliv og frivillig sektor. Økt digitalisering er også et viktig tiltak for å sikre effektiv drift. For å understøtte omstillingsprosessene, frigi tid til ledelse og tjenesteutøvelse er det behov for kompetente ressurser. Dette gjelder alt fra utredningskapasitet, IT-utvikling, prosessledelse og tjenstedesign.

Kommunedirektøren ser derfor med bekymring på at ambisjonsnivået, og behovet for utvikling av tjenestene, ikke blir godt nok understøttet med slike ressurser. I forslaget er det ikke lagt opp til en slik nødvendig satsing, - snarere tvert i mot. De som jobber i administrasjonen jobber for at hverdagen skal bli lettere for de som jobber direkte med tjenestene. De foreslåtte kostnadskuttene i administrative ressurser får negative konsekvenser for hvordan vi kan støtte våre ledere og ansatte, følge opp politiske vedtak og sikre tilgang på viktig kompetanse.

For svak dreining av ressurser til Helse og mestring

Larvik tar demografiutfordringen på alvor. Arbeidet med å bygge felles forståelse, prioritere nødvendige tiltak som heldøgns omsorgsplasser, styrka legetjenester og ny legevakt fortsetter. Selv med betydelig omlegging av tjenestene mht kvalitet og omfang er det behov for styrka rammer, både til investeringer og drift, for å sikre forsvarlige tjenester. Vi kan ikke bemanne oss ut av fremtidens utfordringer. Skal vi i fremtiden skape mer velferd med færre hender må innsatsen for å beholde og utvikle ansatte intensiveres. Dette er svakt ivaretatt i dette Strategidokumentet.

Dette er ikke en uttømmende liste over svakheter i det fremlagte forslaget til strategidokument, men noen elementer som kommunedirektøren vil peke på. Det meste av usikkerheten skyldes for lave driftsrammer. I Larvik forsterkes konsekvensene av at vi over tid har hatt et fattigdomsbevarende inntektssystem for kommunene, der høy gjeld er det som presser våre muligheter for god og forsvarlig drift, aller mest. I tillegg kommer den usikkerheten som skapes gjennom mangel på kvalifisert arbeidskraft og kommunens attraktivitet som arbeidsplass.

“Du vet når en tulipan henger med huet, og så trækker du den inn blant de andre for at den skal stå oppreist.

Et sånt samfunn vil jeg ha.”

Ingrid Ovedie Volden

Oppbygging av strategidokumentet

Strategidokumentet er handlingselementet til Kommuneplanen, med årsbudsjett og økonomiplan for Larvik kommune. Andre kommuner omtaler det ofte som Handlings- og økonomiplan (HØP). Hvert år legger administrasjonen fram sitt forslag til rullering av aktuelle planer og budsjett/økonomiplan til behandling i kommunestyret.

Dette kapitlet beskriver kort hvordan Strategidokumentet er bygget opp.

Strategidokumentet er bygget opp med fem hoveddeler; Planer og prioriteringer, Økonomiske hovedtall, Kommunens innsatsområder, Kommunens tjenesteområder og Grafikk og nøkkeltall.

Du kan oppleve å finne igjen det samme innholdet flere steder, fordi de ulike seksjonene har ulik innfallsvinkel. For eksempel kan du se detaljer for målbildet og virksomhetsstyring, både via kapitlet "Kommunens innsatsområder" (for helheten) og via "Kommunens tjenesteområder" (sortert på tjenestene). Bærekraft 2030 synliggjøres både med langsiktige oppdrag under kommunens fire innsatsområder, i tillegg til at nødvendige innstramminger i tjenester og drift for bærekraftig økonomi synliggjøres under de enkelte virksomhetsområdene.

I web-utgaven vil du finne igjen seksjonene og kapitlene under hver av dem ved å trykke på "meny" oppe i høyre hjørne. Du kommer tilbake til forsiden ved å klikke på kommunevåpenet oppe i venstre hjørne.

Videre beskriver vi hovedinnholdet i kapitlene i strategidokumentet.

PLANER OG PRIORITERINGER

Kommunedirektørens innledning

Kapitlet omfatter kommunedirektørens innledning, profil og prioriteringer samt svakheter i strategidokumentet.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanens samfunnsdel er den langsiktige og strategiske planen som skisserer utviklingen innenfor områdene samfunn, areal og tjenestene i Larvik kommune. Kapitlet omtaler mål, visjoner og verdier, samt oppfølging av kommuneplanen.

Plangrunnlag og planbehov

Kommunens plansystem og -strategi beskrives. Oppfølging av vedtatte planer beskrives under de enkelte tjenesteområdene.

ØKONOMISKE HOVEDTALL

Økonomiske hovedtall

Kapitlet omfatter sentrale poster i budsjettet, kommunale begreper for økonomi og økonomisk utvikling.

Klimabudsjett

Klimabudsjett er et styringsverktøy for å kunne vurdere kostnad og effekt av klimatiltak. Hensikten med et klimabudsjett er å benytte et konkret verktøy for å jobbe så målrettet som mulig for å redusere kommunens klimagassutslipp, og dermed også tilpasse seg kommende klimaendringer.

Gebyr- og betalingssatser

Kommunestyret vedtar betalingssatsene og gebyrer. Nye satser er listet opp per område.

Forskriftsskjema Økonomiplan

Etter forskrift i Kommuneloven må kommunen vedta økonomiplanen etter gitte økonomiske oppstillinger. Disse økonomiske oversiktene viser typer av inntekter, innbetalinger, utgifter, utbetalinger, avsetninger og bruk av avsetninger.

KOMMUNENS INNSATSOMRÅDER

Innsatsområdene fra Kommuneplanens samfunnsdel presenteres hver for seg, med tilhørende mål og oppdrag, uavhengig av tjenesteområde.

LARVIK KOMMUNES TJENESTEOMRÅDER

Tjenesteområdene presenteres hver for seg med detaljer for tjenesteområdet, tilhørende planer, mål, driftsbudsjett og investeringer.

Kommuneplanens samfunnsdel

Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument og setter retning for utviklingen av Larvik frem til 2030. Kommunestyret vedtok [Kommuneplanens samfunnsdel](#) 13.5.20. Kommuneplanen består av en samfunnsdel med arealstrategi og en arealdel. Samfunnsdelen inneholder fire innsatsområder for utviklingen av Larvik som samfunn og kommuneorganisasjon. For utdypende beskrivelse, se seksjonen "Larvik kommunes innsatsområder".

Hovedtrekkene forøvrig fra Kommuneplanens samfunnsdel er som følger:

Mål

"Larvik skal være et bærekraftig samfunn med fokus på sosial, økonomisk og miljømessig utvikling i samsvar med FNs bærekraftsmål. En vesentlig endring av holdninger og tiltak må til for å oppnå god livskvalitet, verdiskaping og bedring av miljø og klima i samtid og framtid."

Den beste måten å skape vårt felles, bærekraftige samfunn er å løse utfordringer i samarbeid. Kommunen, innbyggere, frivillige, organisasjoner, foreninger, næringsliv og forsknings- og kunnskapsmiljøer innehar verdifull kompetanse, erfaringer og ressurser hvor summen av samarbeid blir større enn enkeltdelene alene. Sammen bygger vi framtida i Larvik.

Visjon, verdier og filosofi

Larvik bygger framtida gjennom miljøbevissthet, livskraft og verdiskaping.

Visjon: *miljøbevisst, livskraftig og verdiskapende*

Verdier: *Nysgjerrig - Ærlig - Raus – Engasjert; NÆRE*

Filosofi: *Vi gjør hverandre gode og vil hverandre vel - Vi finner de beste løsningene sammen*

Visjonsbeskrivelse

Gjennom hovedmålet for planen og de prioriterte bærekraftsmålene setter Larvik tydelig fokus på alle de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling. Vi skal ivareta både miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Det blir dermed naturlig å ta utgangspunkt i disse dimensjonene i visjon og overordnet strategi.

Prioriteringer

FNs definisjon på bærekraftig utvikling: *Utvikling som imøtekommer dagens behov uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov.*

Innsatsområdene bygger på de tre dimensjonene for bærekraftig utvikling, og FNs bærekraftsmål ligger til grunn i kommuneplanens samfunnsdel. Bærekraftsmål 17 – samarbeid for å nå målene – er en anerkjennelse av at vi må jobbe sammen for å oppnå en bærekraftig og helhetlig utvikling av larviksamfunnet. Figuren illustrerer hvordan disse henger sammen.

I Larvik har kommunestyret prioritert bærekraftsmål i alle de tre dimensjonene:

Nederste nivå danner et ytre rammeverk som representerer planetens tålegrenser. Prioriterte mål i Larvik:

- Stoppe klimaendringene
- Livet i havet

Nivået i midten illustrerer menneskerettigheter og grunnleggende sosiale behov. Prioriterte mål i Larvik:

- God helse og livskvalitet for alle
- God utdanning
- Bærekraftige byer og lokalsamfunn.

Det øverste nivået kan ikke eksistere uten de to andre dimensjonene, men er samtidig en betingelse for vekst. Prioritert mål i Larvik:

- Anstendig arbeid og økonomisk vekst.

Mål 17: Samarbeid for å nå målene gjennomsyrer de tre dimensjonene, og er en forutsetning for bærekraftig utvikling. Dette er også et prioritert mål i Larvik.



Kilde: [Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032](#) Larvik kommune

Oppfølging av kommuneplanen

Kommuneplanen skal ha en handlingsdel som angir hvordan samfunnsdelen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer. Det er dette dokumentet du leser nå – kommuneplanens handlingsdel, budsjett og økonomiplan. Her finnes budsjett for kommende år, økonomiplan for de påfølgende tre årene samt oppdragene kommunen skal arbeide med i fireårsperioden for å nå målene i kommuneplanens samfunnsdel.

Handlingsdel med budsjett og økonomiplan gir grunnlag for kommunens prioritering av ressurser og oppgaver de neste fire årene. Den omfatter hele kommunens virksomhet og gir en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i perioden.

Plangrunnlag og planbehov i perioden

Kommunens plansystem

Kommunens planer er våre viktigste verktøy for styring og prioritering.

Et velfungerende kommunalt plansystem krever god sammenheng og arbeidsdeling mellom tre politisk vedtatte plannivå som også speiles i virksomhetsstyringen:

- Overordnet strategisk nivå med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel
- Underliggende nivå med strategisk utdyping og fokus på at planene skal føre til handling
- Prioritering gjennom kommuneplanens handlingsdel, budsjett og økonomiplan

Videre administrativ oppfølging av de politisk vedtatte planene skjer gjennom virksomhetsplaner og oppdrag.

Planstrategi og gjeldende planer

Planstrategien skal sikre politiske prioriteringer og retninger i den kommende fireårsperioden, og den skal være tilpasset kommunens behov uten å være mer omfattende enn nødvendig. Hensikten med utarbeidelse av en planstrategi er at kommunen skal ha et bevisst forhold til, og prioritere hvilke kunnskapsgrunnlag det er behov for å utarbeide i perioden.

Planstrategien vil drøfte behovet for en mer målrettet budsjettprosess. Det innebærer at kommunestyret i perioden vil få ta stilling til om det ønskes en ny, tjenestebasert budsjettmodell organisert mot de tjenestene vi skaper, eller om budsjettet skal organiseres etter hvilke virksomheter som produserer tjenestene, som i dag.

Planstrategien skal vedtas av nytt kommunestyre innen et år etter valget. Oppstartssak for ny planstrategi kommer til kommunestyret i desember 2023, med sikte på at nytt kommunestyre vedtar ny planstrategi så tidlig som mulig, i sin periode.

Gjeldende planer, og planer som er under utarbeidelse, fremkommer under det enkelte tjenestekområde.

Økt gjennomføringskraft

Kommunens strategiske planer skal kobles tettere til Strategidokumentet, slik at strategiske målsettinger og innsatser gis handlekraft ved at en vurdering av økonomiske konsekvenser for investerings- og driftsbudsjett sees i sammenheng og i et lengre perspektiv. Målet er økt gjennomføringskraft for de viktigste tiltakene, som gir størst måloppnåelse for ønsket samfunns- og tjenesteutvikling.

Kommunens planmodell og styringssystem videreutvikles og effektiviseres for å sikre felles retning i oppfølging av planer og politiske vedtak.

En planmodell for deltagelse og kunnskapsbaserte valg

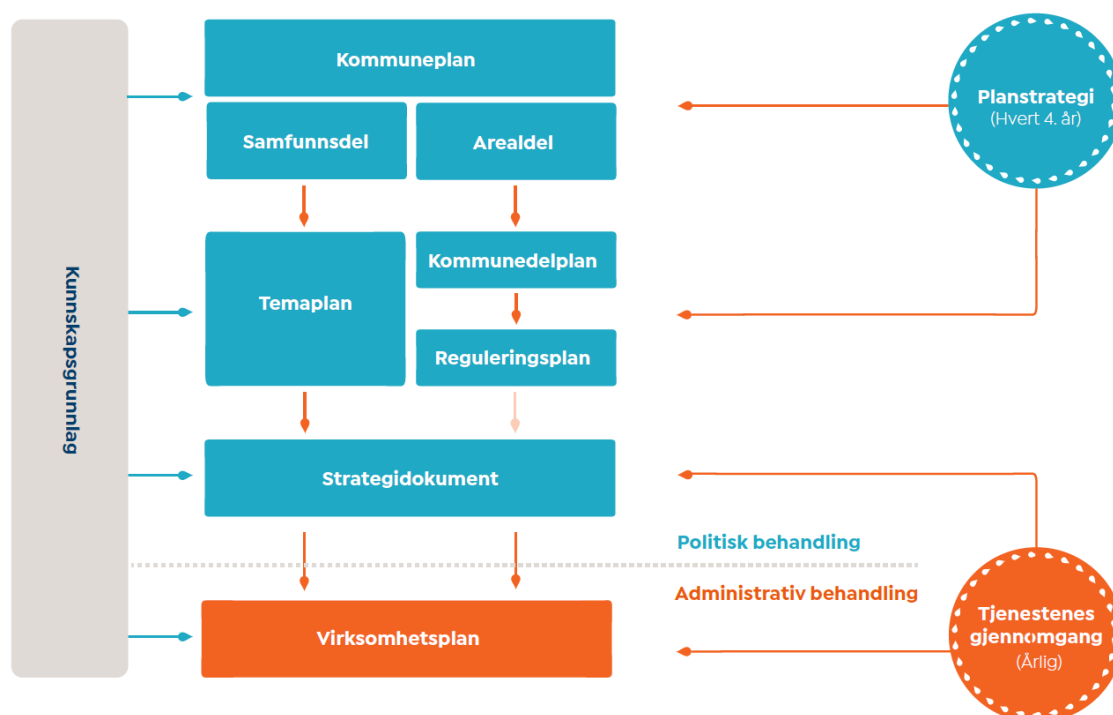
I arbeidet med ny planstrategi vurderes også hvordan sikre god styring; å organisere og koordinere aktiviteter for å følge opp politiske vedtak, mål og prioriteringer. Modellen under beskriver dagens planmodell. Modellens hensikt er å tydeliggjøre den røde tråden fra mål til resultat, fra politisk beslutning til gjennomføring. Planmodellen skal brukes som en meny; vi må velge de planverktøyene som vurderes som hensiktsmessige i den enkelte situasjon.

Til høyre i modellen vises de to viktigste prosessene som gjennomføres for å sikre innspill til arbeidet;

- Behov for nye planer og kunnskapsgrunnlag - “Planstrategien”
- Prioritering av innsats i tråd med vedtatte planer - “Tjenestenes gjennomgang”

Hensikten med “Tjenestenes gjennomgang” er at alle i organisasjonen involveres i utviklings -og omstillingsarbeidet for økt bærekraft. “Tjenestenes gjennomgang” setter en klar retning for nødvendige prioriteringer.

Til venstre i modellen vises hvordan felles kunnskap som utredninger, lovgrunnlag, tidligere politiske vedtak mv. legges til grunn for alt arbeid og alle beslutninger.



KOMMUNENS INNSATSOMRÅDER OG BÆREKRAFT 2030

Innledning om Bærekraft 2030

Bærekraft defineres for oss i Larvik til å være vår strategiske og samlede innsats for å styrke lokaldemokratisk handlekraft med sunn økonomi og klare prioriteringer. Konkret innebærer dette at behov for nye tiltak må løses innenfor eksisterende rammer. Vi må arbeide og organisere oss annerledes og utvikle nye måter å skape velferd på.

Les mer om Bærekraft 2030, i [Programplan Bærekraft 2030](#), vedtatt sept. 2023 [KST-142/23](#).

For å skape det økonomiske handlingsrommet vi trenger for å møte fremtidens utfordringer, trenger vi i årene fremover også å gjøre store innstramminger i driftsrammene.

Innstrammingene betyr i praksis at selv om vi har strategiske innsatsområder for velferd og lokal samfunnsutvikling, er vi nødt til å redusere tilbud, kvalitet og tjenester, spesielt innenfor ikke lovpålagte tjenester vi vet har langsiktig positiv effekt innen tidlig innsats og forebygging. Bærekraft 2030 smerter i dag, men vil gi oss evne til å sikre velferden i morgen.

Innstrammingene presenteres oversiktlig i både tabell og tekst under de enkelte virksomhetsområdene.

Under de følgende innsatsområdene, slik de er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel, beskriver vi våre langsiktige visjoner, delmål som ytterligere prioriterer retningen på innsatsen vår, og de konkrete oppdragene vi skal gjennomføre, for på lang sikt å kunne nå våre visjoner.

Sammen skal vi sikre det helhetlige velferdsoppdraget i nært samarbeid med dagens og fremtidens innbyggere, frivillige, næringsdrivende og ansatte.

Skape i Larvik - Den verdiskapende kommunen

Beskrivelse av innsatsområdet

Visjoner:

- Fremme varig, inkluderende og bærekraftig økonomisk vekst, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
- Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige

Som kommune skal vi sikre at våre innbyggere har tilgang til gode arbeidsmuligheter som fremmer verdighet, rettferdighet og økonomisk vekst. Vi vil arbeide tett med næringslivet, arbeidstakerorganisasjoner, utdanningsinstitusjoner og andre viktige aktører for å fremme en bærekraftig og anstendig arbeidskultur i Larvik.

Byer og lokalsamfunn er kjernen i samfunnet vårt, og hvordan vi planlegger, bygger og utvikler disse områdene vil ha betydelig innvirkning på mennesker, økonomi og miljø. Vi vil jobbe for å fremme grønne og nyskapende næringer, styrke lokalt entreprenørskap og sikre at verdiskapingen kommer våre innbyggere til gode, samtidig som vi hegner om fremtidige generasjoners behov.

Hovedmålene (fra kommuneplanens samfunnsdel)

1. *I Larvik er det attraktivt å drive næring: Eksisterende virksomheter finner rom for vekst, og nye næringsaktører ønsker å etablere seg*
2. *I Larvik danner samskaping et godt grunnlag for innovasjon, vekst og verdiskaping*
3. *I Larvik jobber vi aktivt for å sikre integritet, gode arbeidsforhold og høy grad av inkludering, slik at alle som ønsker det kan være i arbeid*

Tilknyttet bærekraftsmål:



Bærekraftsmål 8: Anstendig arbeid og økonomisk vekst

Kilde: [Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032](#) Larvik kommune

Kommunens mål for innsatsområdet

Hovedmål

FN 08-KPS 01: I Larvik er det attraktivt å drive næring: Eksisterende virksomheter finner rom for vekst, og nye næringsaktører ønsker å etablere seg

FN 08-KPS 02: I Larvik danner samskaping et godt grunnlag for innovasjon, vekst og verdiskaping

FN 08-KPS 03: I Larvik jobber vi aktivt for å sikre integritet, gode arbeidsforhold og høy grad av inkludering, slik at alle som ønsker det kan være i arbeid

Delmål

VS: Larvik har et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv som sikrer vekst og utvikling, ivaretar miljøet og menneskene

HM: Tilrettelegge for arbeidstrening som gir grunnlag for jobb og forbereder for videre kompetanseheving

OK: Larvik kommune fremmer inkluderende fellesskap

OK: Larvik kommune arbeider for å utjevne sosiale ulikheter

Leve og bo i Larvik - Den livskraftige kommunen

Beskrivelse av innsatsområdet

Visjoner:

- Å sikre god helse og fremme livskvalitet for alle uansett alder.
- Å sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheten for livslang læring for alle.
- Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige

Våre lokalsamfunn er kjernen i samfunnet vårt, og hvordan vi planlegger, bygger og utvikler disse områdene vil ha betydelig innvirkning på mennesker, økonomi og miljø. Det er derfor avgjørende at vi tar ansvar for å skape bærekraftige og inkluderende lokalsamfunn, som gir alle innbyggere muligheter til å trives, utvikle seg og leve et godt liv.

For å bygge et fremtidsrettet og inkluderende samfunn trenger vi en sunn oppvekst og utviklingsmuligheter. Ved å legge til rette for trygghet, motivasjon og livslang læring, kan vi bidra til å skape lokalsamfunn der kunnskap, nysgjerrighet og inkludering blomstrer. Videre trenger vi forebyggende tiltak og tilgjengelighet til nødvendige helsetjenester til rett tid for alle. Å fremme god mental helse, velvære og sosial inkludering er også viktige innsatsfaktorer, da de bidrar til trivsel og livskvalitet.

Hovedmål (fra kommuneplanens samfunnsdel):

1. Larvik har livskraftige, rause og inkluderende byer og lokalsentre
2. I Larvik opplever innbyggere god livskvalitet, mestring og tilhørighet
3. Larviksamfunnet bidrar til god folkehelse og et like verdig liv for alle
4. Larviksamfunnet bidrar til at familiene er rustet til å gi barna trygghet og motivasjon til å lære
5. Larviks barnehager og skoler er en trygg arena for inkludering og stimulerer til nysgjerrighet og læringslyst
6. I Larvik har alle forutsetninger og motivasjon til å fullføre videregående skole
7. Larvik har gode arenaer for livslang læring
8. Larvik by fungerer samlende, er det naturlige valg for handel, kulturopplevelser, kafe og uteliv, og bidrar til å skape en felles identitet for kommunens innbyggere
9. Larviksamfunnet utvikler det vekstkraftige, tar vare på det uerstattelige og motvirker det utenkelige
10. Larviksamfunnet er attraktivt, og unge voksne velger å bosette seg i kommunens byer og lokalsentre

Tilknyttede bærekraftsmål:



Bærekraftsmål 4: God utdanning

Bærekraftsmål 11: Bærekraftige byer og samfunn

Kilde: [Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032](#) Larvik kommune

Kommunens mål for innsatsområdet

Hovedmål

Delmål

FN 03-KPS 04: Larvik har livskraftige, rause og inkluderende byer og lokalsentre

FN 03-KPS 05: I Larvik opplever innbyggerne god livskvalitet, mestring og tilhørighet

EIE: 1-2 turveg traséer og/eller leke-/møteplasser rustes opp og tilrettelegges

EIE: Boligbehov imøtekommes de som ikke selv kan skaffe bolig.

HM: Innbyggere som opplever behov, skal få individuell veiledning og bistand, slik at de opplever trygghet i eget hjem med mest mulig selvhjelpenhet og minst mulig inngripen.

HM: Sikre kapasitet til de eldre som trenger det mest, øke kapasitet på laveste nivåer for å utsette behov for spesialiserte tjenester

HM: Sikre legedekning

VS: Gode møteplasser og arenaer ute og inne som er i aktiv bruk av innbyggere i alle aldre og livssituasjoner

OK: Larvik kommune fremmer helse og livsmestring

OK: Larvik kommune fremmer helse og livsmestring (2)

FN 03-KPS 06: Larviksamfunnet bidrar til god folkehelse og et like verdig liv for alle

HM: Alle våre innbyggere opplever å få likeverdig informasjon, veiledning og bistand

FN 04-KPS 07: Larviksamfunnet bidrar til at familiene er rustet for å gi barna trygghet og motivasjon til å lære

OK: Larvik kommune fremmer tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats

OK: Larvik kommune fremmer tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats (2)

VS: Sikre bred tilgang og god kvalitet på kulturopplevelser og fritidsaktivitet for barn og unge

FN 04-KPS 08: Larviks barnehager og skoler er en trygg arena for inkludering og stimulerer til nysgjerrighet og læringslyst

FN 04-KPS 09: I Larvik har alle forutsetninger og motivasjon til å fullføre videregående skole

OK: Larvik kommune fremmer livslang læring og kvalifisering

FN 04-KPS 10: Larvik har gode arenaer for livslang læring

OK: Larvik kommune fremmer tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats (0)

OK: Larvik kommune fremmer livslang læring og kvalifisering (2)

FN 11-KPS 11: Larvik by fungerer samlende, er det naturlige valg for handel, kulturopplevelser, kafe- og uteliv, og bidrar til å skape en felles identitet for kommunens innbyggere

VS: Gode møteplasser og arenaer ute og inne som er i aktiv bruk av innbyggere i alle aldre og livssituasjoner

VS: Larvik investerer i opplevelsesrike byrom og bruker offentlige funksjoner som motor i byutviklingen.

FN 11-KPS 12: Larviksamfunnet utvikler det vekstkraftige, tar vare på det uerstattelige og motvirker det utenkelige

HM: Utløse seniorkraft og innbyggerengasjement

EIE: Brannforebyggende arbeid

FN 11-KPS 13: Larviksamfunnet er attraktivt, og unge voksne velger å bosette seg i kommunens byer og lokalsentre

Møte Framtida i Larvik - Den miljøbevisste og klimavennlige kommunen

Beskrivelse av innsatsområdet

Visjoner:

- Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem
- Bevare og bruke hav og marine ressurser på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Klimaendringene er et av de mest utfordrende og presserende problemene verden står overfor i dag. Våre holdninger og vår hverdagspraksis har betydning for hva som skjer globalt. Vi må redusere klimagassutslipp, reise annerledes, bruke arealene på en bedre måte, verne naturressursene og tilpasse oss endringer i klimaet. Vi må jobbe målrettet, skape bevissthet og redusere utslipp i Larvik, og andre steder i verden som konsekvens av vårt forbruk.

Larviks [klima- og energiplan](#) svarer opp den statlige utfordringen om å redusere energiforbruket, redusere klimagassutslipp og tilpasse oss klimaendringene. Planen fastlegger ambisjoner i klima- og energiarbeidet og legger føringer for hvilke virkemidler kommunen skal benytte for å realisere disse. Transport utgjør det største utslippet i Larvik. Plan- og bygningsloven er et viktig virkemiddel kommunen har til å legge føringer for redusert transport, samordnet gods- og varetransport og bedre organisering av personreiser, og for arealdisponeringer i forhold til biologisk mangfold. Vi skal videre styrke økosystemer i havet og i elver, bevare artsmangfoldet og bidra til bærekraftig bruk av marine ressurser. Ved å mobilisere ressursene i lokalsamfunnet vårt til felles innsats, og å sikre at den kommunale planleggingen gjør det enkelt, begripelig og verdsatt å leve miljøvennlig, tar vi grep sammen.

Hovedmålene (fra kommuneplanens samfunnsdel)

1. *Larvik er arealeffektiv og har god infrastruktur med klimavennlige transportløsninger*
2. *Larvik er en foregangskommune på energiforbruk, reduksjon av avfall og innkjøp som ivaretar miljøhensyn, sosiale og etiske krav*
3. *I Larvik samarbeider kommunen, næringslivet, frivillig sektor og befolkningen om å begrense klimautfordringene*
4. *I Larvik har vi en attraktiv kystlinje og sjøarealer som disponeres til næring, fritidsaktiviteter og rekreasjon av nåværende og kommende generasjoner*
5. *I Larvik benytter vi kunnskap og virkemidler på en måte som styrker livsbetingelser for ønskede arter i havet*
6. *I Larvik arbeider vi systematisk og målrettet for å sikre at vannforekomstene skal ha god økologisk og kjemisk tilstand*

Tilknyttede bærekraftsmål:



Bærekraftsmål 13: Stoppe klimaendringene

Bærekraftsmål 14: Livet under vann

Kilde: [Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032](#) Larvik kommune

Kommunens mål for innsatsområdet

Hovedmål

FN 13-KPS 14: Larvik er arealeffektivt og god infrastruktur med klimavennlige transportløsninger

FN 13-KPS 15: Larvik er en foregangskommune på energiforbruk, reduksjonen av avfall og innkjøp som ivaretar miljøhensyn, sosiale og etiske krav

FN 13-KPS 16: I Larvik samarbeider kommunen, næringslivet, frivillig sektor og befolkningen om å begrense klimautfordringene.

FN 14-KPS 17: I Larvik har vi en attraktiv kystlinje og sjøarealer som disponeres til næring, fritidsaktivitet og rekreasjon av nåværende og kommende generasjoner

FN 14-KPS 18: I Larvik benytter vi kunnskap og virkemidler på en måte som styrker livsbetingelser for ønskede arter i havet

FN 14-KPS 19: I Larvik arbeider vi systematisk og målrettet for å sikre at vannforekomstene skal ha en god økologisk og kjemisk tilstand

Delmål

VS: Boligutbygging skjer innenfor tettstedsavgrensningene for Larvik by, Stavern by og prioriterte lokalsentre med nærmiljøfunksjoner

KEP1: Larvik kommune som samfunn har innen 2030 redusert de direkte utslippene av klimagasser med minst 50 % sett opp mot tidligere sammenlignbare tall

KEP2: Larvik kommune skal være et lavutslippssamfunn i 2050

KEP3: Larvik kommune som bedrift skal være klimanøytral innen 2025, uten kjøp av klimakvoter

KEP4: Larvik kommune skal forberedes og tilpasses kommende klimaendringer

EIE: Trygt drikkevann til abonnentene

EIE: Utslippskrav for avløpsvann overholdes

VS: Økologisk og kjemisk tilstand i vannområdene skal oppfylle miljømålene iht regional vannforvaltningsplan.

Samarbeid i Larvik - Den samskapende kommunen

Beskrivelse av innsatsområdet

Visjon:

- Sammen skaper vi framtida i Larvik

Den beste måten å skape vårt felles, bærekraftige samfunn er å løse utfordringer i samarbeid. Kommunen, innbyggere, frivillige, organisasjoner, foreninger, næringsliv og forsknings- og kunnskapsmiljøer innehar verdifull kompetanse, erfaringer og ressurser, hvor summen av samarbeid blir større enn enkeltdelene alene. Ved å samle våre krefter og arbeide sammen, kan vi utgjøre en større forskjell og sikre en bærekraftig fremtid for kommende generasjoner.

Lokaldemokratiet bygger på tillit mellom politikere og befolkning. Arbeid/deltagelse i frivillig sektor er en kanal for engasjement, innflytelse og samfunnsdeltagelse, og skaper grunnlag for samhold og fellesskap. Frivillig sektor er dermed en viktig aktør i arbeidet med å skape forståelse og utvikle kunnskap som bidrar til å fremme demokrati, medvirkning og samskaping.

Larvik skal være en trygg kommune. Dette innebærer samarbeid og kontinuerlig fokus på samfunnssikkerhet og beredskap for å forhindre både kjente og til nå ukjente samfunnstrusler. Med klimaendringer, polarisering, økt globalisering og digitalisering følger også nye utfordringer. I usikre tider kan samskaping styrke tillit og fellesskap. Samarbeid er nøkkelen til bærekraftig utvikling i lokalsamfunnet. Videre er gode rutiner for kartlegging, vurdering og håndtering av risiko nødvendig for alle nivåer av tjenesteproduksjon.

Hovedmål (fra kommuneplanens samfunnsdel):

1. *I Larvik samarbeider vi for å bygge et godt samfunn for nåværende og framtidige generasjoner*
2. *I Larvik preges forholdet mellom befolkning og beslutningsmyndigheter av gjensidig tillit*
3. *Larviks innbyggere har innflytelse på utviklingen i eget nærmiljø*
4. *I Larvik har vi god valgdeltakelse og et velfungerende lokaldemokrati*

Tilknyttet bærekraftsmål:



Bærekraftsmål 17: Samarbeid for å nå målene

Kilde: [Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032](#) Larvik kommune

Kommunens mål for innsatsområdet

Hovedmål

FN 17-KPS 20: I Larvik samarbeider vi for å bygge et godt samfunn for nåværende og framtidige generasjoner

Delmål

FSS understøtter og legger til rette for at Larvik kommune har ledere som organiserer, leder og prioriterer oppgavene og legger til rette for forbedring, læring og innovasjon

Larvik kommune utvikler tjenester gjennom samskapende prosesser

FSS understøtter og legger til rette for at Larvik kommune har bærekraftig økonomi og anskaffelser, god kommunikasjon, smarte arbeidsprosesser, standardiserte og helhetlige løsninger, informasjonssikkerhet og personvern

FSS understøtter og legger til rette for at Larvik kommune beholder, utvikler og rekrutterer medarbeidere med riktig kompetanse for oppgavene

FN 17-KPS 21: I Larvik preges forholdet mellom befolkning og beslutningsmyndigheter av gjensidig tillit

HM: Brukerråd i alle virksomheter og avdelinger gjennomføres

VS: God dialog og forståelse, forutsigbare rammevilkår og effektive prosesser, og aktiv samhandling mellom kommune og næringsliv

FSS understøtter og legger til rette for at Larvik kommune har gode demokratiske arenaer gjennom politiske møter, innbyggerdialog og kvalitet i saksbehandlingen

FN 17-KPS 22: Larviks innbyggere har innflytelse på utviklingen i eget nærmiljø

FN 17-KPS 23: I Larvik har vi god valgdeltakelse og velfungerende lokaldemokrati

ØKONOMISKE HOVEDTALL

Økonomiske hovedtall

Etter Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. skal kommunen sette opp økonomiplan og budsjett etter obligatoriske forskriftsskjemaer.

Drift har følgende skjema:

- §5-4 Bevilgningsoversikt drift (1.ledd)
- §5-4 Sum bevilgninger netto (2.ledd)
- §5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift

Investering har følgende skjema:

- §5-5 Bevilgningsoversikt investering

§5-4 Bevilgningsoversikt drift viser de sentrale postene som inneholder ikke-tjenesteavhengige utgifter og inntekter. Budsjettene til drift på tjenesteområdene er ikke inkludert.

§5-4 Bevilgninger netto viser summen av hva som ligger budsjettet ute i drift på tjenesteområdene, og utgjør i hovedsak differansen mellom *§5-4 Bevilgningsoversikt drift* og *§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift*. Tjenesteområdene har budsjettet en liten del som også styres sentralt til §5-4; dette gjelder avskrivninger og avsetning/bruk av fond. Det er derfor lagt inn en korrigeringslinje for å avstemme rammen per tjenesteområdet til sum driftsutgifter.

§5-5 Bevilgningsoversikt investering viser utgifter, inntekter, avsetninger og bruk av avsetninger i økonomiplanens investeringsdel.

§5-6 Økonomisk oversikt etter art-drift inneholder alt, både tjenesteavhengige og ikke-tjenesteavhengige utgifter og inntekter.

Disse obligatoriske forskriftsskjemaene vises i sin helhet i **strategidokumentet**. I kapitlet her beskrives deler av innholdet fra forskriftsskjemaene, for å fortelle om detaljer fra *sentrale inntekter og utgifter, finansinntekter og -utgifter, samt avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner*.

Bruken av ulike mål på kommunalt regnskapsresultat kan være egnet til å forvirre. I Kommunelovens §48 om årsregnskap og årsberetning omtales regnskapsmessig mer- og mindreforbruk, mens det i den obligatoriske hovedoversikten over kommunens drift er innført begrepene brutto og netto driftsresultat. Nedenfor omtales disse og andre begrep som brukes i de kommunale dokumentene.

Kommunale begreper

Brutto driftsresultat

Brutto driftsresultat utgjør differansen mellom driftsinntekter og driftsutgifter, der driftsutgiftene også inkluderer avskrivninger. Dette er således et mål på om kommunens driftsinntekter over tid bærer driftsutgiftene. Et positivt brutto driftsresultat vil være nødvendig dersom finansutgiftene (renteutgifter og avdrag) er større enn finansinntektene (renteinntekter og utbytte). Begrepet blir relativt lite benyttet.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat er det mest brukte resultatbegrepet i kommunesektoren og viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt. Teknisk beregningsutvalg (TBU) betegner netto driftsresultat som hovedindikatoren for økonomisk balanse i kommunesektoren og anbefaler at det utgjør minimum 1,75 % av kommunens driftsinntekter. Et positivt netto driftsresultat er en forutsetning for å kunne egenfinansiere investeringer (reduere nye låneopptak) og bygge opp disposisjonsfond (etablere buffere).

Frie inntekter

Frie inntekter består av skatteinntekter og rammetilskudd. Rammetilskuddet inkluderer inntekts- og utgiftsutjevning. Kort forklart innebærer inntektsutjevningen at kommuner med høye skatteinntekter gir til kommuner med lave skatteinntekter. Utgiftsutjevningen innebærer at kommuner som har høye utgifter får kompensert dette til fordel for kommuner med lave utgifter. Dette beregnes ut fra faktorer som befolkningssammensetning, ressurskrevende tjenester og avstand til sentrum.

Netto lånegjeld

Netto lånegjeld er all lånegjeld minus lån som videreformidles og utlånes til andre, feks. Startlån.

Kjernegjeld

Kjernegjeld er netto lånegjeld minus VAR gjeld.

VAR gjeld

VAR står for vann, avløp og renovasjon. Renter og avdrag som knytter seg til VAR gjeld er inkludert i gebyrer som dekkes av kommunens innbyggere.

Budsjettpremisser

Det følger av den nye kommuneloven fra 2020, §14-4 andre ledd, at årsbudsjettet skal vise de mål og premisser budsjettet bygger på. Strategidokument 2024-2027 følger følgende budsjettpremisser:

- En grundig gjennomgang av kommunens plangrunnlag, de utviklingstrekkene som påvirker planbehovet og hovedprofil/prioriteringer i perioden. Dette er et oppspill til de bevilgningsforslagene som fremmes for hver enkelt virksomhet.
- For tjenesteområdene er det redegjort for samlede økonomiske rammer, veivalg i perioden, planer og oppfølging av planer.
- Det er redegjort for oppfølgingen av gjeldende strategier.
- Det er en gjennomgang av målene for tjenesteområdet og de tilhørende effektindikatorer som adresseres til riktig virksomhet for konkret oppfølging.

Finansielle styringsmål

Kommunestyret har vedtatt 4 finansielle styringsmål, jf Strat.dok. 2019-2022 (vedtak [KST-293/18](#)), og tillegg i vedtak [KST-120/21](#) (her gjentatt i forenklet utgave):

1. Handlingsregelen for gjeld. Gjelda skal ikke vokse mer enn de frie inntektene. Egenkapital ved investeringer skal være på minst 15 %.
2. Netto driftsresultat og utvikling over tid. Budsjett og økonomiplan skal fra 2024 ha et netto driftsresultat på 1,5 %.
3. Hovedregel om at regnskapsmessig mindreforbruk skal brukes på å styrke disposisjonsfondet. Den frie delen av disposisjonsfondet skal være på minimum 5 % av driftsinntekter.
4. Nivået på kjernegjeld. Kjernegjelden skal på sikt ikke utgjøre mer enn 70 % av de frie inntektene.

Detaljer for de finansielle styringsmålene finnes under kapittelet "Økonomisk handlingsrom i planperioden".

Rammesak

I KST- 101/23, Rammesak for 2024-2027 ble det vedtatt hvilke føringer som skal styre budsjettarbeidet for Strategidokument 2024-2027.

1. Skatt og statlig rammetilskudd budsjetteres for 2024 i tråd med de signalene som er gitt i kommuneproposisjonen for 2024 og ut fra det som kan avledes av de forutsetninger statsbudsjettet har om frie inntekter. For årene 2025-2027 budsjetteres det med 1 % realvekst.
2. Det er fortsatt et mål at kommunestyrets vedtatte økonomiske styringsmål skal nås i løpet av strategidokumentperioden.
3. Investeringsdelen av forslaget til strategidokument for 2024-2027 er på 8 år og gjelder for perioden 2024-2031.
4. Rammesaken og vedlegget legges til grunn for det videre arbeidet med Strategidokument 2024-2027.

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Rev. bud. 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Skatt på inntekt og formue	-1 652 468	-1 564 261	-1 660 429	-1 677 033	-1 693 804	-1 710 742
Ordinært rammetilskudd	-1 506 861	-1 634 406	-1 734 274	-1 751 617	-1 769 133	-1 786 824
Andre generelle statstilskudd	-12 603	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Eiendomsskatt	0	-43 000	-86 000	-129 000	-172 000	-172 000
Sum sentrale inntekter	-3 171 932	-3 251 667	-3 490 703	-3 567 650	-3 644 937	-3 679 566

Sentrale inntekter, omfatter "frie disponible inntekter", som består av kommunens skatteinntekter på inntekt, formue og eiendom, rammetilskudd fra staten, rentekompensasjonsinntekter for investeringer innenfor sykehjem, skolebygg og kirker.

Tallene finnes igjen i Forskriftsskjema §5-4 Bevilgningsoversikt drift under "sum generelle driftsinntekter".

Skatteinntekter

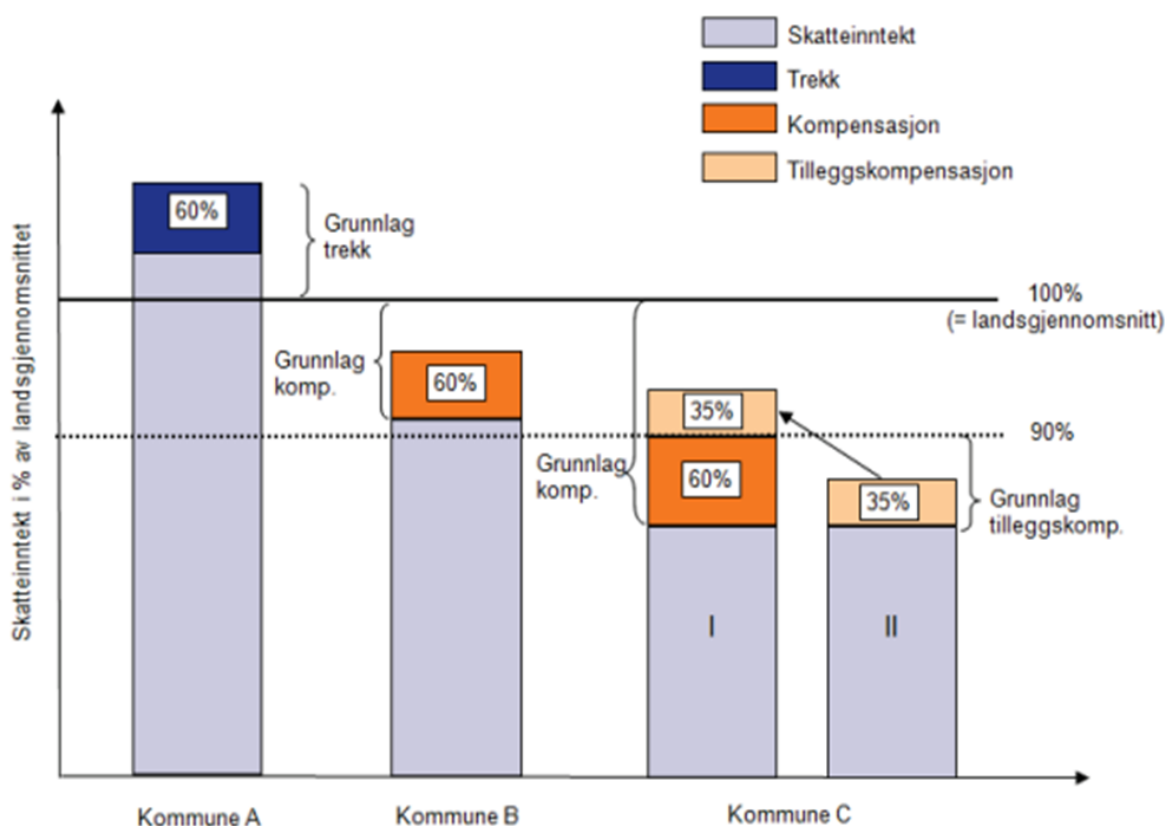
Larvik kommunes nivå på korrigerte frie inntekter var i 2022 på 96 % mot landsgjennomsnittet, mens gjennomsnittet for Vestfold og Telemark lå på 97 %. Ser vi imidlertid på korrigerte frie inntekter inklusive eiendomsskatt, havbruksinntekter og differensiert arbeidsgiveravgift så ligger Larvik kommune på ca 89 % av landsgjennomsnittet. Dette er et prosentpoeng lavere enn i 2021. Gjennomsnittet for Vestfold og Telemark ligger på 95 %.

I beregningen av skatt og rammetilskudd er det lagt til grunn innbyggertall og forventet vekst i årene fremover i tråd med SSB's middelalternativ. Beregningen av frie inntekter i perioden 2024-2027 for øvrig, baserer seg på de tallene som er gjengitt i statsbudsjettet for 2024 («Grønt hefte») og som er bearbeidet og oppdatert i henhold til KS sin prognosemodell for frie inntekter. Skatteinntektene for Larvik i 2024 iht prognosemodellen til KS er på 1,66 mrd kr. Det gjøres en framskriving av skatteinntektene med 1 % økning i alle år i økonomiplanperioden.

Anslaget for befolkningsveksten i Larvik er satt til 0,6 % i 2023 mot 1 % for landet. Samlet sett betyr dette at Larvik kommune har hatt en vekst i folketallet som er svakt under snittet for landet totalt. Utviklingen i antallet innbyggere er svært viktig for utviklingen i de frie inntektene, skatt og rammetilskudd, men medfører også behov for økte tjenester til befolkningen. Samtidig er den skattbare inntekten per skattyter lav i Larvik og det er lav andel yrkesaktive i prosent av befolkningen.

Et gjennomsnitt av skatteinntektene de siste tre årene viser at Larvik kommune ligger på 86 % av landsgjennomsnittet for 2023 og er omtrent på samme nivå som 2022. Kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet blir kompensert for 60 % av forskjellen mellom egen skatteinntekter og landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinntekter på under 90 % av landsgjennomsnittet blir i tillegg kompensert for 35 % av forskjellen mellom egne skatteinntekter og 90 prosent av landsgjennomsnittet. Kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet trekkes 60 % av forskjellen mellom egen skatteinntekter og landsgjennomsnittet. Larvik budsjetterer skatteutjevningstilskuddene som en del av rammetilskuddet fordi disse midlene betales ut sammen med øvrige deler i rammetilskuddet.

Finansieringen av tilleggskompensasjonen skjer ved at hver kommune trekkes med et likt beløp per innbygger. Dette er illustrert i figuren nedenfor.



Rammetilskudd

Rammetilskuddet fra staten beregnes ut fra statistiske data knyttet til befolkning, levekår og geografi. Ut fra disse dataene ender Larvik kommune opp med en kostnadsindikator på 1,0172 i 2024 som er en oppgang med 0,49 % fra 2023 da den var på 1,0123 . Det betyr at Larvik kommune samlet sett er en kommune med et beregnet kostnadsnivå over normalen (100) i 2023. Kostnadsindikatoren har totalt sett vært stigende de siste årene. Hovedårsaken til utviklingen er en forholdsvis høyere økning i antallet eldre enn landsgjennomsnittet. Denne utviklingen er fortsatt til stede for Larvik kommune, men er stigende også i andre kommuner. Vår absolutte posisjon endres dermed noe. Siden skatteinntekten er lav i forhold til landsgjennomsnittet, vil kommunen motta kompensasjon i form av skatteutjevning i inntektssystemet. Størrelsen på denne kompensasjonen avhenger av de forutsetningene som er tatt i statsbudsjettet om nivået på skatteinntektene totalt sett og Larvik kommunes relative plassering i forhold til dette nivået gjennom 2024. Skatteutjevningen er beregnet i statsbudsjettet og budsjetteres i Larvik sammen med rammetilskuddet. Beregnet beløp i 2024 iht prognosemodellen til KS er på 163,5 mill kr, men dette endres i takt med utviklingen i skatteinntekter og Larvik kommunes relative plassering ift landsgjennomsnittet.

Rammetilskuddet budsjetteres iht KS sin prognosemodell over frie inntekter, inkludert inntektsutjevning, basert på forslaget til Statsbudsjett for 2024. Det gjøres en framskrivning med 1% økning i alle år i økonomiplanperioden.

Deler av rammetilskuddet er spesifisert i foreslått statsbudsjett, i henhold til oppgaveendring. Disse fordeles særskilt til aktuell virksomhet, med tiltaksnavn som starter på "Statsbudsjett 2024: (...)".

Eiendomsskatt

Eiendomsskatt ble innført i Larvik kommune fra 2023, iht vedtak [KST-176/22](#) punkt 15 (Strategidokument 2023-2026). Budsjettet beløp fra eiendomsskatt er i henhold til reelt grunnlag for utskriving av eiendomsskatt og etter den faktiske takseringen av fritidseiendommene. Endringen i økonomiplanperioden er i henhold til planlagt økning i promillesats.

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Rev. bud. 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Pensjon	-49 059	243 185	162 425	146 163	133 019	154 031
Premieavvik	118 824	-175 327	-53 305	-33 751	-17 119	-35 234
Motpost avskrivninger	-199 772	-209 444	-209 444	-209 444	-209 444	-209 444
Fellesutgifter/-inntekter	980	34 221	30 000	30 000	30 000	30 000
Forvaltning eiendomsskatt	0	15 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Effektivisering og strukturtiltak	0	-1 320	-1 055	-1 055	-1 055	-1 055
Bærekraft 2030	0	-5 990	-5 150	-6 300	-7 300	-7 300
Lønnsreserveavsetning	0	0	91 000	91 000	91 000	91 000
Sum sentrale utgifter	-129 026	-99 674	18 471	20 613	23 101	25 998

Sentrale utgifter omfatter utgifter som bokføres *utenfor* de ordinære tjenesteområdene. Denne tabellen viser detaljer fra Forskriftsskjema §5-4 *Bevilgningsoversikt drift, netto*, fra linjen som omfatter "tjenesteområde" 01 Sentrale poster, fratrukket avskrivninger.

Utgiftene er fordelt i kategorier som anses hensiktsmessig for type utgift, som pensjon, premieavvik og lønnsreserve. Noen tiltak spesifiseres for seg selv, som Forvaltning eiendomsskatt, for å skille disse ut fra øvrige poster.

Pensjon

Utviklingen i kommunens pensjonsutgifter er styrt av sentrale avtaler og bestemmelser om opptjeningstid og nivå på pensjonsutbetalingene. Dette påvirkes igjen av alder og antall år i arbeid for de som skal ha pensjon i fremtiden. Kommunen følger i stor grad de prognosene som kommer fra KLP, som er kommunens største pensjonskasse. Avkastningen på kommunens kapital i KLP kan kun benyttes til dekning av pensjonsutgifter, eller midlene kan avsettes i KLP. I sentrale utgifter ligger den variable delen av pensjonskostnaden. Den faste delen belastes den enkelte virksomhet, og bokføres derfor under tjenesteområdene.

Premieavvik

Beregnet premieavvik er differansen mellom beregnet pensjonskostnad og hva som faktisk er innbetalt til KLP/SPK. Premieavviket er negativt (føres som inntekt) de årene hvor beregnet pensjonskostnad er lavere enn hva kommunen faktisk betaler inn, og positivt (føres som kostnad) de årene pensjonskostnad er høyere enn faktisk innbetalt.

Lønnsreserveavsetning

Avsetningen til lønnsreserve skal dekke organisasjonens kostnader knyttet til lønnsoppgjøret i 2024. Konsekvensene av lønnsoppgjøret i 2023 for 2024, overhenget, og konsekvensene av 2023-oppgjøret i 2023 er kompensert. Kommunen har en sentral avsetning for dette fordi profilen i et lønnsoppgjør kan gi betydelige utslag for den enkelte enhet, avhengig av hvilke grupper som får størst uttelling i lønnsoppgjøret. Kommunens avsetning er gjort ut fra de forutsetninger som følger av regjeringens forslag til statsbudsjett for 2024. Avsetning til lønnsoppgjøret for 2024 er 91 mill kr.

Fellesutgifter- og inntekter

Under Fellesutgifter/-inntekter ligger blant annet forvaltningskostnadene til primæroppgavefondet (POF), føringene for internlån og avregningen for avsetningen av ressurskrevende tjenester. For økonomiplanperioden er det budsjettert med 30 mill kr til endring i utgifter til strøm. Det budsjetteres på sentrale poster fram til det fordeles til de aktuelle enhetene.

Forvaltning eiendomsskatt

Eiendomsskatt ble innført i Larvik kommune fra 2023, iht vedtak [KST-176/22](#) punkt 15 (Strategidokument 2023-2026). Forvaltningen av eiendomsskatt, jf. punkt 15c, holdes adskilt fra inntektene fra eiendomsskatt (prosjekt 06090). Inntektene fra Eiendomsskatt finnes igjen under kapittelet om "Sentrale inntekter". "Forvaltning av eiendomsskatt" omfatter alle utgifter ved innføring av eiendomsskatt i Larvik kommune, som prosjektledelse, taksering, klagebehandling og systemtilpasning. Basert på erfaringer i oppstartsåret, reduseres budsjettet fra 2024 og fremover i økonomiplanen.

Effektivisering- og strukturtiltak

I Strategidokumentet for 2019-2022 ble det vedtatt en samlet innsparing på 10 mill kr ved innkjøp og utskifting av biler med fossilt drivstoff til elbiler. Etter hvert som utskifting av biler gjennomføres, fordeles innsparingen til de aktuelle tjenesteområdene. Beløpet her viser gjenstående krav til innsparing, som fordeles til de aktuelle enhetene etter hvert som tiltakene gjennomføres.

Bærekraft 2030

Programmet Bærekraft 2030 ble innført fra 2023, iht vedtak [KST-176/22](#) punkt 13 (Strategidokument 2023-2026). Det skal sørge for at kommunen arbeider mer systematisk og langsiktig for å vurdere tiltak som kan bidra til å skape et fremtidig økonomisk handlingsrom. Kommunestyret vedtok i økonomiplan for 2023-2026 at innsparinger på 6 mill kr skulle effektueres hvert år fra 2023 og videre i perioden. Innsparingene i 2024 og fremover er nå fordelt på de aktuelle tjenesteområdene.

I 2024 og videre i økonomiplan er det også lagt til grunn innsparinger knyttet til Bærekraft 2030, som ikke er fordelt til tjenesteområdene. Dette er estimerte konsekvenser av innsparinger. Når innsparingseffekten beregnes for aktuelle enheter i organisasjonen, vil disse få tilsvarende nedtrekk i sine rammer. Da vil beløpet på sentrale poster reduseres tilsvarende. Ved budsjettering for økonomiplanperioden, er det estimert konsekvenser av innsparinger. Når innsparingseffekten beregnes for aktuelle enheter i organisasjonen, vil disse få tilsvarende nedtrekk i sine rammer. Da vil beløpet på sentrale poster reduseres tilsvarende. Tiltaket vises under:

Bærekraft 2030 - økonomiplantiltak Sentrale poster

Beløp i 1000 kr

Tiltak	Tiltaksbeskrivelse	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Strat.dok.2024-2027: Anskaffelser - Anskaffelser som del av virksomhetsstyring - innkjøpsanalyser	Beskrivelse av omstillingstiltaket: Samarbeid, anskaffelser og økonomi. Gjennomføre innkjøpsanalyser av alle virksomhetenes kjøp for å avdekke behov for nye avtaler, kjøp utenfor rammeavtaler, samt prisavvik. Tiltaket skal bidra til at vi er lojale ift rammeavtalene våre. Analyser innføres som en del av virksomhetsstyringen og gjennomføres i alle virksomheter. Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: 1 % av innkjøpsbudsjettet for varer og tjenester på drift. Kjøp av varer og tjenester over driftsbudsjettet var i 2022 på 516 mnok. 1% innsparing kan gi en innsparing på 5 mill per år på sikt. Flere poster kan i liten utstrekning påvirkes (som f.eks strøm eller drivstoffpriser, så dette krever også omlegging av drift og at noen andre poster må kuttes mer.)Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ingen.Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Krav til miljø og bærekraft er en del av lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Økt vektlegging og tydeliggjøring av krav til miljø og bærekraft blir viktigere. Dette vil kunne få økte kostnader. Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ikke vurdert.	-4 650	-4 800	-4 800	-4 800
Totalsum	-	-4 650	-4 800	-4 800	-4 800

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Rev. bud. 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Renteinntekter og utbytte	-25 663	-22 130	-49 999	-47 497	-43 745	-43 307
Renteutgifter, prov. og andre fin.utgifter	98 601	168 102	222 657	230 679	235 371	243 318
Avdrag på lån	167 246	174 921	177 701	194 710	216 596	233 028
Netto finansinntekter/finansutgifter	240 183	320 893	350 359	377 892	408 222	433 039
Finansutgifter i tjenestoområdene	97	6 581	3 015	3 015	3 015	3 015
Totale finansutgifter	240 281	327 474	353 374	380 907	411 237	436 054
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0
Motpost avskrivninger	0	0	0	0	0	0

Tabellen for "Finansinntekter og -utgifter" omfatter renteinntekter og -utgifter for kommunens bankinnskudd og lån, samt renteinntekter og -utgifter for innlån og utlån av husbankmidler. Gevinst og tap på finansielle instrumenter samt avdrag på lån er også inkludert i tabellen (ikke Husbanklån, som er på investeringsprosjekter). Denne tabellen viser detaljer fra Forskriftsskjema §5-4 *Bevilgningsoversikt drift* under "Netto finansutgifter".

Renteinntekter- og utbytte

Renteinntekter- og utbytte omfatter renteinntekter for kommunens bankinnskudd og lån, samt renteinntekter for innlån og utlån av husbankmidler.

Gevinst finansielle instrumenter

Gevinst finansielle instrumenter omfatter realisert og urealisert kursgevinst på aksjer og obligasjoner.

Renteutgifter, prov. og andre finansutgifter

Renteutgifter, prov. og andre finansutgifter omfatter renteutgifter for kommunens bankinnskudd og lån, samt renteutgifter for innlån av husbankmidler. Høyt gjelds nivå medfører at kommunen stadig vil måtte binde en større og større del av økonomien opp mot betaling av renter og avdrag.

Tap finansielle instrumenter

Tap finansielle instrumenter omfatter realisert og urealisert kurstap på aksjer og obligasjoner. Det er ingen budsjetterte utgifter på finansielle instrumenter.

Avdrag på lån

Avdrag på lån er budsjettert betaling til KLP og Kommunalbanken. Det budsjetterte minimumsavdraget økes fra 2023, iht melding i Rammesak 2024-2027, jf [KST-101/23](#) side 31 i vedlegget.

Rammer og handlingsregel for lånegjeld

Som et resultat av store lånefinansierede investeringer over tid er den rentebærende gjelden i Larvik kommune fortsatt svært høy sammenlignet med driftsinntekter og netto driftsresultat. Samtidig fortsetter presset mot kommunens driftsbudsjett. Den økonomiske risikoen knyttet til den høye lånegjelden er fortsatt betydelig, spesielt med tanke på de økte renteutgiftene inneværende år og i økonomiplan perioden. Handlingsregelen for lånegjeld ble vedtatt i Kommunestyret sak om Strategidokumentet 2019–2022 ([KST 293/18](#)). Intensjonen bak den vedtatte handlingsregelen er at kommunens gjeldsgrad, dvs netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter, skal reduseres over tid. Handlingsregelen forsøker å bidra til at dette målet nås gjennom å begrense den prosentvise veksten i kjernegjelden, dvs netto lånegjeld fratrukket gjeld knyttet til VAR, til den prosentvise veksten i frie

inntekter. Veksten i lånegjelden må derfor over tid være lavere enn veksten i inntekter for å imøtekomme handlingsregelens intensjon. Gjeldsgraden vil forbedre seg raskere dess lavere gjeldsveksten er i forhold til veksten i inntekter. Handlingsregelen har bidratt til at kommunens gjeldsgrad var lavere ved utgangen av 2022 enn den var når den ble vedtatt. Kommunedirektøren har hvert år et mål om at den budsjetterte veksten i kjernegjelden skal være betydelig lavere enn den forventede veksten i frie inntektene, slik at kjernegjelden nærmer seg 70 % av de frie inntektene.

I år, som i fjor, var målsetting i budsjettarbeidet å begrense veksten i kjernegjelden til 2 % årlig, da en slik begrenset vekst kan forventes å være betydelig lavere enn veksten i de frie inntektene over tid. Dette viste seg å bli vanskelig grunnet flere større og påbegynte investeringsprosjekter, som Stavern skole, rehabilitering av Gamle Mesterfjellet skole, nye heldøgns omsorgsplasser og rehabilitering av kirkegårder (Undersbo). Samtidig måtte egenfinansieringen reduseres noe i 2024 fra gjeldende økonomiplan grunnet utilstrekkelige midler i disposisjonsfondet. Som et resultat av dette øker kjernegjelden i dette forslaget med i underkant av 3 % årlig i årene 2024 til 2027. I et litt lengre perspektiv, fra utgangen av 2022 til 2027, er den årlige veksten i kjernegjelden på 1,4 %. Den årlige veksten i frie inntekter kan forventes å være høyere enn begge disse fremover. Kommunedirektøren mener derfor at forslaget til investeringsplan de neste fire årene er innenfor handlingsregelens rammer.

Avdragstiden på lånegjelden er også knyttet til handlingsregelen. Allerede i Strategidokumentet 2019 - 2022 tok Larvik kommune høyde for de skjerpede kravene til minimumsavdrag i ny kommunelov, jf [§ 14-18. Avdrag på lån](#). Det er dermed kravene iflg lovverket, og ikke lånenes løpetid, som styrer hvor raskt en kommune nedbetaler lånegjelden. I 2015 var kommunens nedbetalingstid på nesten 34 år. For 2023 er nedbetalingstiden 23,6 år, som også er benyttet for samtlige år i dette forslaget til strategidokument. De senere års strategidokumenter kan derfor betraktes som mer robust enn tidligere på dette området.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Rev. bud. 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Til ubundne avsetninger	87 891	4 598	3 978	18 410	106 862	30 737
Til bundne avsetninger	17	7	7	7	7	7
Bruk av ubundne avsetninger	-150 408	-267 494	-62 309	-5 000	0	0
Overført til investering	36 472	108 889	49 462	33 152	0	0
Netto avsetninger	-26 028	-154 000	-8 862	46 569	106 869	30 744
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-12 152	-15 600	-16 852	-16 852	-16 852	-16 852
Totale avsetninger	-38 180	-169 599	-25 714	29 717	90 016	13 891

Detaljene finnes igjen i Vedlegg; Forskriftsskjema §5-6 *Økonomisk oversikt etter art - drift* under "disponering eller dekning av netto driftsresultat". Derimot viser også forskriftsskjema detaljer for alle tjenesteområdene, mens denne tabellen med "avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner" kun viser tall for sentrale poster, altså "tjenesteområde" 01 - og ikke for tjenesteområdene. Status kan derfor variere noe, og er ikke identisk med forskriftsskjemaet.

Avsetning og årsoppgjørdisposisjoner gjøres i hovedsak for å disponere det budsjetterte netto driftsresultatet eller for å dekke inn et negativt resultat.

Til bundne avsetninger (fond) avsettes midler mottatt fra andre, som er øremerkede til bestemte formål. Andre kan være stat, fylke, private eller andre. **Til disposisjonsfond (ubundet)** avsettes frie disponible driftsmidler.

Avsetningene gjøres i all hovedsak opp ved regnskapsslutt i desember, og ikke gjennom året.

Økonomisk utvikling i planperioden

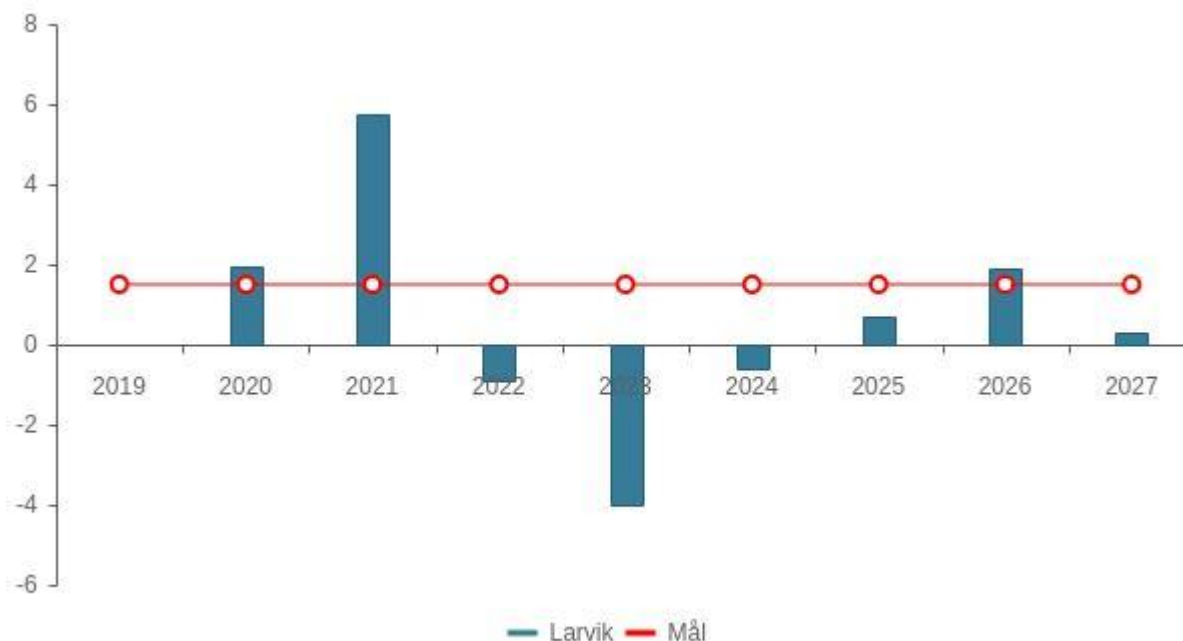
I henhold til Kommunelovens § 14-1, som gjelder grunnleggende krav til økonomiforvaltningen, skal "Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.". Dette kan vi si handler om bærekraftig økonomi.

Kommunestyret har vedtatt 4 finansielle styringsmål, jf Strat.dok.2021-2024, pkt 8, vedtak [KST-188/20](#), og tillegg i vedtak [KST-120/21](#). For mer informasjon se kapittel "Budsjettpremisses".

I de neste underkapitlene vil det kommenteres spesielt på netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter og netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Kommunedirektøren bemerker at KOSTRA ståstedsanalyse for Larvik kommune viser stort sett indikatorer på konsernnivå (merket (B) bak indikatornavn). Dette inkluderer Larvik kommune, Bølgen og Larvik havn. I Økonomiplan gjelder tallene kun for Larvik kommune, og ikke hele konsernet. Derfor kan det være forskjeller mellom indikatorene i Ståstedsanalysen og i Strategidokumentet.

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter



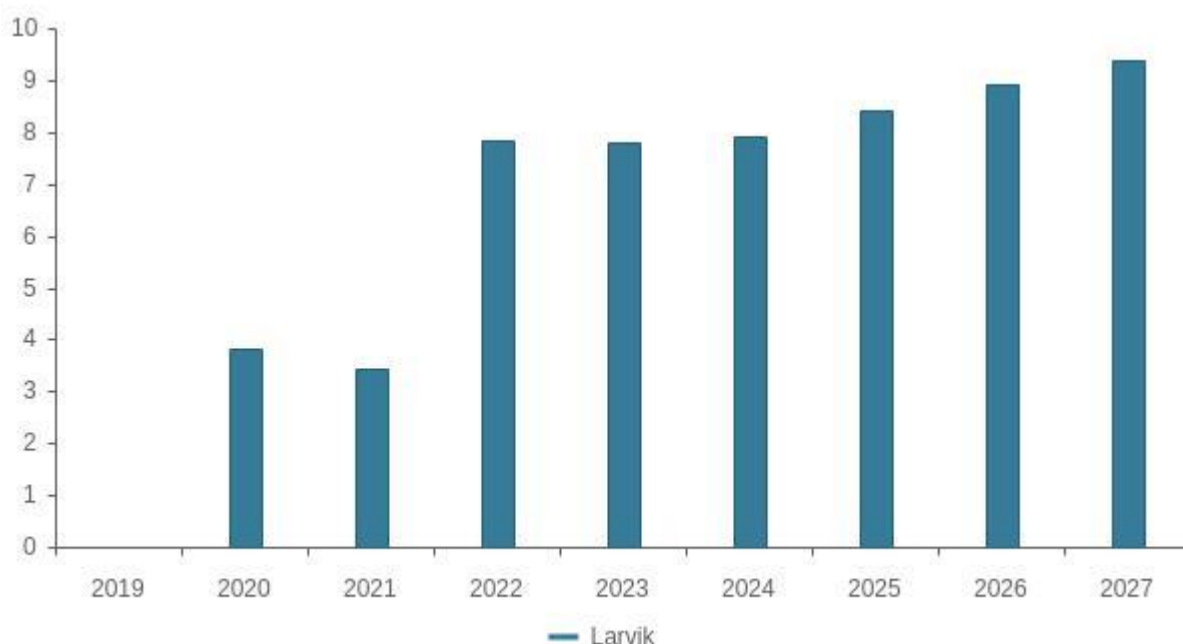
Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Larvik	0,0 %	2,0 %	5,8 %	-0,9 %	-4,0 %	-0,6 %	0,7 %	1,9 %	0,3 %
Mål	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %

Netto driftsresultat beregnes ut fra brutto driftsresultat, men tar i tillegg hensyn til eksterne finansieringstransaksjoner, dvs netto renter, netto avdrag og netto tap/gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler) samt kommunale utlån, utbytter og eieruttak. Netto driftsresultat er også korrigert for avskrivninger slik at disse ikke gis resultat effekt.

Netto driftsresultat kan enten brukes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk. Netto driftsresultat er en hovedforutsetning for økonomisk balanse i kommunesektoren da den viser hvor mye som kan disponeres til avsetninger og investeringer etter at driftsutgifter, renter og avdrag er betalt.

Teknisk beregningsutvalg (TBU) anbefaler at dette nøkkeltallet bør ligge på 1,75 % for kommunesektoren. Dersom forholdstallet blir negativt betyr det at kommunen må benytte av reservene våre i disposisjonsfondet eller kutte i overføringer fra drifts til investeringer.

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter



Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Larvik	0,0 %	3,8 %	3,5 %	7,9 %	7,8 %	7,9 %	8,4 %	8,9 %	9,4 %

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter sier noe om hvor stor andel av kommunens midler som står til håndtering av kommunens gjeld. Forholdstallet påvirkes av renteutviklingen og låneopptaket.

For å forhindre at for stor del av kommunens finansiering går til nedbetaling og renter har kommunen vedtatt en handlingsregel for lånegjeld. Handlingsregelen for lånegjeld ble vedtatt i Kommunestyret sak om Strategidokumentet 2019 – 2022 (KST 293/18). Intensjonen bak den vedtatte handlingsregelen er at kommunens gjeldsgrad, dvs netto lånegjeld i prosent av driftsinntekter, skal reduseres over tid. Handlingsregelen forsøker å bidra til at dette målet nås gjennom å begrense den prosentvise veksten i kjernegjelden, dvs netto lånegjeld fratrukket gjeld knyttet til VAR, til den prosentvise veksten i frie inntekter. Lånegjeld til VAR er ikke en del av kommunens kjernegjeld og omfattes derfor ikke av handlingsreglen. Dette er gjeld som tas opp for videre utlån innenfor Husbankens ordninger og gjeld som er knyttet til VAR- investeringer og dermed dekkes gjennom tilsvarende økning i gebyrer.

Gjeldsveksten i kjernegjelden må over tid være lavere enn veksten i frie inntekter for å imøtekomme handlingsregelens intensjon. Gjeldsgraden vil forbedre seg raskere dess lavere gjeldsveksten er i forhold til veksten i inntekter.

Den største endringen i netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter var i årene 2021 til 2022. Dette skyldes en økning i langsiktig gjeld og som et resultat av dette en økning i avdragene. Videre var det en kraftig renteøkning i 2022 som følge av at Norges bank økte styringsrenten fra 0,5% til 2,75%. I løpet av 2023 har Norges bank økt styringsrenten ytterligere og per september er den på 4,25%. Markedet forventer at rentetoppen snart er nådd og at rentenivået faller gradvis de nærmeste årene.

Klimabudsjett

Innledning

Klimabudsjett er et styringsverktøy for å kunne anta effekten av klimatiltak. Hensikten er å benytte et konkret verktøy for å jobbe så målrettet som mulig for å redusere kommunens klimagassutslipp, og dermed også tilpasse seg klimaendringer og å redusere kommunens klimarisiko.

For å kunne jobbe målrettet med å kutte klimagassutslippet er det viktig å sette inn tiltak der (1) potensialet er størst, (2) der det er "lavhengende frukter" og (3) der vi kan skape synergieffekter. Eksempler på tiltak der potensialet er størst er tiltak som er rettet mot kommunens areal- og transportforvaltning, for eksempel klimatiltaket "Fortetting 70/20/10". Bruk av miljømaskoten Miljøørn er et eksempel på et klimatiltak som kan sies å være "lavhengende frukt". Videre er de ulike handlingsplanene knyttet til Byakke Larvik eksempler på klimatiltak hvor det er et ekstra fokus på å skape synergieffekter.

Klimabudsjettet er direkte integrert i økonomibudsjettet, og skal dermed følges opp på lik linje med andre budsjettkapittel. Klimabudsjettet kan ses på som et prosessverktøy inn i kommunens arbeid med klima- og energiplanlegging.

Med tiden vil vi med stor sannsynlighet klare å beregne flere og bedre utslippstall på ulike tiltak

Klimamål

I følge Parisavtalen skal alle land melde inn nye eller oppdaterte utslippsmål hvert femte år. Norge leverte for første gang i 2020 sine forsterkede klimamål for 2030. Målene som var gjeldende da Larvik kommunes gjeldende klima- og energiplan ble vedtatt var at utslippene skal reduseres med minst 50 % og opp mot 55 % sammenliknet med 1990-nivå (disse målene har i senere tid blitt forsterket). Med utgangspunkt i dette ble det for Larvik kommune politisk vedtatt følgende mål:

KEP 1: Larvik kommune som samfunn har innen 2030 redusert de direkte utslippene av klimagasser med minst 50 %, sett opp mot tidligere sammenlignbare tall

KEP 2: Larvik kommune skal være et lavutslippssamfunn i 2050

KEP 3: Larvik kommune som bedrift skal være klimanøytral innen 2025, uten kjøp av klimakvoter

KEP 4: Larvik kommune skal forberedes og tilpasses kommende klimaendringer

Larvik kommune jobber med utgangspunkt i seks fokusområder i kommunens klima- og energiplan:

1. Kunnskapsbyggende og holdningsskapende arbeid
2. Areal og transport
3. Stasjonært energiforbruk
4. Forbruk og avfall
5. Tilpasning til klimaendringene
6. Klimabudsjett og klimaregnskap

Det rapporteres i strategidokumentet på følgende indikatorer for å bidra til å vurdere måloppnåelse:

KEP IM1: Innen 2025 skal transportandelen for arbeidsreiser foretatt med kollektiv, sykkel og gange være over 35 % (27 % i 2013/14)

KEP IM2: Innen 2025 skal 70 % av kommunens personbilpark være utslippsfri

KEP IM3: Andel arealplaner med dokumentert klimaregnskap/ klimavurdering skal være 100 % innen 2025

KEP IM4: Stasjonære energiforbruk fra formålsbygg skal reduseres med minst 5 % innen 2027 sammenliknet med 2022

KEP IM5: Larvik kommunes stasjonære energiforbruk fra kommunaltekniske anlegg skal reduseres med minst 20 % innen 2025 sammenlignet med 2018

KEP IM6: Prosentandelen restavfall som kastes fra husholdninger/ hytter skal reduseres fra 46 % i 2019 til maks 30 % i 2025

KEP IM7: Sorteringsgraden på avfall hentet fra Larvik kommunes virksomhetsdrift skal være på over 70 % i 2025 (51 % i 2018)

Alle indikatorene har sitt opphav i Klima- og energiplanen. KEP IM1 har fått en presisering om at målet om 35 % kollektiv, sykkel og gange skal omhandle arbeidsreiser, dette for å være i tråd med arbeidet som pågår i Bypakke Larvik. KEP IM4 har blitt oppdatert fra opprinnelig ordlyd som var: *Larvik kommunes stasjonære energiforbruk fra formålsbygg skal reduseres med minst 20 % innen 2025 sammenlignet med 2018*. Årsaken til dette er at målet som ble satt i klima- og energiplanen allerede er nådd, og kommunen har derfor utarbeidet en ny indikator for å videreføre det gode arbeidet som er gjennomført i planperioden.

Andre aktuelle temaplaner og strategier for kommunens klimaarbeid er blant annet Kommunalteknisk plan, innkjøpsstrategien og Eiendomsstrategien.

Om klimabudsjettet

Dette klimabudsjettet omhandler tiltak Larvik kommune som organisasjon kan gjennomføre for å redusere de samlede klimagassutslippene i Larvik. Klimatiltak hvor kommunen ikke har noen konkrete virkemidler er ikke med. Dette er en sammenstilling av klimatiltak som er planlagt gjennomført i perioden 2024-27. Tiltakene er delt inn i direkte utslipp, ikke-kvantifiserbare tiltak og indirekte utslipp:

- **Direkte utslipp** er tiltak som påvirker klimagassutslippet innenfor Larvik sine kommunegrenser, og som det har vært mulig å gjøre en teoretisk beregning på.
- **Ikke kvantifiserbare utslipp** er tiltak som vi vet vil kunne ha en effekt på klimagassutslippene, men som det ikke er mulig å gjøre beregninger på pr. dags dato.
- **Indirekte utslipp** er tiltak som gjennomføres i Larvik kommune, men som påvirker klimagassutslipp utenfor kommunens grenser.

Samtlige klimatiltak bygger opp under Kommuneplanens samfunnsdel og handlingsprogrammet i kommunens [klima- og energiplan](#).

Oppfølging av klimatiltak

Tiltakene i klimabudsjettet blir en del av strategidokumentet. Dette vil si at tiltakene skal gjennomføres, og de skal rapporteres på som en del av kommunens årsrapportering. Det er tjenesteområdene som er ansvarlige for å gjennomføre og å levere rapportering på sine tiltak.

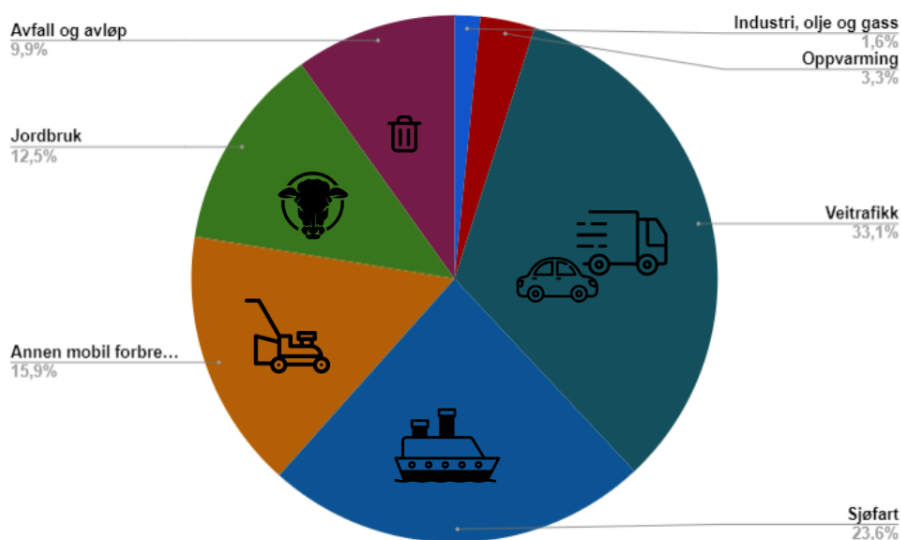
Effekten av klimatiltakene vil kunne påvirke klimagassutslippene for Larvik kommune som samfunn og for Larvik kommune som bedrift. Det er viktig å merke seg at tiltak for å redusere klimagassutslipp i Larvik som samfunn ikke vil være synlige i klimaregnskapet utarbeidet av Miljødirektoratet. Dette vil også kunne gjøre seg gjeldende i klimaregnskapet for Larvik kommune som bedrift.

Det er flere årsaker til at det kan være utfordrende eller umulig, i klimaregnskap, å identifisere de faktiske utslippreduksjonene som følge av klimatiltakene i klimabudsjettet, blant annet:

- Klimaregnskap som metode er kontinuerlig under utvikling, noe som vil føre til at regnskapene hele tiden utvikles og blir bedre. Dette vil for eksempel kunne gi inntrykk av at utslippene har økt for samme periode fra ett år til et annet, mens det egentlig er datagrunnlaget for beregningene som har blitt bedre.
- Effekten av tiltakene er så små i forhold til den samlede mengden utslipp for hver sektor at de ikke vil bli synlige i den totale utslippsmengden. Dette gjelder særlig for tiltakene som går inn i samfunnsregnskapet.
- Opptak av klimagasser som skjer i Larvik kommune, for eksempel fra skogsektoren, kommer ikke frem i utslippsregnskapet da dette nasjonalt behandles som adskilte regnskap.

Klimagassutslipp i Larvik

Diagrammet viser prosentandelen av klimagassutslippet i Larvik i 2021 fordelt på sektor. Dette er kun direkte utslipp som skjer innenfor kommunens grenser. Utslippet er beregnet av Miljødirektoratet og publiseres med 1 til 2 års etterslep, 2021 er derfor de mest oppdaterte dataene vi har per oktober 2023.



Før klimatiltakene i dette klimabudsjettet presenteres vil vi kort omtale noen av virkemidlene Larvik kommune har innenfor de største sektorene for direkte klimagassutslipp. For de ulike sektorene vil det

bli løftet frem noen eksempler på klimatiltak i klimabudsjettet som vil kunne påvirke utslippet i den aktuelle sektoren. Dersom du ønsker en utdypende beskrivelse av tiltakene finner du dem i sin helhet i kapittelet "*Klimatiltak med i økonomiplanen*".

Sektor: Veitrafikk

Sektoren Veitrafikk består av utslipp fra busser, personbiler, tunge kjøretøy og varebiler. Personbiler er den største utslippskilden i denne sektoren, noe som også betyr at det er her potensialet for kutt er størst.

De viktigste virkemidlene en kommune har for å redusere utslipp fra denne sektoren er, i prioritert rekkefølge:

1. Konsentrere arealbruken
2. Styrke kollektiv, sykkel og gange
3. Begrense biltrafikken
4. Redusere utslipp fra kjøretøyene

(Kilde: [Klima- og energiplan, Beslutningsgrunnlag 2020](#))

I klimabudsjettet vil klimatiltak som for eksempel "*Fortetting 70/20/10*" og "*Bypakke Larvik*" kunne bidra til å redusere utslippet fra denne sektoren.

Sektor: Sjøfart

Sjøfart er den sektoren som står for nest mest utslipp i Larvikssamfunnet. Larvik kommune har i sitt klimabudsjett ingen klimatiltak som direkte vil påvirke denne sektoren. Dette fordi ansvaret for forvaltning knyttet til havn og sjøfart i Larvik kommune er del av et eget kommunalt foretak; Larvik havn.

Larvik havn har ansvaret for forvaltningen av farvann, utførelse av serviceoppdrag til skip som anløper Larvik havn, drift av båthavner og utleie av tomter, areal, lagerbygg og terminaler. Med egen strategi, økonomi og rapportering er det Larvik havn som hovedsakelig sitter på de virkemidlene kommunen har for å kutte utslipp fra denne sektoren.

Det virkemiddelet Larvik kommune har når det kommer til denne sektoren er å tilkjenne sine forventninger til driften av Larvik havn i sin rolle som eier, jf. klimatiltaket "*Larvik kommune som eier*" i klimabudsjettet.

Sektor: Annen mobil forbrenning

Utslipp fra denne sektoren kommer fra avgiftsfri diesel og bensin til ikke-veigående motorredskaper. Det betyr at utslipp fra for eksempel anleggsmaskiner, traktorer brukt til skog-/jordbruk og gressklipperen en innbygger bruker i hagen sin er inkludert her.

Virkemidler kommunen har for å kunne redusere utslipp fra denne sektoren kan være å stille krav i egne anskaffelser samt holdningsskapende arbeid ut mot innbyggere og næringsliv. I klimabudsjettet ligger det for eksempel klimatiltak som "*Skjerpede krav til vektlegging av miljø i anskaffelser*" som vil kunne påvirke utslippet i denne sektoren.

Sektor: Jordbruk

I denne sektoren er det beregnet utslipp fra fordøyelsesprosesser hos husdyr, gjødselhåndtering og jordbruksarealer. Utslipp fra energibruk, for eksempel drivstoff til traktor, ligger i sektoren Annen mobil forbrenning.

Larvik kommune er myndighet for en del av regelverket for gjødselhåndtering. I tillegg behandler vi tilskuddsordninger på vegne av staten til landbruksnæringen. Dette er oppgaver hvor kommunen i liten grad har egne virkemidler og dermed tiltak til klimabudsjettet, utover å tilby veiledning rundt de frivillige ordningene som finnes.

Sektor: Avfall og avløp

Denne sektoren omfatter klimagassutslipp fra avfallsdeponigass, biologisk behandling av avfall og utslipp fra avløp. Det som er viktig å merke seg er at det er kun utslipp fra avfallshåndteringen og avløpet som skjer innenfor kommunens grenser som blir beregnet her. Mye av avfallet som produseres i Larvik kommune sendes ut av kommunen til ulike anlegg for avfallshåndtering/gjenvinning, og blir dermed indirekte utslipp. Hadde de indirekte utslippene fra innbyggere, næringslivet og andre aktørers forbruk og avfall vært en del av utslippsberegningene, ville det vært snakk om vesentlig større mengder utslipp knyttet til avfallshåndteringen. På samfunnsnivå inngår dette utslippet i regnskapene til kommunen hvor behandlingen av avfallet eventuelt skjer.

Virkemidler Larvik kommune har innen denne sektoren vil blant annet være kunnskapsbyggende og holdningsskapende arbeid, avkloakking, utbedring av vann og avløpsnett samt tilrettelegging for gode løsninger for hytte- og husholdningsavfall. Eksempel på klimatiltak fra klimabudsjettet i denne sektoren er "*Kildesortering Larvik kommune - husholdning/hytter*".

Sektor: Skog og annen arealbruk (separat regnskap)

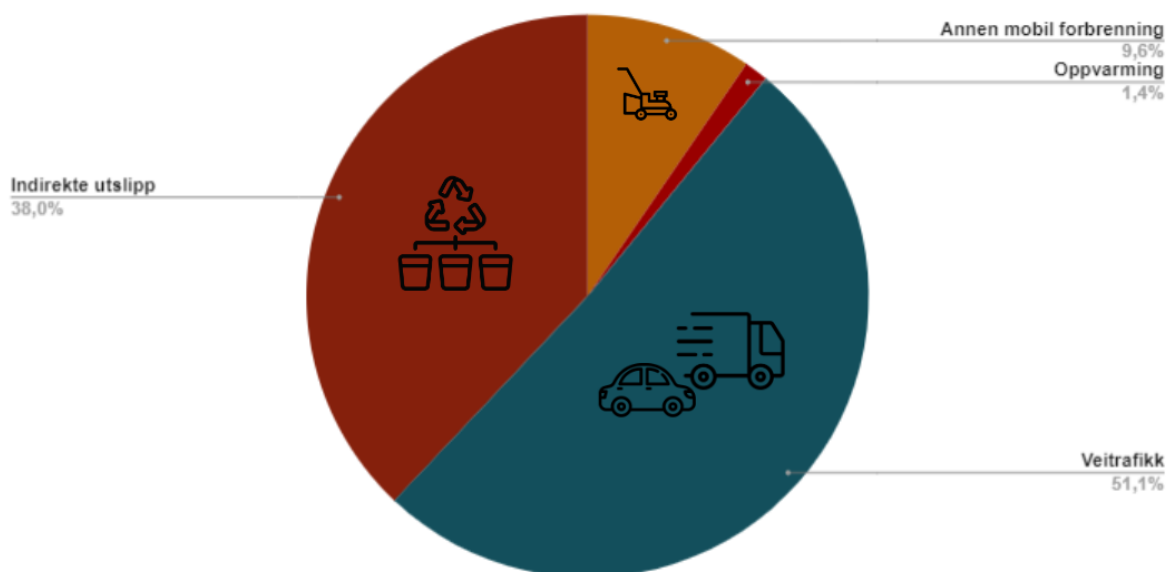
I tillegg til klimaregnskapet for direkte utslipp innenfor kommunens grenser beregner Miljødirektoratet utslipp og opptak fra skog og arealbruk. Det finnes per oktober 2023 kun beregninger for 2010 og 2015. Beregningene viser at i 2015 hadde Larvik kommune et opptak av klimagassutslipp på 2,4 tonn CO₂e per hektar (netto opptak på 192 366 tonn CO₂e). Dette kommer ikke frem i utslippsregnskapet for direkte utslipp siden det nasjonalt behandles som adskilte regnskap.

Regnskapet viser at skog er den største kilden til opptak av klimagasser i Larvik kommune. Larvik kommune har dermed også virkemidler som fremmer opptak, ikke bare virkemidler som kutter utslipp. Eksempel på klimatiltak i klimabudsjettet som vil kunne ha positiv effekt på opptaket av klimagasser er "*Tettere skogplanting*".

Klimagassutslipp for Larvik kommune som bedrift

Klimaregnskapet for kommunen som bedrift inkluderer de direkte og indirekte utslippene som følge av Larvik kommune sin virksomhet som en bedrift. Regnskapet fanger ikke alle kildene til utslipp, men det jobbes kontinuerlig med å få inn flere standardiserte kilder. Merk at dette utslippet også inngår i klimagassutslippet beregnet av Miljødirektoratet for Larvik som samfunn, med unntak av sektoren vi har valgt å kalle "indirekte utslipp". Indirekte utslipp som følge av forbruk av elektrisitet er ikke inkludert.

Diagrammet viser hvordan utslippet fordelte seg på de ulike sektorene i 2022. Sektoren "indirekte utslipp" består av utslipp fra kjøregodtgjørelsen i kommunen og avfallshåndteringen av det vi kaster, dette er utslipp som skjer utenfor Larvik kommunes grenser som følge av handlinger gjennomført innefor Larvik kommune sine grenser.



Den største sektoren for utslipp fra kommunens bedrift er veitrafikk, dette inkluderer utslipp fra tjenestebiler brukt blant annet i Hjemmetjenesten, Kommunalteknikk og Brann og redning med mer. Virkemiddelet kommunen sitter på her er krav i anskaffelser, og et konkret eksempel på klimatiltak fra klimabudsjettet er *“Nyregistrerte biler = fossilfri”*.

Den nest største sektoren for utslipp er indirekte utslipp. Virkemidler kommunen sitter på for å redusere utslipp fra denne sektoren vil være holdningsskapende arbeid internt, økt kildesortering og å redusere forbruket og avfallet i kommunen. Et eksempel på klimatiltak som vil kunne påvirke utslippet i denne sektoren er tiltakene *“Redusere bruk av engangsartikler (HM)”* og *“Portefølje: Gjenbrukskommunen Larvik”*.

Klimatiltak med i økonomiplanen

Som nevnt innledningsvis er det viktig å sette inn tiltak der potensialet er størst, der det er *“lavhengende frukter”* og der vi kan skape synergieffekter. Eksempler på tiltak der potensialet er størst er tiltak som er rettet mot kommenens areal- og transportforvaltning, for eksempel klimatiltaket *“Fortetting 70/20/10”*. Bruk av miljømaskoten Miljørn er et eksempel på et klimatiltak som kan sies å være *“lavhengende frukt”*. Videre er de ulike handlingsplanene knyttet til Byakke Larvik eksempler på klimatiltak hvor det er et ekstra fokus på å skape synergieffekter.

Det er viktig å presisere at de virkemidlene og mulige klimatiltak Larvikssamfunnet som helhet har er flere enn de som fremgår av dette klimabudsjettet. Klimatiltakene i Larvik kommune sitt klimabudsjett er, på lik linje med klima- og energiplanen, tiltak der kommunen har virkemidler. Hvis vi skal klare å gjøre de nødvendige klimagasskuttene i Larvik kommune må hele Larvikssamfunnet jobbe sammen for å nå målene.

Klimatiltakene som presenteres i klimabudsjettet for 2024-2027 er konkrete tiltak Larvik kommune som bedrift og samfunnsaktør selv kan gjennomføre innenfor de økonomiske rammene foreslått i økonomiplanen for samme periode.

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Klimatiltak	Sektor	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Reduksjon 2027	Langsiktig reduksjon
"Fortetting 70/20/10"	Arealbruk	19,0	66,5	266,5	266,5	2 255,5
Bypakke Larvik	Veitrafikk	28,0	100,0	400,0	400,0	1 940,0
Byutviklingsprogrammet	Annet	0,1	0,1	0,1	0,1	1,0
Digitalisering: elektroniske ledsagerbevis	Veitrafikk	0,1	0,1	0,1	0,1	1,2
Klimasats: Utskifting av varmepumper på sykehjem	Bygg	30,0	30,0	30,0	30,0	520,0
Nyregistrerte kjøretøy = fossilfri	Veitrafikk	57,5	57,5	57,5	57,5	690,0
Optimalisering av tjenestetilbud	Veitrafikk	0,2	0,2	0,2	0,2	2,1
Tidligere tiltak - klimabudsjett, direkte utslipp	Annet	17,0	17,0	17,0	17,0	187,0
Utvide tilbudet på Sentralen Svarstad	Veitrafikk	0,2	0,2	0,2	0,2	2,1
Sum		152,1	271,6	771,6	771,6	5 598,9

Beskrivelse klimatiltak

"Fortetting 70/20/10"

Bestemmelsene rundt 70/20/10 fordelingen av arealutnyttelse i kommunen skal bidra til at Larvik kommune når nullvekstmålet. Boligbygging skal i all hovedsak skje i Larvik by, Stavern by og de prioriterte tettstedene

Larvik kommune skal formidle de tydelige rammene fra kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene på alle nødvendige arenaer.

Bypakke Larvik

Bypakke Larvik skal bidra til at vi når nullvekstmålet i trafikken. Foreløpige analyser tilsier at veksten i personbiltrafikken vil øke med mellom 6 og 7% frem mot 2030 om man ikke foretar seg noe. Det arbeides med konkrete tiltak for å nå nullvekstmålet. Merk at dette tiltaket er et overordnet tiltak for hele Bypakkearbeidet, etterhvert som det kommer konkrete tiltak i dette arbeidet vil det kanskje kunne bli mer konkretisert i klimabudsjettet.

Byutviklingsprogrammet

Det skal gjøres konkrete tiltak på flere steder i byen for å fremme miljøvennlig transport.

- Tollboden
- Fiskerhavn
- Gangbro- og Byheis/trapp
- Larvik museum og herregårdshage

Digitalisering: elektroniske ledsagerbevis

Ledsagerbevis går fra plast og papir til å digitaliseres. Tiltaket reduserer kjøring knyttet til levering av bilder og henting av bevis.

Klimasats: Utskifting av varmepumper på sykehjem

Det er mottatt Klimasatsmidler til å erstatte flere eksisterende kjølemaskiner på sykehjemmene med nullutslippsløsninger. Prosjektet går ut på å fjerne de fem største kjøleanleggene som tilsammen rommer F-gasser med et utslippspotensial på 220 tco2e. Disse anleggene skal erstattes av passiv kjøling fra eksisterende energibrønner som vil et utslippsfritt alternativ.

Nyregistrerte kjøretøy = fossilfri

Kommunedirektøren henviser til oppdrag "*Strat.dok.2024-2027: Endret strategi for anskaffelser av kjøretøy*", for utdypende beskrivelse.

Der foreslår Kommunedirektøren endret strategi for anskaffelse av kjøretøy: Utskifting skal utføres i henhold til "[Forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport](#)".

Optimalisering av tjenestetilbud

Etablere tjenestene kontingent på personalbaser vi har på ulike lokasjoner i Larvik kommune. Dette vil spare inn omtrent 5 000 km pr. år.

Larvik kommune skal gjennomgå tjenesteleveranse for å optimalisere transport

Tidligere tiltak - klimabudsjett, direkte utslipp

Gjennomførte klimatiltak som fremdeles har effekt på reduksjon av kommunens klimagassutslipp.

Utvide tilbudet på Sentralen Svarstad

- Det skal tilbys jegerprøver, kunnskapsprøve osv. i Svarstad for å redusere transport mellom Larvik-Svarstad som følge av kommunal virksomhet.
- E-sport
- Gjenbruk

Ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner

Klimatiltak	Sektor	Ikke-kvantifisert effekt
Alternative energiløsninger	Annet	Lav
Avfallsreduksjon: byggeplasser	Bygg	Medium
Digitalisering: Digitale møter	Veitrafikk	Lav
Felles lager	Annet	Medium
Felles vaskeri	Veitrafikk	Medium
Grønt flagg	Annet	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Etablere trygge sykkelparkeringer	Veitrafikk	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Forbedret dekkejevnhet GS-vei	Veitrafikk	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Holdningsskapende arbeid	Veitrafikk	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Mikromobilitet	Veitrafikk	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Mobilitetsplan for korridorer og prioriterte tettsteder	Veitrafikk	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Mobilitetsplan for Larvik sentrum (KDP)	Arealbruk	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Områdesatsing Torstrand	Veitrafikk	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Smartbytiltak	Veitrafikk	Lav
Handlingsplan Bypakke Larvik: Tydeliggjøre sykkelruter	Veitrafikk	Lav
Innkjøp: Innkjøpsavtale mat og drikke i barnehagene	Innkjøp	Medium
Klimagassregnskap: Bygg- og anleggsprosjekter	Miljøledelse	Medium
Klimakommunikasjon	Annet	Lav
Klimasats: Arealbasert klimagasskalkulator	Arealbruk	Medium
Krav i anskaffelser: EPD	Bygg	Medium
Krav i anskaffelser: lavkarbonbetong	Innkjøp	Medium
Krav i anskaffelser: materialer	Bygg	Medium
Larvik kommune som eier	Miljøledelse	Medium
Miljømaskoten Miljørn	Annet	Lav
Mobilitetsplaner: Barnehager	Veitrafikk	Lav
Mobilitetsplaner: Kultur og idrett	Veitrafikk	Lav
Mobilitetsplaner: Skole	Veitrafikk	Lav
Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket, NMSK	Jordbruk	Lav
Ombruk av masser	Bygg	Lav
Portefølje: Gjenbrukskommunen Larvik	Annet	Lav
Portefølje: Grønnere finansportefølje	Miljøledelse	Medium
Prosjekt: Et grønnere Sliperiet	Annet	Lav
Prosjekt: Identifisere virkemidler for å nå klimamålene	Miljøledelse	Høy
Prosjekt: Miljø i Bygg	Innkjøp	Medium
Reduksjon: lekkasjer/fremmedvann	Avfall og avløp	Medium
Redusere bruk av engangsartikler (HM)	Miljøledelse	Medium
Regionalt Arealregnskap	Arealbruk	Medium
Skjerpede krav til vektlegging av miljø i anskaffelser	Innkjøp	Medium
Sykkelkommunen Larvik	Veitrafikk	Lav
Tettere skogplanting	Arealbruk	Medium
Tilkobling spredt avløp til kommunalt nett	Avfall og avløp	Medium
Utslippsreduksjon: graving	Veitrafikk	Medium
Utslippsreduksjon: reguleringsplaner	Arealbruk	Lav
Økosystemkartlegging	Arealbruk	Medium
Sum		

Beskrivelse klimatiltak

Alternative energiløsninger

Larvik kommune skal heve sin interne kompetanse på tema “*alternative energiløsninger*”. Dette for å kunne styrke sin faglige rolle som eiendomsforvalter og myndighetsutøver.

Avfallsreduksjon: byggeplasser

I kommunenes egne prosjekter skal det settes krav til maks total mengde avfall som oppstår i prosjektet satt som kg/m² BRA.

Digitalisering: Digitale møter

Larvik kommune har tilrettelagt for at det skal kunne gjennomføres digitale møter. Alle ansatte vurderer til enhver tid om reisevirksomhet knyttet til møter kan erstattes med digitale møter. Tiltaket bygger opp under følgende tiltak i klima- og energiplanen: *“Larvik kommune skal oppfordre til bruk av digitale møteplattformer, både for interne og eksterne møter, for å redusere transportreiser i arbeidstid”*.

Felles lager

Opprette service og driftsavdeling. Samlokalisere lager for medisinske forbruksvarer, vaskeri, beredskapslager, transport mm. Tiltaket er i tråd med behov for oppgaveforskyvning i helsetjenestene. Det skal jobbes mot et samlokalisert beredskapslager og lager for medisinsk forbruksmateriell, dette for å få kontroll over forbruk, bedre omløp på lagerførte varer.

Prosjektet ligger hos AoK, men involverer alle virksomheter i Helse og mestring.

Felles vaskeri

Opprette service og driftsavdeling. Samlokalisere lager for medisinske forbruksvarer, vaskeri, beredskapslager, transport mm.

Tiltaket er i tråd med behov for oppgaveforskyvning i helsetjenestene. Larvik kommune skal jobbe for å samlokalisere nytt vaskeri for arbeidstøy med med for Helse og mestring. Prosjektet har som mål å sørge for mindre forbruk av vann, varme, mer miljøvennlig transport, håndtere større volum med mindre eller like mye utslipp som i dag.

Prosjektet er et samarbeid mellom AoK og virksomhet Sykehjem.

Grønt flagg

Det er et Ppolitisk vedtak at alle kommunale barnehager i Larvik kommune skal bli Grønt Flagg sertifisert, jf. [Strat.dok.2020-2023](#), verbalforslag 4.

Grønt Flagg er en miljøsertifiseringsordning rettet mot barnehager. Formålet med Grønt Flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom fokus på miljø. Alle barnehagene skal sertifiseres. Registreringssøknad skal sendes inn, og miljøråd skal opprettes, jf. politisk vedtak. Miljøarbeidet tilpasses i den enkelte barnehage etter ønsket handlingsplan.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Etablere trygge sykkelparkeringer

For å tilrettelegge for økt bruk av sykkel skal det etableres trygge og effektive sykkelparkeringer ved utvalgte steder i Larvik. Dette som en del av Bypakke Larvik.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Forbedret dekkejevnhet GS-vei

Som grunnlag for kommende prioritering av tiltak med kostnadsanslag gjennomføres inspeksjon av eksisterende sykkelveger. Dette som en del av Bypakke Larvik.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Holdningsskapende arbeid

Larvik kommune skal utarbeide en strategi for holdningsskapende arbeid, samt iverksette tiltak basert på strategien. Strategien skal bidra til å oppmuntre folk til å endre mobilitetsvaner via et aktivt holdningskapende arbeid.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Mikromobilitet

Et godt tilbud av mikromobilitetsløsninger kan være et viktig bidrag for at flere skal kunne velge alternative transportformer enn bil, spesielt i sentrale byområder.

Larvik kommune skal, som en del av Bypakke Larvik, utarbeide lokal forskrift for utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn.

Videre skal det etableres tilbud av elsparkesykler, og utrede mulighet for etablering av bysykkelordning.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Mobilitetsplan for korridorer og prioriterte tettsteder

Planen skal omhandle følgende tema i for de prioriterte strekningene i Bypakke Larvik:

- Kollektivtransport: Definere busstraseer og tilrettelegge for et styrket kollektivtilbud.
- Inkludert utredning av grunnlag for elektrisk ferge mellom Larvik og Stavern
- Fastsettelse og tilrettelegging for hovedruter for gående og syklende
- Etablering av mobilitetspunkt
- Gatebruksplan for Stavern sentrum
- Øvrige utredningsbehov

Handlingsplan Bypakke Larvik: Mobilitetsplan for Larvik sentrum (KDP)

Planen skal løse følgende tema i sammenheng:

- Gatebruksplan, inkl. kollektivtransport: Definere busstraseer og tilrettelegge for et styrket kollektivtilbud.
- Fastsette og tilrettelegge for hovedruter for gående og syklende
- Definere hovedfartsårer for alle transportformer til og fra Larvik sentrum
- Etablering av mobilitetspunkt
- Parkeringsstrategi
- Bylogistikk for varer og tjenester
- Universell utforming Planen vil gi grunnlag for videre strekningstiltak

Handlingsplan Bypakke Larvik: Områdesatsing Torstrand

Utrede og planavklare nye mobilitetsløsninger på øst-vest strekningen gjennom Torstrand. Dette skal lede ut i en gjennomføringsfase (fase 2) hvor utbygging og tilrettelegging av nytt mobilitetstilbud (f.eks gang og sykkelveier etc). Det koordineres med øvrige infrastrukturtiltak via Programområde Torstrand.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Smartbytiltak

Det skal etableres en arbeidsgruppe i samarbeid med næringslivet som løpende ser på muligheten for innføring av smartbyløsninger som f.eks bildelingsapper og smartere bruk av parkeringstilbudet for vare- og tjenesteleverandører.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Tydeliggjøre sykkelruter

Som grunnlag for kommende prioritering av tiltak med kostnadsanslag gjennomføres inspeksjon av eksisterende sykkelveger.

Innkjøp: Innkjøpsavtale mat og drikke i barnehagene

Det skal gjennomføres en gjennomgang av leverandører og forbruksmønstre. Basert på denne gjennomgangen skal det etableres felles innkjøpsavtale for mat og drikke. Kortreist og lokalmat vil ha et fokus i anskaffelsen. Folkehelsekoordinator skal involveres for best mulige helsefremmende varer i Larvik kommunes barnehager.

Klimagassregnskap: Bygg- og anleggsprosjekter

Minst 5 prosjekter skal ha klimabudsjett og klimaregnskap. Det skal ta kunnskapsbaserte valg på bakgrunn av dette for å bevisst jobbe for å redusere kommunens klimagassutslipp.

Klimakommunikasjon

Det skal jobbes målrettet for å informere, inspirere og dele kunnskap med kommunens innbyggere og ansatte. Miljørn brukes aktivt.

Klimasats: Arealbasert klimagasskalkulator

Vestfold og Telemark Fylkeskommune har sammen med NIBIO fått tildelt klimasatsmidler til å lage en webbasert klimagasskalkulator som beregner klimagassutslipp ved arealbruksendringer. Larvik kommune er en av 15 pilotkommuner i dette prosjektet.

Larvik kommune skal aktivt ta i bruk verktøyet for å ta bevisste og kunnskapsbaserte valg rundt arealbruken i kommunen.

Krav i anskaffelser: EPD

Larvik kommune skal kreve EPD (Environmental Product Declaration) for de viktigste elementene i bygge- og anleggsprosjekter, og bruke dette i forbindelse med evaluering. Erfaringstall fra dette tiltaket sammenfattes for mulig bruk i fremtidige klimabudsjett.

Krav i anskaffelser: lavkarbonbetong

I kommunens egne prosjekter skal det settes et krav til bruk av lavkarbonbetong.

Miljø i Bygg og klimanøytrale byggeplasser: Utarbeide kriterier for valg av tilbud basert på miljøkriterier på de største bygningselementer. Tydeligere krav til miljø i anskaffelser. Det kan bety økte utgifter, men vil redusere klimautslippene.

Krav i anskaffelser: materialer

Det skal som et minimum stilles følgende kravspesifikasjon i minst 10 av kommunens bygge- og anleggsprosjekter pr. år:

Det skal ikke prosjekteres og utføres med materialer med innhold av ikke-fornybare mineralressurser, tropisk og ikke-bærekraftig trevirke, lavtempererende materialer og produkter som eksponeres mot inneluften.

Miljø i Bygg og klimanøytrale byggeplasser: Utarbeide kriterier for valg av tilbud basert på miljøkriterier på de største bygningselementer. Tydeligere krav til miljø i anskaffelser Det kan bety økte utgifter, men vil redusere klimautslippene.

Larvik kommune som eier

Larvik kommune skal tilkjenne sine forventninger til kommunens eierskap (totalt 18 virksomheter). Det skal fremgå, blant annet i kommunens eierskapsmelding, at kommunen forventer at den aktuelle virksomheten fremmer Larvik kommunes mål og ambisjoner i kommuneplanens samfunnsdel, Klima- og energiplanens handlingsprogram og andre styrende dokumenter.

Miljømaskoten Miljørn

Miljømaskoten Miljørn brukes aktivt på tvers av tjenesteområdene i Larvik kommune som for å synliggjøre klima-, energi- og miljøarbeidet i kommunen. Miljørn "lever" på instagram: @miljorn_larvik, og benyttes i andre settinger det er aktuelt.

Mobilitetsplaner: Barnehager

Politisk vedtak KST-156718; Kommunens barnehager skal utarbeide egne mobilitetsplaner for hvordan foreldre, barn, ansatte og andre skal reise til/fra barnehagen. Evalueres hvert tredje år.

Redusert personbiltrafikk er et viktig virkemiddel for å redusere utslipp av klimagasser. Mobilitetsplanen skal bidra til å finne trafikksikre løsninger som vil gjøre det tryggere og mer attraktivt å ferdes som myk trafikant og velge bort bilen

Mobilitetsplaner: Kultur og idrett

Det skal planlegges og tilrettelegges for miljøvennlig transport til og fra arrangementer knyttet til kultur og idrett i regi av Larvik kommune.

Mobilitetsplaner: Skole

Kommunens skoler skal utarbeide egne mobilitetsplaner for hvordan foreldre, barn, ansatte og andre skal reise til/fra skolen.

Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket, NMSK

Larvik kommune skal godkjenne tilskudd til ungskogpleie for å øke CO2 opptak i trevirke, som kan brukes i varige konstruksjoner.

Valg av treslag og avstandsregulering i plantefelt vil være avgjørende.

Ombruk av masser

Det jobbes for å tilrettelegge for ombruk av masser i bygg- og anleggsprosjekter for mellomlagring og bruk i andre oppdrag.

Portefølje: Gjenbrukskommunen Larvik

Det utvikles, i 2023, en gjenbruksapp som gjør det enkelt å registrere inn møbler og div utstyr som ikke er i bruk og enkelt å finne det du trenger.

I løpet av 2024 skal appen ruller ut til ansatte i kommunen og det skal jobbes målrettet for å øke graden av gjenbruk. Prosjektet går frem til og med 2025.

Portefølje: Grønnere finansportefølje

Det er startet et arbeid med kompetanseheving og å se på hvordan primæroppgavefondet generer klimagassutslipp rundt om i verden. Porteføljeselskapenes håndtering av klimagassutslipp vil kunne ha betydning for kommunens indirekte utslipp. Dersom det på sikt kommer kvantifiserbare data som følge av dette arbeidet vil dette tiltaket flyttes til *indirekte utslipp*.

Prosjekt: Et grønnere Sliperiet

- Avfallshåndtering/kildesortering på Sliperiet - drift og utleie
- Redusere bruk av plast (serveringsutstyr, utleiedrift/arrangementer)
- Vurdere gjenbruksposer lånere
- Lag en veileder til leietakere av Pressverksalen og andre rom på Sliperiet med informasjon om hvor man kaster ulikt avfall.
- Husmøte på Sliperiet om kildesortering
- Vurdere Grønn kulturnatt
- Intern kursing

Prosjekt: Identifisere virkemidler for å nå klimamålene

Det skal, i regi av Miljø, gjennomføres et prosjekt som skal kartlegge og identifisere hvilke virkemidler Larvik kommune har for å nå vedtatte klima- og energimål. Prosjektet er en del av arbeidet med rullering av klima- og energiplanen, samt videreutviklingen av kommunens klimabudsjett og klimaregnskap.

Prosjekt: Miljø i Bygg

Det innføres en metode for å evaluere byggematerialer med lavest klimagassutslipp i bygg-anskaffelser. Dette vil kunne gi økte kostnader for anskaffelsen, men er i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser som nå pålegger oppdragsgivere å vekte miljø i tildelingen av kontrakter. Det vil også medføre redusert klimagassutslipp.

Anskaffelser utarbeider en metode som også brukes av DFØ, EBA, Grønn Byggallianse mfl.. Anskaffelser sørger for opplæring og implementering i aktuelle virksomheter. I tillegg er det en intensjon å invitere entreprenører i nærområdet til en gjennomgang på dette og hvilke konsekvenser det får for dem som tilbyr til Larvik kommune.

Reduksjon: lekkasjer/fremmedvann

Larvik kommune skal redusere lekkasjer/ fremmedvann fra/til vann- og avløpsnett, blant annet ved å skifte ut VA-ledninger med dårlig funksjon

Redusere bruk av engangsartikler (HM)

Tøykluter:

Bruke tøykluter som kan vaskes der dette er forsvarlig utfra hygieneperspektiv. Redusere bruk av engangskluter til pasienter.

Økt bevissthet og kunnskap om hvilke situasjoner som krever engangskluter. Avdelingsledere, avdelingskoordinatorer og virksomhetsrådgiver arbeider med tiltak for økt kunnskap om når man bør/må benytte engangskluter og når man bør benytte tøykluter som kan vaskes.

Engangshansker:

Gjennomgang av infeksjonsprosedyrer for bruk av engangshansker med mål om å redusere forbruket.

Økt bevissthet og kunnskap om hvilke situasjoner som krever bruk av engangshansker. Virksomhetsrådgiver gjennomgår og evt oppdaterer infeksjonsprosedyrene. Avdelingsleder og avdelingskoordinatorer har ansvar for at prosedyrer følges opp i egen avdeling.

Regionalt Arealregnskap

Fylkeskommunen i samarbeid med kommunene utarbeider et arealregnskap av modell fra Agder fylkeskommune. Larvik kommune skal aktivt ta i bruk dette verktøyet ved ferdigstilling for å sikre at beslutninger tas basert på faktabasert kunnskap.

Skjerpede krav til vektlegging av miljø i anskaffelser

Det må tas stilling til hvordan Larvik kommune skal ivareta det nye forskriftskravet som krever at miljø skal vektlegges i mye større grad ved tildeling av offentlige kontrakter

Hovedregelen er at klima- og miljøhensyn skal vektles med minimum 30 prosent. Hvis det er klart at det gir en bedre klima- og miljøeffekt kan vektning erstattes med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen. Anskaffelser vil søke kunnskap hos blant annet DFØ for å etablere hensiktsmessig rutine som sikrer at kravet etterleves.

Sykkelkommunen Larvik

Larvik kommune skal gjennom sin rolle som Sykkelkommune og Trafikksikker kommune bidra med insentiver for økt og tryggere sykling og gange.

Tettere skogplanting

Skog er den største arealtypen i Larvik kommune for opptak av klimagasser.

Larvik kommune skal informere om og godkjenne tilskudd til tettere planting og suppleringsplanting for å øke CO2 opptak i trevirke, som kan brukes i varige konstruksjoner.

Å sikre god foryngelse av hogstfelt vil være avgjørende.

Tilkobling spredt avløp til kommunalt nett

Arbeide for at hytter/boliger tilknyttes godkjent VA-anlegg. Planlagt i Teknisk plan.

Utslppsreduksjon: graving

Larvik kommune skal jobbe målrettet for å redusere utslippene knyttet til sine gravejobber, blant annet ved å se på mulighetene for:

- Bruke K-grav for å samordne graving på bestemte områder med andre etater
- Bruke grøftkasser
- No-dig

Utslppsreduksjon: reguleringsplaner

Gjennom planarbeid og byggesaker:

- Motivere til bruk av alternative energikilder i maskinpark og transport.
- Oppfordre til å etablere solceller på næringsbygg. Relevant allerede på reguleringsplanstadiet.
- Gjennom reguleringsplanarbeidet motivere til bruk og gjenbruk av masser innenfor eget byggeområde. Konsulenten må utarbeide en matjordplan hvis tiltaket berører matjord.
- Informere om bruk av energibrønner i byggesaker
- Oppfordre til digitale forhåndskonferanser, byggesak

Økosystemkartlegging

Fylkeskommunen, Viken FK og 9 kommuner skal sammen lage en kartløsning som viser arealers ulike egenskaper i en klimasammenheng.

Larvik kommune skal utvikle økosystemkart til bruk i arealplanlegging

Indirekte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Klimatiltak	Sektor	Kilde	Reduksjon n 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Reduksjon 2027	Langsiktig reduksjon
ENØK: kommunalt disponerte boliger	Bygg	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning	0,1	0,1	0,1	0,1	1,1
ENØK: Ledlys på Månejordet og Kaken idrettsplass	Energiforsyning	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning	0,1	0,1	0,1	0,1	1,0
ENØK: pumpestasjoner	Energiforsyning	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning	0,5	0,5	0,5	0,5	46,0
ENØK: tiltak i formålsbygg	Bygg	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning	90,0	110,0	110,0	110,0	1 150,0
ENØK: Veibelysning	Annet	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning	0,1	0,1	0,1	0,1	1,1
Fokus på matsvinn på sykehjem	Avfall og avløp	Avfallsdeponigass	2,5	2,5	2,5	2,5	25,0
Kildesortering Larvik kommune - husholdning/hytter	Avfall og avløp	Avfallsforbrenning	2,0	2,0	2,0	2,0	22,0
Kildesortering Larvik kommune som bedrift	Avfall og avløp	Avfallsforbrenning	10,0	46,0	46,0	46,0	430,0
Nytt renseanlegg i Kvelde	Avfall og avløp	Elektrisitetsproduksjon og annen energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,6	0,6
Ombruksordninger i barnehage	Annet	Annet	0,1	0,1	0,1	0,1	1,0
Pilot: Hjemmeoppfølging i hjemmetjenesten	Veitrafikk	Personbiler	0,1	0,2	0,2	0,2	1,9
Pilot: Optimalisering av kjøring i hjemmetjenesten	Veitrafikk	Personbiler	0,2	0,2	0,2	0,2	2,2
Tidligere tiltak - klimabudsjett, indirekte utslipp	Annet	Annet	7,5	7,5	7,5	7,5	90,0
Sum			113,2	169,3	169,3	169,9	1 771,9

Beskrivelse klimatiltak

ENØK: kommunalt disponerte boliger

Redusere energiforbruket i kommunalt disponerte boliger.

I forbindelse med oppussing installeres sparelyspærer, dimmere og tettelister for å få ned energiforbruket i boligene.

ENØK: Ledlys på Månejordet og Kaken idrettsplass

Det skal byttes fra lysstoffrør til ledlys på banebelysning

ENØK: pumpestasjoner

Det skal årlig rehabiliteres 2 pumpestasjoner. Pumper byttes når de er utslitte. Ved utskifting og nyetablering av teknisk utstyr skal det velges energieffektive alternativer. Nye pumper er energieffektive.

ENØK: tiltak i formålsbygg

Investeringer i ENØK-tiltak som medfører reduserte energikostnader.

Frikjøling og varmpumper. Tiltakene vil bidra til en mer stabil innetemperatur og bedre regulering av denne.

Montering av SD-anlegg (sentral driftsstyring). Varme og ventilasjon styres sentralt, og ikke av brukerne av bygget.

Tiltakene bygger opp under indikatormålene om at Larvik kommunes stasjonære energiforbruk fra kommunens formålsbygg skal reduseres med minst 20 % innen 2025 sammenlignet med 2018.

ENØK: Veibelysning

Utskifting til Led-gatelys og effektstyring; redusere lysstyrken og natteslukking, gir reduserte energikostnader.

Tiltaket bygger opp under indikatormålene om at Larvik kommunes stasjonære energiforbruk fra kommunens kommunaltekniske anlegg skal reduseres med minst 20 % innen 2025 sammenlignet med 2018.

Fokus på matsvinn på sykehjem

Larvik kommunale catering skal sørge for opplæring og veiledning til sykehjemmene for å redusere mengden matsvinn.

Kildesortering Larvik kommune - husholdning/hytter

Prosentandelen restavfall som samles inn fra husholdninger/hytter skal reduseres fra 46 % i 2019 til maks 30 % i 2025.

Nytt system for hytterrenovasjon: Nedgravde store, nye og færre containere. Effekten er bedre sortering av avfall, færre hentesteder og lengre intervaller mellom henting av avfall. Henter kun avfall når containerne er fulle.

Ny henteordning for avfall: Vesar skal i gang med et prøveprosjekt med henting hver 4. uke. Prosjektet skal evalueres i januar 2024. Larvik tar stilling til om kommunen skal innføre samme ordning som Vesar etter evalueringen. Innledende drøftinger med vår entreprenør er gjennomført.

Kildesortering Larvik kommune som bedrift

Sorteringsgraden på avfall hentet fra Larvik kommunes virksomhetsdrift skal være på over 70 % i 2025

Nytt renseanlegg i Kvelde

3 renseanlegg i Kvelde skal erstattes av et nytt (nærmere 2026). Tiltaket omfatter både ENØK og bevisst valg av materialbruk i forbindelse med bygging og drifting.

Ombruksordninger i barnehage

Barnehagene skal legge tilrette for bytte og gjenbruk av barneklær og utstyr.

Eksempel på hvordan: Via Facebookside ,ved årlig byttedag, eller eget sted hvor gjenbruksklær legges.

Pilot: Hjemmeoppfølging i hjemmetjenesten

Det er verdifullt for pasienten å kunne kommunisere når de vil og å vite at kommunikasjonen blir ivarettatt og sett, å kunne administrere mer på egenhånd og få en mer tilgjengelig hjemmetjeneste. Det gir økt innsikt i egen sykdom og økt fokus på individuell målrette tjeneste.

Teknologi skal ikke erstatte nødvendige tjenester, men være et viktig supplement for å skape økt trygghet.

Larvik kommune skal fortsette å jobbe med digital hjemmeoppfølging, og på denne måten øke tryggheten for pasientene og redusere transport til/fra pasienter.

Pilot: Optimalisering av kjøring i hjemmetjenesten

PILOT: Det skal gjennomføres en optimalisering av kjøringen i hjemmetjenesten. Larvik kommune skal pilotere ruteplanleggeren fra Visma omsorg (Profil og Gat). Prosjektet startes i 2023 og vil bidra til å redusere kjørte km. pr år i hjemmetjenesten. Tiltaket vurderes i år som indirekte utslipp da bilparken i hovedsak er elbiler.

Tidligere tiltak - klimabudsjett, indirekte utslipp

Gjennomførte klimatiltak som fremdeles har effekt på reduksjon av kommunens klimagassutslipp.

Ordforklaring til klimabudsjettet

Klimabudsjett: Klimabudsjett er et styringsverktøy for å kunne vurdere kostnad og effekt av klimatiltak.

Klimatiltak: Et klimatiltak defineres som en fysisk handling som fører til en reduksjon i kommunens klimagassutslipp.

CO2-ekvivalenter: Klimagassutslippet måles i CO2-ekvivalenter (CO2e), dette er en enhet som sammenveier utslipp av forskjellige klimagasser til den globale oppvarmingseffekten som utslipp av 1 tonn CO2 vil ha i løpet av 100 år.

Nordisk miks: Gjennomsnittlig utslippsfaktor fra strømproduksjonen i de nordiske landene Sverige, Finland, Norge og Danmark.

LARVIK KOMMUNES TJENESTEOMRÅDER

Interne funksjoner

Driftsbudsjett for området

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Felles stab og støtte	102 867	108 358	109 147	105 997	104 997	104 997
Fellesutgifter	2 032	4 706	5 403	5 403	5 403	5 403
Folkevalgte styringsorganer	11 554	13 148	12 356	13 856	12 356	12 356
Revisjon og kontrollutvalg	3 254	3 203	3 203	3 203	3 203	3 203
Overføring til kirkelig fellesråd	35 888	35 066	37 894	37 394	37 394	37 394
Overføring til andre etter vedtak	31 548	26 912	26 921	26 921	26 921	26 921
Sum	187 144	191 394	194 923	192 773	190 273	190 273

Området består av

- Felles stab og støtte
- Fellesutgifter
- Folkevalgte styringsorganer
- Revisjon og kontrollutvalg
- Overføring til kirkelig fellesråd
- Overføring til andre etter vedtak

De viktigste veivalgene for området

For området Interne funksjoner henvises det til kommunedirektørens innledning knyttet til hovedprofil og prioriteringer. Felles stab og støtte (FSS) sin hovedoppgave er å støtte opp under disse prioriteringene og legge til rette for kommunen som demokratisk arena. FSS har ansvar for helhetlig styring og utvikling i Larvik kommune og støtter tjenesteområdene i deres arbeid med leveranser til innbyggere, gjester, samfunns- og næringsliv. FSS understøtter og legger til rette for at Larvik kommune:

- har ledere som organiserer, leder og prioriterer oppgavene slik at man legger til rette for forbedring, læring og innovasjon. Har bærekraftig økonomi og anskaffelser, god kommunikasjon, smarte arbeidsprosesser, standardiserte og helhetlige løsninger, informasjonssikkerhet og personvern
- beholder, utvikler og rekrutterer medarbeidere med riktig kompetanse for oppgavene
- har gode demokratiske arenaer gjennom politiske møter, innbyggerdialog og kvalitet i saksbehandlingen

FSS har også en rekke lovpålagte oppgaver innen personal, økonomi, dokumentasjonsforvaltning og kommunikasjon som skal ivaretas, og de skal levere en stabil og god drift på alle kommunens IT- og fagsystemer.

Gjeldende planer for området

- Handlingsplan mot korrupsjon vedtak [KST-230/18](#)
- Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse med handlingsprogram vedtak KST-018/17, med orientering i ny kommune jf. [KST-155/21](#).
- Vedlikeholdsplan for kirker og kulturbygg

Temaplaner

- Finansstrategi, vedtak [KST-036/22](#)
- Digitaliseringstrategi 2018-2020, vedtak [KST-152/18](#) - er erstattet av ny temaplan for innovasjon og digitalisering fra 2023, jf vedtak [KST-016/23](#)
- Kommunikasjonsstrategi 2018-2020 vedtak [KST-154/18](#) - vurderes rullert
- HR strategi 2018-2021, vedtak [KST-153/18](#) - erstattes av ny temaplan for arbeidsgiverpolitikk
- Innkjøpsstrategi for Larvik kommune, vedtak KST-077/17 - erstattes av ny temaplan for anskaffelser

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
FN 13-KPS 15: Larvik er en foregangskommune på energiforbruk, reduksjonen av avfall og innkjøp som ivaretar miljøhensyn, sosiale og etiske krav	KEP2: Larvik kommune skal være et lavutslippssamfunn i 2050	KEP IM2: Innen 2025 skal 70 % av kommunens personbilpark være utslippsfri					68,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %
FN 13-KPS 16: I Larvik samarbeider kommunen, næringslivet, frivillig sektor og befolkningen om å begrense klimautfordringene.	KEP4: Larvik kommune skal forberedes og tilpasses kommende klimaendringer										
FN 17-KPS 20: I Larvik samarbeider vi for å bygge et godt samfunn for nåværende og framtidige generasjoner	FSS understøtter og legger til rette for at Larvik kommune har ledere som organiserer, leder og prioriterer oppgavene og legger til rette for forbedring, læring og innovasjon	Andel medarbeidere som deltar i medarbeiderundersøkelsen	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	85,0 %	0,0 %	90,0 %	0,0 %
		Medarbeiderundersøkelsens resultater fra tema Mestringsklima	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,5	0,0	4,7	0,0
	Larvik kommune utvikler tjenester gjennom samskapende prosesser	Antall samskapingsprosjekter som inkluderer næringsliv, frivilligheten og/eller forskning som kommunen er engasjert i årlig	0	0	10	15	15	20	20	20	20
	FSS understøtter og legger til rette for at Larvik	Antall ikke-gjennomførte månedsrapporteringer	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
	kommune har bærekraftig økonomi og anskaffelser, god kommunikasjon, smarte arbeidsprosesser, standardiserte og helhetlige løsninger, informasjonssikkerhet og personvern										
		Andel Compliance i Innkjøpssystemet (BuboBubo)	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	65,0 %	70,0 %	75,0 %	80,0 %
		Andel nyinnkjøpte biler som er fossilfrie	0	0	0	0	0	100	100	100	100
		Årlig vurdering av organisasjonens digitale verktøy og arbeidsprosesser	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		Ikke-behandlede avvik i kvalitetssystemet i henhold til frist	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	FSS understøtter og legger til rette for at Larvik kommune beholder, utvikler og rekrutterer medarbeidere med riktig kompetanse for oppgavene	Kommunens samlede nærvær	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	92,0 %	93,0 %	94,0 %	94,0 %
		Kommunens gjennomsnittlige heltidsprosent	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	65,0 %	70,0 %	75,0 %	80,0 %
		Andel nyansatte gjennomført introduksjonsplan	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
		Medarbeiderundersøkelsens resultater fra kompetanse	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	0,0	4,4	0,0
FN 17-KPS 21: I Larvik preges forholdet mellom befolkning og	FSS understøtter og legger til rette for at Larvik kommune har gode demokratiske arenaer	Andel folkevalgte som har gjennomført Folkevalgtprogram	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027	
beslutningsmyndigheter av gjensidig tillit	gjennom politiske møter, innbyggedialog og kvalitet i saksbehandlingen	Resultat fra Åpenhetsbarometeret	0,0	0,0	0,0	8,5	12,0	15,0	16,0	17,0	18,0	
		Avvik på prosedyre om saksbehandling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
		FN 17-KPS 23: I Larvik har vi god valgdeltakelse og velfungerende lokaldemokrati										

Oppdrag for tjenesteområdet

Oppdrag

Beskrivelse

Digitalisering: Digitale møter	Larvik kommune har tilrettelagt for at det skal kunne gjennomføres digitale møter. Alle ansatte vurderer til enhver tid om reisevirksomhet knyttet til møter kan erstattes med digitale møter. Tiltaket bygger opp under følgende tiltak i klima- og energiplanen: "Larvik kommune skal oppfordre til bruk av digitale møteplattformer, både for interne og eksterne møter, for å redusere transportreiser i arbeidstid".
Larvik kommune som eier	Larvik kommune skal tilkjenne sine forventninger til kommunens eierskap (totalt 18 virksomheter). Det skal fremgå, blant annet i kommunens eierskapsmelding, at kommunen forventer at den aktuelle virksomheten fremmer Larvik kommunes mål og ambisjoner i kommuneplanens samfunnsdel, Klima- og energiplanens handlingsprogram og andre styrende dokumenter.
Nyregistrerte kjøretøy = fossilfri	Kommunedirektøren henviser til oppdrag "Strat.dok.2024-2027: Endret strategi for anskaffelser av kjøretøy", for utdypende beskrivelse. Der foreslår Kommunedirektøren endret strategi for anskaffelse av kjøretøy: Utskiifting skal utføres i henhold til " Forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport ".
Portefølje: Grønnere finansportefølje	Det er startet et arbeid med kompetanseheving og å se på hvordan primæroppgavefondet generer klimagassutslipp rundt om i verden. Porteføljeselskapenes håndtering av klimagassutslipp vil kunne ha betydning for kommunens indirekte utslipp. Dersom det på sikt kommer kvantifiserbare data som følge av dette arbeidet vil dette tiltaket flyttes til indirekte utslipp.
Prosjekt: Miljø i Bygg	Det innføres en metode for å evaluere byggematerialer med lavest klimagassutslipp i bygg-anskaffelser. Dette vil kunne gi økte kostnader for anskaffelsen, men er i tråd med forskrift om offentlige anskaffelser som nå pålegger oppdragsgivere å vekte miljø i tildelingen av kontrakter. Det vil også medføre redusert klimagassutslipp. Anskaffelser utarbeider en metode som også brukes av DFØ, EBA, Grønn Byggallianse mfl.. Anskaffelser sørger for opplæring og implementering i aktuelle virksomheter. I tillegg er det en intensjon å invitere entreprenører i nærområdet til en gjennomgang på dette og hvilke konsekvenser det får for dem som tilbyder til Larvik kommune.
Skjerpede krav til vektlegging av miljø i anskaffelser	Det må tas stilling til hvordan Larvik kommune skal ivareta det nye forskriftskravet som krever at miljø skal vektlegges i mye større grad ved tildeling av offentlige kontrakter Hovedregelen er at klima- og miljøhensyn skal vektas med minimum 30 prosent. Hvis det er klart at det gir en bedre klima- og miljøeffekt kan vektning erstattes med klima- og miljøkrav i kravspesifikasjonen. Anskaffelser vil søke kunnskap hos blant annet DFØ for å etablere hensiktsmessig rutine som sikrer at kravet etterleves.
Strat.dok.2024-2027: En digital enhet til alle ansatte	Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kommunestyret har bevilget 3 mill kr til tiltaket (avsatt fra disp. fondet prosjekt 06034). Vi har fortsatt en stor del av arbeidsstokken som ikke har tilgang til en digital enhet stilt til rådighet fra arbeidsgiver. Hensikten er å unngå digitalt utenforskap hos våre ansatte og samtidig sette flere ansatte i stand til å ta i bruk kommunens informasjonsløsninger og til digital oppgaveløsning. Prosjektet er igangsatt og det vil bli vurdert en gevinstrealisering ved innføring av en digital enhet til alle på sikt. Gitt behovet for egenfinansiering av investeringer, trekkes bevilgningen tilbake og tiltaket settes på vent på ubestemt tid.

Oppdrag	Beskrivelse
<p>Strat.dok.2024-2027: Endret strategi for anskaffelser av kjøretøy</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Larvik kommune har i henhold til vedtak KST-293/18 (strat.dok.2019-2023) punkt 56, et investeringsprosjekt (nummer 04696), for utskifting av leasede kjøretøy framfor fossilfrie, samt ladestasjoner. Målet er 80% fossilfrie kjøretøy. Investeringen består i Kommunedirektørens forslag til strategidokument 2024-2027, som disposisjonsfonds-midler til utskifting av biler (prosjekt 06033) iht KST-108/22, på 15 mill kr.</p> <p>Imidlertid foreslår Kommunedirektøren at lokal målsetting om 80% andel av fossilfrie kommunale tjenestekjøretøy, utgår. Utskifting av eksisterende bilpark, for å være fossilfri, vil være kostnadskreven, og anses ikke hensiktsmessig når bilene fortsatt fungerer. Estimert for utskifting anslås å utgjøre ytterligere 36 mill kr (utover eksisterende investeringsmidler på 36 mill kr).</p> <p>Kommunedirektøren foreslår derfor i strat.dok. 2024-2027 vedtak om endret strategi for anskaffelse av kjøretøy: Utskifting skal utføres i henhold til "Forskrift om utslippskrav til kjøretøy ved offentlig anskaffelse til veitransport". Forskriften vil heretter styre overgangen til fossilfrie kjøretøy ved anskaffelse av kjøretøy. Sentralisert biladministrasjon videreføres i dagens form og beslutninger vedrørende videre organisering er administrasjonens ansvar.</p> <p>Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Reduserte investeringskostnader for kjøretøy som fortsatt er godt egnet til bruk.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Anskaffelse av nye kjøretøy er fossilfrie, når formålet med kjøretøyet er egnet for det. Redusert CO2 utslipp.</p> <p>Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ikke vurdert.</p>
<p>Strat.dok.2024-2027: Innføring av e-handelssystem og fakturamatch</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Innføre nytt ehandelssystem og fakturamatch og delvis automatisk kontering. Nytt ehandelssystem vil koste ca 500.000 kr i investering og deretter 100.000 i årlig service. Det vil videre påløpe kostnader for implementering. Dagens system koster 150.000, men vil fra 2024 stige til 350.000. Dagens system vil videre ikke supporteres etter 2024 og må derfor byttes. Effekt av fakturamatch vil være på automatiserte prosesser som frigjør tid for attestant/anviser. Det forventes at tiltaket vil gi en gevinst etter et par år og dette vil gvinstrealiseres i forbindelse med prosjektgjennomføring.</p> <p>Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Vi reduserer tidsbruken på attestasjon og anvisning, men overfører noe arbeid til varemottak. Dette vil sikre at vi har en bedre kontroll på forbruket.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Ingen.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.</p> <p>Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Vil kreve opplæring av ansatte i nye rutiner.</p>
<p>Strat.dok.2024-2027: Internkommunikasjon - kunnskapgrunnlag</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: God intern kommunikasjon bidrar til økt tillit mellom ledere og medarbeidere, økt forståelse av virksomheten og mer kunnskap om sammenhengen mellom overordnede mål og den enkelte virksomhet sine mål. Kommunikasjonsavdelingen skal høsten 2023 utarbeide og levere et kunnskapsgrunnlag for hvordan kommunen jobber med intern kommunikasjon i dag, og hvordan dette arbeidet bør videreutvikles. Tiltaket må sees i sammenheng med "En digital enhet til alle" da økt utbredelse av digitale enheter til ansatte vil bidra til mer effektiv kommunikasjon i organisasjonen.</p> <p>Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Økt kunnskap blant ansatte om mål, strategier, retningslinjer og resultater. Økt forståelse for virksomhetens mål - både overordnet og for eget virksomhetsområde. Dette bidrar til økt motivasjon og følelse av mening - som igjen bidrar til en mer effektiv og samhandlende organisasjon.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): God intern kommunikasjon bidrar til ansatte med mer kunnskap om det som rører seg i virksomheten. Dette bidrar til en rekke forhold som blant annet økt motivasjon, lavere sykefravær, høyere grad av tillit og mer intern</p>

Oppdrag

Beskrivelse

stolthet. Larvik kommune har nesten 4000 ansatte som er ambassadører for kommunen, og en viktig brikke i arbeidet med økt omdømme. Ansatte snakker med innbyggere og brukere; en fornøyd ansatt, som forstår hvorfor og hvordan kommunen skal nå sine mål, vil fortelle dette videre. Det er derfor ekstremt viktig å ha informerte og fornøyde ansatte for å kunne tiltrekke seg nye arbeidskraft og skape et godt omdømme.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: God intern kommunikasjon bidrar til ansatte med mer kunnskap om det som rører seg i virksomheten. Dette bidrar til en rekke forhold som blant annet økt motivasjon, lavere sykefravær, høyere grad av tillit og mer intern stolthet.

Strat.dok.2024-2027: Klart språk

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Målet for klarspråksatsingen i Larvik kommune er et enda bedre, enklere og tydelige språk. Våre brukere har krav på gode tjenester fra oss. Klarspråk sparer tid og penger. Innbyggere blir mer selvhjulpne og slipper å bruke unødvendig tid på å ringe eller sende e-post til kommunen. Klart språk i saker til folkevalgte organ vil gjøre det lettere for innbyggerne å forstå og medvirke i lokaldemokratiet.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Klarspråk sparer tid og penger. Innbyggere blir mer selvhjulpne og slipper å bruke unødvendig tid på å ringe eller sende e-post til kommunen. Det er svært lønnsomt å investere i klart språk. [En måling fra 2023](#) viser at offentlig sektor med stor sikkerhet vil få en avkastning på 30 til 300 prosent ved å investere i klarspråksarbeid. 1 krone investert i klart språk gir minst en avkastning på 1,3 til 4 kroner.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Våre innbyggere og brukere har krav på gode tjenester fra oss. En vesentlig forutsetning for dette er at disse tjenestene blir formidlet med et klart og tydelig språk. Når tekstene vi formidler er skrevet på en måte innbyggere og brukere ikke forstår har vi en utfordring. Et klart språk styrker demokratiet, og gjør informasjonen fra kommunen mer forståelig. Innbyggere forstår hvilke rettigheter og plikter de har, de blir lettere å delta i samfunnsdebatten, innbyggere blir mer selvhjulpne og slipper å bruke unødvendig tid på å ta kontakt med kommunen, vi reduserer faren for at kommunen misbruker makt og tilslører fakta. Konsekvent arbeid med klarspråk for å heve kompetansen i organisasjonen – og i tillegg få på plass en språkprofil er løsningen på problemet. Klart språk i saksbehandling vil gjøre det enklere for innbyggerne å engasjere seg og være aktive deltakere i lokaldemokratiet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: En språkprofil med skriveråd, skriveregler/retningslinjer vil også gjelde når vi skriver internt i kommunen. Det vil gjøre oss mer effektive, og minske faren for å gjøre feil. Et klart språk gjør også samarbeidet mellom de ulike tjenesteområdene og fagfeltene lettere.

Strat.dok.2024-2027: Politiske møter i Sliperiet

Beskrivelse av omstillingstiltaket: I henhold til vedtak [KST-078/23](#) ble det gjennomført et kommunestyremøte i Festiviteten. Kommunedirektøren foreslår med dette å gjennomføre politiske møter i Presserksalen, Sliperiet. Tiltaket bidrar til å dempe veksten i de samlede kostnadene i kommunen. Kostnaden for gjennomføringen i Sliperiet er vesentlig lavere enn ved leie av Festiviteten (leie av lokale, bespisning og teknisk gjennomføring). Det er estimert en merkostnad ved leie av Festiviteten pr år på ca kr 300 000-350 000.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Å gjennomføre politiske møter i kommunens eide eller leide lokaler vil dempe kostnadene. De administrative ressursene kjenner også lokalene bedre og vil kunne sørge for leveranser og sikkerhet på en enklere måte

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Lavere inntekter til det lokale næringslivet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ikke vurdert.

Oppdrag

Strat.dok.2024-2027: Økt innsats på kompetanse, nærvær og heltid

Beskrivelse

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Tiltaket gir ikke ny effekt, men demper kostnadsvekst. Reduserer merkostnader ved sykefravær, reduserer kostnader til midlertidige ansettelse og innleie. Forsterket innsats på tiltak som bidrar til økt kompetanse, heltid og nærvær. Avsatt HR-ressurser som kan bistå lederne i deres omstillings- og utviklingsarbeid. Gjennomføre workshop for ledere, tillitsvalgte og vernetjeneste i mestringsorientert ledelse og gi lederne metodikk og verktøy for å utvikle arbeidsmiljøet. Prioritere støtte og veiledning til tjenesteområder med lavt nærvær og høy andel deltid.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft:

- Reduserte fraværskostnader: færre midlertidige ansettelse, redusert behov for opplæring av nye, redusert behov for innleie
- Reduserte kostnader til rekruttering av personale etter turnover
- Økt produktivitet og kvalitet pga mer stabil arbeidskraft

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Trygge, kompetente ansatte som kjenner innbyggere og brukere og yter gode tjenester.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Økt andel heltid gir bedre arbeidsmiljø, forebygger sykefravær og gir bedre kvalitet på tjenestene. Larvik kommune blir også en mer attraktiv arbeidsgiver for jobbsøkere. Økt tillit til kommunen som følge av økt stabilitet i tjenestene.

Investeringsbudsjett for området

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan					Øvrige år		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Larvik kommune								
Innkjøp av biler - for reduserte leasingkostnader	9 000	8 000	9 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Investeringer, Bølgen	1 500	1 500	1 500	1 500	0	0	0	0
Oppgradering Tele- og datanettet	5 000	5 000	2 000	2 000	2 000	0	0	0
Rehabilitering kirkegårder	31 420	23 758	3 000	3 000	3 000	0	0	0
Sikringstiltak ved terrorutsatt anlegg/lokasjoner/bygg	400	0	0	0	0	0	0	0
Tverrgående digitaliseringsprosjekter	-0	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0	0
Vedlikehold middelalderkirker	1 500	1 500	1 500	3 000	3 000	0	0	0
Sum Larvik kommune	48 820	43 758	21 000	23 500	22 000	10 000	10 000	10 000

Beskrivelse av investeringstiltak for området

Innkjøp av biler - for reduserte leasingkostnader

Etablering av bedre biladministrasjon/transportkontor og investering i kjøp av biler. Larvik kommune har i henhold til vedtak [KST-293/18](#) (strat.dok.2019-2023) punkt 56, et investeringsprosjekt (nummer 04696), for utskifting av leasede kjøretøy framfor fossilfrie, samt ladestasjoner. Målet er 80% fossilfrie kjøretøy. Finansierer kjøp av minimum 25 biler per år.

Investeringer, Bølgen

De siste årene har investeringsrammen vært økt på grunn av økt behov for investeringer for å opprettholde god standard. Fra 2024 er investeringsrammen redusert til 1,5 mill kr årlig.

Oppgradering Tele- og datanettet

Gode og stabile IKT-løsninger er en forutsetning for effektiv tjenesteyting. Investeringsmidler til utskiftning og kontinuerlig oppgradering er nødvendig for å ivareta en forsvarlig drift av de løsningene man har valgt å implementere. Nye teknologiske løsninger krever kontinuerlig modernisering av infrastruktur. Grunnlaget for å lykkes med digitalisering av tjenester, interne og eksterne krever en stadig planlagt fornying av og utvidelse av tilgjengelig kapasitet. Dette gjelder blant annet sentrale servere, backup, katastrofeløsning, kablet nettverk, trådløst nettverk, sikkerhetsløsninger, fiber infrastruktur og overvåking. Stadig flere tjenester blir nå flyttet over til skydrift, men dette stiller igjen høyere og strengere krav til bl.a Internettlinjer, brannmur, backup og arkivløsninger. Når det legges inn midler til dette årlig vil det være enklere å planlegge utskiftingene på et riktig tidspunkt, sikkerhet og stabilitet forbedres og brukerne vil oppleve bedre og mer stabile løsninger.

Trådløs infrastruktur:

Den trådløse infrastrukturen i Larvik kommune bygger på nesten ti år gammel teknologi, og det meste av utstyret har stått i drift siden 2015/2016. Underveis har det blitt supplert med noe utstyr, og enkelte sentrale komponenter har blitt skiftet ut for å kunne håndtere trafikken i nettene våre. I løpet av 2025 når utstyret "End-of-life" hos produsent - fra da vil vi ikke kunne få tak i komponenter, utstyret vil ikke motta sikkerhetsoppdateringer osv. De siste årene har mer og mer av trafikken i Larvik kommunes nettverk flyttet seg fra den kablede til den trådløse infrastrukturen, og kapasiteten i det trådløse nettet begynner å vise sine begrensninger.

For å møte dagens og morgendagens forventninger til trådløsnett, ha tilgang på komponenter, samt kunne motta kritiske sikkerhetsoppdateringer til infrastrukturen i fremtiden, er det behov for 8 mill kroner til investeringer over en periode på tre år. Prosjektet går over en såpass lang periode, da en må kartlegge behov og gjennomføre anskaffelse før en skifter sentrale driftskomponenter (WiFi-kontrollere) i serverrom, samt 1500 trådløse aksesspunkt fordelt over ca. 150 lokasjoner. Utskifting av aksesspunkt er særlig tidkrevende. Arbeidet (i tid) dekkes over vanlig driftsbudsjett.

Som følge av utfordringene med trådløs infrastruktur er rammen på dette investeringsprosjektet foreslått økt med 2 mill kroner i 2023 og 3 mill kroner i både 2024 og 2025.

Rehabilitering kirkegårder

Tilskudd til generell rehabilitering/vedlikehold til Larvik kirkelige fellesråd er foreslått med 3 mill kroner årlig fra og med 2024. Dette er uendret fra 2023.

I forslaget for den årlige investeringen for vedlikehold av middelalderkirker er foreslått uendret på 1,5 mill kr årlig.

I KST- 104/23 ble det vedtatte bevilgninger til Undersbo kapell/seremonisal, Undersbo gammelt kapell og Undersbo gravplass økt med nærmere 16,5 mill kr. Fremdriftsplanen ble også endret, slik at det ble

bevilget ca 22,5 mill kr i 2023, 37,9 mill kr i 2024 og 11,3 mill kr i 2025. Bevilgningen for 2024 er i dette forslaget justert for antatt framdrift, slik at ca 9,5 mill kr flyttes fra 2024 til 2025.

Det vises i tillegg til innspill til Strategidokumentet fra Larvik kirkelige Fellesråd for prosjekter kommunedirektøren ikke har funnet plass til for kirkelig fellesråd.

Sikringstiltak ved terrorutsatt anlegg/lokasjoner/bygg

Etter gjennomgang og risiko/sårbarhetsanalyse av dette tema våren 2018, ble det iverksatt arbeid og tiltak for fysisk å sikre sentrale utvalgte knutepunkt/områder. I 2020 ble sikringstiltak i Bøkeskogen iverksatt. I 2021 er mobile sikringstiltak prioritert og etablert. Det er behov for å fortsette dette arbeidet etter oppsatt prioriteringsplan. Det påløper vesentlige investeringsutgifter for slik gjennomføring som dermed bør håndteres over et lengre tidsperspektiv.

Tverrgående digitaliseringsprosjekter

For prosjektet foreslås en forskyving av tidligere vedtatt budsjettramme i 2023 til 2024. Årsaken er forsinkelser i noen delprosjekter som følge av pandemien.

Digitaliseringsstrategien peker på 5 hovedområder som det skal arbeides med i perioden framover. Hovedområdene er som følgende:

- brukeren i sentrum
- digitalisering som drivkraft for innovasjon og økt effektivitet
- digital kompetanse og deltakelse
- delta i og være i forkant med digitalisering av offentlig sektor
- informasjonssikkerhet, personvern og dokumentasjonsforvaltning

Videre oppfølging av digitaliseringsstrategien vil foregå innenfor de allerede bevilgede driftsrammer og prosjektmidlene som er øremerka til nye Smartbytiltak og Tverrgående digitaliseringsprosjekter. Det vil også bli satt i gang prosjekter på økt brukervennlighet og selvbetjeningsfunksjoner for innbyggere og næringsliv ved hjelp av felleskomponenter gjort tilgjengelig gjennom DigDir og KS.

Fokus på god datakvalitet og dataflyt innad i organisasjonen vil fortsette. Videre vil midlene bli benyttet til å utvikle nye og brukervennlige digitale løsninger for innbyggere og næringsliv. I perioden vil følgende gis økt oppmerksomhet.

- bruk av AI (Artificial Inteligens) og robotisering i saksbehandlingsprosesser
- system for flåtestyring og optimalisering av kjøreruter
- utvikling av "Min Side" for kommunens innbyggere

Kommunedirektøren ser for seg at økt satsning på digitalisering vil bidra til nødvendig effektivisering av tjenestene i årene framover.

Vedlikehold middelalderkirker

Bevilgningene til vedlikehold av middelalderkirker foreslås redusert fra 3 mill kroner til 1,5 mill kroner fra og med 2023 samtidig som generell rehabilitering/vedlikehold økes med 3 mill kroner fra samme år.

Felles stab og støtte

Området består av

Tjenesteområdet består av Kommunedirektør, samt to kommunalområder. Samlet omtales dette som Felles stab og støtte

Området omfatter:

- Kommunedirektør
 - Kommuneadvokaten
 - Beredskap
 - Personvern
- Anskaffelser
- Digitalisering
 - Dokumentsenter
 - IT
- HR
 - Lønn
- Kvalitet og bærekraft
- Politisk støtte og kommunikasjon
- Økonomi og finans
 - Regnskap

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	81 014	85 471	84 750	82 750	82 750	82 750
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	20 314	18 941	22 860	21 710	20 710	20 710
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 041	1 768	1 768	1 768	1 768	1 768
Overføringsutgifter	4 248	2	2	2	2	2
Finansutgifter	6 848	6 547	4 137	4 137	4 137	4 137
Sum Driftsutgifter	114 466	112 727	113 516	110 366	109 366	109 366
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-1 897	-2 550	-2 550	-2 550	-2 550	-2 550
Refusjoner	-8 940	-1 520	-1 520	-1 520	-1 520	-1 520
Overføringsinntekter	-634	-300	-300	-300	-300	-300
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-127	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-11 599	-4 369	-4 369	-4 369	-4 369	-4 369
Sum	102 867	108 358	109 147	105 997	104 997	104 997

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	108 358	108 358	108 358	108 358
Endring i år				
50% årsverk fra ansvar 1015 til 7060	-375	-375	-375	-375
Avskrivninger 2023	-2 410	-2 410	-2 410	-2 410
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-155	-155	-155	-155
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	1 674	1 674	1 674	1 674
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, SPK	78	78	78	78
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	19	19	19	19
Sum Endring i år	-1 170	-1 170	-1 170	-1 170
Tiltak forrige år				
Ansatt fra ansvar 7401 til 1016	-481	-481	-481	-481
Arkiv og deponering	0	-1 000	-2 000	-2 000
KST 122/22 Økt satsning på sikkerhet og beredskap	0	1 000	1 000	1 000
Larvik kommunes andel Effektkontrakter	50	-100	-100	-100
Pensjon - justering ordinær premiesats	0	0	0	0
Sum Tiltak forrige år	-431	-581	-1 581	-1 581
Budsjettekniske justeringer				
Elbilbesparelser endring fra 2023	-11	-11	-11	-11
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	2 145	2 145	2 145	2 145
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, SPK	105	105	105	105
Sum Budsjettekniske justeringer	2 240	2 240	2 240	2 240
Konsekvensjusteringer	639	489	-511	-511
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	108 997	108 847	107 847	107 847
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Everyone - ny digital løsning for hovedprosesser ansettelse-endring-opphør	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Digitale arbeidsverktøy alle ansatte KST-108/22	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Omstillingsfond KST-108/22	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Redusert kapasitet i FSS/IF	-3 900	-6 900	-6 900	-6 900
Sum Innsparingstiltak	-4 900	-7 900	-7 900	-7 900
Nye tiltak				
Strat.dok.2024-2027: KST 011/23 Medlemskap i det nasjonale Bærekraftsnettverket	50	50	50	50
Strat.dok.2024-2027: KST 123/23 DigiTV fra prosjekt til drift	400	400	400	400
Strat.dok.2024-2027: Manglende inntekter Regnskapskontoret	300	300	300	300
Strat.dok.2024-2027: Økte lisenskostnader Felles stab og støtte	4 300	4 300	4 300	4 300
Sum Nye tiltak	5 050	5 050	5 050	5 050
Nye tiltak og realendringer budsjett	150	-2 850	-2 850	-2 850
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	109 147	105 997	104 997	104 997

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Everyone - ny digital løsning for hovedprosesser ansettelse-endring-opphør

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Formålet er at manuelle oppgaver knyttet til tre hovedprosesser: ansettelse, endring av stillingsforhold og opphør, skal automatiseres. Omstillingen vil frigjøre ressurser og gi økt kvalitet og gjenbruk av data.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Kortsiktig forventet effekt er 1-1,5 årsverk og på sikt 2,5 årsverk.

Beregning av økonomisk effekt: 1,0 mill kroner i 2024 og 1,5 mill kr fra 2025 og i resten av årene i økonomiplanperioden.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ingen konsekvenser.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen konsekvenser.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon:

- Behov for opplæring og avlæring.
- Endring i fordeling av oppgaver og arbeidsprosesser mellom tjenesteområder/virksomheter.
- Merbelastning i overgangsfase til nytt system.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Digitale arbeidsverktøy alle ansatte KST-108/22

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres. Vedtaket får redusert økonomisk ramme.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Omstillingsfond KST-108/22

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres. Vedtaket får redusert økonomisk ramme.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Redusert kapasitet i FSS/IF

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Larvik har en svært kostnadseffektiv administrasjon, ref Kostratall. Felles stab og støtte (FSS) har både en kontroll- og støttefunksjon. Vi foreslår likevel å se på lederstruktur i FSS, samt å redusere kapasiteten for interne funksjoner/FSS for perioden. Tiltakene vil gi redusert støtte til linjeledelsen i sentrale lederoppgaver og mindre kapasitet til utrednings- og utviklingsoppgaver, samt prosjektgjennomføring.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: For 2024 reduserer vi med 3,9 mill kr og ytterligere med 3 mill kr i 2025. I tiltaket inngår også stillingen som assisterende kommunedirektør. Dette vil gi en kostnadsreduksjon og samtidig en større sårbarhet og slitasje på både ledelse i FSS, linjeorganisasjonen og stabsfunksjoner. Kan gi redusert kapasitet til virksomhetsstyring og oppfølging av lovpålagte oppgaver, samt mindre service overfor folkevalgte organ.

Beregning av økonomisk effekt: Effekt i 2024 forventes å være 3,9 mill kr, fra 2025 og resten av økonomiplanperioden 6,9 mill kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Konsekvensen av å redusere kapasiteten til kontrolleroppgaver og støtte og veiledning til tjenesteområdene kan føre til redusert kvalitet på tjenestene og påvirke kommunens omdømme.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Uvisst.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Flere oppgaver blir utsatt eller ikke gjennomført. Tiltaket kan gi større sårbarhet og slitasje på både ledelse og medarbeidere i FSS, linjeorganisasjonen og stabsfunksjoner. Kan gi redusert kapasitet til virksomhetsstyring og oppfølging av lovpålagte oppgaver, samt mindre service overfor folkevalgte organ. Tiltaket vil også innebære et behov for et kompetanseløft innenfor flere områder der lov, forskrift og fagsystemer er kompliserte.

Forutsetninger for at omstillingstiltaket skal gjennomføres:

- en tydelig og hensiktsmessig organisering av FSS
- at nødvendige organisasjonsjusteringer kan iverksettes med ryddige prosesser i henhold til lov- og avtaleverk
- etablere en felles forståelse i kommuneorganisasjonen og inn mot folkevalgte organ om at kapasiteten er tatt ned
- skape forståelse i tjenesteområdene for redusert kapasitet til støtte og veiledning
- skape forståelse for omstilling hos berørte ansatte, arbeidstakerorganisasjoner og vernetjeneste

Nye tiltak

Strat.dok.2024-2027: KST 011/23 Medlemskap i det nasjonale Bærekraftsnettverket

Jf. vedtak [KST-011/23](#) Medlemskap Bærekraftsnettverket. I henhold til vedtaket, søkes midler til dekning av medlemskontingent på kr 50 000 årlig fra 2024 og videre i økonomiplan.

Larvik kommune blir medlem i det nasjonale Bærekraftsnettverket, og slutter seg til Stavangererklæringen hvor kommuner og fylkeskommuner vil samarbeide med FN om:

- å gi alle kunnskap om status på bærekraftsmålene i sitt lokalsamfunn
- å utvikle planer for samfunnsutvikling som viser hvordan vi skal nå bærekraftsmålene
- å mobilisere og støtte innbyggere, næringsliv, organisasjoner og academia som bidrar til bærekraftig utvikling
- å måle og evaluere effekten av innsatsen

Strat.dok.2024-2027: KST 123/23 DigiTV fra prosjekt til drift

Jf [KST-123/23](#). Larvik kommune skal gå inn i et formalisert regionalt samarbeid om Digitalisering mellom kommunene og fylkeskommunene i Vestfold og Telemark; DigiTV står for Digitale Vestfold og Telemark.

Deltagerkommunene vil få tilgang til ressurser som:

- Et felles kompetansemiljø på digitaliseringsområdet som vil øke muligheten til å gjennomføre og lykkes med felles tiltak og være en arena å møte nasjonale initiativ.
- Muligheter for deltagelse i prosjekter og piloter som gir utvikling og kompetansebygging. Koordinert mottak av statlige og felleskommunale prosjekter.
- Koordinerte regionale anskaffelser i samspill med etablerte innkjøpssamarbeid i fylkene.
- Deltagelse på felles faglige arenaer.
- Tilgang til felles ressurser.
- Oppdatert innsikt og kunnskap fra nasjonale arenaer.

- Økt mulighet til å påvirke nasjonale prosesser og nasjonale arenaer.
- Innføring av standardiserte løsninger og tjenesteprosesser på sentrale områder.

Årlig egenandel per kommune tilsvarer 50 000 kr, pluss 5 kr per innbygger. Fylkeskommunen betaler årlig egenandel på kr 150 000. For Larvik kommune vil denne finansieringsmodellen innebære et økonomisk bidrag på omlag 400 000 kr per år.

Strat.dok.2024-2027: Manglende inntekter Regnskapskontoret

Manglende inntekter til regnskapskontoret på grunn av nasjonal halvering av inkassogebyr.

Strat.dok.2024-2027: Økte lisenskostnader Felles stab og støtte

Kommunedirektøren har ved flere rapporteringer pekt på at kostnader knyttet til lisenser for våre digitale løsninger er økende, bl.a som følge av økt takt på digitaliseringen av tjenestene og ved at det tas i bruk flere løsninger. Ved årsrapporteringen varslet vi en gjennomgang av lisenser i løpet av 2023. Vurderingen er at kostnadsøkningen skyldes i hovedsak to forhold. Det første er at flere av kommunens fagsystemer nå flyttes over til skydrift, det andre er at den generelle prisstigningen er økende, og er nå på ca 5 % årlig. Lisenskostnadene har ikke vært endret i budsjetttrammene gjennom de siste årene. En av hovedkomponentene i det økende behovet er utskifting av brannmur. Tidligere har brannmurløsningen blitt kjøpt via investeringsmidler og har levd i 4-5 år. Nå er dette ikke lenger mulig og forsvarlig og lisensen må fra 2024 betales årlig. For å opprettholde tilstrekkelig sikkerhet er det tvingende nødvendig å ha en til enhver tid oppdatert brannmur. Det er derfor behov for å justere den årlige budsjetttrammen med 4,3 mill kr for FSS i kommende år.

Fellesutgifter

Området består av

- Andre fellesutgifter (hovedtillitsvalgte/verneombud, porto, KS-kontingenter, felles lisenser/annonser)

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	8 379	8 643	8 643	8 643	8 643	8 643
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	10 515	8 842	11 339	11 339	11 339	11 339
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	69	650	650	650	650	650
Overføringsutgifter	1 331	0	0	0	0	0
Finansutgifter	-14 847	-11 895	-13 695	-13 695	-13 695	-13 695
Sum Driftsutgifter	5 447	6 240	6 937	6 937	6 937	6 937
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-94	-91	-91	-91	-91	-91
Refusjoner	-3 310	-1 443	-1 443	-1 443	-1 443	-1 443
Overføringsinntekter	-4	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-8	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-3 415	-1 534	-1 534	-1 534	-1 534	-1 534
Sum	2 032	4 706	5 403	5 403	5 403	5 403

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	4 706	4 706	4 706	4 706
Endring i år				
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	2 497	2 497	2 497	2 497
Sum Endring i år	2 497	2 497	2 497	2 497
Budsjettekniske justeringer				
Strat.dok.2024-2027: Kapitalkostnad selvfinansiering bolig	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800
Sum Budsjettekniske justeringer	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800
Konsekvensjusteringer	697	697	697	697
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	5 403	5 403	5 403	5 403
Ramme 2024-2027	5 403	5 403	5 403	5 403

Folkevalgte styringsorganer

Området består av

- Godtgjørelser og utgifter i forbindelse kommunestyre, formannskap, komitéer, råd og utvalg.
- Utgifter i forbindelse med valg
- Støtte til kommunestyregruppene
- Æresborgere
- Vennskapskommuner

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	9 040	11 043	10 521	10 521	10 521	10 521
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 479	2 055	1 785	3 285	1 785	1 785
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	21	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	156	50	50	50	50	50
Sum Driftsutgifter	11 695	13 148	12 356	13 856	12 356	12 356
Driftsinntekter						
Refusjoner	-141	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-141	0	0	0	0	0
Sum	11 554	13 148	12 356	13 856	12 356	12 356

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	13 148	13 148	13 148	13 148
Tiltak forrige år				
Kommunevalg 2023	-1 800	-1 800	-1 800	-1 800
Stortingsvalg 2025	0	1 500	0	0
Økt budsjettramme kommunestyrevalg 2023	-200	-200	-200	-200
Sum Tiltak forrige år	-2 000	-500	-2 000	-2 000
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	78	78	78	78
Strat.dok.2024-2027: Internoverføring av midler til Vennekapsbyer	-70	-70	-70	-70
Sum Budsjettekniske justeringer	8	8	8	8
Konsekvensjusteringer	-1 992	-492	-1 992	-1 992
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	11 156	12 656	11 156	11 156
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Retro magasin KST-188/20	-0	-0	-0	-0
Sum Innsparingstiltak	0	0	0	0
Nye tiltak				
Strat.dok.2024-2027: KST 147/23 Forskrift om folkevalgtes godtgjørelser, Larvik kommune	1 200	1 200	1 200	1 200
Sum Nye tiltak	1 200	1 200	1 200	1 200
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 200	1 200	1 200	1 200
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	12 356	13 856	12 356	12 356

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Innsparingstiltak***Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Retro magasin KST-188/20**

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres og arbeidet avsluttes. Ikke pågående arbeid.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

*Nye tiltak***Strat.dok.2024-2027: KST 147/23 Forskrift om folkevalgtes godtgjørelser, Larvik kommune**

Jf. vedtak [KST-147/23](#) ble det vedtatt en økning av godtgjørelse til politisk folkevalgte. I henhold til vedtaket, søkes midler til dekning av økt godtgjørelse på 1,2 mill kr årlig fra 2024 og videre i økonomiplan.

Revisjon og kontrollutvalg

Området består av

- Godtgjørelser og utgifter til Vestfold Interkommunale Kontrollutvalgssekretariat (sekretariat for kontrollutvalget i Larvik kommune)
- Overføring til Telemark kommunerevisjon IKS

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	117	126	126	126	126	126
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 619	2 720	2 720	2 720	2 720	2 720
Overføringsutgifter	519	358	358	358	358	358
Sum Driftsutgifter	3 255	3 203	3 203	3 203	3 203	3 203
Driftsinntekter						
Refusjoner	-0	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-0	0	0	0	0	0
Sum	3 254	3 203	3 203	3 203	3 203	3 203

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	3 203	3 203	3 203	3 203
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	3 203	3 203	3 203	3 203
Ramme 2024-2027	3 203	3 203	3 203	3 203

Overføring til kirkelig fellesråd

Området består av

- Tilskudd for å stimulere til økt nærings- og samfunnsutvikling
- Overføringer til interkommunale selskaper
 - IKA-Kongsberg
 - Vestfoldmuseene IKS
 - Gea Norvegica Geopark IKS
- Kjøp av VTA-plasser
 - iVekst
- Overføring av driftstilskudd som følge av statlige og interkommunale avtaler
 - Krisesenteret i Vestfold
 - Incestsenteret i Vestfold
 - START-Vestfold
 - Ungt Entreprenørskap
 - Pasientskadeerstatningsfondet

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Overføringsutgifter	35 888	35 066	37 894	37 394	37 394	37 394
Sum Driftsutgifter	35 888	35 066	37 894	37 394	37 394	37 394
Sum	35 888	35 066	37 894	37 394	37 394	37 394

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	35 066	35 066	35 066	35 066
Endring i år				
Kompensering LKFR lønnsoppgjør 2023	2 328	2 328	2 328	2 328
Sum Endring i år	2 328	2 328	2 328	2 328
Konsekvensjusteringer	2 328	2 328	2 328	2 328
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	37 394	37 394	37 394	37 394
Nye tiltak				
Strat.dok 2024-2027: Økt ramme til Larvik kirkelige fellesråd pga. økte kremasjonspriser	500	0	0	0
Sum Nye tiltak	500	0	0	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	500	0	0	0
Ramme 2024-2027	37 894	37 394	37 394	37 394

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Nye tiltak

Strat.dok 2024-2027: Økt ramme til Larvik kirkelige fellesråd pga. økte kremasjonspriser

KST 077/23: Det er besluttet å gi 500 000 kr i økt ramme til Larvik kristelig fellesråd som følge av økte kremasjonspriser. Økningen gis for 2024, og ny vurdering om ramme de neste årene gjøres i forbindelse med strat.dok 2025-2028.

Overføring til andre etter vedtak

Området består av

- Tilskudd for å stimulere til økt nærings- og samfunnsutvikling
- Overføringer til interkommunale selskaper
 - IKA-Kongsberg
 - Vestfoldmuseene IKS
 - Gea Norvegica Geopark IKS
- Kjøp av VTA-plasser
 - iVekst
- Overføring av driftstilskudd som følge av statlige og interkommunale avtaler
 - Krisesenteret i Vestfold
 - Incestsenteret i Vestfold
 - START-Vestfold
 - Ungt Entreprenørskap
 - Pasientskadeerstatningsfondet

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 796	2 766	2 766	2 766	2 766	2 766
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	7 749	6 297	6 297	6 297	6 297	6 297
Overføringsutgifter	22 346	17 849	17 857	17 857	17 857	17 857
Sum Driftsutgifter	31 892	26 912	26 921	26 921	26 921	26 921
Driftsinntekter						
Refusjoner	-344	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-344	0	0	0	0	0
Sum	31 548	26 912	26 921	26 921	26 921	26 921

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	26 912	26 912	26 912	26 912
Endring i år				
Lønnsoppgjør Bølgen 2023	1 003	1 003	1 003	1 003
Sum Endring i år	1 003	1 003	1 003	1 003
Tiltak forrige år				
KST 048/21 Samarbeidsavtale mellom Larvik kommune og Larvik håndballklubb	0	400	400	400
KST 052/22 Redusert overføring til Vestfold Museene	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Opphør av tilskudd til Larvik håndballklubb	0	-400	-400	-400
Sum Tiltak forrige år	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300
Konsekvensjusteringer	-297	-297	-297	-297
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	26 616	26 616	26 616	26 616
Nye tiltak				
Strat.dok 2024-2027: Budsjettsøknad fra Vestfoldmuseene IKS	305	305	305	305
Sum Nye tiltak	305	305	305	305
Nye tiltak og realendringer budsjett	305	305	305	305
Ramme 2024-2027	26 921	26 921	26 921	26 921

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Nye tiltak***Strat.dok 2024-2027: Budsjettsøknad fra Vestfoldmuseene IKS**

Økning ramme jf. budsjettsøknad fra Vestfoldmuseene IKS for 2024.

Helse og mestring

Driftsbudsjett for området

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Hjemmetjenester	212 491	211 758	230 799	235 799	235 799	229 899
Sykehjem	340 217	334 510	364 285	355 085	355 085	355 085
Larvik helsehus	150 220	139 416	146 113	146 113	146 113	146 113
Funksjonshemmede	195 242	194 415	197 657	199 582	200 782	209 282
Psykisk helse og avhengighet	93 213	83 851	86 511	85 086	85 086	85 086
Arbeid og Aktivitet	39 068	34 866	36 272	34 272	33 772	33 772
Fellesfunksjoner Helse og mestring	183 449	176 212	194 309	195 075	195 075	278 075
Tjenester og forvaltning	44 469	46 834	49 153	48 603	48 603	48 653
Sum	1 258 369	1 221 863	1 305 099	1 299 615	1 300 315	1 385 965

Området består av

- Hjemmetjenester
- Sykehjem
- Larvik Helsehus
- Funksjonshemmede
- Psykisk helse og avhengighet
- Arbeid og aktivitet
- Fellesfunksjoner Helse og Mestring
- Tjenester og forvaltning

Mandatet til tjenesteområdet framkommer av Helse- og omsorgstjenesteloven. § 1-1, og gir klare føringer for tjenesteutøvelse og oppgaver. Lovens formål er særlig å:

1. Forebygge, behandle og tilrettelegge for mestring av sykdom, skade, lidelse og nedsatt funksjonsevne
2. Fremme sosial trygghet, bedre levevilkårene for vanskeligstilte, bidra til likeverd og likestilling og forebygge sosiale problemer
3. Sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre
4. Sikre tjenestetilbudets kvalitet og et likeverdig tjenestetilbud
5. Sikre samhandling og at tjenestetilbudet blir tilgjengelig for pasient og bruker, samt sikre at tilbudet er tilpasset den enkeltes behov
6. Sikre at tjenestetilbudet tilrettelegges med respekt for den enkeltes integritet og verdighet
7. Bidra til at ressursene utnyttes best mulig

De største utfordringene:

- Motvirke og redusere sosial ulikhet i helse
- Sørge for tilstrekkelige legetjenester til befolkningen, og særlig til de med liten evne til å håndtere egne helseutfordringer
- Beholde og rekruttere fagpersonell
- Tilpasse tjenestetilbudet til helsekonsekvensene av demografiutviklingen, og til den økonomiske rammen
- Redusere sykefravær, og videreutvikling av heltidskultur
- Sikre tilstrekkelige og gode tjenester til yngre mottakere med omfattende tjenestebehov

- Mennesker med rusavhengighet har dårligere helse og kortere gjennomsnittlig levetid enn befolkningen som helhet, og vil ha behov for tjenester på et tidligere tidspunkt i sitt livsløp
- Antall personer med demenssykdommer øker i årene fremover. Det er viktig å komme tidlig inn med tjenester og tilbud til pårørende, og samtidig utvikle et differensiert bo- og tjenestetilbud.
- Inntektsbortfall til ressurskrevende tjenester krever betydelige strukturendringer i organiseringen av tjenestetilbudet

De viktigste veivalgene for området

- Tilrettelegge for mestring
- Nærmest mulig, så lenge som mulig
- Sentraliserte tjenester til spesielle behov
- Trygge overganger mellom institusjoner og hjem
- Redusere ulikhet i helse
 - o Fokus på de som trenger det mest
 - o Styrke den enkeltes muligheter til å koordinere egne helseutfordringer
- Utløse seniorkraft

Kilde: [Temaplan for helse og omsorg](#)

Gjeldende planer for området

- [Temaplan helse og omsorg 2019 - 2032 \(KST 042/19\)](#)
- [Helseberedskapsplan](#)
- [Plan for legetjenester 2022 - 2025 \(KST 052/22\)](#)
- [Temaplan for folkehelse, frivillighet, idrett og friluftsliv](#), (KST 101/22)

Utviklingsprosesser i arbeid

- Helse 2030 /revisjon av temaplan
- Morgendagens hjemmetjenester
- Videreutvikling av Helsekvartalet
- Alle under samme tak / strukturgjennomgang
- Ny legevakt og ny institusjon for heldøgns helse- og omsorgstjenester

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
FN 03-KPS 05: I Larvik opplever innbyggerne god livskvalitet, mestring og tilhørighet	HM: Innbyggere som opplever behov, skal få individuell veiledning og bistand, slik at de opplever trygghet i eget hjem med mest mulig selvhjulpenhet og minst mulig inngripen.	Antall brukere som bruker ulik type velferdsteknologi	1 065	1 205	1 250	1 300	1 500	1 600	1 600	1 600	1 600
	HM: Sikre kapasitet til de eldre som trenger det mest, øke kapasitet på laveste nivåer for å utsette behov for spesialiserte tjenester	Andel brukerrettede årsverk i omsorgstjenesten m/ helsefagutdanning (prosent)	81,6 %	79,9 %	79,9 %	80,1 %	0,0 %	82,6 %	82,6 %	82,6 %	82,6 %
		Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	11,4 %	10,9 %	11,3 %	10,7 %	0,0 %	11,0 %	11,0 %	11,0 %	11,0 %
		Antall overliggerdøgn reduseres	0	0	250	240	230	230	230	230	230
		Heltidskultur, øke gjennomsnittlig stillingsprosent	66,0 %	67,0 %	68,0 %	70,0 %	72,0 %	74,0 %	74,0 %	74,0 %	74,0 %
		Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	44,7 %	45,7 %	43,8 %	43,9 %	44,0 %	45,0 %	46,0 %	47,0 %	48,0 %
		Årsverk i brukerrettede tjenester m/ fagutdanning fra høyskole/universitet (antall)	485,9	490,0	495,0	500,0	505,0	510,0	510,0	510,0	510,0
	HM: Sikre legedekning	Legetimer per uke per beboer i sykehjem (timer)	0,57	0,68	0,77	0,84	0,00	0,77	0,77	0,77	0,77
		Årsverk av leger pr. 10 000 innbyggere. Funksjon 241 (B)	9,6	9,8	9,1	9,7	0,0	9,2	9,2	9,2	9,2
	FN 03-KPS 06: Larviksamfunnet bidrar	HM: Alle våre innbyggere opplever å få likeverdig	Antall barn og unge som får avlastningstilbud	80		85	90	95	100	100	100

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
til god folkehelse og et like verdig liv for alle	informasjon, veiledning og bistand	Antall personer som får lavterskeltilbud psykisk helse			475	500	550	600	600	600	600
		Antall tjenestemottakere med vedtak om tilrettelagt arbeid				160	170	180	180	180	180
		FN 08-KPS 03: I Larvik jobber vi aktivt for å sikre integritet, gode arbeidsforhold og høy grad av inkludering, slik at alle som ønsker det kan være i arbeid	HM: Tilrettelegge for arbeidstrening som gir grunnlag for jobb og forbereder for videre kompetanseheving	Antall deltagere fagbrev TOPP: Teori, Opplæring, Praksis, perspektiv	16	25	20	20	20	20	20
		Antall deltagere MIKS: Mulighet, Integrering, Kultur, Språk	14	18	18	18	18	18	18	18	18
FN 11-KPS 12: Larviksamfunnet utvikler det vekstkraftige, tar vare på det uerstattelige og motvirker det utenkelige	HM: Utløse seniorkraft og innbyggerengasjement	Økt besøk på våre nærmiljøsentere			1 050	1 150	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
		Økt satsing på Leve hele livet									
FN 13-KPS 15: Larvik er en foregangskommune på energiforbruk, reduksjonen av avfall og innkjøp som ivaretar miljøhensyn, sosiale og etiske krav	KEP2: Larvik kommune skal være et lavutslippssamfunn i 2050	Andel miljøvennlige biler i Helse og mestring	35,0 %	37,0 %	62,0 %	67,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %	85,0 %
		KEP IM2: Innen 2025 skal 70 % av kommunens personbilpark være utslippsfri	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %	68,0 %	85,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
		Matavfall på sykehjemmene (i tonn)	50,0	0,0	47,5	45,0	42,5	40,0	40,0	40,0	40,0
FN 13-KPS 16: I Larvik samarbeider kommunen, næringslivet, frivillig sektor og befolkningen om å begrense klimautfordringene.	KEP4: Larvik kommune skal forberedes og tilpasses kommende klimaendringer										
FN 17-KPS 20: I Larvik samarbeider vi for å bygge et godt samfunn for nåværende og framtidige generasjoner	Larvik kommune utvikler tjenester gjennom samskapende prosesser	Antall samskapingsprosjekter som inkluderer næringsliv, frivilligheten og/eller forskning som kommunen er engasjert i årlig	0	0	10	15	15	20	20	20	20
		Antall frivillige som deltar jevnlig for å supplere kommunens tjenester	0	0	280	300	320	320	320	320	320
		Kapasitet på dagtilbud til eldre og personer med demens	0	0	140	150	180	190	200	200	200
FN 17-KPS 21: I Larvik preges forholdet mellom befolkning og beslutningsmyndigheter av gjensidig tillit	HM: Brukerråd i alle virksomheter og avdelinger gjennomføres	Brukerråd i alle virksomheter og i avdelinger i fellesfunksjon gjennomføres			9	9	9	9	9	9	9
		Kvalitetsråd med brukerrepresentanter gjennomføres i hht mandat	4	2	4	4	4	4	4	4	4

Oppdrag for tjenesteområdet

Oppdrag

Beskrivelse

Digitalisering: elektroniske ledsagerbevis

Ledsagerbevis går fra plast og papir til å digitaliseres. Tiltaket reduserer kjøring knyttet til levering av bilder og henting av bevis.

Felles lager

Opprette service og driftsavdeling. Samlokalisere lager for medisinske forbruksvarer, vaskeri, beredskapslager, transport mm. Tiltaket er i tråd med behov for oppgaveforskyvning i helsetjenestene. Det skal jobbes mot et samlokalisert beredskapslager og lager for medisinsk forbruksmateriell, dette for å få kontroll over forbruk, bedre omløp på lagerførte varer.

Prosjektet ligger hos AoK, men involverer alle virksomheter i Helse og mestring.

Felles vaskeri

Opprette service og driftsavdeling. Samlokalisere lager for medisinske forbruksvarer, vaskeri, beredskapslager, transport mm.

Tiltaket er i tråd med behov for oppgaveforskyvning i helsetjenestene. Larvik kommune skal jobbe for å samlokalisere nytt vaskeri for arbeidstøy med med for Helse og mestring. Prosjektet har som mål å sørge for mindre forbruk av vann, varme, mer miljøvennlig transport, håndtere større volum med mindre eller like mye utslipp som i dag.

Prosjektet er et samarbeid mellom AoK og virksomhet Sykehjem.

Fokus på matsvinn på sykehjem

Larvik kommunale catering skal sørge for opplæring og veiledning til sykehjemmene for å redusere mengden matsvinn.

Optimalisering av tjenestetilbud

Etablere tjenestene kontingent på personalbaser vi har på ulike lokasjoner i Larvik kommune. Dette vil spare inn omtrent 5 000 km pr. år.

Larvik kommune skal gjennomgå tjenesteleveranse for å optimalisere transport

Pilot: Hjemmeoppfølging i hjemmetjenesten

Det er verdifullt for pasienten å kunne kommunisere når de vil og å vite at kommunikasjonen blir ivaretatt og sett, å kunne administrere mer på egenhånd og få en mer tilgjengelig hjemmetjeneste. Det gir økt innsikt i egen sykdom og økt fokus på individuell målrettede tjeneste.

Teknologi skal ikke erstatte nødvendige tjenester, men være et viktig supplement for å skape økt trygghet.

Larvik kommune skal fortsette å jobbe med digital hjemmeoppfølging, og på denne måten øke tryggheten for pasientene og redusere transport til/fra pasienter.

Pilot: Optimalisering av kjøring i hjemmetjenesten

PILOT: Det skal gjennomføres en optimalisering av kjøringen i hjemmetjenesten. Larvik kommune skal pilotere ruteplanleggeren fra Visma omsorg (Profil og Gat). Prosjektet startes i 2023 og vil bidra til å redusere kjørte km. pr år i hjemmetjenesten. Tiltaket vurderes i år som indirekte utslipp da bilparken i hovedsak er elbiler.

Redusere bruk av engangsartikler (HM)

Tøykluter:

Bruke tøykluter som kan vaskes der dette er forsvarlig utfra hygieneperspektiv. Redusere bruk av engangskluter til pasienter.

Økt bevissthet og kunnskap om hvilke situasjoner som krever engangskluter. Avdelingsledere, avdelingskoordinatorer og virksomhetsrådgiver arbeider med tiltak for økt kunnskap om når man bør/må benytte engangskluter og når man bør benytte tøykluter som kan vaskes.

Oppdrag

Beskrivelse

Engangshansker:

Gjennomgang av infeksjonsprosedyrer for bruk av engangshansker med mål om å redusere forbruket.

Økt bevissthet og kunnskap om hvilke situasjoner som krever bruk av engangshansker. Virksomhetsrådgiver gjennomgår og evt oppdaterer infeksjonsprosedyrene. Avdelingsleder og avdelingskoordinatorer har ansvar for at prosedyrer følges opp i egen avdelingen.

Strat.dok 2024-2027:
Kulturskolen som forebyggende aktør i folkehelsearbeidet Dreiet ressursbruk mot helse og mestring

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kulturskolen har tilbud innen eldreomsorg der vi ukentlig besøker sykehjem og nærmiljøsentre, inkludert individuell oppfølging av svært syke pasienter. I tillegg har vi tilrettelagte grupper innen psykisk helse. Kulturskolen har særskilt fokus på demensomsorg og har bl.a. eget demenskor.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Bruke musikkterapi for å redusere antall helsepersonell i stell, og minske bruk av beroligende midler.

Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Økt livskvalitet for eldre der de fortsatt kan være bidragsyter i samfunnet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.

Strat.dok 2024-2027:
Strukturtiltak Helse og mestring

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Hovedstrategien i temaplanen er å rigge tjenester nærmest mulig den enkelte tjenestemottaker, og styrke nærmiljøene for at vi kan bo og leve så lenge som mulig i egen bolig i kjente omgivelser. Samtidig er utviklingen av nye, fleksible heldøgns institusjonsplasser helt sentralt for å imøtekomme behovet for helse- og omsorgstjenester (KST 139/22 , sak 089/21 om å etablere totalt 108 nye heldøgns tjenestetilbud). Vedtaket omfatter omgjøring eller ombygging av eksisterende institusjonsplasser, og nybygg. Helsepersonellkommisjonens anbefalte hovedgrep har flere konsekvenser for Larvik kommune. Utviklingsarbeidet forutsetter ressursmessige prioriteringer, og krav til økt kompetanse, omstilling, innovasjon og samhandling med andre. Mangel på kvalifisert personell er en av de største utfordringene. Larvik kommune jobber allerede med flere av tiltakene som foreslås i [NOU2023:4](#) Tid for handling.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Det overordnede målet er å sørge for bærekraftige helsetjenester til samfunnet. Det skapes gjennom bedre helse i befolkningen, med sammenhengende innsats fra forebygging til spesialiserte helsetjenester. Sosial boligpolitikk er av stor betydning for helse- og omsorgstjenestene i kommunen. Når sykehjem ikke er løsningen på statens eldrepolitikk, blir boligutvikling for eldre svaret. Ved å legge Agenda Kaupang /SSB Boligutvikling sin Prognosemodell (rapport 8. august 2023) til grunn, kan helse- og omsorgstjenestene potensielt spare 200 millioner kroner årlig, blant annet gjennom at behovet for institusjonsplass reduseres.

Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.

Konsekvenser for sosial bærekraft: Å styrke de lavere trinnene i omsorgstrappa vil redusere behov for døgn tjenester på de øverste trinnene. Samskapskommunen legger vekt å lage løsninger sammen. Handlingsprogrammet Helse 2030 skal bidra til å nå kommuneplanens hovedmål og FNs bærekraftsmål. I handlingsprogrammet er det igangsatt en rekke tiltak og prosesser for å kartlegge behov, ressurser og å styrke helse- og omsorgstjenestene for fremtiden.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: De overordnede målene med reformen Leve hele livet, som i juni 2023 er erstattet av Bu trygt heime i Stortingsmelding 24 (2022-2023) er å bidra til at eldre kan bo trygt hjemme, og at behovet for helse- og omsorgstjenester blir utsatt gjennom bedre planlegging, styrket forebygging og mer målrettede tjenester. Videre skal det

Oppdrag

Beskrivelse

sikres bedre bruk av personell og de samlede ressursene, og gjennom dette bidra til at alle som trenger det får tilgang på gode og trygge tjenester.

Investeringsbudsjett for området

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan					Øvrige år		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Larvik kommune								
Buss til økt dagsenteraktivitet	1 400	0	1 400	0	0	0	0	0
Flere under samme tak	1 000	2 000	5 000	0	0	0	0	0
Forprosjekt Helsekvartalet (nytt sykehjem)	11 200	1 200	1 200	0	0	0	0	0
Innredning tilrettelegging nye arbeidsstasjoner og tilgjengelighet (universell utforming)	0	0	1 500	0	500	0	0	0
Innredning, legevakt	0	2 000	0	0	0	0	0	0
Løst inventar, nye heldøgns omsorgsplasser Tjølling	7 700	0	0	0	0	0	0	0
Ny legevakt	10 000	0	0	0	0	0	0	0
Ny omsorgsteknologi	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	4 000	0	0
Utskifting av inventar og medisinsk utstyr Helse og mestring	3 000	3 000	3 000	4 000	4 000	4 000	-0	0
Utskiftning biler, Arbeid og aktivitet	1 300	-0	-0	0	0	0	0	0
Våtrom AOK	300	0	0	0	0	0	0	0
Sum Larvik kommune	39 900	12 200	16 100	8 000	8 500	8 000	0	0

Beskrivelse av investeringstiltak for området

Buss til økt dagsenteraktivitet

Dagsentertjenestene skal utvides som en del av styrket tjenestetilbud til hjemmeboende. Dette forutsetter flere transportmuligheter.

Flere under samme tak

1. 14 ungdommer flytter ut av foreldrehjemmet i løpet av 2-3 år. Det kan bli et selvfinansierende prosjekt hvor kommunen står for tomt og egne arbeidstimer, mens beboere finansierer selve tiltaket.
2. 8-10 brukere med behov for ressurskrevende, heldøgns omsorgstjenester skal flytte i løpet av 2-4 år. De etableres fortrinnsvis med utvidelser i etablerte bofelleskap for optimalisering av drift. Kostnader utredes i forprosjekt fra 2023.
3. Felles avlastning og barnebolig, senter for barn og unge. Avlastning og barnebolig ytes idag på syv ulike steder. Flere under samme tak vil gi betydelige driftsfordeler. Alternativer utredes i strukturgjennomgang, og kostnader utredes i forprosjekt 2023 og 2024.

Forprosjekt Helsekvartalet (nytt sykehjem)

Midlene som ligger inne i perioden er tiltenkt ny institusjon med heldøgns omsorgsplasser.

Innredning tilrettelegging nye arbeidsstasjoner og tilgjengelighet (universell utforming)

Tilrettelegging av nye arbeidsstasjoner for brukere med spesielle behov.

Innredning, legevakt

Innredning med tilpasset utstyr. Det vil være noe gjenbruk, men en del må også kjøpes nytt. Pr i dag er ikke plantegninger for bygg klar, og det benyttes derfor beregninger ved bruk av tall fra Skien kommune.

Løst inventar, nye heldøgns omsorgsplasser Tjølling

Innredning, skyllerom, medisinerom etc til nye heldøgns omsorgsplasser.

Det er pr dags dato for tidlig å beregne for de siste plassene som vil komme senere i perioden. Dette vil bli oppdatert i Strategidokument 2025-2028.

Ny legevakt

Ref. KST- 160/23 Vedtak. Ny legevakt etableres på Farriseidet. Ulike muligheter og modeller for byggeprosessen, med økonomiske beregninger, legges fram for kommunestyret i senere sak. Foreløpige beregninger er lagt inn i perioden.

Ny omsorgsteknologi

Larvik kommune jobber offensivt med bruk av omsorgsteknologi for å redusere veksten i tjenestebehovet. Erfaringer til nå viser at gode investeringer, sammen med omlegging av tjenestene, gir god kvalitet for brukerne, større egenmestring og mindre vekst i tjenestebehovet.

Utskifting av inventar og medisinsk utstyr Helse og mestring

Det er årlig store behov for utskifting av inventar og utstyr til tjenestene i Helse og mestring. Dette gjelder slitt og gammelt utstyr opp mot ivaretagelse av pasienter og er helt nødvendig for forsvarlig drift.

Utskiftning biler, Arbeid og aktivitet

Generelt er virksomhetens bilpark aldrende. Virksomheten vil ha løpende behov for utskifting av biler for å frakte personer og utstyr rundt på oppdrag. Dette er i stor grad biler det er økonomisk utfordrende å lease. Det bør derfor avsettes penger i investeringsbudsjettet til dette formålet jevnlig.

Våtrom AOK

Dette gjelder forbedring i eksisterende tilbud for å unngå alternative tjenester som ville kostet mer.

Hjemmetjenester

Området består av

- Helsetjenester (hjemmesykepleie) i hjemmet dag, kveld og natt
- Hjelp til egenomsorg som tilrettelegging av måltider og oppfølging av ernæring
- Velferdsteknologi som medisineringsstøtte og digital hjemmeoppfølging/behandling
- Mottak av trygghetsalarmer
- Praktisk bistand som hjelp til rengjøring og sengeskift
- Hverdagsmestring og hverdagsrehabilitering
- Kreftkoordinator
- Palliativ behandling og omsorg ved livets slutt
- Bøkeskogen omsorgsbolig - heldøgns bemanning

Hjemmetjenester består av ca. 245 årsverk fordelt på 369 ansatte og gir tjenester til over 1100 personer.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	220 067	203 504	222 188	227 188	227 188	221 288
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	15 342	14 265	14 174	14 174	14 174	14 174
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	30	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	2 313	1 793	1 793	1 793	1 793	1 793
Finansutgifter	3 977	4 239	4 687	4 687	4 687	4 687
Sum Driftsutgifter	241 728	223 802	242 843	247 843	247 843	241 943
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-10 060	-9 841	-9 841	-9 841	-9 841	-9 841
Refusjoner	-19 098	-2 203	-2 203	-2 203	-2 203	-2 203
Overføringsinntekter	-73	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-6	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-29 237	-12 044	-12 044	-12 044	-12 044	-12 044
Sum	212 491	211 758	230 799	235 799	235 799	229 899

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	211 758	211 758	211 758	211 758
Endring i år				
Avskrivninger 2023	448	448	448	448
Endring i ramme fra 7554 til 7315	3 593	3 593	3 593	3 593
Lønnsoppgjør andre elementer HM 2023	317	317	317	317
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	7 480	7 480	7 480	7 480
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	19	19	19	19
Sum Endring i år	11 857	11 857	11 857	11 857
Tiltak forrige år				
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2023	191	191	191	191
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-259	-259	-259	-259
Styrking av hjemmetjenester	1 000	1 000	1 000	1 000
Økt styrking Hjemmetjenester	0	1 000	1 000	1 000
Sum Tiltak forrige år	932	1 932	1 932	1 932
Budsjettekniske justeringer				
Elbilbesparelser endring fra 2023	-23	-23	-23	-23
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	774	774	774	774
Sum Budsjettekniske justeringer	752	752	752	752
Konsekvensjusteringer	13 541	14 541	14 541	14 541
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	225 299	226 299	226 299	226 299
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Strukturtiltak - Sykehjem	0	0	0	-5 900
Sum Innsparingstiltak	0	0	0	-5 900
Nye tiltak				
Strat.dok.2024-2027: Morgendagens hjemmetjenester - dekning av økt tjenester/behov som vil vedvare	5 500	5 500	5 500	5 500
Strat.dok.2024-2027: Morgendagens hjemmetjenester - Styrke driftstøtten og den digitale hjemmetjenesten	0	4 000	4 000	4 000
Sum Nye tiltak	5 500	9 500	9 500	9 500
Nye tiltak og realendringer budsjett	5 500	9 500	9 500	3 600
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	230 799	235 799	235 799	229 899

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Strukturtiltak - Sykehjem

Beskrivelse av omstillingstiltaket: 1. Omgjøre Søbakken til dagsenter plasser. Pasientene fra Søbakken flytter til det nye sykehjemmet. 2. Omgjøre Rekkevik til omsorgsboliger . Pasientene flytter til de nye plassene på Tjølling.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: All utsettelse av langtidsopphold har effekt, og et dagopphold gir mye tjenester i forhold til ressursbruk. Det er mulig med opptrapping av tjenestene.

Beregning av økonomisk effekt: Beregnet til 15,1 mill kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Bygger opp om et av hovedmålene - hjemme lengst mulig. Det bidrar til mestring i et lengre tidsperspektiv.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.

Nye tiltak

Strat.dok.2024-2027: Morgendagens hjemmetjenester - dekning av økt tjenester/behov som vil vedvare

Beskrivelse av omstillingstiltaket: I 2023 er det tildelt flere tjenester med vedtak til hjemmetjenester enn planlagte/budsjetterte arbeidslister. Grunnet økte tjenester/behov har tjenesten driftet med ekstra arbeidslister. Denne økningen er forventet å vedvare.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Hjemmetjenester har kapasitet og kompetanse til å levere forsvarlige tjenester til hjemmeboende med behov for nødvendig helsehjelp innenfor et realistisk budsjett.

Beregning av økonomisk effekt: Framskrivning av innbyggere med behov for hjemmetjenester vil legges fram i 2024 og skal legges til grunn for nye utviklingstiltak og omstrukturering.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Innbyggerne kan være trygge på at de vil få nødvendig helsehjelp.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Forutsigbar ressursplanlegging og mindre energibruk på transport.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Forutsigbar drift og gode fag- og arbeidsmiljøer.

Strat.dok.2024-2027: Morgendagens hjemmetjenester - Styrke driftstøtten og den digitale hjemmetjenesten

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Styrke driftsstøtten til alle ringene skal gi avdelingen større kapasitet til pasientstrøm, fagutvikling og ledelse, ved mer riktig oppgavefordeling og bruk av kompetanse. Styrke den digitale hjemmetjenesten ved å implementere digital hjemmesykepleie/hjemmeoppfølging i alle ringene. Det er et alternativ til tradisjonell hjemmesykepleie og skal bidra til effektiv bruk av sykepleierkompetanse, og gi sykepleierne bedre beslutningstøtte for å fange opp forverring og sette inn tiltak.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Hjemmetjenester har kapasitet og kompetanse til å levere forsvarlige tjenester til hjemmeboende med behov for nødvendig helsehjelp innenfor et realistisk budsjett.

Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.

Konsekvenser for sosial bærekraft: Innbyggerne kan være trygge på at de vil få nødvendig helsehjelp.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Mindre energibruk på transport.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Forutsigbar drift og gode fag- og arbeidsmiljøer.

Sykehjem

Området består av

Virksomheten består av 8 sykehjem; Yttersølia, Rekkevik, Furuheim, Lardal, Kvelde, Tjølling, Stavern og Grevle. I tillegg ligger følgende tilbud innenfor virksomheten:

- Faglig oppfølging av Det Nasjonale aldershjem for sjømenn (DNAS)
- Korttidsplasser i institusjon
- Avlastning i institusjon
- Langtidsplasser i institusjon
- Dagsenter
- Dagaktivitetstilbud «Inn på tunet»
- Dagaktivitetstilbud «Villa kveldssol»
- Hukommelsesteam; utredningsteam demenssykdom
- Felles produksjonskjøkken (LKC)
- Driftsfunksjon alle kommunens sykehjemsavdelinger
- Vaskeri

Virksomheten har 419 årsverk, ivaretatt av ca. 595 ansatte.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	345 801	322 958	352 226	343 026	343 026	343 026
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	69 006	66 519	66 508	66 508	66 508	66 508
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	6 841	3 794	3 794	3 794	3 794	3 794
Overføringsutgifter	8 842	8 517	8 517	8 517	8 517	8 517
Finansutgifter	25 242	23 800	24 319	24 319	24 319	24 319
Sum Driftsutgifter	455 731	425 588	455 363	446 163	446 163	446 163
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-81 576	-78 665	-78 665	-78 665	-78 665	-78 665
Refusjoner	-32 710	-12 413	-12 413	-12 413	-12 413	-12 413
Overføringsinntekter	-297	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-931	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-115 513	-91 078	-91 078	-91 078	-91 078	-91 078
Sum	340 217	334 510	364 285	355 085	355 085	355 085

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	334 510	334 510	334 510	334 510
Endring i år				
Avskrivninger 2023	519	519	519	519
Lønnsoppgjør andre elementer HM 2023	619	619	619	619
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	12 327	12 327	12 327	12 327
Sum Endring i år	13 466	13 466	13 466	13 466
Tiltak forrige år				
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2023	19	19	19	19
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-31	-31	-31	-31
Sum Tiltak forrige år	-12	-12	-12	-12
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, ans.type N	115	115	115	115
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	956	956	956	956
Sum Budsjettekniske justeringer	1 070	1 070	1 070	1 070
Konsekvensjusteringer	14 525	14 525	14 525	14 525
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	349 035	349 035	349 035	349 035
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Endring lokalt kjøkken Lardal	-200	-200	-200	-200
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Sårbare eldre	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Strukturtiltak - Sykehjem	0	-9 200	-9 200	-9 200
Sum Innsparingstiltak	-200	-9 400	-9 400	-9 400
Nye tiltak				
Strat.dok.2024-2027: Stabilisere drift sykehjem	13 900	13 900	13 900	13 900
Strat.dok.2024-2027: Utvidelse dagsenter for eldre personer med demens	1 550	1 550	1 550	1 550
Sum Nye tiltak	15 450	15 450	15 450	15 450
Nye tiltak og realendringer budsjett	15 250	6 050	6 050	6 050
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	364 285	355 085	355 085	355 085

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Innsparingstiltak***Strat.dok.2024-2027: Endring lokalt kjøkken Lardal***Beskrivelse av omstillingstiltaket:* Endre kjøkkendrift Lardal.*Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft:* Reduserte personellkostnader og noe reduserte varekostnader.*Beregning av økonomisk effekt:* Besparelse på 200 000 kr.*Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere):* Likt tjenestetilbud som øvrig sykehjemsdrift. Emosjonelle kostnader.*Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft:* Ikke vurdert.*Konsekvenser for ansatte / organisasjon:* Ikke vurdert.**Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Sårbare eldre***Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.*

Tidligere vedtak reverseres og arbeidet avsluttes. Dette er ikke-anvendte midler.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Strukturtiltak - Sykehjem

Beskrivelse av omstillingstiltaket: 1. Omgjøre Søbakken til dagsenter plasser. Pasientene fra Søbakken flytter til det nye sykehjemmet. 2. Omgjøre Rekkevik til omsorgsboliger. Pasientene flytter til de nye plassene på Tjølling.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: All utsettelse av langtidsopphold har effekt, og et dagopphold gir mye tjenester i forhold til ressursbruk. Det er mulig med opptrapping av tjenestene.

Beregning av økonomisk effekt: Beregnet til 15,1 mill kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Bygger opp om et av hovedmålene - hjemme lengst mulig. Det bidrar til mestring i et lengre tidsperspektiv.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.

Nye tiltak

Strat.dok.2024-2027: Stabilisere drift sykehjem

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Tiltak som er beskrevet i forhold til rammeutfordringer må løse. Det er ikke mulig å drifte uten en justering som er fast med mindre det gjøres store organisatoriske grep. Utfordringene særlig knyttet til flere eldre med demenssykdom og atferdsproblematikk er vedvarende, og det er nødvendig med en økning av grunnbemanning for å fortsatt kunne gi forsvarlige tjenester

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Mulighet for å ansette i stilling, og det gir mulighet for heltid Bedre kontinuitet og kvalitet gir mindre fravær og redusert bruk av overtid.

Beregning av økonomisk effekt: 13,9 mill kr pr år.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Større forutsigbarhet og bedre kompetanse gir bedre kvalitet i tjenestene.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Mulighet for å drive utvikling. Planlegge langsiktig. Ansette i faste stillinger

Strat.dok.2024-2027: Utvidelse dagsenter for eldre personer med demens

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Presset på tjenestene er stort, og et dagtilbud vil for mange utsette behovet for mer omfattende tjenester og være et godt avlastningstilbud for pårørende.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: All utsettelse av langtidsopphold har effekt, og et dagopphold gir mye tjenester i forhold til ressursbruk. Det er restkapasitet for utvidelse, og det er lite ressurskrevende.

Beregning av økonomisk effekt: Økning i årsverk tilsvarende 1,55 mill kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: Bygger opp om et av hovedmålene - hjemme lengst mulig. Det bidrar til mestring i et lengre tidsperspektiv.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ikke aktuelt.

Larvik helsehus

Området består av

Virksomhet Larvik helsehus består av:

- Kommunal korttids hjelpemiddelformidling, inklusiv hørsels- og synskontakt
- Ergoterapitjeneste til barn og voksne
- Fysioterapitjeneste til barn og voksne
- Fysioterapeuter med driftstilskudd
- Hverdagsrehabilitering, tverrfaglig rehabilitering til hjemmeboende
- Døgnrehabilitering på institusjon
- Trygghet og aktivitetstilbud, lavterskeltilbud der bruker selv kan bestille plass ved behov
- Gruppetreningstilbud
- Spesialplasser med Lindrende behandling, avklaringsplasser, korttidsplasser, Øyeblikkelig hjelp døgntilbud og rehabiliteringsplasser
- Larvik legevakt med vaksinasjon og migrasjonshelse

Larvik helsehus har ca. 150 årsverk fordelt på ca 200 ansatte.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	134 041	123 880	129 513	129 513	129 513	129 513
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	25 191	16 862	16 841	16 841	16 841	16 841
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	14 422	15 133	16 183	16 183	16 183	16 183
Overføringsutgifter	3 250	2 858	2 858	2 858	2 858	2 858
Finansutgifter	1 901	1 544	1 579	1 579	1 579	1 579
Sum Driftsutgifter	178 804	160 278	166 975	166 975	166 975	166 975
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-9 188	-9 605	-9 605	-9 605	-9 605	-9 605
Refusjoner	-19 256	-11 257	-11 257	-11 257	-11 257	-11 257
Overføringsinntekter	-39	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-102	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-28 585	-20 861	-20 861	-20 861	-20 861	-20 861
Sum	150 220	139 416	146 113	146 113	146 113	146 113

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	139 416	139 416	139 416	139 416
Endring i år				
Avskrivninger 2023	36	36	36	36
Intern flytting HM: 20% merkantil flyttes fra Fellesfunksjon til Helsehus	103	103	103	103
Lønnsoppgjør andre elementer HM 2023	1 247	1 247	1 247	1 247
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	4 982	4 982	4 982	4 982
Sum Endring i år	6 367	6 367	6 367	6 367
Tiltak forrige år				
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-11	-11	-11	-11
Sum Tiltak forrige år	-11	-11	-11	-11
Budsjettekniske justeringer				
Elbilbesparelser endring fra 2023	-11	-11	-11	-11
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, ans.type N	59	59	59	59
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	292	292	292	292
Sum Budsjettekniske justeringer	340	340	340	340
Konsekvensjusteringer	6 697	6 697	6 697	6 697
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	146 113	146 113	146 113	146 113
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	146 113	146 113	146 113	146 113

Funksjonshemmede

Området består av

- Praktisk bistand/opplæring (ambulansert eller i samlokalisert bolig)
- Praktisk bistand
- Helsetjenester i hjemmet (ambulansert eller i samlokalisert bolig)
- Avlastning (avlastningsbolig eller privat)
- Koordinering av hjelpetiltak, herunder administrasjon av Individuell plan
- Veiledning til pårørende og foreldre
- Støttesamtaler/- veiledning

Virksomheten gir tjenester til omlag 310 brukere i aldersgruppen 0-100 år med særskilte behov. Virksomheten har 320 medarbeidere fordelt på omlag 250 årsverk.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	233 482	234 724	238 783	240 708	241 908	250 408
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	11 508	10 288	10 253	10 253	10 253	10 253
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	7 395	2 749	2 749	2 749	2 749	2 749
Overføringsutgifter	1 274	546	546	546	546	546
Finansutgifter	2 038	1 839	1 057	1 057	1 057	1 057
Sum Driftsutgifter	255 698	250 145	253 387	255 312	256 512	265 012
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-4 076	-4 521	-4 521	-4 521	-4 521	-4 521
Refusjoner	-56 338	-51 170	-51 170	-51 170	-51 170	-51 170
Overføringsinntekter	-38	-38	-38	-38	-38	-38
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-5	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-60 456	-55 730	-55 730	-55 730	-55 730	-55 730
Sum	195 242	194 415	197 657	199 582	200 782	209 282

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	194 415	194 415	194 415	194 415
Endring i år				
Avskrivninger 2023	-782	-782	-782	-782
Endring i ramme fra 7554 til 7315	-3 593	-3 593	-3 593	-3 593
Lønnsoppgjør andre elementer HM 2023	317	317	317	317
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	7 684	7 684	7 684	7 684
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	36	36	36	36
Sum Endring i år	3 662	3 662	3 662	3 662
Tiltak forrige år				
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2023	7	7	7	7
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-42	-42	-42	-42
Etablere ungdommer i avlastning og omsorgsboliger	500	1 000	1 000	1 000
Omfordeling innsparingstiltak KST 172/21 Ressurskrevende brukere	-75	-150	-150	-150
Strukturendringer tjenesten til funksjonshemmede "Flere under samme tak"	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Sum Tiltak forrige år	-1 110	-685	-685	-685
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	590	590	590	590
Sum Budsjettekniske justeringer	590	590	590	590
Konsekvensjusteringer	3 142	3 567	3 567	3 567
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	197 557	197 982	197 982	197 982
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Flere under samme tak - Barn og unge	0	0	-2 500	-2 500
Strat.dok.2024-2027: Tjenesteshop	100	-900	-1 200	-1 200
Sum Innsparingstiltak	100	-900	-3 700	-3 700
Nye tiltak				
Strat.dok.2024-2027: Flere under samme tak - Strukturtiltak - Etablering av nye brukere.	0	0	4 000	10 500
Strat.dok.2024-2027: Flere under samme tak - Voksne (25-100)	0	2 500	2 500	4 500
Sum Nye tiltak	0	2 500	6 500	15 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	100	1 600	2 800	11 300
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	197 657	199 582	200 782	209 282

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Flere under samme tak - Barn og unge

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Det ligger inne investeringsmidler på 9 mill. kr. i perioden til dette tiltaket. Samle alle tjenester for barn og unge i et ressurscenter, i stedet for i dag som vi har 7 adresser. Kan i utgangspunkt øke kapasitet og tilbud til fremtidige økte behov i brukergruppen.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Tjenesten blir mer robust, vi får bedre bruk av kompetanse og kan utnytte arbeidskraften i større grad der behov er størst. I et ressurscenter vil det være mulig å øke kapasitet og optimalisere logistikken på døgn og timer hvilket innebærer at flere kan tilbys hjelp, og de med størst behov får tilstrekkelig pårørendestøtte.

Beregning av økonomisk effekt: Innsparing på 2,5 mill kr fra 2026.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Kapasitet og tilgjengelighet vil øke.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Det vil kreve et endringsarbeid fordi organisasjonen og medarbeidere må arbeide mot flere utfordringer enn det tilfellet er i dag. Arbeidet er allerede godt i gang da medarbeidere må i dag yte tjenester opp mot flere av adressene vi gir tjenester til. Vi vil være godt forberedt til å iverksette et ressurscenter med organisasjonen når dette blir realisert.

Strat.dok.2024-2027: Tjenesteshop

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Etablere tjenesteshop som tiltak og på vedtak for brukere som kan nyttiggjøre seg dette. Det kan være effekt ut over egen virksomhet og potensiale er langt større enn det som skisseres for VF, men det krever satsing og god implementering i hele organisasjonen.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Bør kunne erstatte og effektivisere samtidig som det skaper stor grad av autonomi hos innbyggere. Vil føre til bedre tidsutnyttelse for medarbeidere, og øke mulighet for effektiv leveranse.

Beregning av økonomisk effekt: Opp til 1,2 mill kr i egen virksomhet.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Tiltaket vil på en unik måte sette brukere i førersetet i forhold til egne behov for tjenester, og det vil medføre større livskvalitet for den enkelte.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Det vil kreve stor grad av endringsvilje i organisasjonen

Nye tiltak

Strat.dok.2024-2027: Flere under samme tak - Strukturtiltak - Etablering av nye brukere.

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Tjenesten ytes i dag inn mot 14 ulike lokasjoner, brukergrupper med egne omsorgsleiligheter med/ eller uten tilknytning til fellesareal. De aller fleste er bemannet med døgkontinuerlig drift avhengig av den enkeltes brukers behov og antallet i hver lokasjon varierer fra 5-22 brukere "under samme tak". Det er nødvendig å ha en ytterligere strukturjennomgang både med tanke på brukerens behov, antall og samlet nødvendig kompetanse i årene fremover.

Virksomhet funksjonshemmede har samtidig inn mot 2028 behov for nyetablering av inntil 8 brukere (19 mill kostnad) som vurderes som ressurskrevende og er i behov av omfattende tjenester. Behov for tjenester inn mot denne brukergruppen er omfattende og vi vil ikke klare å etablere alle innenfor eksisterende boligmasse (inkludert eksisterende personalressurs med mindre friske midler) som virksomheten er i besittelse av. Alternativet vil da være å fremme sak om etablering av nybygg for disse brukerne.

Dersom Rekkevik sykehjem avvikles vil dette sykehjemmet kunne bygges om til å etablere nyetableringer samtidig med en strukturjennomgang av eksisterende tiltak åpner et mulighetsrom. Noe kan da muligens avvikles og reetableres på Rekkevik. Det kreves selvsagt en bygningsmessig tilpasning, og at det ikke forringer livskvalitet for brukere. Det vil være mulig å åpne for en ny samlokalisert enhet på Rekkevik som kan yte døgkontinuerlige tjenester til inntil 12 brukere med relativt omfattende behov.

I tilknytning til sykehjemmet ligger det et visst antall (32) omsorgsleiligheter som samtidig kan omgjøres til leiligheter for brukergruppen og tjenesten kan ytes fra eventuelt personalbase i ny samlokalisert bolig Rekkevik.

Avdeling Embla som i dag er en avdeling lokalisert i Furuheim sykehjem, kan også muligens på sikt avvikles og benyttes som ordinære sykehjems plasser. Dette forutsetter at vi kan benytte kapasitet på

Rekkevik fullt ut og samtidig få åpning for våre brukere i ordinære sykehjemsavdelinger på lik linje med den øvrige befolkningen.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Tjenesten blir mer robust, vi får bedre bruk av kompetanse og kan utnytte arbeidskraften i større grad der behov er størst. Vi vil kunne imøtekomme fremtidige behov med et langt mindre behov for friske midler enn om vi drifter slik vi gjør i dag.

Beregning av økonomisk effekt: Beregning anslår en kostnad på 20 mill kr årlig fra 2026 pga forventet netto økning i brukergruppe. Tiltaket som foreslås her anslås til å kutte dette behovet med 9,5 mill kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Kapasitet og tilgjengelighet vil øke.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Det vil kreve et endringsarbeid fordi organisasjonen og medarbeidere må arbeide mot flere utfordringer enn det tilfellet er i dag.

Strat.dok.2024-2027: Flere under samme tak - Voksne (25-100)

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Optimalisere etableringer slik at avgiftsnivået holdes på et absolutt minimum i forhold til økning av drift.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Marginale friske midler tilføres virksomheten. I tillegg arbeides det nå med Proventus som relanserer Tjenesteshop, som alternativ til tjenesteleveranse og hvis vi klarer å implementere dette i fremtiden vil tiltaket gi mer treffsikre tjenester og vi kan hente ut handlingsrom ved å omprioritere slik at vi i større grad treffer med ressursene der dette trengs.

Beregning av økonomisk effekt: 2,5 mill kr pr år fra 2025.

Konsekvenser for sosial bærekraft: Det finnes gode brukerundersøkelser på at trivsel og samhold øker livskvaliteten til den enkelte når flere bor sammen. Det beste eksempel på dette er borettslaget Lilleskogen der 23 brukere bor sammen og vi har en brukertilfredshet langt over 90%.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen ut over det at det blir mindre transport til og fra tjenester, bedre utnyttelse av tid samt mindre belastning på biler og miljø.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: I all hovedsak vil tiltaket ha positive konsekvenser for ansatte og organisasjon.

Psykisk helse og avhengighet

Området består av

Virksomheten består av 5 avdelinger og tilbyr følgende tjenester:

- Forebygging og tidlig intervensjon
 - Pårørende koordinator
 - Lærings- og mestringssenteret
 - Mestringskurs/-program
 - Korttids kognitiv terapi
 - Verket – en arena for læring, mestring og tilhørighet
 - Huset - aktivitets- og kompetansesenter for psykisk helse, basert på høy grad av brukermedvirkning
- Rus og psykisk helsehjelp
 - Praktisk bistand og/eller opplæring
 - Helsetjenester i hjemmet
 - Motivasjonssamtaler og koordinering av hjelpetiltak
 - Lavterskel- og skadereduserende helsetjenester med feltpleie
 - Støttekontakt
 - Dagsenter Svarstad
 - Broen – ettervernstilbud i overgangen fra behandling og inn i ordinært samfunnsliv
- Botiltak med del-/heldøgns bemanning
 - Praktisk bistand og/eller opplæring
 - Helsetjenester i hjemmet
 - Motivasjonssamtaler og koordinering av hjelpetiltak
- Heldøgns omsorgsplasser korttid og langtid i institusjon

Virksomheten har 113 årsverk fordelt på 140 medarbeidere.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	99 906	90 549	93 130	91 705	91 705	91 705
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	9 519	7 836	7 818	7 818	7 818	7 818
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 024	2 117	2 117	2 117	2 117	2 117
Overføringsutgifter	1 181	572	572	572	572	572
Finansutgifter	809	538	635	635	635	635
Sum Driftsutgifter	113 440	101 612	104 272	102 847	102 847	102 847
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-4 299	-4 186	-4 186	-4 186	-4 186	-4 186
Refusjoner	-14 378	-13 544	-13 544	-13 544	-13 544	-13 544
Overføringsinntekter	-1 449	-30	-30	-30	-30	-30
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-101	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-20 227	-17 761	-17 761	-17 761	-17 761	-17 761
Sum	93 213	83 851	86 511	85 086	85 086	85 086

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	83 851	83 851	83 851	83 851
Endring i år				
Avskrivninger 2023	97	97	97	97
Elbilbesparelser 1. kv 2023	-5	-5	-5	-5
Lønnsoppgjør andre elementer HM 2023	53	53	53	53
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	2 958	2 958	2 958	2 958
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	8	8	8	8
Sum Endring i år	3 112	3 112	3 112	3 112
Tiltak forrige år				
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-13	-13	-13	-13
Omfordeling innsparingstiltak KST 172/21 Ressurskrevende brukere	-25	-50	-50	-50
Sum Tiltak forrige år	-38	-63	-63	-63
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, ans.type N	41	41	41	41
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	432	432	432	432
Sum Budsjettekniske justeringer	473	473	473	473
Konsekvensjusteringer	3 546	3 521	3 521	3 521
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	87 397	87 372	87 372	87 372
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: "Larvikshjelpe"	500	-200	-200	-200
Strat.dok.2024-2027: Omstille Huset til en stiftelse	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Strat.dok.2024-2027: Omstilling botiltak (Brannvaktsgate 23B)	-700	-1 400	-1 400	-1 400
Sum Innsparingstiltak	-2 200	-3 600	-3 600	-3 600
Nye tiltak				
Statsbudsjett 2024: Psykisk helse og rus	1 314	1 314	1 314	1 314
Sum Nye tiltak	1 314	1 314	1 314	1 314
Nye tiltak og realendringer budsjett	-886	-2 286	-2 286	-2 286
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	86 511	85 086	85 086	85 086

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: "Larvikshjelpe"

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Virksomhet psykisk helse og avhengighet skal utvikle en ny modell for tjenesteyting; "Larvikshjelpe" hvor målet er å jobbe oss mer bort fra den medisinske modellen og ha mer fokus på det friske hos brukeren og la brukeren definere hva som er viktig for hen. Modellen skal bidra til et mer bærekraftig tjenestetilbud innen psykisk helse til kommunens innbyggere fra 0-100 år.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Reduksjon i behov for økt ramme - dempe veksten. Færre lokasjoner. Færre biler. Mindre saksbehandling, alle får hjelp uten vurdering/ behovsprøving. Kortere forløp, da vi kommer tidligere inn og kan forebygge behov for langvarige tjenester. Ressurser frigitt til forebyggende arbeid.

Beregning av økonomisk effekt: Krever en oppstartskostnad første år på 500 000 kr. Vil medføre besparing på 200 000 kr årlig etter første år.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Lettere tilgjengelige tjenester, mindre byråkrati, lav terskel, en dør inn. Vi gir hjelp som hjelper, ved bruk av FIT kan vi måle om hjelpen vi gir hjelper. Mesteparten av ressursbruken på direkte hjelp til befolkningen. Ingen ventetider- hjelp i løpet av en dag

- to uker. Økt kvalitet, resultater på linje med de beste kliniske studiene innen psykisk helse (60-70% suksessrate).

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Høy faglig standard i tjenesten, lavt sykefravær, høy motivasjon, øker muligheten for å beholde/rekruttere fagfolk.

Strat.dok.2024-2027: Omstille Huset til en stiftelse

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Omstille Huset til en stiftelse som drives av brukerorganisasjoner. Dagtilbud psykisk helse - brukere kan overføres til andre kommunale tilbud alternativt at det etableres en stiftelse og overtar ansvar for driften, og at Larvik kommune fasiliterer lokaler.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Ikke vurdert.

Beregning av økonomisk effekt: Besparelse på 2 mill kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ingen alvorlige konsekvenser.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Omstilling to årsverk. Mulighet for å selge eiendommen dersom det ikke etableres en stiftelse og at Broen flyttes til annet lokale - det kan ses i sammenheng med prosjekt "Gamle Mesterfjellet skole" eller etablering av "Larvikshjelpen".

Strat.dok.2024-2027: Omstilling botiltak (Brannvaktsgate 23B)

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Gradvis nedbemanning av botiltaket, installere trygghetsalarmer og ta ned nattevakt som første steg. Redusere antall timer tilstedeværelse på dag- og kveldstid. Personalet omdisponeres til eniltak. På sikt gjøres om til delbemannet bolig slik som Brannvaktsgate 16 og Sigurds Gate 10 og følges opp av vedtakstjenester (Rus og psykisk helsehjelp). Ressurskrevende bruker overføres til Botiltak Yttersølia.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing 2 årsverk.

Beregning av økonomisk effekt: Innsparing 2 årsverk.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Brukerne vil miste tilbud om stedlig personal 24/7, men ha enkel tilgang ved hjelp av trygghetsalarmer.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Overtallige ansatte må omstilles.

Nye tiltak

Statsbudsjett 2024: Psykisk helse og rus

Statsbudsjett 2024: Satsninger innenfor veksten i frie inntekter for å bygge opp under regjeringens satsinger på psykisk helse- og rusfeltet, herunder forebygging, lavterskeltilbud og oppsøkende tjenester-metodikk.

Arbeid og Aktivitet

Området består av

Virksomheten består av tilrettelagte arbeid og aktivitetstilbud, tilsynsordning før etter skole/dagtilbud, samt 5 nærmiljøsentere og Grønn omsorg.

- Tilsynsordning før og etter skole/dagtilbud for personer som er hjemmeboende, i samarbeid med Virksomhet funksjonshemmede.
- Nærmiljøsentene tilbyr aktiviteter, måltider og sosiale møteplasser ute i de forskjellige lokalsentra i Larvik Kommune. Lokasjonene drives i nært samarbeid med frivillige og dagsenteravdelingen i Virksomhet Sykehjem. Det er fem nærmiljøsentere i kommunen.

Virksomheten har ca 47 årsverk fordelt på ca. 65 ansatte ansatte.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	36 878	33 559	34 679	32 679	32 179	32 179
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	14 272	10 946	10 932	10 932	10 932	10 932
Overføringsutgifter	508	185	185	185	185	185
Finansutgifter	913	946	1 246	1 246	1 246	1 246
Sum Driftsutgifter	52 571	45 636	47 042	45 042	44 542	44 542
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-9 600	-10 255	-10 255	-10 255	-10 255	-10 255
Refusjoner	-3 132	-515	-515	-515	-515	-515
Overføringsinntekter	-617	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-154	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-13 503	-10 770	-10 770	-10 770	-10 770	-10 770
Sum	39 068	34 866	36 272	34 272	33 772	33 772

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	34 866	34 866	34 866	34 866
Endring i år				
Avskrivninger 2023	300	300	300	300
Lønnsoppgjør andre elementer HM 2023	91	91	91	91
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	1 318	1 318	1 318	1 318
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	18	18	18	18
Sum Endring i år	1 728	1 728	1 728	1 728
Tiltak forrige år				
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-14	-14	-14	-14
Sum Tiltak forrige år	-14	-14	-14	-14
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	192	192	192	192
Sum Budsjettekniske justeringer	192	192	192	192
Konsekvensjusteringer	1 906	1 906	1 906	1 906
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	36 772	36 772	36 772	36 772
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Omstrukturere drift av nærmiljøsentere og avvikling av grønn omsorg	-500	-2 500	-3 000	-3 000
Sum Innsparingstiltak	-500	-2 500	-3 000	-3 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	-500	-2 500	-3 000	-3 000
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	36 272	34 272	33 772	33 772

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Innsparingstiltak***Strat.dok.2024-2027: Omstrukturere drift av nærmiljøsentere og avvikling av grønn omsorg**

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Avvikle Nanset eldresenter - flytte eksisterende tilbud inn i Bøkesenteret. Integrere nærmiljøsentertilbud på Bukta og Tårngården i dagsenterdrift, for bedre ressursutnyttelse. Grønn Omsorg avvikles innen utgangen av 2024. Konsekvensen av dette er at brukergruppa må få lavterskeltilbud andre steder, eksempelvis på Verket. Det er økonomisk uforutsigbart å drive en gård med de forutsetninger som ligger til grunn i dag.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Ikke vurdert.

Beregning av økonomisk effekt: Når tiltak som beskrevet er effektivt kutter man årlig kostnad i drift med ca 3 millioner.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Dersom tiltak som beskrevet gjennomføres medfører det at man ikke tilbyr gårdsaktiviteter til målgruppe med utfordringer i retning psykisk helse. Samtidig vil man kunne tilby tjenester til målgruppa innenfor andre eksisterende tilbud.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Mindre utslipp knyttet til transport.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Fast ansatte i tiltaket vil måtte få tilbud om arbeid andre steder i organisasjon, dette gjelder få ansatte.

Fellesfunksjoner Helse og mestring

Området består av

- Støttefunksjoner, Kvalitet, Utvikling/ velferdsteknologi.
- Kommuneoverlege samfunnsmedisin
 - Miljørettet helsevern
 - Koordinering av kommunens folkehelsearbeid
- Kommuneoverlege Kliniske tjenester
 - Legetjenesten
 - Lardal legekantor
- Det Nasjonale aldershjem for sjømenn, økonomi og oppfølging

Rapporteringsområdet dekker fellestjenester for hele tjenesteområdet Helse og mestring. Det er ca. 51 årsverk, fordelt på 74 ansatte. I tillegg kommer årsverk som finansieres av øremerkede tilskudd.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	68 272	76 332	98 564	98 408	98 408	181 408
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	51 953	27 401	30 811	30 811	30 811	30 811
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	86 673	80 254	72 429	73 352	73 352	73 352
Overføringsutgifter	7 084	2 810	2 810	2 810	2 810	2 810
Finansutgifter	7 908	5 174	5 454	5 454	5 454	5 454
Sum Driftsutgifter	221 889	191 971	210 068	210 835	210 835	293 835
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-11 173	-9 350	-9 350	-9 350	-9 350	-9 350
Refusjoner	-17 397	-5 660	-5 660	-5 660	-5 660	-5 660
Overføringsinntekter	-7 725	-750	-750	-750	-750	-750
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 144	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-38 440	-15 760	-15 760	-15 760	-15 760	-15 760
Sum	183 449	176 212	194 309	195 075	195 075	278 075

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	176 212	176 212	176 212	176 212
Endring i år				
50% årsverk fra ansvar 1015 til 7060	375	375	375	375
Avskrivninger 2023	280	280	280	280
Endring i renholdsavtaler 2023	-5	-5	-5	-5
Intern flytting HM: 20% merkantil flyttes fra Fellesfunksjon til Helsehus	-103	-103	-103	-103
Kompensering basistilskudd leger 2023	1 323	2 645	2 645	2 645
KST 176/22 Kutt konsulenttjenester og kursutgifter	-1 004	-1 004	-1 004	-1 004
Lønnsoppgjør andre elementer HM 2023	66	66	66	66
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	952	952	952	952
Sum Endring i år	1 885	3 207	3 207	3 207
Tiltak forrige år				
Ansatt fra ansvar 7401 til 1016	481	481	481	481
Drift nye sykehjemsplasser, jfr. KST 089/21	9 000	20 500	20 500	20 500
Ekstra tilskudd DNAS 2023	-250	-250	-250	-250
KST 082/22 Lege- og pasientkrise - Økt basistilskudd	-11 089	-11 089	-11 089	-11 089
KST 172/21 Ressurskrevende brukere, ekstra over statsbudsjettet	-100	-200	-200	-200
KST 172/21 Utsette oppstart sykehjemsplasser Helsekvartalet til 2026	0	-48 000	0	0
KST 176/22 Sjømannshjemmet - opprettholde sykehjemsplasser i 2023 og 2024	0	-400	-400	-400
Nye plasser Heldøgns omsorgstjenester	6 500	6 500	6 500	6 500
Omfordeling innsparingstiltak KST 172/21 Ressurskrevende brukere	100	200	200	200
Sykehuskvartalet, nye sykehjemsplasser	0	48 000	48 000	48 000
Utsatt bygging og drift av heldøgns omsorgsplasser	-9 000	8 000	8 000	8 000
Sum Tiltak forrige år	-4 358	23 742	71 742	71 742
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, ans.type N	401	401	401	401
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	1 298	1 298	1 298	1 298
Sum Budsjettekniske justeringer	1 699	1 699	1 699	1 699
Konsekvensjusteringer	-775	28 648	76 648	76 648
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	175 437	204 859	252 859	252 859
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Reduksjon Miljørettet helsevern	-220	-375	-375	-375
Strat.dok.2024-2027: Reduksjon Nye plasser heldøgns omsorgstjenester	-6 500	-6 500	-6 500	-6 500
Strat.dok.2024-2027: Reduksjon utgifter til legekantor ved langtidsfravær fastleger	-500	-500	-500	-500
Strat.dok.2024-2027: Økt kompetanse/motivasjon Taksting for kommunalt ansatte fastleger	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Innsparingstiltak	-8 220	-8 375	-8 375	-8 375
Nye tiltak				
Drift nye sykehjemsplasser, jfr. KST 089/21	0	-20 500	-20 500	-20 500
Statsbudsjett 2024: Økt basistilskudd fastleger, pasienttilpasset, helårseffekt 2024	2 191	2 191	2 191	2 191
Strat.dok 2024-2027:Ombygging Tjølling sykehjem	1	0	0	0
Strat.dok.2024-2027: Forlengelse av virkemidler for en styrket legetjeneste	14 000	14 000	14 000	14 000
Strat.dok.2024-2027: Norsk Helsenett - Nasjonal IKT-infrastruktur	400	400	400	400
Strat.dok.2024-2027: Stabilisering Legetjenesten	7 500	7 500	7 500	7 500
Strat.dok.2024-2027: Velferdsteknologi - Innkjøp og drift	3 000	3 000	3 000	3 000
Sykehuskvartalet, nye sykehjemsplasser	0	0	-48 000	35 000
Utsatt bygging og drift av heldøgns omsorgsplasser	0	-8 000	-8 000	-8 000
Sum Nye tiltak	27 092	-1 409	-49 409	33 591
Nye tiltak og realendringer budsjett	18 872	-9 784	-57 784	25 216
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	194 309	195 075	195 075	278 075

Beskrivelse av budsjettiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Reduksjon Miljørettet helsevern

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Bemanningsreduksjon ved miljørettet helsevern gjennom å ikke ansette etter naturlig avgang.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing lønnsmidler/administrative kostnader på 0,5 årsverk.

Beregning av økonomisk effekt: Innsparing lønnsmidler/administrative kostnader på 0,5 årsverk.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): MHV utfører lovpålagte oppgaver. Reduksjon i bemanning medfører lengre saksbehandlingstid, behov for betydelig prioritering av oppgaver/henvendelser, tilsynsaktivitet må forskyves/ forsinkes, innbyggere opplever dårligere respons/ service samtidig som vi opplever økende trend med forventninger fra innbyggere.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: MHV har avtale med miljøvernsjef i Larvik kommune om bistand/ dekke oppgaver innen forurensningsområdet (eks. befaringer avfall på avveie, befaringer mindre forurensningssaker og ved mistanke om forurensning med human eksponering. Må avklare med miljøsjef om de tar disse oppgavene selv.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Større arbeidspress for ansatte. Dårligere omdømme for Larvik kommune.

Strat.dok.2024-2027: Reduksjon utgifter til legekantor ved langtidsfravær fastleger

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Innebærer redusert økonomisk subsidiering til kontorer hvor legen har sluttet, har langtidspermisjon (over 1 mnd), er langtidssykmeldt etc. Halvering av basistilskudd knyttet til Larviksmodell og i situasjoner hvor legen ikke skaffer vikar.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Ikke vurdert.

Beregning av økonomisk effekt: Innsparing 500 000 kr pr år.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ikke aktuelt.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Mulig negativ rekrutteringseffekt.

Strat.dok.2024-2027: Økt kompetanse/motivasjon Taksting for kommunalt ansatte fastleger

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Mistanke om at en del takster glipper. Dette kan utgjøre relativt store beløp. Legevaktsoverlege og kommuneoverlege holde takstkurs for disse grupper leger. Slikt kurs blir holdt for LIS-1.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Kurs må gjentas, minst årlig.

Beregning av økonomisk effekt: Inntjening uviss, men anslås til ca 1 mill årlig.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ikke aktuelt.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Noe tidsbruk.

Nye tiltak

Drift nye sykehjemsplasser, jfr. KST 089/21

Midlene omdisponeres i 2027 til tiltak: "Sykehuskvartalet, nye sykehjemsplasser" - 106707

Statsbudsjett 2024: Økt basistilskudd fastleger, pasienttilpasset, helårseffekt 2024

Statsbudsjett 2024: "Pasienttilpasset basistilskudd – helårseffekt av endring i 2023. Basistilskuddet til fastleger ble økt fra 1. mai 2023, samt måten det beregnes på. Som kompensasjon er rammetilskuddet til kommunene økt med 480 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet blir derfor økt med ytterligere 250 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for kommunehelse. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Helse- og omsorgsdepartementet."

Strat.dok 2024-2027:Ombygging Tjølling sykehjem

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Tjølling sykehjem stenges ned fra desember 2023 til senår 2024. Medfører flytting av 42 institusjonsplasser i perioden.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Ikke beregnet.

Beregning av økonomisk effekt: Tjenesteområdet har fått midler til drift av nye plasser i 2024. Pr nå foregår utregninger for å se på totalkostnader. For tidlig å si om kostnadene vil overstige avsatte midler.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Under utarbeidelse.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Under utarbeidelse.

Strat.dok.2024-2027: Forlengelse av virkemidler for en styrket legetjeneste

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Forlengelse av virkemidler for en styrket legetjeneste, jfr KST 113/23.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Fastlegeordningen i Larvik viser betydelig bedring etter innføring av de økonomiske virkemidlene. Med denne ordningen er tilsammen rekruttert 8 fastleger. Situasjonen er derimot ikke endelig stabilisert, blant annet har Larvik i dag syv fastleger over 65 år, og ca. 2700 innbyggere uten fastlege. Det vil bli utlyst minst seks såkalte 0-hjemler høsten -23. Larviksmodellen er viktig for rekruttering til blant annet disse hjemlene.

Beregning av økonomisk effekt: 14 mill kr årlig.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Opprettholde fastlegetjenesten på et faglig forsvarlig nivå.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.

Strat.dok.2024-2027: Norsk Helsenett - Nasjonal IKT-infrastruktur

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Betaling for Norsk Helsenett (Statsforetak som leverer nasjonal IKT-infrastruktur for samhandling mellom aktørene i helse- og omsorgssektoren) ble tilbakeført til kommunene i 2022. Tilbakeføring var ment å kompensere for økte kostnader. Merkostnaden for kommunen er høyere enn tilførte midler.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Utligne merkostnad etter tilbakeførsel av oppgave fra staten.

Beregning av økonomisk effekt: 400 000 kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ikke vurdert.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ikke vurdert.

Strat.dok.2024-2027: Stabilisering Legetjenesten

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Midlene søkes bevilget for å finansiere tiltak som er implementert i forbindelse med fastlegekrisen. Det er bygget opp et nødvendig faglig nivå på legetjenester i kommunen. Etablering av nytt fastlegekontor i regi av Larvik kommune, jfr KST 168/22.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Legebemanning i institusjoner er økt for å ivareta sykere pasienter, og beholde leger i kommunal tjeneste. 5 LIS1 - leger har en ekstra dag pr. uke på fastlegkontor for bedre utdanningsløp.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Opprettholde fastlegetjenesten og kommunale legetjenester på et faglig forsvarlig nivå.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke aktuelt.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Sikrer et faglig, kompetent miljø for de ansatte.

Strat.dok.2024-2027: Velferdsteknologi - Innkjøp og drift

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Videre satsning på økt bruk av velferdsteknologiske løsninger og implementering av digital hjemmeoppfølging og medisineringsstøtte. Mobile trygghetsalarmer må skiftes ut (2G-nett legges ned, må erstattes med alarmer som kan kobles til 4G). Kjøp av trygghetsteknologi må nå utgiftsføres i driftsregnskapet - Dette ble tidligere ført i investering.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Redusere og utsette behov for mer omfattende tjenester, både for dagens og nye brukere.

Beregning av økonomisk effekt: Beregnes til 3 mill kr. 1 mill kr av totalbeløpet foreslås dekket ved reduksjon i investeringsbudsjett knyttet til velferdsteknologi på 1 mill kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: Større grad av mestring i eget liv, større grad av frihet, økt forståelse av egen sykdom, økt grad av trygghet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Medfører mindre kjøring for hjemmetjenester.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Muliggjør å frigjøre spesialiserte stillinger - Oppgaveforskyvning.

Sykehuskvartalet, nye sykehjemsplasser

Nytt sykehjemsbygg er planlagt ferdigstilt i 2027. Det totale driftskostnadsbildet er for tidlig å beregne. Midler avsatt til drift i 2027 er pr idag en videreføring av ikke-igangsatt drift i tidligere planlagte heldøgns omsorgsplasser i eksisterende bygg. Driftskostnader vil bli justert i Strategidokumenter frem til ferdigstilling

Utsatt bygging og drift av heldøgns omsorgsplasser

Ref KST 089/21, jfr KST 139/22.

Midlene omdisponeres i 2027 til tiltak: "Sykehuskvartalet, nye sykehjemsplasser" - 106707

Tjenester og forvaltning

Området består av

Tjenestekontoret har koordinerende funksjon for alle tjenester til brukerne.

Hovedmål:

- Økt fokus på lavterskeltilbud og egenmestring
- Tilpasse forsvarlig tjenestetilbud innenfor eksisterende rammer og lovverk
- Redusere overliggerdøgn på Sykehuset
- Økt kompetanse og kvalitet på saksbehandling

Tjenestekontoret tar i mot henvendelser og søknader om helse- og omsorgstjenester, utreder behov og fatter beslutninger i felles vedtaksmøter.

Avdelingen legger til rette for individuelt tilpassede tjenestetilbud der fokus er å opprettholde funksjon og mestring. I tillegg til skriftlig saksbehandling omfatter arbeidsoppgavene vurdering av funksjonsnivå ved hjemmebesøk, kartleggingsamtaler med bruker og pårørende i samarbeid med virksomhetene, samt samarbeid om tjenestetilbudet med fastleger og andre samarbeidspartnere.

Tjenestekontoret følger opp og koordinerer alle pasientforløp mellom sykehus og kommune. Antall pasientforløp som følges opp øker hvert år. Det tilstrebes at alle utskrivningsklare pasienter skal tas i mot den dagen de meldes klare til overføring. Dersom pasienten ikke kan tas i mot, må kommunen dekke kostnaden "overliggerdøgn" ved sykehuset.

Tjenestekontoret ivaretar rollen som koordinerende enhet for rehabilitering og habilitering, som er en lovpålagt tjeneste. I tillegg drifter avdelingen tjenestene omsorgslønn, støttekontakt og ordningen brukerstyrt personlig assistanse (BPA) .

Det planlegges for at Helsehjelpen skal organiseres inn under Tjenester og forvaltning i 2024.

Antall ansatte totalt i avdelingen er 25.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	38 668	38 555	40 474	39 924	39 924	39 974
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 516	1 586	1 586	1 586	1 586	1 586
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	8 123	9 655	10 055	10 055	10 055	10 055
Overføringsutgifter	53	110	110	110	110	110
Finansutgifter	88	38	38	38	38	38
Sum Driftsutgifter	48 449	49 945	52 264	51 714	51 714	51 764
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-158	-150	-150	-150	-150	-150
Refusjoner	-3 659	-2 961	-2 961	-2 961	-2 961	-2 961
Overføringsinntekter	-149	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-14	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-3 980	-3 111	-3 111	-3 111	-3 111	-3 111
Sum	44 469	46 834	49 153	48 603	48 603	48 653

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	46 834	46 834	46 834	46 834
Endring i år				
Lønnsoppgjør andre elementer HM 2023	1 415	1 415	1 415	1 415
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	927	927	927	927
Sum Endring i år	2 342	2 342	2 342	2 342
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	126	126	126	126
Sum Budsjettekniske justeringer	126	126	126	126
Konsekvensjusteringer	2 469	2 469	2 469	2 469
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	49 303	49 303	49 303	49 303
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Endringer i praksis knyttet til kjøregodtgjørelse og utgiftsdekning for støttekontakter	-150	-700	-700	-650
Sum Innsparingstiltak	-150	-700	-700	-650
Nye tiltak og realendringer budsjett	-150	-700	-700	-650
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	49 153	48 603	48 603	48 653

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Innsparingstiltak***Strat.dok.2024-2027: Endringer i praksis knyttet til kjøregodtgjørelse og utgiftsdekning for støttekontakter**

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Tjenesten støttekontakt er en lovhemlet tjeneste kommunen skal ha tilbud om, men kjøring i forbindelse med oppdraget er ikke en helse- og omsorgstjeneste. Aktiviteter som oppsøkes må brukerne betale selv, mens støttekontakten får utbetalt en avtalt sum pr. måned. Benyttes ledsagerbevis, kommer støttekontakten gratis inn på arrangementer. Kommunen er ikke forpliktet til å dekke utgifter knyttet til kilometergodtgjørelse. I tråd med praksisen i bl.a. Sandefjord og Tønsberg, foreslås det derfor at kommunen ikke dekker utgifter til kjøregodtgjørelse. Det foreslås videre at kommunen kun unntaksvis dekker utgifter i forbindelse med støttekontaktoppdraget. Kommunen har flere ulike aktiviteter man kan delta på som ikke koster penger, i tillegg til at tjenesten som utgangspunkt skal tildeles i grupper med ulike aktiviteter som gaming, trening, friluftsliv, spill mm.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Ikke vurdert.

Beregning av økonomisk effekt: Beregnet innsparing er estimert til ca. 700 000 per år, fordelt på kjøregodtgjørelse med kr 550 000 og utgiftsdekning med kr 150 000. Reduksjonen i innsparing i perioden skyldes forventet økning i tjenesten.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Endringen vil kunne sikre at tjenesten kan gis til flere innbyggere med behov.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ikke vurdert.

Oppvekst og kvalifisering

Driftsbudsjett for området

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Skole	603 161	587 671	644 814	636 227	631 393	629 363
Barnehage	214 741	211 538	231 520	227 886	223 230	225 130
Barne- og familietjenester	55 608	53 620	55 041	53 504	52 304	52 304
NAV	68 534	95 868	106 048	104 226	103 226	102 226
Larvik Læringscenter	32 224	33 497	39 100	38 700	38 700	38 700
Barnevern	109 406	113 513	113 349	112 299	112 299	112 299
Fellesfunksjon Oppvekst og kvalifisering	170 219	179 929	194 034	193 492	192 902	192 902
Sum	1 253 893	1 275 637	1 383 907	1 366 335	1 354 054	1 352 924

Området består av

- Skole
- Barnehage
- Barne- og familietjenester (BFT)
- NAV
- Larvik læringscenter (LLS)
- Barnevern
- Fellesfunksjon Oppvekst og kvalifisering
 - Felles stab og støtte OK
 - Barnehagemyndigheten

Tjenesteområdet har som overordnet prioritering sammen å arbeide for økt inkludering og forhindre utenforskap. Inkludering i utdanning, arbeid og fritid er viktige forutsetninger for både et godt liv på individnivå, men også fordi samfunnet trenger alle. Fremover vil samfunnet stå foran store utfordringer bl.a. knyttet til demografi og bærekraft. Da trenger vi både kvalifisert arbeidskraft for å dekke de behovene som kommer, men også samfunnsengasjerte borgere som medvirker og tar ansvar både for seg selv, sine nære og for fellesskapet.

De viktigste veivalgene for området

Tjenesteområdet har definert fem veivalg som deles av alle virksomheter og som er førende for satsinger og prioriteringer. Disse fremkommer som delmål i målstrukturen. Gjennom tidlig innsats og forebygging, kjernetjenester med høy kvalitet og støttesystemer som fanger og opp og bistår de som har behov for det, har vi gode sjanser for å lykkes. Samarbeid og samhandling må sikres gjennom gode systemer. Derfor har Oppvekst og kvalifisering, sammen med andre tjenesteområder som arbeider inn mot barn og unge, utviklet Se Meg (bedre tverrfaglig innsats i Larvik kommune). Vår mulighet til å lykkes vil være avhengig av vår grad av evne til å samarbeide både med brukeren og systemene rundt. Dette vil ytterligere bli avgjørende i tiden fremover gitt de økonomiske rammevilkårene vi vil ha. Vår evne til å prioritere og samordne oss må settes øverst på agendaen.

Det skal i økonomiplanperioden:

- arbeides videre med å sikre god kvalitet i kjernetjenestene
- sikres en struktur med fokus på god økonomieffektivisering og som har som mål å opprettholde kvalitet i kjernetjenestene
- utvikle videre Se Meg (bedre tverrfaglig innsats i Larvik kommune)

- fortsatt ha fokus på tidlig innsats og forebygging innenfor gitte ressurser, og sikre at tjenesteområdet arbeider i tråd med vedtatte veivalg for området
- utvide og utvikle nye tiltak som medvirker til inkludering og forhindrer utenforskap, gjerne også sammen med eksterne aktører
- styrke arbeidet for voksnes læring og kompetanse slik at flere kvalifiseres for arbeidslivet

Gjeldende planer for området

Dette er planer tjenesteområdet både har hovedansvar for og som vi er en del av oppfølgingen av:

- [Kvalitet i Larvikskolen](#)
- [Kvalitet i Barnehagen](#)
- [Handlingsplan mot hatkriminalitet og voldelig ekstremisme](#)
- Tiltaksplan mot Levekårsforskjeller og barnefattigdom
- [Temaplan Vold i nære relasjoner](#)
- [Klima- og energiplan](#)
- [Kulturplan](#)
- Temaplan for [folkehelse, idrett, fysisk aktivitet og frivillighet](#)
- [Trafikksikkerhetsplan](#)

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027		
FN 03-KPS 05: I Larvik opplever innbyggerne god livskvalitet, mestring og tilhørighet	OK: Larvik kommune fremmer helse og livsmestring	Antall barn og unge i Fargespill Larvik					100,0	100,0	100,0	100,0	100,0		
		Antall tolkeoppdrag med kvalifisert tolk					75,0 %	80,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %		
		Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass (B)	17,0 %	17,3 %	17,2 %	18,1 %	0,0 %	17,4 %	17,5 %	17,5 %	17,5 %		
		Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til innvandrerbarn 1-5 år (B)	75,2 %	80,7 %	83,5 %	82,3 %	0,0 %	80,9 %	80,9 %	80,9 %	80,9 %		
		Foreldreundersøkelse i barnehagen; totalt			4,6	4,6	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7		
		Elevundersøkelsen 7.trinn - Trivsel på skolen (skala 1-5)	4,4	4,3	4,2	4,3	4,4	4,5	4,6	4,6	4,6		
		Elevundersøkelsen 10. trinn - Trivsel på skolen (skala 1-5)	0,0	0,0	4,0	4,1	0,0	4,4	4,5	4,5	4,5		
		Elevunders. 7. trinn - Mobbing på skolen (prosent)	0,0 %	0,0 %	9,0 %	8,6 %	0,0 %	5,0 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %		
		Elevunders. 10. trinn - Mobbing på skolen (prosent)	0,0 %	0,0 %	6,8 %	5,3 %	0,0 %	5,0 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %		
		OK: Larvik kommune fremmer helse og livsmestring (2)			0,0 %	0,0 %	64,0 %	0,0 %	0,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %
		Andel unge som er fornøyd med egen helse			0,0 %	0,0 %	64,0 %	0,0 %	0,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %
		Andel barn som har fullført helseundersøkelse ved 2-3 års alder (B)			95,4 %	90,0 %	101,5 %	88,8 %	0,0 %	97,0 %	97,0 %	97,0 %	97,0 %

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
		Foreldreundersøkelse i barnehagen; Kvalitet: Barnets trivsel		4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8	4,8
FN 04-KPS 07: Larviksamfunnet bidrar til at familiene er rustet for å gi barna trygghet og motivasjon til å lære	OK: Larvik kommune fremmer tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats	Antall deltakere på veiledningskurs			260	260	260	260	260	260	260
	OK: Larvik kommune fremmer tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats (2)										
FN 04-KPS 09: I Larvik har alle forutsetninger og motivasjon til å fullføre videregående skole	OK: Larvik kommune fremmer livslang læring og kvalifisering	Antall lærlinger pr år			57	57	67	77	77	77	77
FN 04-KPS 10: Larvik har gode arenaer for livslang læring	OK: Larvik kommune fremmer tidlig, tverrfaglig og tilpasset innsats (0)	Andelen barn og unge som får hjelp på de arenaer hvor de oppholder seg		500	475	450	400	400	400	400	400
		Økt fokus på samarbeid; Andel av fosterhjemstiltak i familie og nære nettverk (nettverks plasseringer) økes		43,0 %	44,0 %	45,0 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %	50,0 %
		Foreldreundersøkelse i barnehagen; Kvalitet: Barnets utvikling		4,6	4,6	4,6	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7
		Foreldreundersøkelse i barnehagen; Kvalitet: Relasjon mellom barn og voksen		4,5	4,5	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
		Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	6,9 %	7,0 %	6,8 %	6,7 %	0,0 %	6,9 %	6,9 %	6,9 %	6,9 %
		Antall elever som gjennomfører Kombinasjonsklassen	0	30	40	40	40	40	40	40	40
		Antall elever som avlegger eksamen i grunnskoleopplæring for voksne		30	30	30	30	30	30	30	30
	OK: Larvik kommune fremmer livslang læring og kvalifisering (2)	Elever på 1. trinn lærer å lese; Andel elever under bekymringsgrensen på kartleggingsprøver 1. trinn	21,00	26,00	25,00	21,00	20,00	20,00	20,00	20,00	20,00
		Nasjonale prøver 5. trinn: Lesing	48,0	49,0	48,0	50,0	0,0	51,0	51,0	51,0	51,0
		Nasjonale prøver 8. trinn: Lesing	49,0	49,0	49,0	50,0	0,0	51,0	51,0	51,0	51,0
		Grunnskolepoeng, gjennomsnitt	42,2	43,5	43,5	42,0	0,0	43,0	43,0	43,0	43,0
FN 08-KPS 03: I Larvik jobber vi aktivt for å sikre integritet, gode arbeidsforhold og høy grad av inkludering, slik at alle som ønsker det kan være i arbeid	OK: Larvik kommune fremmer inkluderende fellesskap	Andel personer med nedsatt arbeidsevne med overgang til arbeid		43,0 %	45,0 %	45,0 %	45,0 %	45,0 %	45,0 %	45,0 %	45,0 %
		Antall ordinære arbeidssøkere med overgang til arbeid		67,0 %	67,0 %	67,0 %	67,0 %	67,0 %	67,0 %	67,0 %	67,0 %
	OK: Larvik kommune arbeider for å utjevne sosiale ulikheter	Andel deltagere i kvalifiseringsprogram (KVP) med overgang til arbeid eller utdanning		70,0 %	60,0 %	61,0 %	62,0 %	63,0 %	63,0 %	63,0 %	63,0 %

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
		Andel deltagere i introduksjonsprogram med overgang til arbeid eller utdanning		59,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %	60,0 %
FN 13-KPS 15:	KEP2: Larvik kommune skal være et lavutslippssamfunn i 2050										
Larvik er en foregangskommune på energiforbruk, reduksjonen av avfall og innkjøp som ivaretar miljøhensyn, sosiale og etiske krav											
FN 13-KPS 16: I	KEP4: Larvik kommune skal forberedes og tilpasses kommende klimaendringer										
Larvik samarbeider kommunen, næringslivet, frivillig sektor og befolkningen om å begrense klimautfordringene.											
FN 17-KPS 20: I	Larvik kommune utvikler tjenester gjennom samskapende prosesser	Antall samskapingsprosjekter som inkluderer næringsliv, frivilligheten og/eller forskning som kommunen er engasjert i årlig	0	0	10	15	15	22	20	20	20
Larvik samarbeider vi for å bygge et godt samfunn for nåværende og framtidige generasjoner											

Oppdrag for tjenesteområdet

Oppdrag

Beskrivelse

Grønt flagg	<p>Det er et Ppolitisk vedtak at alle kommunale barnehager i Larvik kommune skal bli Grønt Flagg sertifisert, jf. Strat.dok.2020-2023, verbalforslag 4.</p> <p>Grønt Flagg er en miljøsertifiseringsordning rettet mot barnehager. Formålet med Grønt Flagg er å styrke bærekraftig utvikling gjennom fokus på miljø. Alle barnehagene skal sertifiseres. Registreringssøknad skal sendes inn, og miljøråd skal opprettes, jf. politisk vedtak. Miljøarbeidet tilpasses i den enkelte barnehage etter ønsket handlingsplan.</p>
Innkjøp: Innkjøpsavtale mat og drikke i barnehagene	<p>Det skal gjennomføres en gjennomgang av leverandører og forbruksmønster. Basert på denne gjennomgangen skal det etablere felles innkjøpsavtale for mat og drikke. Kortreist og lokalmat vil ha et fokus i anskaffelsen. Folkehelsekoordinator skal involveres for best mulige helsefremmende varer i Larvik kommunes barnehager.</p>
Mobilitetsplaner: Barnehager	<p>Politisk vedtak KST-156718; Kommunens barnehager skal utarbeide egne mobilitetsplaner for hvordan foreldre, barn, ansatte og andre skal reise til/fra barnehagen. Evalueres hvert tredje år.</p> <p>Redusert personbiltrafikk er et viktig virkemiddel for å redusere utslipp av klimagasser. Mobilitetsplanen skal bidra til å finne trafikk sikre løsninger som vil gjøre det tryggere og mer attraktivt å ferdes som myk trafikant og velge bort bilen</p>
Mobilitetsplaner: Skole	<p>Kommunens skoler skal utarbeide egne mobilitetsplaner for hvordan foreldre, barn, ansatte og andre skal reise til/fra skolen.</p>
Ombruksordninger i barnehage	<p>Barnehagene skal legge tilrette for bytte og gjenbruk av barneklær og utstyr.</p> <p>Eksempel på hvordan: Via Facebookside ,ved årlig byttedag, eller eget sted hvor gjenbruksklær legges.</p>
Strat.dok 2024-2027: Forebyggende plan for barn og unge	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Det utvikles og testes for tiltak som gis universelt, til alle, og til familier med sammensatte og komplekse utfordringer.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Mål om reduserte hjelpebehov i lengden.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Tiltakene skal teste ut hvordan mer målrettede innsatser kan redusere hjelpebehov i lengden.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.</p>
Strat.dok 2024-2027: Innkjøpsavtaler - barnehagene	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Barnehagene gjennomgår de største innkjøpskategoriene, som mat, drikke, kopiering og aktivitetsmateriell.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: En felles innkjøpsavtale vil redusere antall fakturaer og kostnader.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Kvalitet på kostholdstilbudet vil bli bedre, samt at kostpris (foreldrebetaling mat) holdes nede.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.</p>

Oppdrag	Beskrivelse
	<p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: . Tiltaket vil forenkle innkjøpsprosessen for barnehageansatte.</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: Kulturskolen som forebyggende aktør i folkehelsearbeidet Kulturskolen tar i mot elever fra grunnskolen for å få karakter</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Larvik kulturskole samarbeider med PPTs fravær og nærværsteam og grunnskole om elever i særskilt vanskelige livssituasjoner. Elevene følges opp på kulturskolen for å få karakter i fagene musikk, kunst og håndverk samt sal og scene.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Flere klarer å fullføre skolegang, samt forebygge og minske utenforskap. Minske utgifter til ungdom som faller utenfor ordinært livsløp.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Kulturskolen følger opp elever i ungdomsskolealder med alvorlige utfordringer som gjør at de ikke klarer følge ordinær skolegang. Tiltaket er med å forbedre livssituasjonen og gjør at flere fullfører skolegang.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Trenger personell med spesialkompetanse innen bl.a. spesialpedagogikk, samt at ressurser legges der tilbudet gis.</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: Liv og røre i skolen</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Programmet skal fremme faktorer som sunt kosthold og matglede, fysisk aktivitet og bevegelsesglede og det psykososiale miljøet i ett og samme program. Det arbeides også kontinuerlig med barnas og de voksnes holdninger slik at de skal kunne ta gode helserelaterede valg i barnehage, skole og for framtida. Programmet fremmer også fysisk aktiv læring som pedagogisk metode. Denne metodikken samsvarer godt med hva forskning fremmer læringsprosessene.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Forebygger livsstilsrelaterede sykdommer, fremmer psykisk helse, øker sannsynligheten for at flere mestrer læringsmålene på skolene og øker sannsynligheten for gjennomføring av videregående skole.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Økt livskvalitet.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Sunne matvaner reduserer klimagassutslipp (reduert forbruk av kjøtt og prosessert mat).</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: Oppfølging av KST 176/22 skolestruktur</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Realisering av tidligere vedtak om innsparing på struktur fra KST 176/22. Grunnet skolebygningenes kapasitet er det kun to skoler som kan legges ned. Det er Langestrand og Hvarnes. Elevene i Hvarnes kan få skoleplass i Kvelde eller Lardal. Elevene på Langestrand kan fordeles mellom Sky, Mesterfjellet og Jordet skole. Dette betinger at det vedtas nye skolekretsgrenser. En foreløpig beregning tilsier at dette er håndterbart, men endelig prognosetall etter en ev skolekrets-regulering er under utarbeidelse. Besparelsene knytter seg primært til redusert behov for ledelse og kostnader knyttet til bygg. I dette perspektivet ligger også fremtidige besparelser ved at skolebygg ikke trenger videre vedlikehold og oppgraderinger. Særlig Langestrand skole har et stort behov for vedlikeholds- og rehabiliteringsmidler.</p> <p>Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: I strategidokumentet for 2023-2026 ble det lagt inn innsparingstiltak vedr. endret skolestruktur på 1,5 mill kr i 2024 og 3,5 mill kr fra 2025. Se tiltak forrige år, under virksomhet Skole.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Nærskolen forsvinner og nærmiljøet påvirket. Elevene får lengre reisevei.</p>

Oppdrag	Beskrivelse
	<p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Færre bygg /mindre areal er positivt for klima.</p> <p>Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ansatte overføres til andre skoler.</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: PIP-klubben</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kunnskapsbasert tiltak som har vært i drift i ca 20 år i Nederland med gode resultater. Et lavterskel, forebyggende tiltak for små barn som pårørende. Målgruppe barn 4-8 år som har familiemedlemmer med (en eller flere av punktene): Psykiske helseproblemer og/eller rusproblemer, Relasjonelle problemer og/eller skilsmisse/høyt konfliktnivå, Somatiske helseutfordringer og Langtids arbeidsledighet og/eller økonomiske problemer (sosialt isolerte og lavinntektsfamilier).</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: På kort sikt: Forebygge psykisk uhelse og utenforskap gjennom tidlig innsats. På lang sikt: Bidra til å bryte generasjonsoverføring av psykososiale problemer</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Flere innbyggere som mestrer livet og bidrar til samfunnet.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ansatte som får brukt sin kompetanse på virkningsfulle tiltak</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: Rask psykisk helsehjelpsteam</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kunnskapsbaserte tiltak som gir økt tidlig tilgang og tilgjengelighet til behandling for unge fra 16 år.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Reduksjon i antall unge på sosialhjelp og andre ytelser hos NAV Ung.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Tiltaket skal bidra til økt mestring og tilhørighet hos ungdom som igjen fører til bedre psykisk helse. Det bidrar til økt gjennomføring av videregående skole, reduksjon i antall NEET*s, reduksjon på sosialhjelp og andre ytelser hos NAV Ung.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen direkte påvirkning.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Fire ansatte har fått kognitiv atferdsterapiutdanning fullført mai-23.</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: Spesialpedagogiske tiltak i barnehage</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Omorganisering av spesialpedagogiske tiltak for å flytte kompetansen nærmere barnehagene, de ansatte og barna for både å følge opp vedtak, og drive forebyggende arbeid og tidlig innsats. Det ansettes en prosentvis spesialpedagogisk ressurs i alle barnehagene basert på barnehagens størrelse og antall barn. Ny organisering av spesialpedagogisk hjelp bygger modell som bygger på "Færder-modellen", som er en helhetlig organisering av det spesialpedagogiske tilbudet i barnehage. Ordningen er utviklet inspirert av Færder kommune der resultatene har vært svært gode.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: I 2020 var det regnskapsførte kostnader på 18,2 mill kr mot 32,2 mill kr i 2022. Dette har medført at kommunen har utfordringer til å overholde de økonomiske rammene relatert til området. Kommunen estimerer per i dag at 27 spesialpedagoger vil inngå i modellen, i tillegg faglig rådgiver og koordinator og en buffer med 11 assistenter. Det er estimert at modellen vil koste 30,4 mill kr for kommunen (basert på samme antall avdelinger/barn som våren 2023). Estimater forutsetter lønn med mastergrad og en ansiennitet på 10 år. Tiltaket vil bidra til en mer forutsigbar økonomi, og på sikt redusere antall vedtak om spesialpedagogisk hjelp.</p>

Oppdrag

Beskrivelse

Beregning av økonomisk effekt:

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Det er viktig med tidlig innsats, og resultatene fra "Færder-modellen" viser en nedgang i barn som mottar spesialpedagogisk hjelp på 60,4%. Tall fra Færder kommune viser: Fra 2017 til 2021 er det en nedgang i antall barn i barnehage som mottar spesialpedagogisk hjelp på 60,4%. Fra 2018/2019 til 2020/2021 er det en nedgang i antall barn som mottar spesialundervisning i 1. – 4. trinn på 18,3%. Nedgang i antall vedtak om spesialundervisning i 5. – 7. trinn på 7,7%. Tallene gjelder 2021/2022.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Reduksjon i kjøretid og bedre utnyttelse av arbeidstiden.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Stabilt ansettelsesforhold for støttepedagoger og spesialpedagoger. Økt kompetanse i alle barnehager i Larvik. Barnehagene i Larvik blir attraktive arbeidsgivere.

Strat.dok 2024-2027: Våre Unge

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Våre Unge skal sammen skape et oppvekstmiljø, helhetlig skoleløp og et inkluderende arbeidsliv hvor flest mulig lykkes. På den måten vil vi redusere «utenforskapet» og øke verdiskapningen – lokalt og regionalt. Våre unge skal resultere i radikalt nye og bedre samordninger, samhandlinger og tjenester for kvalifisering, opplæring og arbeid for unge i Larvik kommune.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Den samfunnsøkonomiske gevinsten er beregnet til ca 16 mill. kr pr forhindret person i utenforskap, samt at det gir tilgang til nødvendig arbeidskraft.

Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Økt livskvalitet for den enkelte gjennom deltakelse i samfunnsliv og arbeidsliv, og inkludert i sosiale nettverk.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen direkte påvirkning.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Vi må vurdere hensiktsmessigheten i hvordan vi sikrer mestring og deltakelse for alle. Dette prøves ut gjennom radikal tjenesteinnovasjon og søkes implementert i endrede måter å jobbe og samhandle på på tvers av tjenester og forvaltningsnivåer.

Strat.dok.2024-2027: MST CAN

Beskrivelse av omstillingstiltaket: MST CAN er et behandlingstiltak rettet mot familier med barn mellom 6 og 18 år der det rapporteres om fysisk vold og/eller omsorgssvikt i hjemmet. MST CAN er et forskningsbasert, intensivt og helhetlig behandlingsprogram for familier der det forekommer vold og/eller omsorgssvikt. Tiltaket er kvalitetssikret fra Nasjonalt utviklingssenter for barn og unge (NUBU). I kontrollerte studier har MST CAN vist seg å være mer virksom enn andre behandlingsformer. Etter behandlingen bodde flere hjemme, mens de som hadde flyttet bodde i mer stabile omsorgsbaser.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:

Beregning av økonomisk effekt:

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Gjennom å arbeide systematisk og målrettet med foreldrenes egne vansker, familienes omsorg for hverandre, foreldrenes omsorgspraksis, samt kontakten med familiens nettverk er målet å skape et vedvarende trygt og utviklingsstøttende miljø for barna.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Terapeutene i MST CAN frigjør kapasitet hos kontaktpersonene ved at de jobber intensivt med familien og tar tak i hendelser som skjer underveis i tiltaket.

Oppdrag

Beskrivelse

Strat.dok.2024-2027:
Reduksjon i ledelse inkludert
merkantil støtte

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Ledelse defineres her som skolens lederressurs til rektor/teamledere og konsulenter og Fellesfunksjon skole. I samarbeid med rektorene utarbeides det en strategi for å håndtere fremtidige lederoppgaver. En av flere muligheter er at konsulentene i skolene fases ut og erstattes med en fellesfunksjon. En annen mulighet er at rektor får handlingsrom til å bygge opp egen ledelse med teamledere/konsulenter innenfor en gitt budsjettamme. Vurdere nedbemanning i FF-skole. Dette bare som eksempler på hva en slik prosess kan ende ut med.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: I forbindelse med strategidokumentet for 2020-2023 for Skole ble det lagt inn tiltak "Skole - Redusere merkantile ressurser" med årseffekt på 500.000 kr. Det ble gjort en omorganisering etter innsparingstiltaket og deretter en tilbake-omorgansiering, som allerede har redusert rammen for skolesekretærer. I praksis fikk skole da en samlet innsparing på 1,5 mill. Dette tiltaket må ses som eventuelt en reduksjon av merforbruk.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Redusert tilgjengelighet til støttepersonell for elever og foresatte.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Reduksjon av strategisk ledelse og oppfølging av sårbare elever. Økt belastning på skoleledelsen. Fare for stor arbeidsbelastning eller sykmeldinger på ledelse og der igjen ansatte. Ledelsen er allerede presset på oppgaver.

Strat.dok.2024-2027:
Verktøykasse
ungdomskriminalitet

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Utvikle og koordinere virksomme tiltak for å forhindre uønsket atferd blant barn og unge, og ha gode hjelpetiltak for de som har behov for det. Særlig er dette knyttet til sentrumsproblematikk og utfordringer på kveldstid, helger og ferier. Fokuset er på å koordinere og benytte de ressurser Larvik kommune selv har, sammen med frivillige ressurser utenfor kommunen, slik at vi oppnår mer effektive tiltak. Dette har gevinst både kommunalt og samfunnsøkonomisk.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Forhindre utenforskap. Sikre overgang til arbeid og utdanning for unge i Larvik. Sikre en god barndom i Larvik

Beregning av økonomisk effekt:

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Sikre trygge og gode oppvekstmiljøer for barn og unge. Sikre at Larvik er en trygg by for alle. Forhindre rekruttering til kriminalitet og narkotikabruk blant unge.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Det er nedsatt en tverrfaglig arbeidsgruppe.

Investeringsbudsjett for området

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan					Øvrige år		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Larvik kommune								
Grunnskole – opprettholde IKT standard	700	700	700	700	700	0	0	0
Grunnskole SIKT Kjøp av digitale læringsmidler, jf. KST-176/22	12 265	-0	0	17 485	0	10 553	0	17 485
Inventar og utstyr til nye lokaler i 2024	-0	-0	750	0	0	0	0	0
Inventar til barnehagene	500	500	500	500	500	500	500	0
Stavern skole - inventar	8 500	0	0	0	0	0	0	0
VH 41 SKO: Utskifting digitalt utstyr til lærere	2 500	0	0	0	2 500	0	0	0
VH 46 BVT: Nytt fagsystem Barnevern	1 000	0	0	0	0	0	0	0
Sum Larvik kommune	25 465	1 200	1 950	18 685	3 700	11 053	500	17 485

Beskrivelse av investeringstiltak for området

Grunnskole – opprettholde IKT standard

Opprettholdelse av IKT standard brukes til fornyelse av bærbart kontorutstyr til lærerne.

Grunnskole SIKT Kjøp av digitale læringsmidler, jf. KST-176/22

I dag leases digitale enheter til skolene. Beregning av netto nåverdi for disse utgiftene viser at det er klart økonomisk gunstig å endre utgiftene til investeringer, hvor kommunen selv eier enhetene, fremfor å inngå nye leasingavtaler fremover. Det anbefales derfor å flytte driftsutgifter tilsvarende utgåtte leasingavtaler fra 2023 og videre, inn fra virksomheten. Samtidig som virksomheten tildeles investeringsmidler til å kjøpe de nødvendige enhetene.

Eksisterende leasingavtaler har ulik utløpsdato. Derfor er redusert driftsbudsjett noe lavere i starten av perioden.

Inventar og utstyr til nye lokaler i 2024

NAV skal flytte i nye lokaler fra mai 2026, grunnet endring av dagens leieavtale. Virksomheten søker å gjenbruke mest mulig av dagens utstyr, men anser at det likevel vil være behov for noe nytt inventar, utstyr og digitale løsninger tilpasset til nye lokaler.

Inventar til barnehagene

Flere av kommunes barnehager er eldre, og av dårlig standard. Møbler og inventar benyttes daglig, og er utsatt for hard bruk. De fleste barnehagene har et stort behov for å erstatte møbler og inventar, da de ikke har ramme til å prioritere dette. Tilbud og trivsel, samt sikkerhet vil øke for både barn og ansatte, samt barnehagenes omtale. Riktig inventar og tilpassede arbeidsplassløsninger vil virke forebyggende på sykefravær.

Stavern skole - inventar

Inventar til rehabilitert Stavern skole er nødvendig før oppstart av skoleåret høsten 2024.

VH 41 SKO: Utskifting digitalt utstyr til lærere

Det er ca 800 ansatte i Larvikskolen, av disse har omtrent 330 lærere gamle Chromebooks. For å forbinde at lærere ikke har digitale arbeidsverktøy må disse skiftes snarest. Budsjettet har over tid ikke hatt tilstrekkelig rom for disse utskiftningene. Det er tatt høyde for at Chromebook har levetid på ca 4 år.

Det er også en del assistenter på ungdomstrinnet som burde jobbe på Chromebook og ikke på iPad.

VH 46 BVT: Nytt fagsystem Barnevern

Barneverntjenesten har i dag et fagsystem som blir avvirket. Det er derfor nødvendig å gå til innkjøp av nytt system. Vi er i dag i forhandlinger med 2 leverandører sammen med flere kommuner i Vestfold og Telemark. Det er foreløpig ikke inngått avtaler med ny leverandør, det er derfor noe usikkerhet knyttet til oppstartskostnader. Prognosen fra anskaffelsesgruppen anslår en oppstartskostnad på kr 1. mill.

Årlig lisens og drift av systemet vil antagelig ikke avvike fra nåværende driftskostnad. Det forventes derfor ikke ytterligere driftskostnader av investeringen

Skole

Området består av

- 10 barneskoler, 1. til 7. trinn
 - Berg skole
 - Fagerli skole
 - Hedrum barneskole
 - Hvarnes skole
 - Jordet skole
 - Langestrand skole
 - Sky skole
 - Stavern skole
 - Valby skole
 - Østre Halsen skole
- 5 barne- og ungdomsskoler, 1. til 10. trinn
 - Frøy skole
 - Kvelde skole
 - Lardal skole
 - Mesterfjellet skole
 - Tjodalyng skole
- 4 ungdomsskoler, 8. til 10. trinn
 - Brunla ungdomsskole
 - Hedrum ungdomsskole
 - Mellomhagen ungdomsskole
 - Ra ungdomsskole
- Fagerli skole, Hedrum ungdomsskole og Mesterfjellet skole har mottaksgrupper for nyankomne barn i grunnskolealder.
- 15 skolefritidsordninger, lokalisert til skoler med barnetrinn.
- Farris naturskole
- Newtonrommet Larvik

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	548 236	509 638	561 617	555 984	553 024	551 344
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	91 990	81 635	75 359	72 705	70 831	70 481
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	15 105	15 043	15 043	15 043	15 043	15 043
Overføringsutgifter	15 577	22 151	33 795	33 495	33 495	33 495
Finansutgifter	40 322	37 601	37 398	37 398	37 398	37 398
Sum Driftsutgifter	711 231	666 068	723 212	714 625	709 791	707 761
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-31 072	-37 595	-37 595	-37 595	-37 595	-37 595
Refusjoner	-60 330	-30 385	-30 385	-30 385	-30 385	-30 385
Overføringsinntekter	-14 131	-9 372	-9 372	-9 372	-9 372	-9 372
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 537	-1 045	-1 045	-1 045	-1 045	-1 045
Sum Driftsinntekter	-108 070	-78 397	-78 397	-78 397	-78 397	-78 397
Sum	603 161	587 671	644 814	636 227	631 393	629 363

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	587 671	587 671	587 671	587 671
Endring i år				
04 OK: Organisasjonsendring ressursteam 01.03.2023	2 116	2 116	2 116	2 116
Avskrivninger 2023	-203	-203	-203	-203
KST 119/23 Tilskudd AFO	550	550	550	550
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-502	-502	-502	-502
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	1 797	1 797	1 797	1 797
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, SPK	23 083	23 083	23 083	23 083
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	8 775	8 775	8 775	8 775
Stortingets budsjettvedtak 2023. Gratis plass kjernetid SFO 2. klassinger	5 700	5 700	5 700	5 700
Sum Endring i år	41 316	41 316	41 316	41 316
Tiltak forrige år				
KST 172/21 Langestrand skole videreføres	1 280	1 280	1 280	1 280
KST 172/21 Newtonrommet videreføres	820	820	820	820
KST 176/22 @pi-parken og Newton rom opprettholdes	-90	-90	-90	-90
KST 176/22 Søskenmoderasjon SFO - reversering av kutt	350	350	350	350
KST 188/20 Newtonrommet opprettholdes	500	500	500	500
Strat.dok.2022-2025: Skole: Avvikle Langestrand skole og SFO	-1 280	-1 280	-1 280	-1 280
Strat.dok.2022-2025: Skole: Avvikle Newtonrommet	-820	-820	-820	-820
Strat.dok.2023-2026 Skole: Avvikle Newtonrommet	-903	-1 323	-1 323	-1 323
Strat.dok.2023-2026 Skole: Avvikle søskenmoderasjon SFO	-350	-350	-350	-350
Strat.dok.2023-2026 Skole: Endringer i skolestruktur	-1 500	-3 500	-3 500	-3 500
Strat.dok.2023-2026 Skole: Grunnskole SIKT leasing utgifter utgår, digitale enheter kjøpes i investering	-2 095	-2 857	-4 381	-4 381
Øk.innsparing 2021 - 2024 (Strat.dok. 2021 - 2024) Innsparing rammen	-1 230	-1 230	-1 230	-1 230
Oppvekst og kvalifisering				
Øk.innsparing 2021 - 2024 (Strat.dok. 2021 - 2024) Skole: Avvikle Newtonrommet	-500	-500	-500	-500
Sum Tiltak forrige år	-5 818	-9 000	-10 524	-10 524
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, ans.type N	90	90	90	90
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	9	9	9	9
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, SPK	1 060	1 060	1 060	1 060
Strat.dok.2024-2027: Internoverføring fra skole til idrett for leie av haller	-1 136	-1 136	-1 136	-1 136
Sum Budsjettekniske justeringer	24	24	24	24
Konsekvensjusteringer	35 522	32 340	30 816	30 816
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	623 192	620 010	618 486	618 486
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Avvikle fritt skolevalg	-175	-700	-1 050	-1 400
Strat.dok.2024-2027: Avvikle miljøterapeutstillinger	-850	-1 750	-1 750	-1 750
Strat.dok.2024-2027: Avvikle Newtonrommet	-408	-408	-408	-408
Strat.dok.2024-2027: Avvikle støtte til AFO - aktiv fritidsordning	-550	-550	-550	-550
Strat.dok.2024-2027: Moderasjonsordning SFO - SFO/barnehage	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Strat.dok.2024-2027: SFO - avvikle ordinær søskenmoderasjon	-200	-500	-500	-500
Sum Innsparingstiltak	-3 183	-4 908	-5 258	-5 608
Nye tiltak				
Statsbudsjett 2024: Endring elevtall statlig/privat	150	150	150	150
Statsbudsjett 2024: Gratis deltid SFO 2. trinn (Kjernetid) helårseffekt 2024	7 144	7 144	7 144	7 144
Statsbudsjett 2024: Ny opplæringslov, regelendring med øk.konsekvens for kommunen	391	391	391	391
Strat.dok.2024-2027: Midler til lærernorm og andre lovpålagte tjenester Skole	17 120	13 440	10 480	8 800
Sum Nye tiltak	24 805	21 125	18 165	16 485
Nye tiltak og realendringer budsjett	21 622	16 217	12 907	10 877
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	644 814	636 227	631 393	629 363

Beskrivelse av budsjettiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Avvikle fritt skolevalg

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Skyssutgifter reduseres ved at elevene går på nærskolen. Dette gjøres ved at valgfriheten for nye 1. klassinger og 8. klassinger opphører. Tiltaket vil dermed ha en trinnvis økt effekt. 8. klassinger vil kunne følge det trinnet de går på. Tiltaket er under utredning og størrelsen på innsparingen er usikker.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Progressiv inntjening.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Redusert valgfrihet for brukerne. Omstillingen innebærer ikke at elever ikke kan tilbys andre skoler med bakgrunn i læringsmiljøet. Elever med særskilte behov ivaretas etter gjeldende rutiner.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ingen.

Strat.dok.2024-2027: Avvikle miljøterapeutstillinger

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Virksomhet skole har i to budsjettår blitt styrket med miljøterapeutstilling som skal arbeide forebyggende på tre skoler. Fagerli startet opp i 2022. Hedrumkolene startet høsten 2023. Disse stillingene nedlegges.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing i lønnskostnader

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Redusert tilbud til elever og foresatte

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Omstilling.

Strat.dok.2024-2027: Avvikle Newtonrommet

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Newtonrommet legges ned. Dette vil gi en innsparing på lønn og husleie.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: I forbindelse med økonomiplan 2023-2026 foreslo virksomhet barnehage og virksomhet skole nedleggelse av pi-parken og Newtonrommet. Kommunestyret besluttet å beholde tilbudene, men overførte for lite midler til å kunne opprettholde tilbudet. Besparelsen i tiltaket avvikle pi-parken og avvikle Newtonrommet tilsvarer derfor den økningen i ramme som virksomhetene mottok fra kommunestyret under behandling av økonomiplan 2023-2026. Det er den rammen som virksomhet barnehage og virksomhet skole har for å drifte tilbudene.

Beregning av økonomisk effekt: I forbindelse med strat.dok 2023-2027 ble det foreslått å legge ned Newton rommet, med en innsparing på 1,34 mill kr for 2024 og 1,76 mill kr for 2025. Innsparingsforslaget ble reversert av kommunestyret, men med kun kr 408 000 per år. Derfor er det dette som ligger som innsparing i forslaget. Dersom kommunen skal fortsette med tilbudet må rammen til virksomheten økes.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Konsekvensen er en redusert satsing på realfag. En slik reduksjon vil være uheldig, men den er ikke avgjørende for å utvikle elevenes kompetanse.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ansatt gis tilbud om jobb på en av skolene.

Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at dersom innsparingstiltak med avvikling av @pi-parken og Newtonrommet IKKE gjennomføres, må rammene til @pi-parken og Newtonrommet økes mer enn innsparingstiltaket synliggjør. Dette på bakgrunn av tidligere endringer i rammen fra KST i strategidokument 2023-2027, som innebærer at @pi-parken og Newtonrommet ikke er finansiert i rammene pt. Beløpet totalt (for @pi-parken og Newtonrommet) er kr. 1,894 mill kr per år i økonomiplan - som må legges til i rammene til Oppvekst, dersom IKKE tiltak om avvikling gjennomføres.

Strat.dok.2024-2027: Avvikle støtte til AFO - aktiv fritidsordning

Beskrivelse av omstillingstiltaket: I KST 119/23 ble det besluttet å betale ut tilskudd AFO. Det skal gis tilskudd er barn per år i aldersgruppen 6 og 7 år (1-2 klasse). Foreslår å avvikle ordningen.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparinger i form av at man ikke lengre trenger å betale ut tilskudd til AFO.

Beregning av økonomisk effekt: 18 376 x 28 barn = 514 528 kr. Men i forbindelse med tiltaket ble det lagt inn 550, derfor dette som trekkes ut.

Konsekvenser for sosial bærekraft:(innbyggere, brukere): Redusert valgfrihet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ingen.

Strat.dok.2024-2027: Moderasjonsordning SFO - SFO/barnehage

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Dagens moderasjonsordning på tvers av SFO og barnehage fjernes.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: I rammen ble det ifbm strategidokumentet for 2023-2026 lagt inn en økning på 1 mill kr ved innføring av søskenmoderasjon på tvers av SFO og barnehage for familier med lavinntekt. Dette er lagt inn som økonomisk effekt dersom denne ordningen fjernes igjen.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Dyrere for brukerne og sosial utjevning og attraktivitet forringes.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ingen.

Strat.dok.2024-2027: SFO - avvikle ordinær søskenmoderasjon

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Ordinær søskenmoderasjon avvikles. Familier med søsken i SFO (kun SFO) får søskenmoderasjon på 30 % for barn nr. 2 og 50 % for flere barn.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Økte innbetaling fra foreldre som benytter SFO og har flere barn i ordningen.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Reduksjon i barnefamiliers økonomi. Redusert mulighet for bl.a. deltakelse i fritidsaktiviteter, fødselsdager mm., altså reduksjon av tiltak for sosial

utjevning. Det kan føre til færre barn i SFO. Dette forsterkes av en generell "dyrtid" i Norge - strøm, renter, mat mm

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ingen.

Nye tiltak

Statsbudsjett 2024: Endring elevtall statlig/privat

Statsbudsjett 2024: Antall elever i statlige og private skoler justeres i rammetilskuddet hvert år, summen av trekkordningen og korreksjonsordningen.

Statsbudsjett 2024: Gratis deltid SFO 2. trinn (Kjernetid) helårseffekt 2024

Statsbudsjett 2024: "Gratis deltids plass på SFO på 2. trinn – helårseffekt av endring i 2023. Det er fra høsten 2023 innført gratis 12 timer SFO på andre trinn. Som følge av dette øker rammetilskuddet med 690 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet øker derfor med ytterligere 863,6 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for grunnskole. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet."

Statsbudsjett 2024: Ny opplæringslov, regelendring med øk.konsekvens for kommunen

Statsbudsjett 2024: "Ny opplæringslov – regelendringer med økonomiske konsekvenser for kommunesektoren. Stortinget vedtok ny opplæringslov i juni 2023, jf. Innst. 442 L (2022–2023). Lovendringene skal etter planen tre i kraft fra høsten 2024. For at kommuner og fylkeskommuner skulle kunne forberede seg, ble rammetilskuddet til kommunene og fylkeskommunene økt med henholdsvis 5 mill. kroner og 56 mill. kroner i 2023. Som kompensasjon for flere ulike lovendringer blir rammetilskuddet til kommunene økt med ytterligere 47,2 mill. kroner i 2024, og rammetilskuddet til fylkeskommunene blir økt med ytterligere 252,4 mill. kroner. Medregnet i dette er tilskuddet til yrkesfaglig rekvalifisering, som blir innlemma i rammetilskuddet til fylkeskommunene. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet."

Strat.dok.2024-2027: Midler til lærernorm og andre lovpålagte tjenester Skole

Det er gjennomført analyse av utgifter knyttet til skole, særlig på bakgrunn av lærernorm og nødvendig oppfølging av elever med enkeltvedtak (spesialundervisning/tospråklig fagopplæring og særskilt norskopplæring). Analysene tar hensyn til forventet endring i elevtallet framover. Med bakgrunn i analysene er det behov for endring av rammen til skolen.

Det er fortsatt kostnader som ikke er medregnet i analysen. I hovedsak knyttet til økte lærerlønninger (grunnet høyere utdanning på alle nyutdannede) og det minoritetsspråklige området. I tillegg er kostnader til bygg underdimensjoert i gjeldene budsjett. Det bør gjennomføres en revisjon av analysen i 2024.

Barnehage

Området består av

- 19 Kommunale barnehager
 - Bergeskogen
 - Borgejordet
 - Byskogen
 - Fagerli
 - Grevle
 - Helgeroa
 - Hvarnes
 - Jegersborg
 - Lysheim
 - Rødbøl
 - Solstad
 - Styrvoll
 - Svarstad
 - Tjølling
 - Torpeløkka
 - Torstrand
 - Tun
 - Valby
 - Veldre
- Fellesfunksjon
 - Spesialpedagogiske tiltak
 - @pi-parken - felles realfaglig avdeling

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	234 906	214 630	229 250	225 828	221 172	223 072
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	21 641	16 255	15 007	14 795	14 795	14 795
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 554	10 608	10 608	10 608	10 608	10 608
Overføringsutgifter	9 972	7 826	8 344	8 344	8 344	8 344
Finansutgifter	10 069	8 737	8 961	8 961	8 961	8 961
Sum Driftsutgifter	287 142	258 056	272 171	268 536	263 880	265 780
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-46 188	-44 378	-38 510	-38 510	-38 510	-38 510
Refusjoner	-24 520	-1 373	-1 373	-1 373	-1 373	-1 373
Overføringsinntekter	-1 142	-53	-53	-53	-53	-53
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-552	-714	-714	-714	-714	-714
Sum Driftsinntekter	-72 401	-46 518	-40 650	-40 650	-40 650	-40 650
Sum	214 741	211 538	231 520	227 886	223 230	225 130

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	211 538	211 538	211 538	211 538
Endring i år				
04 OK: Organisasjonsendring ressursteam 01.03.2023	1 332	1 332	1 332	1 332
Avskrivninger 2023	224	224	224	224
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-179	-179	-179	-179
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	9 885	9 885	9 885	9 885
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	2 310	2 310	2 310	2 310
Sum Endring i år	13 573	13 573	13 573	13 573
Tiltak forrige år				
KST 172/21 Varden gjenbrukes	-100	-100	-100	-100
KST 176/22 @pi-parken og Newton rom opprettholdes	-60	-60	-60	-60
KST 176/22 Opprettholde Tun barnehage med leder	480	480	480	480
Strat.dok.2022-2025: BHG Inndekning spesialpedagogiske tiltak	-300	-600	-600	-600
Strat.dok.2023-2026: BHG Avvikle Tun barnehage avd. Hvarnes	-150	-150	-150	-150
Strat.dok.2023-2026: BHG og EIE Avslutte bruk av @pi-parken	-442	-492	-492	-492
Øk.innsparing 2021 - 2024 (Strat.dok. 2021 - 2024) Innsparing rammen	-755	-755	-755	-755
Oppvekst og kvalifisering				
Sum Tiltak forrige år	-1 327	-1 677	-1 677	-1 677
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	877	877	877	877
Sum Budsjettekniske justeringer	877	877	877	877
Konsekvensjusteringer	13 124	12 773	12 773	12 773
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	224 662	224 311	224 311	224 311
Innsparingstiltak				
Strat.dok 2024-2027: Reduksjon bemanning knyttet til spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder	0	-326	-782	-782
Strat.dok.2024-2027: Avvikle @pi-parken	-272	-272	-272	-272
Strat.dok.2024-2027: Avvikle Hvarnes Barnehage	-255	-613	-613	-613
Strat.dok.2024-2027: Avvikling av egen bemanningsressurs for å styrke arbeidet med tidlig innsats i barnehagene	-300	-600	-600	-600
Sum Innsparingstiltak	-827	-1 811	-2 267	-2 267
Nye tiltak				
Statsbudsjett 2024: Endring i kontantstøtte, konsekvens for barnehagene	432	432	432	432
Statsbudsjett 2024: Gratis barnehageplass for 3. barn helårseffekt 2024	86	86	86	86
Statsbudsjett 2024: Redusert makspris foreldrebetaling barnehager fra 2024	5 868	5 868	5 868	5 868
Strat.dok.2024-2027: Midler til bemanning og andre lovpålagte tjenester i Barnehage	1 300	-1 000	-5 200	-3 300
Sum Nye tiltak	7 686	5 386	1 186	3 086
Nye tiltak og realendringer budsjett	6 859	3 575	-1 081	819
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	231 520	227 886	223 230	225 130

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok 2024-2027: Reduksjon bemanning knyttet til spesialpedagogisk hjelp til barn under opplæringspliktig alder

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Reduserer antall ansatte som jobber med spesialpedagogisk hjelp for barn under opplæringspliktig alder reduseres som en konsekvens av at antall barn med vedtak om spesialpedagogisk hjelp reduseres. Dette er et langsiktig mål, og det er vanskelig å anslå nøyaktig hvor lang tid det vil ta fra tiltaket igangsettes til vi ser en ønsket effekt.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Reduksjon i lønnskostnader

Konsekvenser for sosial bærekraft: Kan medføre lengre saksbehandlingstid ved enkelte oppgaver.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Nei

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Kan medføre flere arbeidsoppgaver for avdelingen dersom kommunen får nyinnflyttede med omfattende hjelpebehov. Omstilling.

Strat.dok.2024-2027: Avvikle @pi-parken

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Pi-parken avvikles. Det betyr at eksternt leieforhold opphører og en ansatt blir overtallig. Den ansatte kan inngå i ordinær bemanning i barnehagene.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: I forbindelse med økonomiplan 2023-2026 foreslo virksomhet barnehage og virksomhet skole nedleggelse av pi-parken og newton rommet. Kommunestyret besluttet å beholde tilbudene, men overførte for lite midler til å kunne opprettholde tilbudet. Besparelsen i tiltaket avvikle pi-parken og avvikle Newton rommet tilsvarer derfor den økningen i ramme som virksomhetene mottok fra kommunestyret under behandling av økonomiplan 2023-2026. Det er den rammen som virksomhet barnehage og virksomhet skole har for å drifte tilbudene. Dersom tiltaket skal fortsette må budsjettene til virksomhet barnehage og skole økes.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Pi-parken er en arena for god forberedelse til skolestart, samt en arena for kompetanseoverføring til barnehagene. Pi-parken som arena bygger opp under tidlig innsats og er et godt innarbeidet konsept. Nedleggelse avviker fra vedtatt realfagssatsning, og reduserer kvaliteten i barnehagene.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: En overtallig ansatt og et godt oppbygd kompetanse og tilbud bortfaller. Innhold er ikke overførbart til den enkelte barnehage.

Kommunedirektøren gjør oppmerksom på at dersom innsparingstiltak med avvikling av @pi-parken og Newtonrommet IKKE gjennomføres, må rammene til @pi-parken og Newtonrommet økes mer enn innsparingstiltaket synliggjør. Dette på bakgrunn av tidligere endringer i rammen fra KST i strategidokument 2023-2026, som innebærer at @pi-parken og Newtonrommet ikke er finansiert i rammene pt. Beløpet totalt (for @pi-parken og Newtonrommet) er kr. 1,894 mill kr per år i økonomiplan - som må legges til i rammene til Oppvekst, dersom IKKE tiltak om avvikling gjennomføres.

Strat.dok.2024-2027: Avvikle Hvarnes Barnehage

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Hvarnes barnehage ble fra og med 01.08.23 en selvstendig barnehage. Barnehagen har 17 barn og 4,4 årsverk inkludert 40 % styrer. Barnehagen er svært sårbar ifht kvalitet og ved fravær. Leieforhold med Idrettsforeningen opphører.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Barnehagen er dyr å drifte, da det kreves flere ansatte enn bemanningsnorm for å opprettholde åpningstid. Dette i tillegg til merkostnader etter endret lovverk hvor det er krav om styrer i hver barnehage.

Beregning av økonomisk effekt: Beregning av økonomisk effekt er basert på reduksjon av en 40 % styrerstilling som gir 335 000 kr i helårseffekt. I tillegg kommer reduksjon i husleie, strøm og renholdskostnader på 278 000 kr per år. Ekstra bemanning for å opprettholde åpningstid er en 20 % stilling som gir en reduksjon på 116 000 kr i helårseffekt. Denne ligger ikke i rammen og er derfor ikke lagt inn som en reduksjon.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Innbyggere i Hvarnes får mest sannsynlig lengre reisevei til en annen barnehage. Innbyggere i Hvarnes vil ikke ha barnehage i eget nærmiljø.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Reisevei til og fra barnehagen avhenger av bosted og arbeidssted hos foresatte.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Omstilling

Strat.dok.2024-2027: Avvikling av egen bemanningsressurs for å styrke arbeidet med tidlig innsats i barnehagene

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Avvikle tiltak som styrker og koordinerer tidlig innsats og forebyggende arbeid i barnehagene.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing knyttet til avvikling av årsverk.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Barn, foresatte og ansatte mister en betydelig ressurs i arbeidet med tidlig innsats og styrking av beskyttelsesfaktorer/ minsking av risikofaktorer. Veiledning av den allmennpedagogiske plattformen i barnehagene bortfaller. Kvaliteten i barnehagene kan påvirkes.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ansatte vil ikke motta veiledning i utfordrende og sammensatte saker, manglende koordinering av tiltak, samt mangelfull veiledning i den allmennpedagogiske plattformen. Kvaliteten i organisasjonen påvirkes. Omstilling.

Nye tiltak

Statsbudsjett 2024: Endring i kontantstøtte, konsekvens for barnehagene

Statsbudsjett 2024: "Endringer i kontantstøtten – konsekvenser for barnehage. Endringer i kontantstøtten i 2024 er venta å føre til en økning i etterspørselen etter barnehageplass. Som kompensasjon for dette øker rammetilskuddet i 2024 med 119,7 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Barne- og familiedepartementet."

Statsbudsjett 2024: Gratis barnehageplass for 3. barn helårseffekt 2024

Statsbudsjett 2024: "Gratis barnehage fra tredje barn i barnehagen – helårseffekt av endring i 2023. Fra høsten 2023 er barnehageplass gratis fra tredje barn for familier som har flere barn i barnehagen samtidig. Som kompensasjon for dette er rammetilskuddet økt med 20 mill. kroner i 2023. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet økes derfor med ytterligere 24 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet."

Statsbudsjett 2024: Redusert makspris foreldrebetaling barnehager fra 2024

Statsbudsjett 2024: "Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024. Den maksimale foreldrebetalinga i barnehagen blir videreført på 3 000 kroner per måned fra 1.januar 2024. Fra 1. august 2024 blir foreldrebetalinga redusert til 2 000 kroner per måned. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 1 560,1 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet."

Strat.dok.2024-2027: Midler til bemanning og andre lovpålagte tjenester I Barnehage

Tjenesteområdet Oppvekst og kvalifisering har gjennomført analyser for utgifter knyttet til Skole og Barnehage, særlig på bakgrunn av bemanningsnorm, lærernorm og nødvendig oppfølging av barn og elever med enkeltvedtak. Analysene tar hensyn til forventet endring i barne- og elevtall framover. På bakgrunn av analysene presenteres behov for endring av ramme til disse virksomhetene.

For Barnehage handler det om bemanning og pedagognormen og utvikling i barnetall. Tiltaket er justert etter utviklingen i barnetall etter SSB middels vekst. Risiko: Utviklingen i barnetall blir ikke som SSB sine prognoser.

Barne- og familietjenester

Området består av

- Forebyggende og universelle tiltak:
 - Jordmortjenester
 - Helsestasjon
 - Skolehelsetjeneste
 - Helsestasjon for ungdom
 - Ung Arena
 - Foreldrekurs
 - Kompetansehevingstiltak i barnehage og skole
 - Merkantile tjenester
- Tidlig intervensjon og selekterte tiltak:
 - Tverrfaglige konsultasjon/ vurdering i barnehage og på familiesenter
 - TPO-team i skole
 - Home Start
 - Foreldreveiledning
 - Gruppetilbud til barn og unge med psykisk strev
 - Familieråd
 - Grupper til sårbare gravide og foreldre
 - Korttids individuell oppfølging
 - Veiledning til ansatte i barnehage og skole
 - Rask psykisk helsehjelp
 - Nærværsteam
- Omfattende intervensjon og indikerte tiltak:
 - Utredning av komplekse og sammensatte utfordringer
 - Sakkyndig vurdering spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning
 - Tverrfaglig individuell oppfølging over tid
 - Individuell Plan-koordinering
 - Tilsynføring fosterhjem

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	62 081	67 764	69 369	67 869	66 669	66 669
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	7 318	6 718	6 534	6 497	6 497	6 497
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	20	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	683	645	645	645	645	645
Finansutgifter	6 407	525	525	525	525	525
Sum Driftsutgifter	76 509	75 652	77 073	75 536	74 336	74 336
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-1 302	-1 298	-1 298	-1 298	-1 298	-1 298
Refusjoner	-6 883	-6 635	-6 635	-6 635	-6 635	-6 635
Overføringsinntekter	-11 274	-4 068	-4 068	-4 068	-4 068	-4 068
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 442	-10 032	-10 032	-10 032	-10 032	-10 032
Sum Driftsinntekter	-20 901	-22 032	-22 032	-22 032	-22 032	-22 032
Sum	55 608	53 620	55 041	53 504	52 304	52 304

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	53 620	53 620	53 620	53 620
Endring i år				
04 OK: Organisasjonsendring ressursteam 01.03.2023	-3 449	-3 449	-3 449	-3 449
Flytte 60% fra BV til BFT	845	845	845	845
Flytte 60% fra BV til BFT	422	422	422	422
KST 118/23 Kapasitet helsestasjon for ungdom	728	728	728	728
KST 176/22 Kutt konsulenttjenester og kursutgifter	-43	-43	-43	-43
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	1 465	1 465	1 465	1 465
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, SPK	949	949	949	949
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	276	276	276	276
Sum Endring i år	1 193	1 193	1 193	1 193
Tiltak forrige år				
KST 176/22 Kvelde familiesenter - reversering av kutt	45	45	45	45
Strat.dok.2023-2026 BFT: Avvikle Kvelde helsestasjon	-45	-45	-45	-45
Øk.innsparing 2021 - 2024 (Strat.dok. 2021 - 2024) Innsparing rammen	-134	-134	-134	-134
Oppvekst og kvalifisering				
Sum Tiltak forrige år	-134	-134	-134	-134
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	582	582	582	582
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, SPK	275	275	275	275
Sum Budsjettekniske justeringer	857	857	857	857
Konsekvensjusteringer	1 916	1 916	1 916	1 916
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	55 537	55 537	55 537	55 537
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Avvikle egen bemanningsressurs knyttet til Ung Arena satsning	0	0	-1 200	-1 200
Strat.dok.2024-2027: Avvikle Kvelde helsestasjon	-37	-74	-74	-74
Strat.dok.2024-2027: Avvikle nærværsteamet	-1 500	-3 000	-3 000	-3 000
Sum Innsparingstiltak	-1 537	-3 074	-4 274	-4 274
Nye tiltak				
Statsbudsjett 2024: Helsestasjon- og skolehelsetjeneste	1 042	1 042	1 042	1 042
Sum Nye tiltak	1 042	1 042	1 042	1 042
Nye tiltak og realendringer budsjett	-495	-2 032	-3 232	-3 232
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	55 041	53 504	52 304	52 304

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Avvikle egen bemanningsressurs knyttet til Ung Arena satsning

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Dedikert ressurs knyttet til Ung Arena satsingen avvikles.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing knyttet til avvikling av årsverk, erfaringskonsulenter og husleie.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Sannsynligvis økt antall NEETs.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Omstilling

Strat.dok.2024-2027: Avvikle Kvelde helsestasjon

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Avvikle Kvelde helsestasjon.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing knyttet avvikling av bygg

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Innbyggere i Kvelde må reise til Fagerli eller Svarstad for å oppsøke helsestasjon

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert

Konsekvenser for ansatte / organisasjon:

Strat.dok.2024-2027: Avvikle nærværsteamet

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Avvikle 4 miljøterapeutstillinger/ Los-terapeuter. Nærværsteamet jobber per i dag med 50 elever som strever med bekymringsfullt skolefravær, deres familier og skoler. Gruppen vil bli fulgt opp av PPT og skole, men i mindre grad.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing knyttet avvikling av årsverk.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Sannsynligvis økt antall NEETs.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Omstilling

Nye tiltak

Statsbudsjett 2024: Helsestasjon- og skolehelsetjeneste

Statsbudsjett 2024: Styrket bevilgning helsestasjons- og skolehelsetjenesten, endring fra 2023-2024.

NAV

Området består av

Avdelingsstrukturen består av 3 avdelinger som følger opp voksne over 30 år, og 1 avdeling for unge under 30 år.

Alle avdelinger løser oppgaver på følgende områder;

- Område rådgivning og økonomi
 - Opplysning, råd og veiledning
 - Gjeldsrådgivning
 - Dokumentsenter
 - Utbetalinger
- Område oppfølging økonomi
 - Økonomisk sosialhjelp
 - Nødhjelp
 - Midlertidig botilbud
 - Veiledningssenter
- Område oppfølging flyktning
 - Bosetting av flyktninger
 - Oppfølging av flyktninger
 - Introduksjonsprogram
- Område oppfølging mot arbeid
 - Oppfølging og avklaring mot arbeid
 - Familieprogram
 - Kvalifiseringsprogram
 - Aktivitetsplikt
- Område marked
 - Oppfølging av bedrifter
 - Jobbspesialister

I tillegg har kontoret en administrativ stab og en fagavdeling.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	59 723	73 854	74 759	73 937	73 937	73 937
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	8 159	23 379	23 123	23 123	23 123	23 123
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 124	400	400	400	400	400
Overføringsutgifter	77 180	83 482	93 013	92 013	91 013	90 013
Finansutgifter	974	144	144	144	144	144
Sum Driftsutgifter	147 161	181 259	191 439	189 617	188 617	187 617
Driftsinntekter						
Refusjoner	-13 100	-4 545	-4 545	-4 545	-4 545	-4 545
Overføringsinntekter	-64 939	-79 000	-79 000	-79 000	-79 000	-79 000
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-588	-1 846	-1 846	-1 846	-1 846	-1 846
Sum Driftsinntekter	-78 627	-85 391	-85 391	-85 391	-85 391	-85 391
Sum	68 534	95 868	106 048	104 226	103 226	102 226

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	95 868	95 868	95 868	95 868
Endring i år				
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-78	-78	-78	-78
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	1 318	1 318	1 318	1 318
Stortingets budsjettvedtak 2023. Midler til barnetillegg kvalifiseringsprogrammet	89	89	89	89
Sum Endring i år	1 329	1 329	1 329	1 329
Tiltak forrige år				
Strat.dok. 2021 - 2024: NAV: Økt ramme økonomisk sosialhjelp 2021 - 2024	-500	-500	-500	-500
Øk.innsparing 2021 - 2024 (Strat.dok. 2021 - 2024) Innsparing rammen	-178	-178	-178	-178
Oppvekst og kvalifisering				
Sum Tiltak forrige år	-678	-678	-678	-678
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, ans.type N	21	21	21	21
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	305	305	305	305
Sum Budsjettekniske justeringer	326	326	326	326
Konsekvensjusteringer	977	977	977	977
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	96 845	96 845	96 845	96 845
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Avvikle familieveiledere	-565	-1 125	-1 125	-1 125
Strat.dok.2024-2027: Avvikle ungdomsrådgiverfunksjon	-263	-525	-525	-525
Strat.dok.2024-2027: Kvalitetsutvikling økonomisk sosialhjelp	-1 000	-2 000	-3 000	-4 000
Sum Innsparingstiltak	-1 828	-3 650	-4 650	-5 650
Nye tiltak				
Statsbudsjett 2024: Oppjustering av statlige veiledende satser for økonomisk sosialhjelp helårseffekt 2024	2 589	2 589	2 589	2 589
Strat.dok 2024-2027: RNB 2023 Økte sosialhjelpskostnader	2 442	2 442	2 442	2 442
Strat.dok.2024-2027: Økte kostnader til økonomisk sosialhjelp	6 000	6 000	6 000	6 000
Sum Nye tiltak	11 031	11 031	11 031	11 031
Nye tiltak og realendringer budsjett	9 203	7 381	6 381	5 381
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	106 048	104 226	103 226	102 226

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Avvikle familieveiledere

Beskrivelse av omstillingstiltaket: NAV Larvik har 1,5 årsverk som følger opp familier med høy risiko for utenforskap. Tiltaket er viktig for å forebygge arv - og miljøproblematikken, samt sikre at barn i lavinntektsfamilier også får oppfølging og tilgang til støtteordninger. Familieveilederne jobber sammen med familiene, og målet er at disse på sikt skal bli selvforsørget.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Tiltaket vil gi halvårseffekt i 2024, og helårseffekt fra 2025. Utgiftene til økonomisk sosialhjelp vil øke, om tiltaket iverksettes.

Konsekvenser for sosial bærekraft: Larvik kommune har høyt utenforskap, og familieveiledere jobber mer helhetlig enn andre funksjoner i NAV Larvik. Funksjonen er et bindeledd med frivillig sektor, barnevern, barne- og familietjenester, skole og barnehage med flere.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Øvrige ansatte vil få økt portefølje og metoden om helhetlig oppfølging av lavinntektsfamilier vil legges i bero. Andre veiledere har ikke kapasitet til å jobbe like tett inn i familier, og fokuserer heller på å hjelpe voksne ut i jobb. Dette vil også forebygge utenforskap, men det blir vanskeligere å kvalitetssikre at barna er ivaretatt uten tett oppfølging i familier med utfordringer.

Strat.dok.2024-2027: Avvikle ungdomsrådgiverfunksjon

Beskrivelse av omstillingstiltaket: NAV Larvik har 0,7 årsverk som jobber som ungdomsrådgiver. Rådgiver jobber tett opp mot Thor Heyerdahl videregående skole (THVS), og binder samhandlingen mellom skole og NAV sammen. Ungdomsrådgiver har også et operativt ansvar i "Våre unge" og ungdomsarbeidet ved NAV Larvik. Funksjonen har en strategisk rolle for retning og satsning inn i ungdomsarbeidet.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Tiltaket vil gi halvårseffekt i 2024 og helårseffekt i 2025.

Beregning av økonomisk effekt: Kostnaden direkte knyttet til årsverk.

Konsekvenser for sosial bærekraft: Larvik kommune har høyt utenforskap og det er kritisk med proaktivt arbeid, for å forebygge dette så tidlig som mulig. Ungdomsrådgiver gir kontoret nødvendig handlingsrom med THVS inn mot fullførings-reformen. Her ligger det store samhandlingsmuligheter mellom to store offentlige organer, som tradisjonelt sett har slitt med å samarbeide. Ungdomsrådgiver jobber i tillegg operativt inn mot ungdom ved karriereveiledning og støtte inn i jobb. Ungdom uttaler at de er storfornyyd med funksjonen.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Tiltaket vil påvirke ungdomsarbeidet til NAV i betydelig grad. Kontoret vil miste et nødvendig bindeledd til THVS og proaktivt arbeid. Kontoret vil også miste strategisk kunnskap inn mot ungdomsgruppen. Avdelingsleder må skaffe kunnskap selv, delta i nettverk og andre typer møter. Dette vil gå utover handlingsrom for personaloppfølging og således påvirke øvrige ansatte negativt. Oppsummert vil tiltaket forringe kvaliteten på ungdomsarbeidet i betydelig grad, og begrense NAV Larviks handlingsrom inn mot "Våre unge" og øvrig samarbeid med THVS. Omstilling.

Strat.dok.2024-2027: Kvalitetsutvikling økonomisk sosialhjelp

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Utbetalingen av økonomisk sosialhjelp har gjennom 2023 økt betydelig. Gjennom utviklingsarbeid med konsulent, skal kvaliteten på oppfølging styrkes. Både vedtak, praksis og arbeidsrettet oppfølging skal utvikles.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Det er forventet at kontoret klarer å redusere porteføljen med mottakere av sosialhjelp, både over/under 30 år, og det skal bli færre langtidsmottakere. Det er forventet at porteføljen blir redusert de neste årene, men det er avhengig av omgivelsene våre.

Beregning av økonomisk effekt:

Konsekvenser for sosial bærekraft: Flere ut i arbeid og utdanning vil gagne innbyggerne. Flere vil også få avklart sitt behov, som gir rett ytelse til rett tid.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Økt kompetanse og mestring i jobben, vil gi styrket trivsel på jobb for ansatte. Økt arbeidsfokus inn i de kommunale tjenestene harmonerer godt med de statlige måleparameterne, og gir mer helhetlig virksomhetsfokus.

Nye tiltak

Statsbudsjett 2024: Oppjustering av statlige veiledende satser for økonomisk sosialhjelp helårseffekt 2024

Statsbudsjett 2024: "Økte veiledende satser for sosialhjelp – helårseffekt av endring i 2023. Ved behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2023 ble de veiledende satsene for sosialhjelp satt opp med 10 pst. fra 1 juli 2023. Kommunesektoren ble kompensert gjennom en økning i rammetilskuddet på 284 mill. kroner. Tiltaket får helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet økes derfor med ytterligere 295,8 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for sosialhjelp. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Arbeids- og inkluderingsdepartementet."

Strat.dok 2024-2027: RNB 2023 Økte sosialhjelpskostnader

I revidert nasjonalbudsjett 2023 mottok kommunen midler for økte sosialhjelpskostnader

Strat.dok.2024-2027: Økte kostnader til økonomisk sosialhjelp

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Den samfunnsøkonomiske utviklingen gjør at det er vanskelig for innbyggere i Larvik kommune å få pengene til å strekke til, dette gjelder i høyeste grad brukere av NAV Larviks tjenester. Det er flere som sliter med å betjene egne kostnader og har behov for å søke om økonomisk sosialhjelp. Estimert medfører dette en betydelig økning av våre utbetalinger også i 2024.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Det forventes at vinterperioden spesielt vil trekke opp utbetalingene, men det er også en generell utfordring at flere brukere som mottar statlige ytelser (f.eks uføretrygd) ikke får pengene til å strekke til. I tillegg er det flere i deltidsjobb enn tidligere, som søker om økonomisk sosialhjelp. Hvordan den langsiktige effekten vil bli avhenger blant annet av arbeidsledighet, styringsrente, matvarepriser og strømpris.

Konsekvenser for sosial bærekraft: "Dyrtid" øker forskjellene mellom de som har minst og de som klarer seg til tross for det økonomiske samfunnsbildet. Selv om flere får utbetalt mer i stønad betyr dette ikke at ulikheten rettes opp i det store bildet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Brukere søker billigere løsninger når det økonomiske handlingsrommet er mindre, dette kan bety varer som har et større miljøavtrykk enn det som er optimalt.

Konsekvenser for ansatte/organisasjonen: Større arbeidspress på ansatte fordi behovet for hjelp øker. Antall sosialhjelpsmottakere vil trolig øke, det samme vil antallet søknader som kommer til oss. NAV må være tydelige i prioriteringene for å møte dette økte arbeidspresset og styrke innsatsen der det trengs.

Larvik Læringscenter

Området består av

- Norskskolen
 - Norskurs på dagtid og nettbasert
 - 50-timer samfunnskunnskap
 - Testsenter: Norskprøver, samfunnsfagsprøver og statsborgerprøven.
 - MIKS, i samarbeid med Helse og mestring- et opplæringsløp for minoritetsspråklige med undervisning og arbeidspraksis.
 - Ulike prosjekter finansiert fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.
- Voksenopplæringen
 - Kombinasjonsklassen
 - Grunnskole for voksne
 - Spesialundervisning for voksne
 - Kompetansepluss
 - Prosjekt, Jobbsjansen for hjemmeværende innvandrerkvinner
- Tolketjenester
 - Muntlig og skriftlig tolkning
- Migrasjon og kultur
 - Foreldreveiledning på ulike språk
 - Flexid - bevisstgjøring for ungdommer med krysskulturell oppvekst
 - Migrasjonsrådgiver
 - Oppfølging av prosjekter tilknyttet forebyggende arbeid og mot radikaliserings og ekstremisme
 - Kurs, internt og eksternt, i migrasjonskompetanse og interkulturell kommunikasjon
- Lærlingkontor/Lærlingordningen

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	57 772	61 981	67 815	67 815	67 815	67 815
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	6 861	4 278	4 178	4 178	4 178	4 178
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	488	628	628	628	628	628
Overføringsutgifter	1 227	0	0	0	0	0
Finansutgifter	556	164	33	33	33	33
Sum Driftsutgifter	66 903	67 051	72 654	72 654	72 654	72 654
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 835	-4 416	-4 416	-4 416	-4 416	-4 416
Refusjoner	-21 725	-21 388	-21 388	-21 388	-21 388	-21 388
Overføringsinntekter	-9 015	-7 750	-7 750	-8 150	-8 150	-8 150
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-102	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-34 679	-33 554	-33 554	-33 954	-33 954	-33 954
Sum	32 224	33 497	39 100	38 700	38 700	38 700

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	33 497	33 497	33 497	33 497
Endring i år				
Avskrivninger 2023	-131	-131	-131	-131
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-29	-29	-29	-29
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	3 561	3 561	3 561	3 561
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, SPK	39	39	39	39
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	455	455	455	455
Stilling fra LLS til Fellesfunksjon Oppvekst	-746	-746	-746	-746
Sum Endring i år	3 148	3 148	3 148	3 148
Tiltak forrige år				
Øk.innsparing 2021 - 2024 (Strat.dok. 2021 - 2024) Innsparing rammen	-41	-41	-41	-41
Oppvekst og kvalifisering				
Økt antall lærlingeplasser	2 200	2 200	2 200	2 200
Sum Tiltak forrige år	2 159	2 159	2 159	2 159
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	296	296	296	296
Sum Budsjettekniske justeringer	296	296	296	296
Konsekvensjusteringer	5 603	5 603	5 603	5 603
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	39 100	39 100	39 100	39 100
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Overta oppfølging av kommunale lærlingplasser fra OKOS	0	-400	-400	-400
Sum Innsparingstiltak	0	-400	-400	-400
Nye tiltak og realendringer budsjett	0	-400	-400	-400
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	39 100	38 700	38 700	38 700

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Innsparingstiltak***Strat.dok.2024-2027: Overta oppfølging av kommunale lærlingplasser fra OKOS**

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Overta oppfølging av kommunale lærlingplasser fra OKOS (Opplæringskontoret for offentlig sektor). Ansette en veileder direkte i Larvik kommune for å utføre disse oppgavene.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Styrke veilederkompetansen i veiledende virksomheter, og sikre helhet i oppfølging av lærlinger

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Redusere utenforskap. Sikre Larvik kommune kompetent arbeidskraft

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ansette en veileder

Barnevernet

Området består av

- Avdeling mottak/undersøkelse
- Avdeling oppfølging
- Avdeling Familieteam
- Avdeling omsorg
- Avdeling EM
- Avdeling Gyda

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	74 629	71 196	70 860	69 810	69 810	69 810
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	15 985	16 469	16 400	16 400	16 400	16 400
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	27 396	26 702	26 702	26 702	26 702	26 702
Overføringsutgifter	5 873	5 284	5 284	5 284	5 284	5 284
Finansutgifter	602	339	339	339	339	339
Sum Driftsutgifter	124 486	119 990	119 585	118 535	118 535	118 535
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-1	0	0	0	0	0
Refusjoner	-3 570	3 472	3 713	3 713	3 713	3 713
Overføringsinntekter	-11 498	-9 949	-9 949	-9 949	-9 949	-9 949
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-11	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-15 080	-6 477	-6 236	-6 236	-6 236	-6 236
Sum	109 406	113 513	113 349	112 299	112 299	112 299

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	113 513	113 513	113 513	113 513
Endring i år				
Flytte 60% fra BV til BFT	-845	-845	-845	-845
Flytte 60% fra BV til BFT	-422	-422	-422	-422
Kompensering økte KS-satser BVT 2023	330	330	330	330
KST 176/22 Kutt konsulenttjenester og kursutgifter	-93	-93	-93	-93
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	1 847	1 847	1 847	1 847
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	21	21	21	21
Sum Endring i år	839	839	839	839
Tiltak forrige år				
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-1	-1	-1	-1
Øk.innsparing 2021 - 2024 (Strat.dok. 2021 - 2024) Innsparing rammen	-193	-193	-193	-193
Oppvekst og kvalifisering				
Sum Tiltak forrige år	-194	-194	-194	-194
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	281	281	281	281
Sum Budsjettekniske justeringer	281	281	281	281
Konsekvensjusteringer	925	925	925	925
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	114 438	114 438	114 438	114 438
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Avvikle nettverkskonsulentene	-700	-1 400	-1 400	-1 400
Strat.dok.2024-2027: Barnevern - avvikle miljøterapeutstilling	-350	-700	-700	-700
Strat.dok.2024-2027: Egen bemanningsressurs knyttet til innsynssaker i barnevernet videreføres ikke	-280	-280	-280	-280
Sum Innsparingstiltak	-1 330	-2 380	-2 380	-2 380
Nye tiltak				
Statsbudsjett 2024: Barnevernsreformen	241	241	241	241
Sum Nye tiltak	241	241	241	241
Nye tiltak og realendringer budsjett	-1 089	-2 139	-2 139	-2 139
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	113 349	112 299	112 299	112 299

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Avvikle nettverkskonsulentene

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Vi har 2 ansatte som jobber som nettverkskonsulenter. De bistår virksomheten med nettverksmøter, kartleggingsmøter, samarbeider med frivilligheten og avlaster kontaktpersonene med annet øvrig arbeid.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing knyttet til avvikling av årsverk.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Se nedenfor.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Kontaktpersonene må selv sørge for oppgavene nettverkskonsulentene i dag gjør og det vil bli en økt belastning på kontaktpersonene. Kartleggingsmøter blir mest sannsynlig avviklet da det er konsulentene som har holdt tak i dette, alternativt må kontaktpersonene selv stå for disse. Avviklingen kan føre til en ekstra belastning på Familierådskoordinator i Tiltak og familieavdelingen. Omstilling.

Strat.dok.2024-2027: Barnevern - avvikle miljøterapeutstilling

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Vi har en ansatt miljøterapeut som avslutter sitt arbeidsforhold sommeren 2024.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing knyttet til avvikling av årsverk.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Familien får ikke rett hjelp til rett tid, barnets skjevutvikling kan forverres og behovet for mer omfattende tiltak kan bli resultatet. Det er mange familier i barneverntjenesten som har behov for omfattende oppfølging i hjemmet. Ved å redusere denne kapasiteten vil det føre til at vi ikke kan bistå like mange familier som nå. Det er stort trykk på avdelingen og vi har i dag noe ventetid på iverksettelse, denne ventetiden vil mest sannsynlig øke, konsekvens av ventetiden kan være at alvorligheten i saken økes.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Manglende kapasitet på forebyggende tiltaksarbeid kan føre til behov for tiltak som har høyere kostnader. Det blir økt belastning på øvrige miljøterapeuter i avdelingen.

Strat.dok.2024-2027: Egen bemanningsressurs knyttet til innsynssaker i barnevernet videreføres ikke

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Barneverntjenesten har svært mange henvendelser knyttet til innsynssaker fra privatpersoner, nemd, domstoler og advokater. Dette krever kunnskap om lovverk knyttet til innsyn. Innsynsbegjæringer har korte tidsfrister og de krever et omfattende arbeid. Ressursen vi hadde til dette i tjenesten er flyttet til dokumentresenteret, denne personen jobber på mange andre oppgaver og har ikke kapasitet til å følge opp dette arbeidet. Det har derfor vært nødvendig for tjenesten å opprette dennes stillingen å klare å levere på lovkravet knyttet til innsyn.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing knyttet til avvikling av stilling.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Ventetiden på utlevering av dokumenter vil øke. Flere av innsynssakene har kort frist da dokumentene skal brukes til annen saksbehandling, det kan bli utfordrende å levere innen frist.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Innsparingen kan føre til at vi ikke klarer å levere på lovkrav. Oppgaven må fordeles på kontaktpersonene og avdelingslederne og det vil medføre et stort merarbeid. Omstilling.

Nye tiltak

Statsbudsjett 2024: Barnevernsreformen

Statsbudsjett 2024: Ansvarsendring som følge av Barnevernsreformen som trådte i kraft 1.1.22, endring fra 2023-2024.

Fellesfunksjon Oppvekst og kvalifisering

Området består av

- Kommunalsjef
- Avdeling for Barnehagemyndighet
 - Tilskudd
 - Tilskudd til 18 private barnehager
 - Tilskudd til 2 private familiebarnehager
 - Tilskudd til 1 Åpen barnehage
 - Språktilbud til minoritetspråklige barn i barnehage
- Avdeling Stab og støtte OK
 - Rådgiver merkantil og kvalitet
 - Politisk sekretariat Hovedutvalg for oppvekst og kvalifisering
 - SLT-koordinator
 - Programleder Våre Unge
 - Personalforvaltning for tjenesteområdet

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	8 034	9 208	9 813	9 560	9 560	9 560
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 128	2 084	46	46	46	46
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	158 900	165 786	181 639	181 350	180 760	180 760
Overføringsutgifter	5 006	6 538	5 983	5 983	5 983	5 983
Finansutgifter	1 068	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	175 136	183 616	197 481	196 939	196 349	196 349
Driftsinntekter						
Refusjoner	-1 903	-2 620	-2 380	-2 380	-2 380	-2 380
Overføringsinntekter	-2 739	-50	-50	-50	-50	-50
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-276	-1 017	-1 017	-1 017	-1 017	-1 017
Sum Driftsinntekter	-4 917	-3 687	-3 447	-3 447	-3 447	-3 447
Sum	170 219	179 929	194 034	193 492	192 902	192 902

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	179 929	179 929	179 929	179 929
Endring i år				
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-145	-145	-145	-145
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	357	357	357	357
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	44	44	44	44
Stilling fra LLS til Fellesfunksjon Oppvekst	746	746	746	746
Sum Endring i år	1 002	1 002	1 002	1 002
Tiltak forrige år				
KST 176/22 Opprettholde Tun barnehage med leder	0	94	226	226
KST 176/22 Rusforebyggende arbeid blant unge under 16 år	-500	-500	-500	-500
Strat.dok. 2021 - 2024: Barnehage: Økte lisenskostnader Visma	190	190	190	190
Strat.dok. 2021 - 2024: Økning tilskudd private barnehager - korrigeres 1. rapportering 2021	2 543	2 543	2 543	2 543
Strat.dok.2023-2026: BHG Avvikle Tun barnehage avd. Hvarnes	0	-94	-226	-226
Strat.dok.2023-2026: BHG og EIE Avslutte bruk av @pi-parken	0	-289	-879	-879
Øk.innsparing 2021 - 2024 (Strat.dok. 2021 - 2024) Innsparing rammen	-12	-12	-12	-12
Oppvekst og kvalifisering				
Sum Tiltak forrige år	2 221	1 932	1 342	1 342
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	168	168	168	168
Sum Budsjettekniske justeringer	168	168	168	168
Konsekvensjusteringer	3 392	3 103	2 513	2 513
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	183 321	183 032	182 442	182 442
Innsparingstiltak				
Strat.dok 2024-2027: Redusert bemanning i barnehagemyndighet	-180	-433	-433	-433
Strat.dok.2024-2027: Avvikle tildeling av levekårsmidler	-2 050	-2 050	-2 050	-2 050
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Satsing psykisk helse ungdom strat.dok.2023-2026	-0	-0	-0	-0
Sum Innsparingstiltak	-2 230	-2 483	-2 483	-2 483
Nye tiltak				
Statsbudsjett 2024: Endring i kontantstøtte, konsekvens for barnehagene	527	527	527	527
Statsbudsjett 2024: Gratis barnehageplass for 3. barn helårseffekt 2024	106	106	106	106
Statsbudsjett 2024: Redusert makspris foreldrebetaling barnehager fra 2024	7 172	7 172	7 172	7 172
Statsbudsjett 2024: Redusert pensjonspåslag private barnehager	-461	-461	-461	-461
Strat.dok.2024-2027: Tilskudd private barnehager. Korrigeres ved 1 kvartalsrapportering	5 599	5 599	5 599	5 599
Sum Nye tiltak	12 943	12 943	12 943	12 943
Nye tiltak og realendringer budsjett	10 713	10 460	10 460	10 460
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	194 034	193 492	192 902	192 902

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok 2024-2027: Redusert bemanning i barnehagemyndighet

Beskrivelse av omstillingstiltaket: (maks fem linjer): Avdeling barnehagemyndighet reduserer antall årsverk med 0,5 årsverk som et resultat av innsparing.

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Reduksjon i lønnskostnader.

Konsekvenser for sosial bærekraft: Reduksjon i årsverk for avdelingen vil påvirke de lovpålagte oppgaver som er pålagt barnehagemyndigheten jf. barnehageloven, og dette vil påvirke barns rettigheter i

barnehagen. Saksbehandling vil ta lengre tid, omdømme kan påvirkes ved at kvaliteten på tjenestene blir redusert.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Nåværende arbeidsoppgaver må løses med redusert kapasitet. Dette tar lengre tid, det blir økt press på gjenværende ansatte, omdømme påvirkes ved at kvaliteten på tjenestene reduseres. Vil kreve omstilling av ansatt.

Strat.dok.2024-2027: Avvikle tildeling av levekårsmidler

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Avvikle tildelingen av levekårsmidler. Dette medfører at det blir manglende tildeling til virksomheter i kommunen som har tiltak til sårbare grupper. I 2023 gikk midlene til følgende tiltak: Frivillighetssentralen, Fargespill, sommerjobb til ungdom, sentrumsbarnehagene (låneklær og utstyr), Opplevelseuka, sentrumsskolene (gratis måltid), familiesentrene (klær og utstyr), Opplevelseskortet, Tiltak og familieveiledning

Forventet langsiktig effekt / økonomisk bærekraft: Innsparing på tilskuddene.

Beregning av økonomisk effekt: Kostnad direkte knyttet til tildelingen.

Konsekvenser for sosial bærekraft (innbyggere, brukere): Reduserte tiltak for sårbare grupper.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte / organisasjon: Ikke vurdert.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Satsing psykisk helse ungdom strat.dok.2023-2026

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres og arbeidet avsluttes. Pågående arbeid gis ramme til å ferdigstille oppstartet arbeid.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å friggi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Nye tiltak

Statsbudsjett 2024: Endring i kontantstøtte, konsekvens for barnehagene

Statsbudsjett 2024: "Endringer i kontantstøtten – konsekvenser for barnehage. Endringer i kontantstøtten i 2024 er venta å føre til en økning i etterspørselen etter barnehageplass. Som kompensasjon for dette øker rammetilskuddet i 2024 med 119,7 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Barne- og familiedepartementet."

Statsbudsjett 2024: Gratis barnehageplass for 3. barn helårseffekt 2024

Statsbudsjett 2024: "Gratis barnehage fra tredje barn i barnehagen – helårseffekt av endring i 2023. Fra høsten 2023 er barnehageplass gratis fra tredje barn for familier som har flere barn i barnehagen samtidig. Som kompensasjon for dette er rammetilskuddet økt med 20 mill. kroner i 2023. Tiltaket får

helårseffekt i 2024, og rammetilskuddet økes derfor med ytterligere 24 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet."

Statsbudsjett 2024: Redusert makspris foreldrebetaling barnehager fra 2024

Statsbudsjett 2024: "Reduksjon i maksimal foreldrebetaling i barnehagen i 2024. Den maksimale foreldrebetalinga i barnehagen blir videreført på 3 000 kroner per måned fra 1.januar 2024. Fra 1. august 2024 blir foreldrebetalinga redusert til 2 000 kroner per måned. Som kompensasjon blir rammetilskuddet økt med 1 560,1 mill. kroner som blir fordelt etter delkostnadsnøkkelen for barnehage. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet."

Statsbudsjett 2024: Redusert pensjonspåslag private barnehager

Statsbudsjett 2024: "Redusert pensjonspåslag for private barnehager. Fra 1. januar 2022 ble pensjonspåslaget for private barnehager redusert fra 13 pst. til 10 pst. av lønnskostnadene i de kommunale barnehagene. Det ble samtidig innført en treårig overgangsordning for enkeltstående barnehager, slik at de skulle få lengre tid til å tilpasse seg. Som følge av dette er rammetilskuddet redusert i både 2022 og 2023. Siden pensjonspåslaget til de enkeltstående barnehagene blir trappa videre ned i 2024, blir rammetilskuddet redusert med ytterligere 57,5 mill. kroner. Se nærmere beskrivelse i Prop. 1 S (2023–2024) for Kunnskapsdepartementet."

Strat.dok.2024-2027: Tilskudd private barnehager. Korrigeres ved 1 kvartalsrapportering

Strat.dok 2024-2027: Oppdatering av estimat tilskudd private barnehager, kostnad til refusjon foreldre betaling, refusjon barn bosatt i Larvik som går i barnehage i andre kommuner enn larvik, og inntekt barn som er bosatt i andre kommuner og går i barnehage i Larvik. Estimatet blir oppdatert ved 1 kvartalsrapportering 2024.

Verdiskaping og stedsutvikling

Driftsbudsjett for området

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Arealplan	10 214	11 483	11 280	10 780	10 780	9 780
Innbyggerkontakt og byggesak	12 723	15 952	16 783	16 733	16 283	15 833
Geodata	2 700	5 346	5 751	5 751	5 751	5 751
Kultur og idrett	88 896	79 729	81 220	80 220	78 920	78 920
Næring og ressursforvaltning	8 896	9 597	9 740	9 740	9 740	9 740
Fellesfunksjon Verdiskaping og stedsutvikling	4 948	9 836	9 579	9 579	9 579	9 579
Sum	128 377	131 942	134 352	132 802	131 052	129 602

Området består av

- Arealplan
- Innbyggerkontakt og byggesak
- Geodata
- Kultur og idrett
- Næring og ressursforvaltning
- Fellesfunksjon for Verdiskaping og stedsutvikling

De viktigste veivalgene for området

For at Larviksamfunnet skal være robust i framtida må flere velge å bosette seg, drive næringsutvikling, skape nye idéer og realisere dem, redusere klimagassutslippene, tilpasse seg klimaendringene, ta klimarisiko på alvor og bidra til økt attraktivitet og livsglede gjennom samskaping. Verdiskaping og stedsutvikling vil fokusere på å skape merverdi i samfunnsutviklingen gjennom aktiv tilstedeværelse, økt samarbeid og bedre dialog slik at ressursene i Larvik-samfunnet som helhet kan utløses til samfunnets beste. Sammenhengen mellom aktivitet og sted vektlegges, og hensikten er å bidra til bærekraftig samfunnsutvikling til beste både for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner i Larvik kommune.

De viktigste veivalgene er:

1. Løse utfordringer i fellesskap med andre:
Vi utvikler samfunnet sammen med næringsliv, frivillighet, lag og foreninger ved å fremme innbyggerinitiativ, lokalsamfunnsutvikling og utvikle samskaping som metode.
2. Fremme bærekraftig verdiskaping for fremtidas velferd:
Vi fokuserer på økt verdiskaping basert på økonomiske, miljømessig, kulturelle og sosiale prinsipper i tråd med bærekraftsmålene. Bærekraft gir konkurransekraft.
3. Styrke stedene i samfunnet der folk møtes:
Vi legger tilrette for byliv og møteplasser i nærmiljøene. Boligbygging og fortetting skal hovedsakelig skje i Larvik by og Stavern by og i de prioriterte tettstedene Helgeroa, Tjøllingvollen, Østre Halsen, Kvelde og Svarstad.
4. Gjøre det lett å leve miljøvennlig:
Vi bidrar og legger til rette for at Norge innfrir sine miljøforpliktelser.

Gjeldende planer for området

Kommuneplaner

- [Kommuneplanens samfunnsdel 2020-2032](#) med overordnet arealstrategi
- [Kommuneplanens arealdel 2021-2033](#)
- [Kommunedelplan for Larvik by 2021-2033](#)
- [Kommunedelplan for Stavern by 2021-2033](#)

Overordnede strategier og temaplaner som følger opp Kommuneplanens samfunnsdel

- [Klima- og energiplan med handlingsprogram 2021 – 2024](#)
- [Næringsplanen og næringsplanens handlingsprogram](#)
- [Kulturplanen 2018-2028](#)
- [Folkehelse, idrett, fysisk aktivitet og frivillighet](#)
- [Alkoholpolitisk handlingsplan 2020-2024](#)
- [Plan for kulturminner og stedskaping](#)

Kommunedelplaner og områdeplaner som følger opp Kommuneplanens arealdel

- [Kommunedelplan for Steinressurser 2013-2025](#)
- [Kommunedelplan for InterCity gjennom Larvik kommune](#)
- [Kommunedelplan for Camping 2015-2027](#)
- [Kommunedelplan for sykkeltrafikk i Larvik og Stavern](#)
- [Områdereguleringer for Faret/Nordby](#)

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
FN 03-KPS 05: I Larvik opplever innbyggerne god livskvalitet, mestring og tilhørighet	VS: Gode møteplasser og arenaer ute og inne som er i aktiv bruk av innbyggere i alle aldre og livssituasjoner										
FN 04-KPS 07: Larviksamfunnet bidrar til at familiene er rustet for å gi barna trygghet og motivasjon til å lære	VS: Sikre bred tilgang og god kvalitet på kulturopplevelser og fritidsaktivitet for barn og unge	Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i al (B)	16,6 %	26,1 %	10,5 %	10,7 %	0,0 %	17,0 %	17,0 %	17,0 %	17,0 %
		Prosentandel ungdomsskoleelever som er med i en organisasjon, klubb eller lag (ungdata)		59,0 %	59,0 %	60,0 %	63,0 %	65,0 %	65,0 %	65,0 %	65,0 %
FN 08-KPS 01: I Larvik er det attraktivt å drive næring: Eksisterende virksomheter finner rom for vekst, og nye næringsaktører ønsker å etablere seg	VS: Larvik har et bærekraftig og konkurransedyktig næringsliv som sikrer vekst og utvikling, ivaretar miljøet og menneskene	Andel sysselsatte med høyere utdanning	30,7 %	32,1 %	31,2 %	31,5 %	31,5 %	32,0 %	32,0 %	32,0 %	32,0 %
		Årlig vekst i antall arbeidsplasser i kommunen	-137	64	99	399	200	200	200	200	200
FN 11-KPS 11: Larvik by fungerer samlende, er det naturlige valg for handel, kulturopplevelser, kafe- og uteliv, og bidrar til å skape en felles identitet for kommunens innbyggere	VS: Gode møteplasser og arenaer ute og inne som er i aktiv bruk av innbyggere i alle aldre og livssituasjoner	Opphold i utpekte byrom i Larvik by	>17 %, >6 %, >5 %	Nedgang samlet alle kategorier 2018-2020 28%	>17 %, >6 %, >5 %	>17 %, >6 %, >5 %	>17 %, >6 %, >5 %	>17 %, >6 %, >5 %	>17 %, >6 %, >5 %	>17 %, >6 %, >5 %	>17 %, >6 %, >5 %

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
	VS: Larvik investerer i opplevelsesrike byrom og bruker offentlige funksjoner som motor i byutviklingen.	Realisering av prioriterte nøkkelprosjekter gjennomføres innenfor avsatte ressurser og planlagt framdrift				I tråd med byutviklingsprogram	I tråd med byutviklingsprogram	I tråd med byutviklingsprogram	I tråd med byutviklingsprogram	I tråd med byutviklingsprogram	I tråd med byutviklingsprogram
FN 13-KPS 14: Larvik er arealeffektivt og god infrastruktur med klimavennlige transportløsninger	VS: Boligutbygging skjer innenfor tettstedsavgrensningen i Larvik by, Stavern by og prioriterte lokalsentre med nærmiljøfunksjoner	Boligbygging 70% i Larvik by, 20% i Stavern by og 10% i utpekte lokalsentre			30/8/21		70/20/10	70/20/10	70/20/10	70/20/10	70/20/10
	KEP1: Larvik kommune som samfunn har innen 2030 redusert de direkte utslippene av klimagasser med minst 50 % sett opp mot tidligere sammenlignbare tall	KEP IM1: Øke transportandelen innen kollektiv, sykkel og gange til 35 % innen 2025	22,0 %		23,0 %	23,0 %	32,0 %	33,0 %	35,0 %	35,0 %	35,0 %
FN 13-KPS 15: Larvik er en foregangskommune på energiforbruk, reduksjonen av avfall og innkjøp som ivaretar miljøhensyn, sosiale og etiske krav	KEP2: Larvik kommune skal være et lavutslippssamfunn i 2050										
FN 13-KPS 16: I Larvik samarbeider kommunen, næringslivet, frivillig sektor og befolkningen om å begrense klimautfordringene.	KEP4: Larvik kommune skal forberedes og tilpasses kommende klimaendringer	KEP IM3: Andel arealplaner med dokumentert klimaregnskap/klimavurdering	60,0 %		70,0 %	80,0 %	90,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
FN 14-KPS 19: I Larvik arbeider vi systematisk	VS: Økologisk og kjemisk tilstand i	Økologisk og kjemisk tilstand i de fire				Dokumentert god/svært	Dokumentert god/svært	Dokumentert god/svært	Dokumentert god/svært	Dokumentert god/svært	Dokumentert

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
og målrettet for å sikre at vannforekomstene skal ha en god økologisk og kjemisk tilstand	vannområdene skal oppfylle miljømålene iht regional vannforvaltningsplan.	vannområdene Larvik inngår i				økologisk tilstand og god kjemisk tilstand	økologisk tilstand og god kjemisk tilstand	økologisk tilstand og god kjemisk tilstand	økologisk tilstand og god kjemisk tilstand	økologisk tilstand og god kjemisk tilstand	god/svært økologisk tilstand og god kjemisk tilstand
FN 17-KPS 20: I Larvik samarbeider vi for å bygge et godt samfunn for nåværende og framtidige generasjoner	Larvik kommune utvikler tjenester gjennom samskapende prosesser	Antall samskapingsprosjekter som inkluderer næringsliv, frivilligheten og/eller forskning som kommunen er engasjert i årlig	0	0	0	0	0	8	8	8	8
FN 17-KPS 21: I Larvik preges forholdet mellom befolkning og beslutningsmyndighet er av gjensidig tillit	VS: God dialog og forståelse, forutsigbare rammevilkår og effektive prosesser, og aktiv samhandling mellom kommune og næringsliv	Antall gjennomførte dialogmøter med næringslivet			4	5	5	5	5	5	5
		Redusert antall dispensasjonssaker	233	167	153	<150	<125	<100	<100	<75	<75
FN 17-KPS 22: Larviks innbyggere har innflytelse på utviklingen i eget nærmiljø											

Oppdrag for tjenesteområdet

Oppdrag

Beskrivelse

"Fortetting 70/20/10"

Bestemmelsene rundt 70/20/10 fordelingen av arealutnyttelse i kommunen skal bidra til at Larvik kommune når nullvekstmålet. Boligbygging skal i all hovedsak skje i Larvik by, Stavern by og de prioriterte tettstedene

Larvik kommune skal formidle de tydelige rammene fra kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene på alle nødvendige arenaer.

Alternative energiløsninger

Larvik kommune skal heve sin interne kompetanse på tema "alternative energiløsninger". Dette for å kunne styrke sin faglige rolle som eiendomsforvalter og myndighetsutøver.

Bypakke Larvik

Bypakke Larvik skal bidra til at vi når nullvekstmålet i trafikken. Foreløpige analyser tilsier at veksten i personbiltrafikken vil øke med mellom 6 og 7% frem mot 2030 om man ikke foretar seg noe. Det arbeides med konkrete tiltak for å nå nullvekstmålet. Merk at dette tiltaket er et overordnet tiltak for hele Bypakkearbeidet, etterhvert som det kommer konkrete tiltak i dette arbeidet vil det kanskje kunne bli mer konkretisert i klimabudsjettet.

Byutviklingsprogrammet

Det skal gjøres konkrete tiltak på flere steder i byen for å fremme miljøvennlig transport.

- Tollboden
- Fiskerhavn
- Gangbro- og Byheis/trapp
- Larvik museum og herregårdshage

ENØK: Ledlys på Månejordet og Kaken idrettsplass

Det skal byttes fra lysstoffrør til ledlys på banebelysning.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Etablere trygge sykkelparkeringer

For å tilrettelegge for økt bruk av sykkel skal det etableres trygge og effektive sykkelparkeringer ved utvalgte steder i Larvik. Dette som en del av Bypakke Larvik.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Forbedret dekkejevnhet GS-vei

Som grunnlag for kommende prioritering av tiltak med kostnadsanslag gjennomføres inspeksjon av eksisterende sykkelveger. Dette som en del av Bypakke Larvik.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Holdningsskapende arbeid

Larvik kommune skal utarbeide en strategi for holdningsskapende arbeid, samt iverksette tiltak basert på strategien. Strategien skal bidra til å oppmuntre folk til å endre mobilitetsvaner via et aktivt holdningsskapende arbeid.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Mikromobilitet

Et godt tilbud av mikromobilitetsløsninger kan være et viktig bidrag for at flere skal kunne velge alternative transportformer enn bil, spesielt i sentrale byområder.

Larvik kommune skal, som en del av Bypakke Larvik, utarbeide lokal forskrift for utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn.

Videre skal det etablere tilbud av elsparkesykler, og utrede mulighet for etablering av bysykkelordning.

Handlingsplan Bypakke Larvik: Mobilitetsplan for korridorer og prioriterte tettsteder

Planen skal omhandle følgende tema i for de prioriterte strekningene i Bypakke Larvik:

- Kollektivtransport: Definere busstraseer og tilrettelegge for et styrket kollektivtilbud.
- Inkludert utredning av grunnlag for elektrisk ferge mellom Larvik og Stavern
- Fastsettelse og tilrettelegging for hovedruter for gående og syklende
- Etablering av mobilitetspunkt
- Gatebruksplan for Stavern sentrum
- Øvrige utredningsbehov

Oppdrag

Beskrivelse

<p>Handlingsplan Bypakke Larvik: Mobilitetsplan for Larvik sentrum (KDP)</p>	<p>Planen skal løse følgende tema i sammenheng:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gatebruksplan, inkl. kollektivtransport: Definere busstraseer og tilrettelegge for et styrket kollektivtilbud • Fastsette og tilrettelegge for hovedruter for gående og syklende • Definere hovedfartsårer for alle transportformer til og fra Larvik sentrum • Etablering av mobilitetspunkt • Parkeringsstrategi • Bylogistikk for varer og tjenester • Universell utforming Planen vil gi grunnlag for videre strekningstiltak
<p>Handlingsplan Bypakke Larvik: Områdesatsing Torstrand</p>	<p>Utrede og planavklare nye mobilitetsløsninger på øst-vest strekningen gjennom Torstrand. Dette skal lede ut i en gjennomføringsfase (fase 2) hvor utbygging og tilrettelegging av nytt mobilitetstilbud (f.eks gang og sykkelveier etc). Det koordineres med øvrige infrastrukturtiltak via Programområde Torstrand.</p>
<p>Handlingsplan Bypakke Larvik: Smartbytiltak</p>	<p>Det skal etableres en arbeidsgruppe i samarbeid med næringslivet som løpende ser på muligheten for innføring av smartbyløsninger som f.eks bildelingsapper og smartere bruk av parkeringstilbudet for vare- og tjenesteleverandører.</p>
<p>Handlingsplan Bypakke Larvik: Tydeliggjøre sykkelruter</p>	<p>Som grunnlag for kommende prioritering av tiltak med kostnadsanslag gjennomføres inspeksjon av eksisterende sykkelveger.</p>
<p>Klimakommunikasjon</p>	<p>Det skal jobbes målrettet for å informere, inspirere og dele kunnskap med kommunens innbyggere og ansatte. Miljørn brukes aktivt.</p>
<p>Klimasats: Arealbasert klimagasskalkulator</p>	<p>Vestfold og Telemark Fylkeskommune har sammen med NIBIO fått tildelt klimasatsmidler til å lage en webbasert klimagasskalkulator som beregner klimagassutslipp ved arealbruksendringer. Larvik kommune er en av 15 pilotkommuner i dette prosjektet.</p> <p>Larvik kommune skal aktivt ta i bruk verktøyet for å ta bevisste og kunnskapsbaserte valg rundt arealbruken i kommunen.</p>
<p>Miljømaskoten Miljørn</p>	<p>Miljømaskoten Miljørn brukes aktivt på tvers av tjenesteområdene i Larvik kommune som for å synliggjøre klima-, energi- og miljøarbeidet i kommunen. Miljørn "lever" på instagram: @miljorn_larvik, og benyttes i andre settinger det er aktuelt.</p>
<p>Mobilitetsplaner: Kultur og idrett</p>	<p>Det skal planlegges og tilrettelegges for miljøvennlig transport til og fra arrangementer knyttet til kultur og idrett i regi av Larvik kommune.</p>
<p>Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket, NMSK</p>	<p>Larvik kommune skal godkjenne tilskudd til ungsogpleie for å øke CO2 opptak i trevirke, som kan brukes i varige konstruksjoner.</p> <p>Valg av treslag og avstandsregulering i plantefelt vil være avgjørende.</p>
<p>Prosjekt: Et grønnere Sliperiet</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Avfallshåndtering/kildesortering på Sliperiet - drift og utleie • Redusere bruk av plast (serveringsutstyr, utleiedrift/arrangementer) • Vurdere gjenbruksposer lånere • Lag en veileder til leietakere av Pressverksalen og andre rom på Sliperiet med informasjon om hvor man kaster ulikt avfall. • Husmøte på Sliperiet om kildesortering • Vurdere Grønn kultur natt • Intern kursing

Oppdrag	Beskrivelse
Prosjekt: Identifisere virkemidler for å nå klimamålene	Det skal, i regi av Miljø, gjennomføres et prosjekt som skal kartlegge og identifisere hvilke virkemidler Larvik kommune har for å nå vedtatte klima- og energimål. Prosjektet er en del av arbeidet med rullering av klima- og energiplanen, samt videreutviklingen av kommunens klimabudsjett og klimaregnskap.
Regionalt Arealregnskap	Fylkeskommunen i samarbeid med kommunene utarbeider et arealregnskap av modell fra Agder fylkeskommune. Larvik kommune skal aktivt ta i bruk dette verktøyet ved ferdigstilling for å sikre at beslutninger tas basert på faktabasert kunnskap.
Strat.dok 2024-2027: Akantus,- Utvikle Herregården og herregårdshagen inkludert Mesterfjellet skole	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Utvikle Herregården og herregårdshagen til en nasjonal og internasjonal attraksjon i samskapning mellom Larvik museum, Vestfold fylkeskommune og Larvik kommune v/Psykisk helse og avhengighet, frivilligheten, Kultur og idrett og Videregående skole (THVG). Utviklingstiltak med mål om bedret folkehelse, økt turisme, økt omdømme og stedsattraktivitet. Vestfold og Telemark fylkeskommune har bevilget 25 millioner til utvikling av prosjektet.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Larvik museum flytter fra Hammerdalen - sparte årlige leieutgifter på 1,2 mill.kr. Verket flytter fra Kongegata - frigjør eiendom for salg. Frisklivssentralen flytter fra Villaen - frigjør lokaler til annen virksomhet / evt. eiendomssalg. Ringvirkninger for byens næringsliv som følge av økt turisme, økt bostedsattraktivitet, mindre utenforskap, flere i arbeid. Tiltettelegging for fremtidig, inntektsskapende virksomhet til utvikling, drift og vedlikehold av anlegget.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Frivilligheten gis rom og arealer for involvering og lavterskel folkehelsearbeid. Det etableres en åpen samskapingsarena mellom det offentlige, museum, næringsliv og frivilligheten.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Nedbyggede arealer omgjøres til grønne arealer, asfalterte flater revegeteres og lukkede flater gjøres permeable, vann løftes fra nedgravde rør til overflaten, gamle bygningsmaterialer ombrukes, eksisterende skolebygning rustes opp og transformeres.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Åpner mulighet for nytenking innenfor virksomhetsområdene og tiltettelegging for radikal innovasjon innad i organisasjonen.</p>
Strat.dok 2024-2027: Bypakke Larvik	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Bypakke Larvik er et samarbeid mellom Larvik kommune, Vestfold og Telemark fylkeskommune, Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet med mål om å utvikle: «Et framtdsrettet transportsystem med en høy andel gange-, sykkel- og kollektivreiser som legger til rette for et attraktivt bysentrum.» I tillegg ligger det nasjonale målet om nullvekst i personbiltrafikken til grunn.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Bypakkesamarbeidet gir en unik mulighet til å se de ulike aktørenes prosjekter og budsjetter i sammenheng for å få en målrettet og samordnet bruk av midlene som er til rådighet. I dette ligger: En målrettet og samordnet bruk av relevante finansieringskilder som partene i bypakkesamarbeidet rår over i egne budsjetter, søknader til alternative finansieringskilder og videre arbeid med finansieringsmuligheter knyttet til de større prosjektene som ønskes gjennomført. Bypakke Larvik vil involvere flere tjenesteområder internt i Larvik kommune. Det vil i søkes å gjennomføre bypakke arbeidet via interne ressurser, og via bidrag fra samarbeidspartnerne hvor mulig. Dette vil føre til økt kompetanse og forankring internt, samt redusert behov for bruk av eksterne konsulenter.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Utviklingen av et mer framtdsrettet transportsystem med fokus på gange, sykkel og kollektivtransport vil bidra til å forbedre grunnlaget for fysisk mobilitet i Larvik på en god og mer trafikksikker måte. Tiltaket forventes dermed å ha en sterk positiv effekt på den lokale folkehelsen ved at flere velger sykkel og gange</p>

Oppdrag

Beskrivelse

	<p>som transportform. Bypakke Larvik vil gjennomføres med et stort fokus på involvering av berørte parter og lokalmiljø.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Oppnåelse av nullvekstmålet i trafikken er et av de viktigste virkemidlene for å begrense og redusere klimautslipp i Larvik. De fleste i Samfunnet i Larvik bruker i dag bil, så det foreligger et stort potensial i å overføre en andel av reisene til mer miljøvennlige transportformer.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Gjennomføringen av tiltaket vil kreve bidrag og ressurser fra flere deler av organisasjonen.</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: Byutviklingsprogrammet - Oppfølging av KDP Larvik by</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Byutviklingsprogrammet er et handlingsprogram som følger opp Kommunedelplan for Larvik By og Sentrumsstrategi 2021-2033 samt gjeldende Kulturplan og Næringsplan. Handlingsprogrammets viktigste funksjon er å sørge for en prioritering av utvalgte nøkkelprosjekter / tiltak og sørge for at disse blir realisert.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Et attraktivt bysentrum gir positive ringvirkninger for handels- og servicenæringen, investeringsviljen til det private næringslivet og stimulere tilflyttingen til Larvik.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ved tilrettelegging av eksisterende bygninger, byrom, plasser og gater kan nye sosiale møteplasser etableres. Sesongbasert, lavterskel aktivitet, åpent for alle innbyggere senker terskelen for at flere kan delta i bylivet, enten som besøkende eller som leverandør av varer og tjenester.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Gjenbruk av bygninger helt eller delvis, reduksjon av biltrafikk- og parkeringsareal, reetablering av trær og vegetasjon i gater og byrom, åpning av lukkede vannveier- og vannspeil inngår som aktuelle tiltak i byutviklingsprogrammet.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: De store nøkkelprosjektene i byutviklingsprogrammet berører sentrale deler av kommunens virksomhet. Lokasjon og valg av løsning for nytt rådhus, bibliotek og sentrumsbarnehage vil berøre store deler av organisasjonen.</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: Kulturskolen som forebyggende aktør i folkehelsearbeidet Dreiet ressursbruk mot helse og mestring</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kulturskolen har tilbud innen eldreomsorg der vi ukentlig besøker sykehjem og nærmiljøsentre, inkludert individuell oppfølging av svært syke pasienter. I tillegg har vi tilrettelagte grupper innen psykisk helse. Kulturskolen har særskilt fokus på demensomsorg og har bl.a. eget demenskor.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Forebyggingsarbeid slik at eldre kan bo lengre hjemme. Bruke musikkterapi for å redusere antall helsepersonell i stell, og minske bruk av beroligende midler.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Økt livskvalitet for eldre der de fortsatt kan være bidragsyter i samfunnet.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Trenger ansatte med kompetanse i musikkterapi, samt nok ressurser.</p>
<p>Strat.dok 2024-2027: Kulturskolen som forebyggende aktør i folkehelsearbeidet Kulturskolen tar i mot elever fra grunnskolen for å få karakter</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Larvik kulturskole samarbeider med PPTs fravær og nærværsteam og grunnskole om elever i særskilt vanskelige livssituasjoner. Elevene følges opp på kulturskolen for å få karakter i fagene musikk, kunst og håndverk samt sal og scene.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Flere klarer å fullføre skolegang, samt forebygge og minske utenforskap. Minske utgifter til ungdom som faller utenfor ordinært livsløp.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p>

Oppdrag

Beskrivelse

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Kulturskolen følger opp elever i ungdomsskolealder med alvorlige utfordringer som gjør at de ikke klarer følge ordinær skolegang. Tiltaket er med å forbedre livssituasjonen og gjør at flere fullfører skolegang.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Trenger personell med spesialkompetanse innen bl.a. spesialpedagogikk, samt at ressurser legges der tilbudet gis.

Strat.dok 2024-2027: Larvik leverer - et omdømmeprojekt med mål om økt tilflytting og økt antall arbeidsplasser

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Larvik Leverer er et samarbeidsprosjekt mellom Larvik kommune og Larvik næringsforening, med mål om å øke Larviks attraksjonskraft som sted for tilflytting og næringsetablering. I tillegg ligger ressursene til å drive et aktivt påvirkningsarbeid overfor region og stat, i saker som er viktige for Larvik, i prosjekter (som f.eks InterCity, Inntektssystemet for kommunene).

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Larvik leverer er et av de mest konkrete tiltakene som er satt i gang for å øke kommunens inntekter ved økt skattetilgang (via økt tilflytting av skattesterke innbyggere) og statlige overføringer og etableringer m.m.

Beregning av økonomisk effekt: Det har ikke vært mulig å målsette direkte økonomisk effekt for Larvik kommune på nåværende tidspunkt. Dette må sees i sammenheng med kommunens totale vekstmål og strategi samt øvrige tiltak som iverksettes får å tiltrekke seg flere innbyggere og arbeidsplasser.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): En del av strategien for å tiltrekke seg flere innbyggere fokuserer på hvordan vi tar imot og integrerer tilflyttere inn i Larvikssamfunnet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen direkte konsekvenser.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Gjennomføringen av tiltaket vil kreve bidrag og ressurser fra flere deler av organisasjonen noe som vil føre til redusert behov for eksterne byråer og økt kompetanse internt.

Strat.dok 2024-2027: Nærmiljø og lokal samfunnsutvikling

Beskrivelse av omstillingstiltaket: En langsiktig og systematisk satsing på nærmiljø vil kunne gi befolkningen i Larvik en større opplevelse av å høre til og påvirke eget liv. Kommunen kan gjennom kompetanse og midler stimulere nærmiljøene til i større grad hente ut kortreist kraft, for å øke opplevd livskvalitet i sitt nabolag. Satsingen organiseres ved å opprette nærmiljøutvalg, med eventuelle undergrupper, i Larvik sine 7 nærområder/bysentre. Kommunen organiserer sin kommunikasjon med nærmiljøutvalgene på en effektiv måte.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Effektiv og kortreist verdiskaping lokalt. Tett samhandling mellom lokalt næringsliv og lokalbefolkningen. Treffsikke og behovsprøvede kommunale tiltak med utspring fra nærmiljøet.

Beregning av økonomisk effekt: Det er ingen endring i økonomiramme/budsjett for å gjennomføre tiltaket. Tiltaket dekkes derfor innenfor eksisterende ramme.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Økt opplevd livskvalitet, tryggere nærmiljø, lokal folkehelse, opplevelsen av å bety noe, lettere å knytte varige sosiale relasjoner - lokale sosiale møteplasser.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Nærmiljøenes egenart og særpreg.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: For å følge opp den politisk vedtatte oppstartssaken knyttet til nærmiljø i Larvik ser vi viktigheten av å engasjere en prosjektleder som i en lengre oppstartsfase kan holde i initiativene og utfordringene fra de ulike nærmiljøene - med tett oppfølging fra den allerede etablerte strategigruppa. Når nærmiljøutvalgene er operative vil det være opprettet effektive kommunikasjonslinjer mellom nærmiljøene og aktuell virksomhet/avdeling i kommunen. God og treffsikker kommunikasjon.

Oppdrag	Beskrivelse
<p>Strat.dok 2024-2027: Økt dialog og samhandling med næringslivet</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Økt dialog og samhandling med næringslivet, gjennom en forsterket implementering av næringsplanens tre strategier 1. Godt vertskap, 2. Effektiv forvaltning og 3. Aktiv utviklingspartner, i alle deler av den kommunale organisasjonen. Næringsplanen er retningsgivende for kommunens næringsarbeid og synliggjør hvordan kommunen jobber sammen med næringslivet med næringsutvikling. Næringsplanen skal gi en langsiktighet i arbeidet med næringsutvikling i Larvik kommune. Strategiene skal sikre god dialog og forståelse, forutsigbare rammevilkår og effektive prosesser, og aktiv samhandling mellom kommune og næringsliv. Larvik kommune har hatt en god vekst i arbeidsplasser de siste årene, særlig innen det private næringsliv. En forsterket implementering av næringsplanen vil legge til rette for økt næringsattraktivitet og fortsatt sterk vekst i arbeidsplasser. Dette vil igjen ha positiv effekt på tilflytting og inntektsnivå, som bidrar til økte skatteinntekter for Larvik kommune.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Larvik kommunes skatteinngang er under 90% av landsgjennomsnittet. En del av dette kan forklares med at Larviks innbyggere har et lavere utdannings- og inntektsnivå enn gjennomsnittskommunen. Fortsatt sterk vekst i arbeidsplasser og tilflytning vil ha positiv effekt på inntektsnivå og bidrar til økte skatteinntekter for Larvik kommune.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.</p>
<p>Strat.dok.2024-2027: Prosjekt Servicetorget i kommune 3.0</p>	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: For å realisere visjonen om Kommune 3.0 må kommunen endre sin måte å levere tjenester og løse oppgaver på, fra å være en tradisjonell serviceleverandør til å bli en fasilitator for samskaping med innbyggere, næringsliv og frivillighet. Servicetorget er kommunens ansikt utad og det første kontaktpunktet for mange innbyggere. Servicetorget har derfor en unik mulighet til å bidra til en bedre innbyggerdialog, kontinuerlig innbyggermedvirkning og bidra til Larvik kommune som en lærende organisasjon.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Fortsatt yte god kommunikasjon mellom innbygger og kommune, men denne må tilpasses endrede rammer - både mht type kommunikasjon og samskaping.</p> <p>Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Tilpasse Servicetorget som kommunens førstelinje, til morgendagens behov - både ressurs- og kompetansemessig og tilgjengelighet. Servicetorget har en viktig rolle i forhold til at de tilbyr arbeidspraksis/utprøving i forhold til arbeidsevne, og de tilbyr lærlingplasser for å sette enkeltmennesker godt i stand til å møte det ordinære arbeidsmarkedet.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen særskilte konsekvenser.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Servicetorget vil fortsatt være førstelinje for henvendelser til kommunen. Dette vil fortsette å avlaste spesialistene i andrelinje.</p>
<p>Tettere skogplanting</p>	<p>Skog er den største arealtypen i Larvik kommune for opptak av klimagasser.</p> <p>Larvik kommune skal informere om og godkjenne tilskudd til tettere planting og Suppleringsplanting for å øke CO2 opptak i trevirke, som kan brukes i varige konstruksjoner.</p> <p>Å sikre god foryngelse av hogstfelt vil være avgjørende.</p>
<p>Tidligere tiltak - klimabudsjett - direkte utslipp</p>	<p>Gjennomførte klimatiltak som fremdeles har effekt på reduksjon av kommunens klimagassutslipp.</p>

Oppdrag

Beskrivelse

Tidligere tiltak - klimabudsjett - indirekte utslipp - Gjennomførte klimatiltak som fremdeles har effekt på reduksjon av kommunens klimagassutslipp.

Tilkobling spredt avløp til kommunalt nett - Arbeide for at hytter/boliger tilknyttes godkjent VA-anlegg. Plan lagt i Teknisk plan.

Utslippsreduksjon: reguleringsplaner - Gjennom planarbeid og byggesaker:

- Motivere til bruk av alternative energikilder i maskinpark og transport.
- Oppfordre til å etablere solceller på næringsbygg. Relevant allerede på reguleringsplanstadiet.
- Gjennom reguleringsplanarbeidet motivere til bruk og gjenbruk av masser innenfor eget byggeområde. Konsulenten må utarbeide en matjordplan hvis tiltaket berører matjord.
- Informere om bruk av energibrønner i byggesaker
- Oppfordre til digitale forhåndskonferanser, byggesak

Utvide tilbudet på Sentralen Svarstad -

- Det skal tilbys jegerprøver, kunnskapsprøve osv. i Svarstad for å redusere transport mellom Larvik-Svarstad som følge av kommunal virksomhet.
- E-sport
- Gjenbruk

Økosystemkartlegging - Fylkeskommunen, Viken FK og 9 kommuner skal sammen lage en kartløsning som viser arealers ulike egenskaper i en klimasammenheng.

Larvik kommune skal utvikle økosystemkart til bruk i arealplanlegging

Investeringsbudsjett for området

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan					Øvrige år		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Larvik kommune								
BYUP Gangbro og byheis/trapp	1 000	1 000	0	0	0	0	0	0
BYUP Larvik Museum og Herregårdshage	1 000	1 000	500	500	500	0	0	0
BYUP Tollboden og Fiskerhavn	0	1 000	1 000	0	0	0	0	0
Ny kunstgressbane Kaken	0	3 656	0	0	0	0	0	0
Tiltak i oppfølgingsplan KDP Larvik by	2 500	1 500	3 500	4 500	4 500	0	0	0
Sum Larvik kommune	4 500	8 156	5 000	5 000	5 000	0	0	0

Beskrivelse av investeringstiltak for området

BYUP Gangbro og byheis/trapp

KST 175/21, datert 15.12.21; Kommunedirektøren foreslår at det av midlene avsatt til byutviklingsprogram i Strategidokumentet 2022-25 velges å prioritere oppstart av følgende byutviklingsprosjekter: Prosjektportefølje 1 (2022-23): · Byheis · Tollboden · Fiskerhavn · Herregårdshage · Larvik Museum · Larvik Bibliotek

Gangbro og byheis/trapp inngår som del av arkitektkonkurransen European 17. Detaljprosjektering/regulering fortsetter med mål om å sikre realisering. Dialog med eksterne bidragsytere, regionale- og statlige myndigheter samt næringsliv videreføres og forsterkes.

BYUP Larvik Museum og Herregårdshage

KST 175/21, datert 15.12.21; Kommunedirektøren foreslår at det av midlene avsatt til byutviklingsprogram i Strategidokumentet 2022-25 velges å prioritere oppstart av følgende byutviklingsprosjekter: Prosjektportefølje 1 (2022-23): · Byheis · Tollboden · Fiskerhavn · Herregårdshage · Larvik Museum · Larvik Bibliotek

Mulighetsstudien for Akantus følges opp i samarbeid med Vestfoldmuseene og andre samarbeidspartnere. Detaljprosjektering/regulering fortsetter med mål om å sikre et langsiktig og bærekraftig prosjekt. Første byggetrinn for reetablering av en Herregårdshage igangsettes med tildelte tilskuddsmidler fra Stat- og Fylkeskommune. Videreføring av arbeid med finansierings- og driftsplan for prosjektet.

BYUP Tollboden og Fiskerhavn

KST 175/21, datert 15.12.21; Kommunedirektøren foreslår at det av midlene avsatt til byutviklingsprogram i Strategidokumentet 2022-25 velges å prioritere oppstart av følgende byutviklingsprosjekter: Prosjektportefølje 1 (2022-23): · Byheis · Tollboden · Fiskerhavn · Herregårdshage · Larvik Museum · Larvik Bibliotek

Tollboden og Fiskerhavn inngår som del av arkitektkonkurransen European 17. Detaljprosjektering/regulering fortsetter med mål om å sikre realisering. Temporær uteservering videreføres inntil arbeid med åpning av Fiskerhavn påbegynnes.

Ny kunstgressbane Kaken

Levetid på kunstgress er normalt 10 år, og banedekket på Kaken ble lagt i 2011. Banedekket er i dårlig forfatning og en utskifting av dette er derfor nødvendig.

Tiltak i oppfølgingsplan KDP Larvik by

Byutviklingsprogrammet er vedtatt som en handlingsplan for Sentrumsstrategien og KDP Larvik by.

En oppdatering og revisjon av prioriterte nøkkelprosjekter i Byutviklingsprogrammet vil bli presentert for politisk behandling tidlig i 2024. Enkelte av prosjektene tar flere år å utvikle enn andre og vi erfarer at det vil være behov for justeringer. Prioriteringer vedtatt i KST sak 175/21, datert 15.12.21:

Portefølje 1 - 2022-23:

- Byheis
- Tollboden
- Fiskerhavn
- Herregårdshage
- Larvik museum

- Bibliotek

Portefølje 2 - 2024-25:

- Bøkkerfjellet Sentrumspark
- Gjestehavn
- Gatebruksplan
- Rådhus

Portefølje 3 - 2026-27:

- Kunnskapssenter
- Sentrumsbarnehage
- Sjøpromenade
- Elvepromenade
- By promenade

Larvik kommune deltar i det internasjonale innovasjonprogrammet European 17 med en tomt som strekker seg fra Vestre brygge til Bøkkerfjellet. Vinneren av idekonkurransen får i oppdrag å videreprosjekttere/detaljregulere for å sikre realisering av en gangbro og heis/trapp.

Larvik kommune og Vestfoldmuseene samarbeider om å redefinere Herregården og den gamle skoletomten til et nytt og innovativt byutviklingsprosjekt - Akantus. Prosjektet har fått tilsagn om støtte fra Vestfold og Telemark Fylkeskommune og staten med tilsammen kr. 28 mill. til gjennomføring. Støtten er knyttet opp mot restaurering av Herregården og etablering av en Herregårdshage. Prosjektgruppen er i dialog med private stiftelser for å sondere muligheten for ytterligere finansiell støtte. Larvik by er valgt ut som en av 60 byer i EU programmet New European Bauhaus - Craft Cities. Programmet støttes opp både av VTFK og Osloregion og fokus er kunnskapsutveksling om bærekraftig byutvikling på tvers av landegrenser i Europa.

Bøkkerfjellet Sentrumspark inngår i European 17 og Gatebruksplan er valgt overført til arbeidet med Bypakke Larvik.

Arealplan

Området består av

Virksomhet Arealplan består av 13 årsverk og har ansvar for følgende:

- Utarbeider kommuneplanens arealdel og kommunedelplanene for Larvik by og Stavern by.
- Utarbeider og saksbehandler kommunens egne områdeplaner.
- Saksbehandler private og offentlige detaljerte reguleringsplaner, endringer av reguleringsplaner og planinitiativ.
- Saksbehandler og deltar i arbeidet med kommunedelplaner for større samferdselstiltak og regionale planer for fylkets arealbruk og transportarbeid.
- Utarbeider relevante temaautredninger som beslutningsgrunnlag for kommunens fremtidige arealstrategi og arealbruk.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	9 844	9 958	10 540	10 540	10 540	10 540
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 221	2 204	2 204	2 204	2 204	2 204
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	0	0	500	-0	-0	-1 000
Overføringsutgifter	1 011	50	50	50	50	50
Finansutgifter	1 474	1 320	36	36	36	36
Sum Driftsutgifter	14 551	13 533	13 330	12 830	12 830	11 830
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 203	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Refusjoner	-1 983	-50	-50	-50	-50	-50
Overføringsinntekter	-150	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-4 336	-2 050	-2 050	-2 050	-2 050	-2 050
Sum	10 214	11 483	11 280	10 780	10 780	9 780

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	11 483	11 483	11 483	11 483
Endring i år				
Avskrivninger 2023	-1 284	-1 284	-1 284	-1 284
Sum Endring i år	-1 284	-1 284	-1 284	-1 284
Tiltak forrige år				
KST 176/22 Gjennomføring av kommunedelplan for naturmangfold	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Tiltak forrige år	-500	-1 000	-1 000	-1 000
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, ans.type N	115	115	115	115
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	467	467	467	467
Sum Budsjettekniske justeringer	582	582	582	582
Konsekvensjusteringer	-1 203	-1 703	-1 703	-1 703
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	10 280	9 780	9 780	9 780
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Bergeløkka samordnet planlegging	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Herland Elvepark	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Plan for bærekraftig mobilitet, KDP sykkeltrafikk	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Øyakrysset, planprosess	-0	-0	-0	-0
Sum Innsparingstiltak	0	0	0	0
Nye tiltak				
Strat.dok.2024-2027: Oppfølgingsplan helhetlig ros tiltak 8.1; Kvikkleire	1 000	1 000	1 000	0
Sum Nye tiltak	1 000	1 000	1 000	0
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 000	1 000	1 000	-0
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	11 280	10 780	10 780	9 780

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Innsparingstiltak***Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Bergeløkka samordnet planlegging**

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres. Vedtaket får redusert økonomisk ramme, men arbeidet er i sluttfasen og resterende utgifter dekkes.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Herland Elvepark

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres. Vedtaket får redusert økonomisk ramme.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Plan for bærekraftig mobilitet, KDP sykkeltrafikk
Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres. Tiltaket kan finansieres av Bypakkemidler.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Øyakrysset, planprosess
Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres og arbeidet avsluttes. Ikke pågående arbeid.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Nye tiltak

Strat.dok.2024-2027: Oppfølgingsplan helhetlig ros tiltak 8.1; Kvikkleire
Oppfølging av tiltaksplan helhetlig ROS 8.1 Utvidet kartlegging av registrerte større kvikkleireforekomster i Larvik kommune med tanke på stabilitetsanalyser og for å avdekke eventuelle behov for sikringstiltak eller overvåkning. De som har høyeste fareklasse og konsekvens prioriteres. Summen ført inn er anslått og vil måtte justeres etter anbudskonkurransen.

Innbyggerkontakt og byggesak

Området består av

Innbyggerkontakt og byggesak består av 34,5 årsverk pluss lærlinger og har ansvar for følgende områder:

- Byggesak
- Kulturminner og stedsutvikling
- Lardal frivilligsentral
- Larvik frivilligsentral
- Overordnet frivilligkoordinator
- Servering-, salg- og skjenkebevilling. Alkoholkontroll og tobakktilsyn
- Servicetorget

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	26 341	26 502	27 369	27 369	26 919	26 469
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 098	4 221	4 171	4 121	4 121	4 121
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	383	371	371	371	371	371
Overføringsutgifter	1 034	300	300	300	300	300
Finansutgifter	102	57	71	71	71	71
Sum Driftsutgifter	30 958	31 451	32 282	32 232	31 782	31 332
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-14 782	-14 460	-14 460	-14 460	-14 460	-14 460
Refusjoner	-2 104	-591	-591	-591	-591	-591
Overføringsinntekter	-931	-448	-448	-448	-448	-448
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-418	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-18 236	-15 499	-15 499	-15 499	-15 499	-15 499
Sum	12 723	15 952	16 783	16 733	16 283	15 833

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	15 952	15 952	15 952	15 952
Endring i år				
Avskrivninger 2023	14	14	14	14
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	579	579	579	579
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	20	20	20	20
Sum Endring i år	613	613	613	613
Tiltak forrige år				
KST 172/21 Støtte til reguleringsarbeid for frivillige lag og foreninger	-50	-100	-100	-100
Sum Tiltak forrige år	-50	-100	-100	-100
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	728	728	728	728
Strat.dok.2024-2027: Internoverføring; Administrativ ressurs - Ungdomsrådet	-160	-160	-160	-160
Sum Budsjettekniske justeringer	568	568	568	568
Konsekvensjusteringer	1 131	1 081	1 081	1 081
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	17 083	17 033	17 033	17 033
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Reduksjon av stilling,- Servicetorget i kommune 3.0	-300	-300	-300	-300
Strat.dok.2024-2027: Kutt i ressurser til virksomhet innbyggerkontakt og byggesak	0	0	-450	-900
Sum Innsparingstiltak	-300	-300	-750	-1 200
Nye tiltak og realendringer budsjett	-300	-300	-750	-1 200
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	16 783	16 733	16 283	15 833

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Innsparingstiltak***Strat.dok.2024-2027: Reduksjon av stilling,- Servicetorget i kommune 3.0***Beskrivelse av omstillingstiltaket:* Reduksjon av stilling.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Fortsatt yte god kommunikasjon mellom innbygger og kommune, men denne må tilpasses endrede rammer - både mht type kommunikasjon og samskaping.

Beregning av økonomisk effekt: Reduksjon av en 30% stilling.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Tilpasse Servicetorget som kommunens førstelinje, til morgendagens behov - både ressurs- og kompetansemessig og tilgjengelighet. Servicetorget har en viktig rolle i forhold til at de tilbyr arbeidspraksis/utprøving i forhold til arbeidsevne, og de tilbyr lærlingplasser for å sette enkeltmennesker godt i stand til å møte det ordinære arbeidsmarkedet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen særskilte konsekvenser.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Servicetorget vil fortsatt være førstelinje for henvendelser til kommunen. Dette vil fortsette å avlaste spesialistene i andrelinje.

Strat.dok.2024-2027: Kutt i ressurser til virksomhet innbyggerkontakt og byggesak

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Reduksjon av stilling i virksomhet innbyggerkontakt og byggesak knyttet til oppfølging av kulturminner, samt kvalitetsarbeid i tjenesteområdet verdiskaping og stedsutvikling. Oppgaver knyttet til stillingen avsluttes og overføres til andre ansatte.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Stillingen vil ikke bli erstattet.

Geodata

Området består av

Geodata består av 11,5 årsverk og har ansvar for følgende områder:

- Landmålingstjenester - herunder kundeveiledning
- Lokal matrikkelmyndighet
- Eierseksjonering
- Sammenslåing
- Adressering
- Distribuering av eiendomsinformasjon og kart
- Geografiske informasjonssystemer

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Økonomiplan			
			2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	8 903	9 609	10 061	10 061	10 061	10 061
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 832	1 336	1 326	1 326	1 326	1 326
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	213	484	484	484	484	484
Overføringsutgifter	144	135	135	135	135	135
Finansutgifter	107	107	70	70	70	70
Sum Driftsutgifter	11 200	11 672	12 076	12 076	12 076	12 076
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-8 337	-6 191	-6 191	-6 191	-6 191	-6 191
Refusjoner	-163	-135	-135	-135	-135	-135
Sum Driftsinntekter	-8 500	-6 326	-6 326	-6 326	-6 326	-6 326
Sum	2 700	5 346	5 751	5 751	5 751	5 751

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	5 346	5 346	5 346	5 346
Endring i år				
Avskrivninger 2023	-37	-37	-37	-37
Endring i renholdsavtaler 2023	-10	-10	-10	-10
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	86	86	86	86
Sum Endring i år	40	40	40	40
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	365	365	365	365
Sum Budsjettekniske justeringer	365	365	365	365
Konsekvensjusteringer	405	405	405	405
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	5 751	5 751	5 751	5 751
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	5 751	5 751	5 751	5 751

Kultur og idrett

Området består av

Kultur og idrett består 57,5 årsverk fordelt på 95 ansatte og har ansvar for følgende områder:

- Bibliotek
- Kulturskole
- Idrett
- Fritid
- Kulturavdeling
- Koordinering ungdomsråd

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	43 113	42 026	44 291	44 291	44 291	44 291
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	33 557	29 088	28 814	28 014	28 014	28 014
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	557	510	260	260	260	260
Overføringsutgifter	33 878	23 729	23 179	22 979	21 679	21 679
Finansutgifter	7 039	6 100	6 401	6 401	6 401	6 401
Sum Driftsutgifter	118 144	101 453	102 944	101 944	100 644	100 644
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-7 383	-7 950	-7 950	-7 950	-7 950	-7 950
Refusjoner	-7 941	-5 865	-5 865	-5 865	-5 865	-5 865
Overføringsinntekter	-8 987	-2 863	-2 863	-2 863	-2 863	-2 863
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-4 938	-5 046	-5 046	-5 046	-5 046	-5 046
Sum Driftsinntekter	-29 248	-21 724	-21 724	-21 724	-21 724	-21 724
Sum	88 896	79 729	81 220	80 220	78 920	78 920

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	79 729	79 729	79 729	79 729
Endring i år				
Avskrivninger 2023	300	300	300	300
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	1 758	1 758	1 758	1 758
Lønnsoppgjør kap 4 lærerorganisasjonene i 2022, helårsvirkning fra 2023	47	47	47	47
Sum Endring i år	2 105	2 105	2 105	2 105
Tiltak forrige år				
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2023	4	4	4	4
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-4	-4	-4	-4
Strat.dok.2023-2026 KI: Overføring Formidlingscenter Kaupang videreføres ikke fra 2026	0	0	-100	-100
Strat.dok.2023-2026 KI: Overføring Gatefotball videreføres ikke fra 2026	0	0	-500	-500
Strat.dok.2023-2026 KI: Overføring Gurvika videreføres ikke fra 2026	0	0	-200	-200
Strat.dok.2023-2026 KI: Overføring Stiftelsen Tollerodden videreføres ikke fra 2026	0	0	-500	-500
Sum Tiltak forrige år	0	0	-1 300	-1 300
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	421	421	421	421
Strat.dok.2024-2027: Internoverføring av midler til Vennskapsbyer	70	70	70	70
Strat.dok.2024-2027: Internoverføring fra skole til idrett for leie av haller	1 136	1 136	1 136	1 136
Strat.dok.2024-2027: Internoverføring; Administrativ ressurs - Ungdomsrådet	160	160	160	160
Sum Budsjettekniske justeringer	1 787	1 787	1 787	1 787
Konsekvensjusteringer	3 891	3 891	2 591	2 591
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	83 620	83 620	82 320	82 320
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Avslutte avtale kunstsno	-100	-100	-100	-100
Strat.dok.2024-2027: Kutt i kulturarrangementer	-400	-400	-400	-400
Strat.dok.2024-2027: Kutt i Kulturskolen som forebyggende aktør i folkehelsearbeidet kommune 3.0.	-250	-250	-250	-250
Strat.dok.2024-2027: Kutt i nærmiljøtilskudd 17. mai	-250	-250	-250	-250
Strat.dok.2024-2027: Kutt i tilbud Stavern bibliotek	-300	-300	-300	-300
Strat.dok.2024-2027: Kutt i tilskudd til løypekjøring	-100	-100	-100	-100
Strat.dok.2024-2027: Kutt i utdeling av priser	-150	-150	-150	-150
Strat.dok.2024-2027: Kutte badetilbud utenfor skoletid, Brunla og Hedrum ungdomsskole	-150	-150	-150	-150
Strat.dok.2024-2027: Kutte oppvarmet kunstgressbane Månejordet	-500	-500	-500	-500
Strat.dok.2024-2027: Kutte/omstille avtalen,- Jotron Arena	-200	-400	-400	-400
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Kunstforvaltning	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Oppsigelse av avtale skateparken på Alfred Andersen tomte	0	-800	-800	-800
Sum Innsparingstiltak	-2 400	-3 400	-3 400	-3 400
Nye tiltak og realendringer budsjett	-2 400	-3 400	-3 400	-3 400
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	81 220	80 220	78 920	78 920

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Avslutte avtale kunstsno

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Avtale fra 2009 om støtte til produksjon av kunstsno knyttet opp mot prosjektet "Aktiv skiglede i Larvik" og tilrettelegging av skiløyper når det er knapt med natursno. Disse løypetraseene vil da ikke kunne benyttes ved snøfattige vintre.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:

Beregning av økonomisk effekt: Direkte kostnad fra ramme 2023

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Avtale fra 2009 om støtte til produksjon av kunstsno knyttet opp mot prosjektet "Aktiv skiglede i Larvik" og tilrettelegging av skiløyper når det er knapt med natursno. Disse løypetraseene vil ikke kunne benyttes ved snøfattige vintre og et godt folkehelseiltak vil bortfalle.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft:

Konsekvenser for ansatte/organisasjon:

Strat.dok.2024-2027: Kutt i kulturarrangementer

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Virksomhet Kultur og idrett arrangerer, eller er med på å arrangere, ulike arrangementer gjennom driftsåret. Eksempler er kulturnatt, UKM, Marked for musikk, borgermusikk i Bøkeskogen etc. Flere av disse vil med dette kuttet bortfalle/redueres i omfang.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:

Beregning av økonomisk effekt: En andel av rammen som i dag er avsatt til slike arrangementer reduseres.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Arrangementer er viktige møteplasser for innbyggerne i Larvik og er med på å skape et mangfoldig kulturtilbud, samtidig er arrangementene med på å tilrettelegge viktige arenaer for frivillige aktører og profesjonelle aktører til å vise frem sin aktivitet. Ved å redusere de økonomiske rammene til å gjennomføre arrangementer vil enkelte av arrangementene måtte avvikles/ reduseres i omfang.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft:

Konsekvenser for ansatte/organisasjon:

Strat.dok.2024-2027: Kutt i Kulturskolen som forebyggende aktør i folkehelsearbeidet kommune 3.0.

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Reduksjon i tilbud. Kulturskolen har tilbud innen eldreomsorg med ukentlig besøk sykehjem og nærmiljøsentre samt individuell oppfølging av svært syke pasienter. I tillegg finnes det tilrettelagte grupper innen psykisk helse. Kulturskolen har særskilt fokus på demensomsorg og har bl.a. eget demenskor.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Tilbudet er en del av forebyggingsarbeid slik at eldre kan bo lengre hjemme. Bruke musikkterapi for å redusere antall helsepersonell i stell, og minske bruk av beroligende midler. Ved kutt av dette tilbudet vil denne gevinsten bortfalle.

Beregning av økonomisk effekt: Direkte kutt i tilbud.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Økt livskvalitet for eldre der de fortsatt kan være bidragsyter i samfunnet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Påvirker ansatte som er tilknyttet dette tilbudet i dag.

Strat.dok.2024-2027: Kutt i nærmiljøtilskudd 17. mai

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Ved 17. mai feiringen tildeles de ulike nærmiljøene i Larvik noen midler for gjennomføringen av dette. Ved dette kuttet må feiringen skje uten støtte fra Larvik kommune. Kommunen har en egen 17. mai komitee som har holdt i dette arbeidet.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Ikke vurdert.

Beregning av økonomisk effekt: Direkte kutt i tilskudd.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ved å fjerne tilskudd til de lokale 17.mai komitéene vil disse komitéene da måtte finne andre finansieringsmuligheter for å arrangere 17.mai i nærmiljøene. Fjernes de økonomiske midlene for 17.mai sentrum vil arrangementet i Bøkeskogen måtte avvikles både på morgenen og kvelden. Teknikk til bekransingene rundt om i kommunen på 17.mai vil også måtte kuttes.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.

Det bemerkes følgende: Det ble i KST 077/23 bevilget økt ramme på kr 150 000 til 17. mai komiteen som var knyttet til prisstigning og tilrettelegging i Bøkeskogen. Det ble i 2023 bevilget med bruk av disposisjonsfond, med kommentar om å vurdere seinere år i strategidokumentet. Det vil gjøres oppmerksom på at dersom det er ønskelig å videreføre støtten er man avhengig av økt ramme, som forslått i KST 077/23 (kr 150 000) utover foreslått redusert beløp i dette tiltaket.

Strat.dok.2024-2027: Kutt i tilbud Stavern bibliotek

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kutt i bibliotekstilbud i Stavern. Nye samhandlingsformer og muligheter for felles lokaler i sammenheng med utviklingen av nærmiljøsentere i Stavern bør utredes. Dette vil være en prosess med lokale foreninger, næringsliv etc for å se på gode synergier ved samarbeid.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Ikke vurdert.

Beregning av økonomisk effekt: Ikke vurdert.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Ikke vurdert.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ikke vurdert.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.

Strat.dok.2024-2027: Kutt i tilskudd til løypekjøring

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Tilskudd til løypekjøring av skiløypene i Larvik halveres.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Reduserte kostnader på løypekjøring.

Beregning av økonomisk effekt: Halvering av dagens kostnader.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): De periodene det er snø på vinterstid benytter store deler av Larviks befolkning seg av skiløyper som er tilrettelagt via tilskuddsordninger fra Larvik kommune . Avtaler om løypekjøring med frivilligheten er et velfungerende samskappingsarbeid, hvor frivilligheten kjører dag/natt for å lage de beste skiløypene for innbyggerne i Larvik og omegn. Det blir

kjørt mange km løyper i sesongen. God mental fysisk og psykisk helse på lavterskelnivå, da man også kan låne ski gratis i BUA. Dette er et tilbud alle kan benytte seg av. Godtgjørelsen går tilbake til frivilligheten. Ved kutt i dette tiltaket vil mye av dette kunne bortfalle.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft:

Konsekvenser for ansatte/organisasjon:

Strat.dok.2024-2027: Kutt i utdeling av priser

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Larvik kommune har en lang tradisjon på å dele ut honnørpriser. Dette blir sett på som en viktig anerkjennelse og takknemlighet til frivillige som legger ned en betydelig innsats i sitt felt innen kultur og idrett. Gjennom dette omstillingstiltaket vil gavene og seremonien knyttet til disse prisene kuttes.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:

Beregning av økonomisk effekt: Årlig forbruk til dette formålet.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Å redusere/kutt i økonomi til denne tjenesten vil gjøre at prisvinnere ikke mottar noe kunstgave eller stipend, prisutdelingen på kulturnatta vil også måtte avvikles.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon:

Strat.dok.2024-2027: Kutte badetilbud utenfor skoletid, Brunla og Hedrum ungdomsskole

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kutt i tilskudd. Badetilbudet etter skoletid i svømmebassengene på Brunla ungdomsskole og Hedrum ungdomsskole opphører.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:

Beregning av økonomisk effekt: Fakturering fra Larvik Svømmeklubb på totalt 150 000 kr opphører. Badetilbudet til brukerne av bassengene bortfaller sammen med inntektene for svømmeklubben

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Svømmeklubben mister inntekter som de bruker til å bemanne bassenget i åpningstidene etter skoletid. Et godt folkehelse tilbud forsvinner begge steder.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon:

Strat.dok.2024-2027: Kutte oppvarmet kunstgressbane Månejordet

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Månejordet kunstgressbane er den eneste kunstgressbanen i Larvik der det benyttes undervarme på vinteren. Dette igangsettes ikke fra fra 01.01.2024.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:

Beregning av økonomisk effekt: Den direkte energikostnaden knyttet til undervarme på Månejordet.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): De kunstgressbanene som idrettslagene eier selv har ikke undervarme. Konsekvensen ved ikke å slå på undervarmen fra 01.01.2024 på Månejordet er at denne kunstgressbanen da blir lik de øvrige i Larvik.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft:

Konsekvenser for ansatte/organisasjon:

Strat.dok.2024-2027: Kutte/omstille avtalen,- Jotron Arena

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Redusere tilskudd fra 900 000 til 500 000 kr til Jotron Arena.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:

Beregning av økonomisk effekt: Direkte kutt i tilskudd som i dag er 900 000 kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Frivillige foreninger vil måtte betale mer i leiekostnader i Jotron Arena ift. kommunal-eide anlegg. Dette fører til økt etterspørsel på treningstid i kommunale anlegg. De kommunal-eide idrettsanleggene har p.t. ikke ledig kapasitet, og man vil få et enormt påtrykk opp mot fordelingen og prioriteringen som gjøres i de kommunale anleggene. Svært mange foreninger ønsker allerede i dag mer tid i anleggene.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Kunstforvaltning

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres og arbeidet avsluttes. Ikke pågående arbeid.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Oppsigelse av avtale skateparken på Alfred Andersen tomta

Oppsigelse av skateparken på Alfred Andersen tomta. Det planlegges nye skatefasiliteter i mulighetsstudiet på Månejordet. Leien av skatehallen kan sees i denne sammenheng slik at det blir et mer helhetlig skatetilbud på Månejordet.

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Det planlegges nye skatefasiliteter i mulighetsstudiet på Månejordet. Leien av skatehallen kan sees i denne sammenheng slik at det blir et mer helhetlig skatetilbud på Månejordet.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Ikke vurdert.

Beregning av økonomisk effekt: Leiekostnader for skatehallen.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Skatemiljøet er et viktig miljø for egenorganisert aktivitet, for å motvirke utenforskap og for mental/fysisk helse for å nevne noe. Sier man

opp avtalen, må man se på muligheter for mer aktivitet på f eks Månejordet. Skateklubben er også stor bidragsyter inn mot Aktiv Larvik og ferietilbudet - i regi av kommunen.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke vurdert.

Næring og ressursforvaltning

Området består av

Næring og ressursforvaltning består av 8 årsverk og har ansvar for følgende områder:

- Landbruk. I dette ligger lovpålagte oppgaver innen jordbruksforvaltning, skogforvaltning og viltforvaltning. I tillegg har virksomhetsområde en koordinerende rolle innen vannforvaltning.
- Entreprenørskap, herunder etablererveiledning og daglig drift av Colab
- Næringsutvikling, herunder eieroppfølging av Larvik Havn.

Virksomhetens oppgaver favner bredt fra lovpålagte forvaltningsoppgaver til større utviklingsprosjekter.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	7 192	7 018	7 161	7 161	7 161	7 161
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 608	2 095	2 095	2 095	2 095	2 095
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	974	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Overføringsutgifter	6 149	365	365	365	365	365
Finansutgifter	683	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	18 606	11 478	11 621	11 621	11 621	11 621
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-911	-895	-895	-895	-895	-895
Refusjoner	-1 308	-60	-60	-60	-60	-60
Overføringsinntekter	-2 627	-926	-926	-926	-926	-926
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-4 864	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-9 710	-1 881	-1 881	-1 881	-1 881	-1 881
Sum	8 896	9 597	9 740	9 740	9 740	9 740

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	9 597	9 597	9 597	9 597
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	143	143	143	143
Sum Budsjettekniske justeringer	143	143	143	143
Konsekvensjusteringer	143	143	143	143
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	9 740	9 740	9 740	9 740
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	9 740	9 740	9 740	9 740

Fellesfunksjon Verdiskaping og stedsutvikling

Området består av

Fellesfunksjon Verdiskaping og stedsutvikling består av 6 årsverk og har ansvar for følgende områder:

- Byutviklingsprogrammet
- Bypakke
- Klima og miljø
- Fellesfunksjon
- Kommunalsjef

Bypakke Larvik

Samferdselsutfordringer påvirker nå i økende grad samfunnsutviklingen i Larvik. Ikke bare har det negative konsekvenser for næringsutvikling, miljø og folkehelse, det påvirker også Larvik sin mulighet til å gjennomføre en bærekraftig og helt nødvendig by- og stedsutvikling. Mye av Larvik sitt handlingsrom og utviklingsmuligheter er dermed avhengig av at det innføres nye og mer bærekraftige transportløsninger. Larvik kommune har inngått avtale med Vestfold og Telemark fylkeskommune, Statens vegvesen og Jernbanedirektoratet om et samarbeid forankret i Bypakke Larvik. Formålet er å i fellesskap utvikle et fremtidsrettet transportsystem som bidrar til et attraktivt bysentrum. Bypakke Larvik skal også bidra til det nasjonale målet om nullvekst i personbiltrafikk. Bypakkens strategi, prioriteringer og innretning er forankret i «Overordnet plan for Bypakke Larvik fase 1». Konkrete tiltak og prosjekter er fastsatt i «Handlingsplan for Bypakke Larvik 2023 – 2027».

Byutviklingsprogrammet

Byutviklingsprogrammet er et handlingsprogram som følger opp Kommunedelplan for Larvik By og Sentrumsstrategi 2021-2033 samt gjeldende Kulturplan og Næringsplan. Handlingsprogrammets viktigste funksjon er å sørge for prioritering av utvalgte tiltak og legge frem en plan for gjennomføring over en gitt tidsramme. Den første prosjektporteføljen (2022-23) vedtatt i sak 175/21 består av følgende prosjekter: BYUP Gangbro og heis/trapp , BYUP Tollboden og Fiskerhavn, BYUP Larvik Museum og Herregårdshage og BYUP Bibliotek. Status og forslag til oppdatert prosjektportefølje i Byutviklingsprogrammet legges frem til politisk behandling iløpet av første kvartal 2024.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	3 843	4 661	4 944	4 944	4 944	4 944
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	848	5 132	4 710	4 710	4 710	4 710
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	36	550	50	50	50	50
Overføringsutgifter	359	584	584	584	584	584
Finansutgifter	533	465	847	847	847	847
Sum Driftsutgifter	5 619	11 392	11 135	11 135	11 135	11 135
Driftsinntekter						
Refusjoner	-601	-400	-400	-400	-400	-400
Overføringsinntekter	-70	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	-1 156	-1 156	-1 156	-1 156	-1 156
Sum Driftsinntekter	-671	-1 556	-1 556	-1 556	-1 556	-1 556
Sum	4 948	9 836	9 579	9 579	9 579	9 579

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	9 836	9 836	9 836	9 836
Endring i år				
Avskrivninger 2023	382	382	382	382
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-121	-121	-121	-121
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	67	67	67	67
Sum Endring i år	328	328	328	328
Tiltak forrige år				
Kartlegging kvikkleireforekomster (strat.dok.2023-2026, gjelder bare 2023)	-500	-500	-500	-500
Sum Tiltak forrige år	-500	-500	-500	-500
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	216	216	216	216
Sum Budsjettekniske justeringer	216	216	216	216
Konsekvensjusteringer	44	44	44	44
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	9 880	9 880	9 880	9 880
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Avslutte Miljørntilskuddet	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Fond for grønn utvikling KST-069/17	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Klimabudsjettprosjekt KST-108/22	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Klimatiltak og naturmangfold KST-172/21	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Mitt liv Larvik	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Satsing på samferdsel	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Reduksjon i rammen til prosjekt,- Larvik leverer - et omdømmeprojekt med mål om økt tilflytting og økt antall arbeidsplasser	-300	-300	-300	-300
Sum Innsparingstiltak	-301	-301	-301	-301
Nye tiltak og realendringer budsjett	-301	-301	-301	-301
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	9 579	9 579	9 579	9 579

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Avslutte Miljørntilskuddet

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kutt i muligheten til å søke tilskudd helt eller delvis. Det ble bevilget 2 mill kr per år i strat.dok. 2022-2025. Tildelte bevilgninger beløper seg til 4 mill kr i 2023. Restbeløp er pt ca 1,7 mill kr.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Ingen utover 1,7 mill kr for årene 2024 og 2025 dersom tilskuddet kuttes.

Beregning av økonomisk effekt:

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Midlene er politisk bevilget for å fremme positivt arbeid med klima og naturmangfold innenfor kommunens grenser. Den økonomiske motivasjonen for omstilling som ordningen er ment å gi, vil falle bort.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Konsekvensen er negativ da denne ordningen er ment som en økonomisk motivasjon for omstilling til lavutslippssamfunn og fremme av naturmangfoldet i kommunen. Målgruppe er innbyggere, frivillige og næringsliv (inkl LK selv).

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: En ordning mindre til å finansiere gode tiltak.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet + de fremtidige avsetningene for 2024 og 2025.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Fond for grønn utvikling KST-069/17

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres og arbeidet avsluttes. Pågående arbeid gis ramme til å ferdigstille oppstartet arbeid.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Klimabudsjettprosjekt KST-108/22

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres og arbeidet avsluttes. Pågående arbeid gis ramme til å ferdigstille oppstartet arbeid.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Klimatiltak og naturmangfold KST-172/21

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres. Vedtaket får redusert økonomisk ramme.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Mitt liv Larvik

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Tidligere vedtak reverseres. Det er ikke pågående arbeid.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle

besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Satsing på samferdsel

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Vedtaket får en redusert økonomisk ramme.

I KST-sak 172/21 ble det øremerket 28 mill kr til satsing på samferdsel over en periode på 6 år. Sentrale oppgaver er knyttet opp mot arbeidet med Bypakke Larvik, Nettverk for bærekraftige regionbyer, InterCity, de årlige statsbudsjettene og Nasjonal Transportplan. Grunnet kommunens økonomiske situasjon er det foreslått en reduksjon i disse midlene på 10 mill kr. Reduksjonen gir mindre handlingsrom til gjennomføringen av tiltak og vil kunne påvirke fremdriften i Bypakke arbeidet. Samtidig sikres det ressurser til å opprettholde nødvendig fokus og fremdrift på prioriterte oppgaver, blant annet knyttet til Bypakke-arbeidet og arbeidet med Nasjonal transportplan.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Reduksjon i rammen til prosjekt,- Larvik leverer - et omdømmeprojekt med mål om økt tilflytting og økt antall arbeidsplasser

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kutt i rammen til prosjektet. Larvik Leverer er et samarbeidsprosjekt mellom Larvik kommune og Larvik næringsforening, med mål om å øke Larviks attraksjonskraft som sted for tilflytting og næringsetablering. I tillegg ligger ressursene til å drive et aktivt påvirkningsarbeid overfor region og stat, i saker som er viktige for Larvik, som f.eks InterCity, statlige arbeidsplasser og inntektssystemet for kommunene.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Larvik leverer er et av de mest konkrete tiltakene som er satt i gang for å øke kommunens inntekter ved økt skattetilgang (via økt tilflytting av skattesterke innbyggere) og statlige overføringer og etableringer m.m. Det har ikke vært mulig å målsette direkte økonomisk effekt for Larvik kommune på nåværende tidspunkt. Dette må sees i sammenheng med kommunens totale vekstmål og strategi samt øvrige tiltak som iverksettes får å tiltrekke seg flere innbyggere og arbeidsplasser.

Beregning av økonomisk effekt:

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): En del av strategien for å tiltrekke seg flere innbyggere fokuserer på hvordan vi tar imot og integrerer tilflyttere inn i Larvikssamfunnet.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen direkte konsekvenser.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Gjennomføringen av tiltaket vil kreve bidrag og ressurser fra flere deler av organisasjonen noe som vil føre til redusert behov for eksterne byråer og økt kompetanse internt.

Eiendom og teknisk drift

Driftsbudsjett for området

Beløp i 1000

Fordeling på enhet (tabell)

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kommunalteknikk	35 286	13 180	-18 158	3 842	3 842	3 842
Brann og redning	38 030	38 687	40 860	40 060	40 060	40 060
Eiendom	59 127	61 345	65 909	65 067	65 067	65 067
Fellesfunksjon Eiendom og teknisk drift	23 275	21 310	23 843	22 082	22 082	22 052
Sum	155 719	134 522	112 454	131 050	131 050	131 020

Området består av

- Kommunalteknikk
 - Vei og trafikk
 - Vann, avløp og renovasjon
 - Teknisk drift Øya
 - Park- og friområder
 - Prosjekt vei, vann og avløp
- Brann og redning
 - Beredskap
 - Forebyggende
- Eiendom
 - Prosjekt, bygg
 - Forvaltning, Drift og Vedlikehold
 - Renhold
 - Bolig
- Fellesfunksjon Eiendom og teknisk drift

De største utfordringene

Vedlikeholdsetterslep på:

- kommunale formålsbygg
- vann- og avløpsledninger
- kommunale veier og gang- og sykkelveier
- lekeplassutstyr i parker, friområder, boligfelt og på skoler/barnehager
- kommunale boliger, særlig utvendig

Sikkerhet og kapasitet på vannforsyningen i Larvik

Tilpasning til klimaendringene

De viktigste veivalgene for området

- Beredskap, risikoreduksjon og tilpasning til klima
- Tilrettelegging, forvaltning og beredskap bidrar til god helse
- Bygg og veier bidrar til trygg oppvekst, trivsel og læring
- Vedlikehold, oppgradering og infrastruktur bidrar til ønsket stedsutvikling
- Verdibevaring og tilrettelegging bidrar til lokal verdiskaping
- Samarbeidspartner i fag- og samfunnsutvikling



Klima, miljø og energi som vårt felles ansvar – nå og i framtida

Eiendom og teknisk drift har ansvar for å ivareta kvalitet, sikkerhet og kapasitet på vannforsyningen i Larvik. God vannforsyning og høy kvalitet på drikkevannet er avgjørende for befolkningens helse.

Klimaendringene utløser behov for å minimere risiko for flomskader. Tjenesteområdet jobber kontinuerlig for å redusere faren for flomskader ved å infiltrere, fordrøye og avklare flomveier.

- Nye anlegg dimensjoneres med 40 % klimapåslag for økt nedbørsintensitet.

Vann og avløpsledninger med dårlig funksjon skiftes systematisk, blant annet for å redusere lekkasjer. I tillegg er det avsatt et årlig beløp slik at man kan skifte ut vann- og avløpsnettets dersom det er private utbyggingsprosjekter i sentrum.

Det skal gjøres store investeringer på Lillevik renseanlegg, ved å etablere sekundærrensing og nitrogenfjerning årene fremover.

Tjenesteområdet skal bidra til transport, innkjøp, materialbruk og –forvaltning som holder en miljøvennlig profil.

Det er bevilget betydelige midler til å bygge nye gang- og sykkelveier de siste årene. Trygg ferdsel med gode sykkel- og gangveier stimulerer befolkningen til å velge sykkel og gange framfor bil. Den intensiverte innsatsen knyttet til utskifting av gatelys til LED-armatur bidrar til økt trafiksikkerhet og reduserte strømkostnader.



God livskvalitet, innovative læringsarenaer og inkluderende lokalsamfunn

Inneklimate og bygningers ytre og indre tilstand har vesentlig betydning for helse, trivsel og læring.

Gode og tilgjengelige aktivitets-, leke- og friluftsområder fungerer som sosiale møteplasser og utgjør samtidig en arena for rekreasjon både for den enkelte og fellesskapet. Lekeplasser i Larvik kommunes parker og friområder skal være sikre og av god kvalitet.

Bolig er en grunnleggende menneskerettighet, og alle skal ha mulighet til verdige boforhold. Boliger og nabolag skal gi grunnlag for trygghet og minimalt behov for bistand. Tjenesteområdet skal bidra til at flest mulig kommer i posisjon for å eie egen bolig for å ta del i verdøkning som grunnlag for bedre levekår, og til at så mange som mulig kan bo lengst mulig i sin egen bolig.

Tjenesteområdet skal bidra til at lokalsentre og byer utvikles som bærekraftige samfunn, med boliger som er tilrettelagt for mangfold. Formålsbygg skal være gode nok til å ivareta tiltenkte funksjoner, og områder skal stimulerer til lek, fysisk aktivitet, rekreasjon og sosial omgang. Trygg ferdsel innen og mellom de ulike områdene utgjør en viktig forutsetning for levende lokalsamfunn med tilgang til arbeid og andre samfunngoder.

Det brannforebyggende arbeid i Larvik retter seg særlig mot de innbyggerne som statistisk sett er mest utsatt for brann.



Vekst og utvikling som ivaretar miljøet og menneskene

Eiendom og teknisk drift tar medansvar for at flest mulig skal delta i arbeidslivet, blant annet gjennom å tilby praksis- og jobbmuligheter til lærlinger, og andre som har behov for tilpasning eller arbeidstrening.

Verdibevarende vedlikehold av kommunale bygninger, veier og annen infrastruktur bidra til å styrke kommunens attraktivitet.

Ved behov for kjøp av eksterne tjenester benyttes lokale aktører så langt det er mulig.

Smartbytenkning og digitalisering effektiviserer tjenester og reduserer skader på klima og miljø.



Vi finner de beste løsningene sammen

Innhenting og deling av kunnskap er en forutsetning for å skape gode og effektive tjenester. Tjenesteområdet har hovedansvar for Bolignettverk og inngår i andre interne og eksterne nettverk for å bidra til helhetlig innsats og utvikling.

Den enkelte medarbeider, avdeling og virksomhet oppfordres til å invitere til samarbeid for å finne varige og gode løsninger som fungerer både for leverandør og mottaker.

Gjeldende planer for området

Tjenesteområdet har hovedansvar for oppfølging av følgende temaplaner

- [Eiendomsstrategi](#)
- [Boligplan](#)
- [Kommunalteknisk plan 2022-29](#)
- [Trafikksikkerhetsplan 2022-25](#)

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
FN 03-KPS 05: I Larvik opplever innbyggerne god livskvalitet, mestring og tilhørighet	EIE: 1-2 turveg traséer og/eller leke-/møteplasser rustes opp og tilrettelegges	Antall turveg traséer og/eller leke-/møteplasser opparbeidet			2	2	2	2	2	2	2
	EIE: Boligbehov imøtekommes de som ikke selv kan skaffe bolig.	Avslag på søknad om bolig	0	0	0	0	0	0	0	0	0
FN 11-KPS 12: Larviksamfunnet utvikler det vekstkraftige, tar vare på det uerståttelige og motvirker det utenkelige	EIE: Brannforebyggende arbeid	Tilsyn basert på risikovurdering	0	0	0	0	0	4 000	4 000	4 000	4 000
		Antall tilsyn §13 objekter	0	0	0	0	0	180	180	180	180
FN 13-KPS 14: Larvik er arealeffektivt og god infrastruktur med klimavennlige transportløsninger	KEP1: Larvik kommune som samfunn har innen 2030 redusert de direkte utslippene av klimagasser med minst 50 % sett opp mot tidligere sammenlignbare tall	Bygge antall fortaus- og GS-veilenker	0	0	5	10	2	1	1	1	1
		Antall formålsbygg med intern driftsstyring	0	37	41	49	54	50	52	54	54
FN 13-KPS 15: Larvik er en foregangskommune på energiforbruk, reduksjonen av avfall og innkjøp som ivaretar miljøhensyn, sosiale og etiske krav	KEP2: Larvik kommune skal være et lavutslippssamfunn i 2050	KEP IM4: Stasjonære energiforbruk fra formålsbygg skal reduseres med minst 5 % innen 2027 sammenliknet med 2022	0	0	0	22 877 458	0	22 800 000	22 700 000	22 600 000	22 500 000
		KEP IM5: Stasjonært energiforbruk fra komm.tek.anl. skal reduseres med minst 20 % innen 2025 sammenliknet med 2018 (reduseres med 5% pr år)			5,0 %	10,0 %	15,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %	20,0 %

Måltabell for området

Hovedmål	Delmål	Indikator	2019	2020	2021	Siste måling 2022	Forventet 2023	Mål 2024	Mål 2025	Mål 2026	Mål 2027
		KEP IM6: Prosentandelen restavfall som kastes fra husholdninger/hytter skal reduseres fra 46 % i 2019 til maks 30 % i 2025	46,0 %	45,5 %	45,0 %	40,0 %	35,0 %	30,0 %	30,0 %	30,0 %	30,0 %
		KEP IM7: Sorteringsgraden på avfallet hentet fra Larvik kommunes virksomhetsdrift skal være på over 70 % i 2025	48,0 %	49,0 %	50,0 %	55,0 %	60,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %	70,0 %
		Energiforbruket i byggene	0	180	165	132	0	130	128	126	123
		KEP3: Larvik kommune som bedrift skal være klimanøytral innen 2025, uten kjøp av klimakvoter									
FN 13-KPS 16: I Larvik samarbeider kommunen, næringslivet, frivillig sektor og befolkningen om å begrense klimautfordringene.	KEP4: Larvik kommune skal forberedes og tilpasses kommende klimaendringer										
FN 14-KPS 19: I Larvik arbeider vi systematisk og målrettet for å sikre at vannforekomstene skal ha en god økologisk og kjemisk tilstand	EIE: Trygt drikkevann til abonnentene	Alle prøver av drikkevannet skal oppfylle krav til vannkvalitet			100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %
	EIE: Utslippskrav for avløpsvann overholdes	Lillevik renseanlegg skal overholde utslippskrav om 90 % rensing av fosfor.	96,1 %		90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %	90,0 %
FN 17-KPS 20: I Larvik samarbeider vi for å bygge et godt samfunn for nåværende og framtidige generasjoner	Larvik kommune utvikler tjenester gjennom samskapende prosesser	Antall samskapingsprosjekter som inkluderer næringsliv, frivilligheten og/eller forskning som kommunen er engasjert i årlig	0	0	00	0	0	1	1	1	1

Oppdrag for tjenesteområdet

Oppdrag

Beskrivelse

Avfallsreduksjon: byggeplasser I kommunenes egne prosjekter skal det settes krav til maks total mengde avfall som oppstår i prosjektet satt som kg/m² BRA.

ENØK: kommunalt disponerte boliger Redusere energiforbruket i kommunalt disponerte boliger.

I forbindelse med oppussing installeres sparelyspærer, dimmere og tettelister for å få ned energiforbruket i boligene.

ENØK: pumpestasjoner Det skal årlig rehabiliteres 2 pumpestasjoner. Pumper byttes når de er utslitte. Ved utskifting og nyetablering av teknisk utstyr skal det velges energieffektive alternativer. Nye pumper er energieffektive.

ENØK: tiltak i formålsbygg Investeringer i ENØK-tiltak som medfører reduserte energikostnader.

Frikjøling og varmpumper. Tiltakene vil bidra til en mer stabil innnetemperatur og bedre regulering av denne.

Montering av SD-anlegg (sentral driftsstyring). Varme og ventilasjon styres sentralt, og ikke av brukerne av bygget.

Tiltakene bygger opp under indikatormålene om at Larvik kommunes stasjonære energiforbruk fra kommunens formålsbygg skal reduseres med minst 20 % innen 2025 sammenlignet med 2018.

ENØK: Veibelysning Utskifting til Led-gatelys og effektstyring; redusere lysstyrken og natteslukking, gir reduserte energikostnader.

Tiltaket bygger opp under indikatormålene om at Larvik kommunes stasjonære energiforbruk fra kommunens kommunaltekniske anlegg skal reduseres med minst 20 % innen 2025 sammenlignet med 2018.

ENØK: Veibelysning Utskifting til Led-gatelys og effektstyring; redusere lysstyrken og natteslukking, gir reduserte energikostnader.

Tiltaket bygger opp under indikatormålene om at Larvik kommunes stasjonære energiforbruk fra kommunens kommunaltekniske anlegg skal reduseres med minst 20 % innen 2025 sammenlignet med 2018.

Fokus på byggdrift og verdibevarende vedlikehold av de kommunale byggene Beskrivelse av omstillingstiltaket: Fokus på og prioritering av byggdrift, verdibevarende vedlikehold og lovpålagte oppgaver ved å redusere tid som brukes til servicetjenester ute hos brukere av byggene.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Mindre forringelse av bygninger og dermed lengre levetid på de enkelte elementene. Færre avvik på tekniske anlegg.

Beregning av økonomisk effekt: Ikke beregnet ennå.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Sikrere bygg og økt trivsel. Brukerne vil oppleve redusert servicegrad fra driftsteknikere.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Bedre bygg, mindre reparasjoner som en konsekvens mer og riktig vedlikehold vil medføre redusert miljømessig belastning.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Bedre benyttelse av knappe fagressurser og riktig fagfokus.

Oppdrag	Beskrivelse
Kildesortering Larvik kommune - husholdning/hytter	<p>Prosentandelen restavfall som samles inn fra husholdninger/hytter skal reduseres fra 46 % i 2019 til maks 30 % i 2025.</p> <p>Nytt system for hytterenovasjon: Nedgravde store, nye og færre containere. Effekten er bedre sortering av avfall, færre hentesteder og lengre intervaller mellom henting av avfall. Henter kun avfall når containerne er fulle.</p> <p>Ny henteordning for avfall: Vesar skal i gang med et prøveprosjekt med henting hver 4. uke. Prosjektet skal evalueres i januar 2024. Larvik tar stilling til om kommunen skal innføre samme ordning som Vesar etter evalueringen. Innledende drøftinger med vår entreprenør er gjennomført.</p>
Kildesortering Larvik kommune som bedrift	Sorteringsgraden på avfall hentet fra Larvik kommunes virksomhetsdrift skal være på over 70 % i 2025
Klimasats: Utskifting av varmpumper på sykehjem	Det er mottatt Klimasatsmidler til å erstatte flere eksisterende kjølemaskiner på sykehjemmene med nullutslippsløsninger. Prosjektet går ut på å fjerne de fem største kjøleanleggene som tilsammen rommer F-gasser med et utslipspotensial på 220 tco2e. Disse anleggene skal erstattes av passiv kjøling fra eksisterende energibrønner som vil et utslippsfritt alternativ.
Krav i anskaffelser: EPD	Larvik kommune skal kreve EPD (Environmental Product Declaration) for de viktigste elementene i bygge- og anleggsprosjekter, og bruke dette i forbindelse med evaluering. Erfaringstall fra dette tiltaket sammenfattes for mulig bruk i fremtidige klimabudsnett.
Krav i anskaffelser: lavkarbonbetong	<p>I kommunens egne prosjekter skal vurderes å kreve bruk av lavkarbonbetong.</p> <p>Miljø i Bygg og klimanøytrale byggeplasser: Utarbeide kriterier for valg av tilbud basert på miljøkriterier på de største bygningsselementer. Tydeligere krav til miljø i anskaffelser. Det kan bety økte utgifter, men vil redusere klimautslippene.</p>
Krav i anskaffelser: materialer	<p>Det skal som et minimum stilles følgende kravspesifikasjon i minst 10 av kommunens bygge- og anleggsprosjekter pr. år:</p> <p>Det skal ikke prosjekteres og utføres med materialer med innhold av ikke-fornybare mineralressurser, tropisk og ikke-bærekraftig trevirke, lavtempererende materialer og produkter som eksponeres mot inneluften.</p> <p>Miljø i Bygg og klimanøytrale byggeplasser: Utarbeide kriterier for valg av tilbud basert på miljøkriterier på de største bygningsselementer. Tydeligere krav til miljø i anskaffelser Det kan bety økte utgifter, men vil redusere klimautslippene.</p>
Nytt renseanlegg i Kvelde	3 renseanlegg i Kvelde skal erstattes av et nytt (nærmere 2026). Tiltaket omfatter både ENØK og bevisst valg av materialbruk i forbindelse med bygging og drifting.
Ombruk av masser	Det jobbes for å tilrettelegge for ombruk av masser i bygge- og anleggsprosjekter for mellomlagring og bruk i andre oppdrag.
Portefølje: Gjenbrukskommunen Larvik	<p>Det utvikles, i 2023, en gjenbruksapp som gjør det enkelt å registrere inn møbler og div utstyr som ikke er i bruk og enkelt å finne det du trenger.</p> <p>I løpet av 2024 skal Appen ruller ut til ansatte i kommunen og det skal jobbes målrettet for å øke graden av gjenbruk. Prosjektet går frem til og med 2025.</p>

Oppdrag	Beskrivelse
Reduksjon: lekkasjer/fremmedvann	Larvik kommune skal redusere lekkasjer/ fremmedvann fra/til vann- og avløpsnett, blant annet ved å skifte ut VA-ledninger med dårlig funksjon
Strat.dok.2024-2027: Arealeffektivisering	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Det er god kunnskap om de kommunale byggene, både de eide og de vi leier. Etter salg av kommunale bygninger som står tomme, høsten 2023 er det svært få kommunale bygg som står ledige. Foreløpig kun Gjørdal 12 (kan ikke selges pga servere)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Det skal foretas en gjennomgang av leide bygg med virksomhetene som er i byggene for å se på muligheten for fortetting eller oppsigelse av avtaler. Da vil det fordre at de ansatte som er i disse byggene får annen arbeidsplass. 2. Torget 1; Det skal vurderes om virksomheter/arbeidsplasser skal flyttes til Torget 1, når dagens leietakere flytter ut. Virksomhetene må da betale leie til Torget 1 AS. 3. På lengre sikt er det behov for en strategisk og aktiv eiendomsutvikling ift arealeffektivisering og infrastruktur. Det vil si investere i få, men store enheter særlig innenfor Helse og mestring og Oppvekst og kvalifisering, slik at små/mindre rasjonelle bygg kan selges eller brukes til annen kommunal virksomhet. Arbeidsplassutforming blir en viktig del av dette. <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Færre leide bygg ● Mer effektiv utnyttelse av eide bygg ● Færre, men nye og effektive bygg <p>Beregning av økonomisk effekt: Er ikke gjennomført.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Nedleggelse av skoler, barnehager, sykehjem mv. skaper ofte sterke reaksjoner blant befolkningen. Det kan bli lengre reisevei for barn. Fordelen er nye og mer miljøvennlige bygg.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Færre bygg som må vedlikeholdes og driftes.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Færre bygg medfører fysisk flytting. Fordelen er nye og mer miljøvennlige bygg.</p>
Strat.dok.2024-2027: Vurdere forhold rundt eie og drift av kommunens biogass stasjon	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Kommunen har etablert en biogass stasjon. Kostnadene er i dag høyere enn inntektene (ca. 250.000,- pr år).</p> <p>To alternativ skal vurderes:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Reforhandle avtalen med selskapet som driver stasjonen for kommunen. 2. Salg av biogasstasjonen. <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kommunen kan ved reforhandling få økte inntekter. 2. Ved salg av stasjonen kan kommunen få en inntekt, samt at kostnadene til drift av stasjonen opphører. <p>Beregning av økonomisk effekt: Er ikke beregnet ennå.</p> <p>Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Stasjonen vil fremdeles bestå.</p> <p>Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Liten.</p> <p>Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ingen.</p>
Strat.dok.2024-2027: Vurdering av redusert standard på renhold i kommunale bygg	<p>Beskrivelse av omstillingstiltaket: Oppvekst og kvalifisering har allerede tatt initiativ til en diskusjon/forankring internt i tjenesteområdet. Eiendom og teknisk drift tar initiativ til å se på avtalene i andre bygg, for å vurdere fordeler og ulemper ved reduksjon i kvalitet/frekvens.</p> <p>Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Lavere kostnad til renhold ute i virksomhetene.</p>

Oppdrag

Beskrivelse

Beregning av økonomisk effekt: Er ikke beregnet ennå.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Lavere frekvens med redusert standard på renhold.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Liten.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Liten, da et eventuelt lavere behov tas over noe tid.

Sykkeltkommunen Larvik

Larvik kommune skal gjennom sin rolle som Sykkeltkommune og Trafikksikker kommune bidra med insentiver for økt og tryggere sykling og gange.

Utredning om organisering av brann og redningssamarbeid i Vestfold

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Brann og redningsberedskap står foran betydelige utfordringer de nærmeste årene. Utfordringene treffer alle landets brannvesen.

Brannsjefene i Vestfold (Vestfold interkommunale brannvesen IKS, Sandefjord brann og redning og Larvik brann og redning) ønsker å utrede organisering av det fremtidige brann og redningssamarbeidet i Vestfold.

De mest sentrale faktorene for utfordringen de neste årene:

- Ny kunnskap om helsefarlig eksponering i brannyrket har medført betydelig endring i krav til HMS for ansatte i brannvesen. Dette gjelder også feiertjenesten. Samtlige brannstasjoner i alle tre brannvesen må gjennom omfattende oppgradering for å tilfredsstille dagens og fremtidens krav til HMS. Stasjonen i Larvik har en rapport fra arbeidstilsynet, som påpeker behovet for betydelig ombygging i forhold til HMS og kjønnsfordeling (skitten og ren sone). Ombyggingen fremkommer i investeringsbudsjettet 2024-27.
- Mangfold i brannvesenet krever tilrettelegging av fasiliteter for begge kjønn, noe som også krever bygningstekniske endringer på dagens stasjoner. Dette gjelder flere av stasjonene i Vestfold.
- Totalberedskapskommisjonens rapport med DSBs analyse av fremtidens brann og redningsvesen forelå sommeren 2023. Begge rapportene er nå under behandling og det forventes en stortingsmelding i løpet av vinteren 2023/24. Rapportene angir et fremtidig behov for økt forpliktende regionalt samarbeid. Naturhendelser slik som skogbrann, flom, tørke, men også sikkerhetspolitiske hendelser krever at brannvesen i større grad må samarbeide slik at vi innenfor regionen er i stand til å mobilisere og lede større og omfattende innsatser over tid. I tillegg må samarbeidet om å etablere særskilte beredskapskapasiteter. I dag er det kun Larvik som har redningsdykkerberedskap i Vestfold. Dette bør bli et felles ansvar for hele Vestfold.
- Konsekvensene av krigen i Ukraina behandles både av totalberedskapskommisjonen og forsvarskommisjonen. Utviklingen av totalforsvaret medfører at brann og redningsvesenet i større grad må være forberedt på å utvikle kapasiteter for sivile beskyttelsestiltak og i økende grad inngå i den sivil-militære samhandlingen regionalt. Det vil medføre behov for å delta i ulike beredskapsaktiviteter slik som beredskapsplanlegging, øvelser, ROS-analyser, objektsikring og tiltak som del av Sivilt Beredskapssystem (SBS).
- For å ivareta HMS, og behov for bygging og vedlikehold av kompetanse vil det i de nærmeste årene være behov for utvikling av trenings og øvingsfasiliteter for brann og redningsvesen i Vestfold. I dag er brannvesenet prisgitt å brenne gamle bygninger for å trene røykdykking. Trening og øvelse på trafikkfrigjøring gjøres i bakgården på bilbergingselskaper som viser godvilje. Krav til treningsstandard og miljøkrav vil medføre at det i fremtiden ikke vil være tilstrekkelig med trening og øvelse på tilfeldige objekter. Det må derfor etableres øvingsanlegg som gir mulighet for kontroll på utslipp og forurensing.
- Befolknings og demografiutvikling krever til dels betydelig utvikling av beredskap og stasjonsstrukturen. Som et eksempel kan det nevnes at befolkningsutviklingen i Sandefjord kommune i løpet av de nærmeste årene vil kreve at det etableres et nytt vaktlag. Dagens brannstasjon vil da være for liten. I tillegg må Stokke brannstasjon ut av eksisterende lokaler. I Tønsberg vil fastlandsforbindelsen, byutvikling og eksisterende stasjon i Tønsberg medføre behov for å bygge en ny stasjon. Stasjonen i

Oppdrag

Beskrivelse

Sande tilfredsstillende ikke dagens HMS-krav og det vil være behov for enten ny stasjon, betydelig utvikling av eksisterende eller at beredskapen løses på annet vis. Stasjonen på Borgheim er på slutten av planlagt levetid og det vil også her være behov for betydelige investeringer. Stasjonen i Larvik må bygges om for å etablere garderobeforhold som tilfredsstillende skitten- og ren sone for begge kjønn.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Utredningen vil beskrive alternative organisasjonsformer.

Beregning av økonomisk effekt: Ikke mulig å beregne dette før alternativer er utredet.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Et enda mer robust brann- og redningsarbeid i Vestfold.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Liten.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Organisatoriske justeringer.

Utslppsreduksjon: graving

Larvik kommune skal jobbe målrettet for å redusere utslippene knyttet til sine gravejobber, blant annet ved å se på mulighetene for:

- Bruke K-grav for å samordne graving på bestemte områder med andre etater
- Bruke grøftkasser
- No-dig

Investeringsbudsjett for området

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan					Øvrige år		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Larvik kommune								
Brannstasjonen - utvidelse 2023/24	0	1 000	11 000	0	0	49 000	0	0
Brunla ungdomsskole - Oppgradering	4 000	4 200	-0	1 000	69 000	0	0	0
Brygger i friområder	0	0	0	500	0	500	0	0
Dypavfalsbeholdere etablere	-0	1 000	0	0	0	0	0	0
Forprosjekt Helsekvartalet (nytt sykehjem)	-2 500	17 500	106 400	331 600	800	0	0	0
Guriskogen Vest - kjøp og regulering av tomter	0	0	0	0	0	0	0	0
Kommunaltekniske anlegg Øya 57	10 600	-0	1 000	6 770	0	0	0	0
Kongegt 1 - Salg av bygg	10	0	0	0	0	0	0	0
Kvartalslekeplasser	500	500	1 500	2 000	2 000	2 000	4 000	4 000
Kvelde avløpsrenseanlegg	88 800	100 400	1 400	0	0	0	0	0
Lillevik RA - sekundærrensing og nitrogenfjerning	155 000	200 000	200 000	150 000	150 000	23 000	0	0
Nedgravde containere for hytterenovasjon	-0	9 000	9 000	-0	-0	-0	0	0
Ny legevakt	-3 000	40 000	40 000	0	0	0	0	0
Nye heldøgns omsorgsplasser	69 075	-0	-0	0	0	0	0	0
Nye Led gateløys og oppgradering fortau	1 000	1 000	1 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0
Nytt vannverk (eget)	2 000	100 000	54 000	0	29 740	-0	0	0
Nødstrøm sykehjem	1 400	-0	0	0	0	0	0	0
Områdeløft Torstrand	-0	4 000	4 000	8 000	8 000	0	0	0
Oppgradering av veier ifm. VA prosjekter	-0	4 000	4 000	5 000	5 000	5 000	5 000	0
Rammebevilgning - kjøp av kommunale utleieboliger	17 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000
Rammebevilgning - Nye ladepunkter som ikke dekkes av Grønt fond	1 000	500	500	500	500	0	0	0
Rammebevilgning - oppgradering skolebygg	10 000	10 000	10 000	17 600	17 600	17 600	17 600	17 600
Rammebevilgning - oppgraderinger kommunale bygg	10 000	15 000	20 000	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
Rehabilitering avløp	69 800	66 800	64 000	66 500	66 500	67 700	68 700	69 700
Rehabilitering Gamle Mesterfjellet skole	35 000	41 000	0	0	0	0	0	0
Rehabilitering vann	55 400	56 400	67 400	58 500	59 500	60 500	61 500	62 500
Salg av eiendom	10	10	10	10	10	10	10	0
Stavern skole - rehabilitering	64 225	0	0	0	0	0	0	0
Tanum - Ombygging til hjemmetjenesten	13 100	0	0	0	0	0	0	0
Tiltak park- og friområder i forbindelse med rehabiliteringsplaner	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	2 000	0
Tjødalyng barneskole - B/C bygget - oppgradering av elektro	850	0	0	0	0	0	0	0
Tjølling gamle rådhus - Tilpassing for utleie	4 500	0	0	0	0	0	0	0
Tjølling sykehjem - Nytt adgangskontrollsystem og brannslukningsanlegg	1 750	0	0	0	0	0	0	0
Tjølling sykehjem - nytt ventilasjonsanlegg	1 175	0	0	0	0	0	0	0
Totalrehabilitering av lekeområder i Bøskesrogen	0	1 500	0	-0	0	0	0	0

	Økonomiplan					Øvrige år		
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Investeringsprosjekter								
Tunheimveien 30 - Boliger for unge PU	1 200	48 750	0	0	0	0	0	0
Utplassering av brannsikket renovasjonsutstyr	900	900	-0	-0	-0	-0	0	0
Utskifting av biler, Brann- og redning	700	1 745	6 100	5 700	7 700	600	1 700	2 700
Utskifting av båter Brann og redning	0	0	0	175	940	0	0	0
Utskifting av råtne veistolper	3 000	-0	-0	-0	3 000	3 000	3 000	3 000
Utskifting av utstyr, Brann og redning	0	530	0	530	0	530	0	0
Veiformål	13 000	13 000	13 000	19 000	19 000	19 000	20 000	0
Sum Larvik kommune	630 495	766 735	642 310	728 385	494 290	303 440	237 510	208 500

Beskrivelse av investeringstiltak for området

Brannstasjonen - utvidelse 2023/24

Det settes av 1 mill. til planlegging i 2025 til nye lokaler for feiervesenet når det gjelder ren og skitten sone. Dette er ihht til nye forskrifter for branntjenesten. Nye lager, undervisnings fasiliteter og kontorer for Sivilforsvaret er flyttet til 2029.

Brunla ungdomsskole - Oppgradering

KST- 008/22. Prosjektet omhandler oppgradering av sanitærforhold og grunnarbeider i forbindelser vann og spillvann i 2024/25. Oppgradering av gymsal ligger nå i 2028.

Brygger i friområder

Etablering og utbedring av brygger i friområder.

Dypavfallsbeholdere etablere

Det anslås å være ønske om/behov for dypavfallsbeholdere på ca. femten områder.

Forprosjekt Helsekvartalet (nytt sykehjem)

Midlene som ligger inne i perioden er tiltenkt ny institusjon med heldøgns omsorgsplasser.

Kommunaltekniske anlegg Øya 57

Tiltaket består av flere etapper for å bedre bygg og få en mer effektiv drift på Øya.

Etappe 1: Ivaretagelse av maskiner og utstyr.

Etappe 2: Spiserom og rentverksted for lekkasjesøk aktivitet mv.

Etappe 3: Garderobeanlegg med ren og uren sone iht. arbeidsplassforskriften.

Kongegt 1 - Salg av bygg

Salg av Kongegt. 1 ble vedtatt i [KST- 057/22.](#)

Kvartalslekeplasser

Opprusting/renovering av kvartalslekeplasser.

Kvelde avløpsrenseanlegg

Det er valgt å utrede nytt renseanlegg for Kvelde på et område vest for Kvelde sentrum.

Forprosjekt «Steinsholt Kvelde» viser en teknisk og økonomisk positiv effekt ved kun å bygge ett renseanlegg, hvor nye Kvelde renseanlegg opp dimensjoneres til også å håndtere avløp tiltenkt nye Berganmoen renseanlegg. Ny teknisk løsning forutsetter overføring av avløpet fra Steinsholt renseanlegg og Hvarnes renseanlegg til nye Kvelde renseanlegg.

Ved Hvarnes renseanlegg skal det anlegges en pumpestasjon som pumper avløpsvannet derfra til det nye renseanlegget. Det skal etableres overføringsanlegg fra Hvarnes renseanlegg til nye Kvelde renseanlegg. Hvarnes renseanlegg, samt evt. tilhørende ledningsnett som fases ut, skal saneres.

Ved Steinsholt renseanlegg etableres en pumpestasjon ved dagens renseanlegg og det skal bygges overføringsanlegg til nytt renseanlegg i Kvelde. Steinsholt renseanlegg, med tilhørende ledningsnett som fases ut, skal saneres.

Nytt ledningsanlegg vil bestå av totalt 17.680 meter med grøft og 11 pumpestasjoner.

Totalrammen for prosjektet er vedtatt i 2022 og er beregnet til 214 mill. i perioden 2022 - 2026.

Lillevik RA - sekundærrensing og nitrogenfjerning

Eksisterende Lillevik renseanlegg anlegg er bygd i 2000/2001 og er et mekanisk/kjemisk renseanlegg. Lillevik renseanlegg har krav om at 90 % av fosforet skal fjernes fra avløpsvannet. Fosforet blir igjen i slammet som spres på jordbruksarealer.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark har kommet med krav til Lillevik renseanlegg at avløpsvannet skal renses for organisk stoff (sekundærrensing). Dette er et nytt krav og det må bygges et nytt rensetrinn. Fristen er 31.12.2027. Flere andre sammenlignbare anlegg har fått tilsvarende krav. Tønsberg renseanlegg har bygd nytt rensetrinn og arbeidene pågår på Enga renseanlegg (Sandefjord). Lillevik renseanlegg har i flere år klart å fjerne en god del av det organiske stoffet. Årsaken til det er blant annet at anlegget har stor kapasitet i forhold til belastningen. Evnen til å fjerne organisk stoff er relativt god selv om anlegget er bygd for bare å fjerne fosfor.

For å oppfylle krav om sekundærrensing har Larvik kommune engasjert COWI for å utarbeide et forprosjekt. På grunn av den alvorlig situasjonen Oslofjorden befinner seg i, ble forprosjektet utvidet til å samtidig utrede nitrogenfjerning. Forprosjektet skal også utrede prosessvalg, arealbehov og kostnadsestimat for alternative løsninger hvis det bygges i etapper eller alt bygges samtidig.

Forprosjektet har konkludert at utbyggingskostnader for oppgradering av Lillevik RA vil være betydelig høyere enn i vedtatt kommunalteknisk plan. Dette skyldes nødvendige tilpasninger til evt. nitrogenfjerning, usikkerhetsanalyse knyttet til prisøkning og utbedringer på eksisterende anlegg.

Kommunen har foreløpig ikke fått krav om nitrogenfjerning, men dette rensetrinnet omfattes av prosjektet. Bygging av anlegget må i hovedsak gjøres i 2025 og 2026 slik at det meste av 2027 kan benyttes til prøvedrift og innkjøring. Det settes av 635 mill. kr i planperioden for utvidelse av Lillevik renseanlegg som omfatter nytt rensetrinn for organisk stoff (sekundærrensing).

Kostnader for bygging av nitrogenrensing og sekundærrensing i et trinn er politisk behandlet. Og det er vedtatt en kostnadsramme på 893 mill. Det er sendt søknad til Statsforvalteren om utsatt frist til 31/12-29.

Nedgravde containere for hytterrenovasjon

Investeringen i nye avfallsløsninger for hytte renovasjon foreslås gjennomført i 2025 og 2026.

Ny legevakt

Ref. KST- 160/23 Vedtak. Ny legevakt etableres på Farriseidet. Ulike muligheter og modeller for byggeprosessen, med økonomiske beregninger, legges fram for kommunestyret i senere sak. Foreløpige beregninger er lagt inn i perioden.

Nye heldøgns omsorgsplasser

Ref KST 089/21. Investeringkostnader ombygging Tjøllingvollen sykehjem.

Nye Led gatelys og oppgradering fortau

Investeringene til led-lys og oppgradering av fortau er redusert i perioden 2024 - 2026. Det er lagt inn 1 mill. årlig i denne perioden. Fra 2027 økes beløpet til 5 mill. årlig.

Nytt vannverk (eget)

Kommunestyret har vedtatt å være medlem i Vestfold vann IKS. Midlene som er budsjettert går til bygging av overføringsledning fra Seierstad til Fagerli høydebasseng (156 mill).

Nødstrøm sykehjem

Det gjenstår 1 sykehjem som skal tilkobles aggregat som reservekraft. Det planlegges at LKC skal få tilsvarende løsning i 2025.

Områdeløft Torstrand

I forbindelse med vann- og avløpsprosjekt på Torstrand er det ønskelig å gjennomføre et områdeløft lignende områdeløftet på Langestrand som ble gjennomført i 2002-2005. Dette vil f.eks. omfatte trafiksikkerhetstiltak, skoleveier, veilys, parker, lekeplasser, møteplasser, gateutstyr, trær, brannsikker renovasjonsløsning osv.

Oppgradering av veier ifm. VA prosjekter

I perioden 2024-2026 skal det gjennomføres mange store vann- og avløpsprosjekter hvor det er behov for vesentlige oppgraderinger av kommunale veier, gang- og sykkelveier og fortau. Dette omfatter bl.a. Halsegata-Iver Hesselbergs vei, Nanset vest (etappe 2-4), Solstad-Varden etappe 5, Tjøllingvollen, Storgata-Indre havn, Gloppeskogen, Farriseidet og Ausrød. I kommende perioden anbefales det ikke å sette av midler i 2024, andre veimidler må da omprioriteres til å følge VA anleggene. Deretter budsjetteres det med 4 mill. kr årlig i perioden 2025 - 2026 og deretter 5 mill årlig i perioden 2027 - 2030 til oppgradering av veier i forbindelse med VA anleggene.

Rammebevilgning - kjøp av kommunale utleieboliger

Kommunen har forpliktelse til å skaffe boliger til de som tilfredsstiller kravene til dette. En forpliktelse som allerede er utfordrende å innfri, som følge av at størrelsen på rammebevilgningen har vært uendret de siste årene. Dette som følge av at en kraftig prisoppgang i boligmarkedet de siste årene. I tillegg kommer usikkerheten knyttet til behovet for anskaffelse av boliger til flyktninger, herunder fra Ukraina. Det å ha en rammebevilgning for boliganskaffelse er avgjørende for å kunne håndtere raske behovsvingninger, herunder vedtak om mottak av flyktninger og familiejenforening. Opprettholdelsen av en rammebevilgning gir Kommunedirektøren anledning til å operere og raskt handle i boligmarkedet, med en påfølgende rask saksbehandling og boligtildeling. Dersom midlene må innhentes i hvert tilfelle vil dette ikke være mulig.

Rammebevilgningen har i tillegg til å være benyttet til kjøp av brukte og nye boliger, også vært brukt til finansiering av egne boligbyggeprosjekter for utleie til innbyggere med krav til tildeling av bolig. Husbanken gir normalt tilskudd til slike kjøp.

Kommunedirektøren bemerker at kjøp av boliger med midler fra rammebevilgningen er i stor grad selvfinansierende. Dette innebærer at kommunens drifts- og eierkostnader (renter, avdrag, vedlikehold mm) dekkes av husleieinntektene.

Rammebevilgning - Nye ladepunkter som ikke dekkes av Grønt fond

Midlene brukes til installasjon av ladepunkter i f.m. anskaffelser av el. biler.

Rammebevilgning - oppgradering skolebygg

Nærmere halvparten av registrert vedlikeholdsetterlepp på kommunale bygg er pr. i dag knyttet til skoler. Rammebevilgningen for 2024 er satt ned til 10 mill og økes til 17,6 mill i perioden 2027-29.

Rehabilitering avløp

Oppdatert med tall fra Kommunalteknisk plan 2022 - 2029

Rehabilitering Gamle Mesterfjellet skole

Ombygging gamle Mesterfjellet skole, ref. KST vedtak 057/22.

Rehabilitering vann

Oppdatert i henhold til Kommunalteknisk plan 2022 - 2029

Salg av eiendom

Samlepost for antatt salg av eiendommer i strategiperioden. Her inngår både næringstomter, boligtomter og bebygde eiendommer.

Stavern skole - rehabilitering

Rehabilitering av Stavern skole. Planlagt ferdigstillelse sommeren 2024.

På bakgrunn av kommunens økonomiske situasjon, foreslår kommunedirektøren at tillegg 1 "Gymsal som nærmiljøanlegg" ikke gjennomføres i denne perioden. Tillegget er beregnet til 9,95 mill kr.

Begrunnelser: I samspillsfasen av prosjektet ble det prosjektert inn et nytt fellesareal på 120 m², samt et gangareal på 20m² i direkte tilknytning til skolens mat og helserom. Helserommet inkluderer 4 komplette kjøkkengrupper. I tillegg får man direkte adgang til en rekke klasserom som også vil være aktuelle for nærmiljøbruk.

Det er også lagt opp kurser for høytaleranlegg i tilknytning til utendørs arrangementer og feiringer i direkte tilknytning til fellesarealet. Uteområdene er planlagt med tanke på slik bruk.

Nærmiljøanlegget som er planlagt i eksisterende gymsal, har et areal på 160 m² og det må bygges egne kjøkkenfasiliteter for dette. Dette innebærer også at garderoberne som er i tilknytning til gymsalen fjernes, noe som gjør anlegget mindre egnet til fysisk aktivitet for andre brukergrupper.

Med de to beskrevne separate arealer i nær tilknytning til hverandre (nytt fellesareal/gangareal på 140 m²) mener kommunedirektøren at dette i all hovedsak vil fylle det samme behovet, som et nærmiljøanlegg. Ved å ikke gjøre ombyggingen i gymsalen, til et nærmiljøanlegg, så vil man få en bedre utnyttelse av nye Stavern skole, som en attraktiv arena for lokalbefolkningen.

Driftskostnadmessig vil skolen spare endel strøm da man ikke må varme opp gymsalbygget slik man måtte gjort ved annen bruk enn kroppsøving.

Tiltak park- og friområder i forbindelse med rehabiliteringsplaner

Tiltak i prioriterte parker, Bøkeskogen, Kjærra m.fl.

Tjodalyng barneskole - B/C bygget - oppgradering av elektro

Midlene går til oppgradering av elektrotavler på skolen.

Tjølling gamle rådhus - Tilpassing for utleie

Underetasjen i Gamle Tjølling Rådhus tilpasses for utleie til legekontor, fysioterapi kontor og eventuelt annen helsereelatert virksomhet.

Tjølling sykehjem - Nytt adgangskontrollsystem og brannslukningsanlegg

Adgangskontrollsystemet og brannslukningsanlegget installeres i forbindelse med prosjektet med ombygging til nye heldøgns omsorgsplasser.

Tjølling sykehjem - nytt ventilasjonsanlegg

Ventilasjonsaggregat fra 1992 skiftes til nytt aggregat med elektrisk varmebatteri og integrert kjøling.

Totalrehabilitering av lekeområder i Bøkeskogen

Lekeområdet i Bøkeskogen etableres på nytt i 2025.

Tunheimveien 30 - Boliger for unge PU

Det er tatt et initiativ fra en foreldregruppe som ønsket å opprette bolig for 12 unge mennesker med funksjonsnedsettelse som i dag bor på ulike adresser i Larvik kommune. Ved å opprette boligen

effektiviseres ressursbruken for virksomhet for funksjonshemmede i Helse og Mestring samt at det bidrar til bedre tjenester for den enkelte bruker. Det er utarbeidet skisseprosjekt, og det er søkt husbanken om tilskuddsmidler til opprettelsen av 12 boenheter med fellesareal. Etter oppføring så skal boligene selges til beboerne.

Utplassering av brannsikkert renovasjonsutstyr

Budsjettbeløpene var tidligere fordelt ut over flere år. Investeringen foreslås nå gjennomført i 2024 og 2025.

Helgeroa og Langestrand er aktuelle områder.

Utskifting av råtne veistolper

I 2022 ble det gjennomført en lovpålagt råtekontroll, som avdekket veilstolper som må byttes ut. I 2024 foreslås det å sette av 3 mill.

I 2025, 2026 og 2027 foreslås det ikke midler til utskifting. Deretter settes det av 3 mill kr hvert år i perioden 2028 - 2031 til å skifte ut alle stolper i områder med dårlig standard eller enkeltstolper.

Veiformål

Midler avsatt til veiformål skal brukes til autovern, fjellsikring, maskiner i Kommunalteknikk, VVA-prosjekt Grandkvartalet, VVA-prosjekt Halsegata og Iver Hesselbergs vei, etablering av fortau langs Gonveien (VTFK har tidelt 2,25 mill i TS-tilskudd (2022) og sykkelvei med fortau fra Sky skole til Geiteramsveien (VTFK er omsøkt 1,875 mill i TS-tilskudd(2023)).

Kommunalteknikk

Området består av

96 ansatte fordelt på fem avdelinger:

- Vann, avløp og renovasjon (VAR)
- Vei og trafikk
- Park og friområder
- Teknisk drift Øya
- Prosjekt, vei, vann og avløp

Kommunen har over 1 200 km med ledninger, hvorav ca. 592 km vannledninger, 419 km avløpsledninger og 261 km overvannsledninger. Virksomheten har i tillegg ansvar for ca. 110 kloakkpumpestasjoner, fem renseanlegg for avløp og to hovedvannverk (Gopledal og Naugfoss).

Kommunalteknikk har ansvaret for å drifte og vedlikeholde 305 km med kommunale veier, 60 km med gang- og sykkelveier, samt en rekke private veier og 10.000 gatelys.

Virksomheten har ansvar for å drifte 9 800 dekar friområder, 300 dekar parker og 220 lekeplasser. Dette inkluderer offentlige toaletter i parker og friområder, samt brygger i skjærgården.

Prosjektavdelingen har prosjektledelsen av investeringer innenfor vei, vann, avløp, renovasjon og park.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	69 263	63 680	65 673	65 673	65 673	65 673
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	80 772	96 052	96 491	96 491	96 491	96 491
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	70 541	80 228	78 228	78 228	78 228	78 228
Overføringsutgifter	9 799	6 780	6 780	6 780	6 780	6 780
Finansutgifter	86 823	84 751	95 481	95 481	95 481	95 481
Sum Driftsutgifter	317 199	331 492	342 654	342 654	342 654	342 654
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-246 497	-310 508	-353 008	-331 008	-331 008	-331 008
Refusjoner	-14 880	-6 904	-6 904	-6 904	-6 904	-6 904
Overføringsinntekter	-2 278	-900	-900	-900	-900	-900
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-18 258	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-281 913	-318 312	-360 812	-338 812	-338 812	-338 812
Sum	35 286	13 180	-18 158	3 842	3 842	3 842

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	13 180	13 180	13 180	13 180
Endring i år				
Avskrivninger 2023	10 730	10 730	10 730	10 730
KST 176/22 Dempet vekst i VAR-gebyrene	-2 000	-10 000	-10 000	-0
KST 176/22 Kutt konsulent tjenester og kursutgifter	-50	-50	-50	-50
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	963	963	963	963
Lønnsoppgjør tillegg KMT 2023	238	238	238	238
Sum Endring i år	9 881	1 881	1 881	11 881
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	792	792	792	792
VAR gebyr, regulering 2024	-20 010	-20 010	-20 010	-20 010
Sum Budsjettekniske justeringer	-19 219	-19 219	-19 219	-19 219
Konsekvensjusteringer	-9 338	-17 338	-17 338	-7 338
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	3 842	-4 158	-4 158	5 842
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2024: Dempet vekst i VAR-gebyrene utgår	-20 000	10 000	10 000	0
Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Reguleringsplan Hem-Santra KST-148/18	-0	-0	-0	-0
Strat.dok.2024-2027: Redusere asfaltbudsjett	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum Innsparingstiltak	-22 000	8 000	8 000	-2 000
Nye tiltak og realendringer budsjett	-22 000	8 000	8 000	-2 000
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	-18 158	3 842	3 842	3 842

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2024: Dempet vekst i VAR-gebyrene utgår

Se tidligere tiltak for opprinnelig beløp. I KST 176/22 Strategidokument 2023-2026 punkt 16 er det vedtatt å dempe veksten i VAR-gebyrene i 2023. Dette skal gjøres ved bruk av disposisjonsfond i 2023, som skal tilbakebetales over VAR-gebyrene i perioden 2024-2026.

Endring strat.dok.2024-2027:

I Strategidokumentet for 2023 ble det vedtatt å redusere vann- og avløpsgebyrene ved å låne 22 mill kr fra disposisjonsfondet. I 2024 foreslås det tilbakebetaling av lån fra disposisjonsfond med 22 mill kr. Dersom man for eksempel hadde fordelt dette med 2 mill. i 2024 og deretter ytterligere 10 + 10 mill kr i årene 2025 og 2026 ville gebyr økningen i 2024 vært ca. 10% lavere enn den foreslåtte økningen på 39%.

I Kommunedirektørens forslag til Strategidokument 2024-2027 foreslås beløpet tilbakebetalt i 2024 for å frigjøre fondsmidler til egenfinansiering av investeringer.

Strat.dok.2024-2027: Opphevet merking disp.fond - Reguleringsplan Hem-Santra KST-148/18

Prosjektmidlene foreslås omdisponert fra merking i disposisjonsfond. Se ytterligere beskrivelse i saksdokumenter til strat.dok.

Prosjektet er ferdigstilt.

Det gjøres oppmerksom på at denne ordningen finansieres gjennom Disposisjonsfondet og påvirker derfor ikke driftsregnskapet. Besparelsen over økonomiplanen vil derfor være 0, mens den reelle besparelsen vil være å frigi ikke-tildelte midler som nå er avsatt på disposisjonsfondet samt de fremtidige avsetningene.

Strat.dok.2024-2027: Redusere asfaltbudsjett

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Redusere asfaltbudsjettet til kommunale veger og gang-/sykkelveger fra 10 mill kr til 9 mill kr.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Standarden på kommunale veger og gang-/sykkelveger vil bli forverret og etterslepet på vedlikehold øker.

Beregning av økonomisk effekt: Asfaltbudsjettet reduseres med 1 mill kr.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Dårligere standard, med flere hull og spor vil oppleves negativt for de som benytter seg av vegene.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Mindre utslipp ifm legging av asfalt (færre meter asfalt vil bli lagt).

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Ikke noe spesielt.

Brann og redning

Området består av

41 ansatte fordelt på

- 4 stykk i administrasjon, hvor en avdelingsleder forebyggende, en avdelingsleder beredskap, en HR/adm rådgiver og en brannsjef.
- forebyggende avdeling består av en avdelingsleder, tre ansatte som jobber med § 13 bygg, trygg hjemme, oppfølging av spørsmål rundt ny bygg, opplæring av helsepersonell, opplæring av skole barn, håndtering av bekymringsmeldinger innsendt av innbyggere i kommunen. Samarbeid med andre forebyggende avdelinger i Vestfold og Telemark. 6 stykk feiere/forebyggere, som jobber med tilsyn i boliger og feiing etter en risikovurdering, feierne jobber også med tilsyn og feiing av hytter i sommerhalvåret. Feierne jobber også med å svare opp meglere i forhold til avvik/pålegg knyttet til boliger under salg.
- beredskapsavdeling består av en avdelingsleder, 28 ansatte fordelt på fire vaktlag i dreierende turnus, beredskapen øver daglig på hendelser om måtte komme. I tillegg håndterer beredskapen det som måtte komme av hendelser i Larvik kommune og med bistand til omkringliggende kommuner. Beredskapen har også øvelser med andre nødetater, samarbeidende kommuner. Under beredskapsavdelingen har vi også skogbrannmannskaper fordelt rundt i kommunen et ca antall på 30 stykker.

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap		Økonomiplan			
	2022	Budsjett 2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	36 247	33 199	35 149	35 149	35 149	35 149
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	5 151	7 051	6 419	5 619	5 619	5 619
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 897	5 384	5 984	5 984	5 984	5 984
Overføringsutgifter	1 579	468	468	468	468	468
Finansutgifter	3 071	2 623	2 878	2 878	2 878	2 878
Sum Driftsutgifter	51 945	48 725	50 897	50 097	50 097	50 097
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-10 566	-9 460	-9 460	-9 460	-9 460	-9 460
Refusjoner	-3 239	-578	-578	-578	-578	-578
Overføringsinntekter	-110	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-13 915	-10 038	-10 038	-10 038	-10 038	-10 038
Sum	38 030	38 687	40 860	40 060	40 060	40 060

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	38 687	38 687	38 687	38 687
Endring i år				
Avskrivninger 2023	255	255	255	255
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-50	-50	-50	-50
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	1 094	1 094	1 094	1 094
Lønnsoppgjør tillegg Brann 2023	557	557	557	557
Sum Endring i år	1 855	1 855	1 855	1 855
Tiltak forrige år				
Avvikle redningsdykker beredskap	-275	-275	-275	-275
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-8	-8	-8	-8
Sum Tiltak forrige år	-283	-283	-283	-283
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	199	199	199	199
Sum Budsjettekniske justeringer	199	199	199	199
Konsekvensjusteringer	1 772	1 772	1 772	1 772
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	40 460	40 460	40 460	40 460
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Avvikle redningsdykkerberedskapen	-300	-1 100	-1 100	-1 100
Sum Innsparingstiltak	-300	-1 100	-1 100	-1 100
Nye tiltak				
Strat.dok.2024-2027: Obligatoriske kurs skole og barnehage	100	100	100	100
Strat.dok.2024-2027: Økt eiertilskudd Sør-Øst 110 IKS	600	600	600	600
Sum Nye tiltak	700	700	700	700
Nye tiltak og realendringer budsjett	400	-400	-400	-400
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	40 860	40 060	40 060	40 060

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

*Innsparingstiltak***Strat.dok.2024-2027: Avvikle redningsdykkerberedskapen**

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Avvikle redningsdykkerberedskapen, da dette ikke er en lovpålagt oppgave. Hendelser som skjer i andre kommuner kompenseres ikke. Bli oppdraget et SAR oppdrag, dekkes noe av kostnadene gjennom HRS.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Lavere kostnader i Brann og redning.

Beregning av økonomisk effekt: Innsparing på kr 300 000 i 2024 og på 1,1 mill kr pr år fra 2025.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Hittil i 2023 (19.10.23) er redningsdykker ressursene blitt benyttet 39 ganger i og utenfor kommunen.

Det omfatter Larvik 13 ganger, Porsgrunn 7 ganger, Sandefjord 6 ganger, Tønsberg 4 ganger, Skien 3 ganger, Bamble 2 ganger, Kragerø 1 gang, Færder 1 gang, Nome 1 gang, Siljan 1 gang.

De oppdrag som gir oss mulighet til å fakturere er fakturert ut for en sum på ca kr 150.000.- (nettoresultat)

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Ingen.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Arbeidsoppgaven opphører. Kompetansen vil ikke kunne benyttes, utstyret selges ut.

Nye tiltak

Strat.dok.2024-2027: Obligatoriske kurs skole og barnehage

Tiltaket gjelder lovpålagte kurs avholdes fra Brann, som fakturerer skole og bhg. Tiltaket legges inn som en økning i rammen til brann og redning. Dette for å unngå internfakturering. Det er foreslått som et nytt tiltak og ikke en rammeoverføring fra skole og barnehage fordi disse virksomhetene heller ikke har mottatt ramme for å dekke kursene. Dette er forebyggende arbeid

Strat.dok.2024-2027: Økt eiertilskudd Sør-Øst 110 IKS

Larvik Kommunes eiertilskudd til Sør-Øst 110 IKS økes med kr 600000. KST 009/23

Eiendom

Området består av

Avdeling Forvaltning drift og vedlikehold som består av 37 ansatte som er fordelt på:

- teknisk byggdrift
- byggdrift
- bygningsvedlikehold

Avdeling Prosjekt som består av 5 ansatte og har ansvar for:

- Prosjektledelse innenfor bygg og eiendom

Avdeling Bolig som består av 13 ansatte og har ansvar for:

- tildeling, forvaltning, drift og vedlikehold av ca. 1100 boliger
- Husbankens startlån og tilskuddsordninger
- bo-veiledning, bolig-rådgiving og befaringer
- vedlikehold i boligene i hht. vedtatt minstestandard

Avdeling Renhold som består av 75 årsverk fordelt på ca 100 ansatte og ca 15 vikarer har ansvar for:

- daglig og periodisk renhold av egne og innleide bygg
- verdibevarende renhold/vedlikehold
- hovedrent
- byggvask
- samarbeid med andre enheter i LK for å finne nye leveransemuligheter

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	74 580	73 174	76 956	76 956	76 956	76 956
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	29 649	27 692	27 584	26 742	26 742	26 742
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	30	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	21 035	17 563	17 563	17 563	17 563	17 563
Finansutgifter	29 237	31 559	32 449	32 449	32 449	32 449
Sum Driftsutgifter	154 531	149 988	154 552	153 710	153 710	153 710
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-74 231	-76 820	-76 820	-76 820	-76 820	-76 820
Refusjoner	-21 173	-11 824	-11 824	-11 824	-11 824	-11 824
Sum Driftsinntekter	-95 403	-88 644	-88 644	-88 644	-88 644	-88 644
Sum	59 127	61 345	65 909	65 067	65 067	65 067

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	61 345	61 345	61 345	61 345
Endring i år				
Avskrivninger 2023	890	890	890	890
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	3 403	3 403	3 403	3 403
Sum Endring i år	4 293	4 293	4 293	4 293
Tiltak forrige år				
Avskrivninger 2020 justering	-0	-0	-0	-0
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2023	40	40	40	40
Besparelser ved å drifte og kjøpe elbil fremfor lease fossilbil 2024	-85	-85	-85	-85
KST 176/22 Vedlikehold Yttersølia sykehjem	-700	-700	-700	-700
Risøya - Overvåkning og sikring av forurensete masser 2022 - 2025	-9 750	-9 750	-9 750	-9 750
Strat.dok.2022-2025: Skole: Avvikle Langestrand skole og SFO	93	93	93	93
Tilstandskartlegging av sentrale bygg	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Økning av vedlikeholdsbudsjettet for å kunne gjennomføre mer planlagt vedlikehold	10 000	10 000	10 000	10 000
Sum Tiltak forrige år	-2 402	-2 402	-2 402	-2 402
Budsjettekniske justeringer				
Elbilbesparelser endring fra 2023	-58	-58	-58	-58
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	388	388	388	388
Strat.dok.2024-2027: Korreksjon av budsjettvedtak nedlegging av Hvarnes og Langestrand fra tidl.strat.dok.	842	0	0	0
Sum Budsjettekniske justeringer	1 173	331	331	331
Konsekvensjusteringer	3 064	2 222	2 222	2 222
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	64 409	63 567	63 567	63 567
Innsparingstiltak				
Strat.dok.2024-2027: Redusere drift- og vedlikehold på kommunale bygg	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Sum Innsparingstiltak	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Nye tiltak				
Strat.dok.2024-2027: Økte kapitalkostnader og vedlikeholdskostnader kommunale boliger	2 500	2 500	2 500	2 500
Sum Nye tiltak	2 500	2 500	2 500	2 500
Nye tiltak og realendringer budsjett	1 500	1 500	1 500	1 500
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	65 909	65 067	65 067	65 067

Beskrivelse av budsjetttiltak i Kommunedirektørens forslag

Innsparingstiltak

Strat.dok.2024-2027: Redusere drift- og vedlikehold på kommunale bygg

Beskrivelse av omstillingstiltaket: Redusere drift- og vedlikeholdsbudsjettet til kommunale formåls fra 9,87 mill kr til 8,8 mill kr.

Forventet langsiktig effekt/økonomisk bærekraft: Standarden på kommunale bygg blir ytterligere forverret og etterslepet på vedlikehold øker.

Beregning av økonomisk effekt: Redusert vedlikehold med 1 mill kr i året.

Konsekvenser for sosial bærekraft: (innbyggere, brukere): Dårligere standard, forverring av inn klima og økt etterslep vil oppleves negativt for brukerne av byggene.

Konsekvenser for natur og miljømessig bærekraft: Det er lite miljømessig bærekraftig å la bygg forfalle.

Konsekvenser for ansatte/organisasjon: Dårligere standard, forverring av inneklima og økt etterslep vil oppleves negativt for brukerne av byggene.

Nye tiltak

Strat.dok.2024-2027: Økte kapitalkostnader og vedlikeholdskostnader kommunale boliger

På grunn av økte priser på varer, tjenester, strøm, kommunale avgifter, økte kapitalkostnader, samt at det er et økt behov for vedlikehold for å klare å holde den vedtatte minstestandarden på boligene er det behov for økt ramme på 2,5 mill kr.

Fellesfunksjon Eiendom og teknisk drift

Området består av

9 ansatte og har ansvar for følgende områder:

- prosjektutvikling, mulighetsstudier og strategi i tidlig fase i utviklingsprosjekter
- generell juridisk rådgivning innenfor tjenesteområdets ansvarsområder
- strategisk vurdering av kortsiktige og langsiktige behov for eiendom
- forhandling og inngåelse av utbyggingsavtaler
- bolignettverk, prosjekt og plan
- digitalisering og kvalitetsarbeid
- økonomisk rådgivning

Driftsbudsjett for området

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	7 461	7 116	7 506	7 506	7 506	7 506
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	25 596	23 746	26 403	24 716	24 716	24 716
Overføringsutgifter	3 346	2 645	2 645	2 645	2 645	2 645
Finansutgifter	1 355	1 355	1 401	1 401	1 401	1 401
Sum Driftsutgifter	37 758	34 862	37 954	36 268	36 268	36 268
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-10 820	-10 887	-11 446	-11 521	-11 521	-11 551
Refusjoner	-3 636	-2 665	-2 665	-2 665	-2 665	-2 665
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-27	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-14 483	-13 552	-14 111	-14 186	-14 186	-14 216
Sum	23 275	21 310	23 843	22 082	22 082	22 052

Budsjettramme drift - med endringer

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Vedtatt budsjett	21 310	21 310	21 310	21 310
Endring i år				
Avskrivninger 2023	45	45	45	45
KST 176/22 Kutt konsulenttenester og kursutgifter	-49	-49	-49	-49
Lønnsoppgjør kap 4 i 2023, KLP	137	137	137	137
Sum Endring i år	133	133	133	133
Tiltak forrige år				
Avskrivninger 2020 justering	0	0	0	0
Leie av brakkerigg som midlertidige lokaler til skoledrift	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Nedleggelse av Pi-parken	-184	-442	-442	-442
Strat.dok.2023-2026: BHG og EIE Avslutte bruk av @pi-parken	-229	-457	-457	-457
Sum Tiltak forrige år	-2 413	-2 899	-2 899	-2 899
Budsjettekniske justeringer				
Lønnsoppgjør kap 3 og 5 i 2023, KLP	253	253	253	253
Sum Budsjettekniske justeringer	253	253	253	253
Konsekvensjusteringer	-2 026	-2 513	-2 513	-2 513
Konsekvensjustert ramme (dvs. tidligere vedtatt og budsjetteknisk justert ramme)	19 284	18 798	18 798	18 798
Driftskonsekvens				
Etablere fyllestasjon for biogasskjøretøy	-89	-89	-89	-89
Sum Driftskonsekvens	-89	-89	-89	-89
Nye tiltak				
Leieinntekter vedr. Tjølling gml rådhus, tilpassing for utleie	-350	-425	-425	-455
Strat.dok.2024-2027: Drift av biobrenselstasjonen	248	248	248	248
Strat.dok.2024-2027: Leie av brakkerigg som midlertidige lokaler til skoledrift	1 200	0	0	0
Strat.dok.2024-2027: Økt husleie i innleide kommunale bygg	750	750	750	750
Strat.dok.2024-2027: Økte byggforsikringskostnader	2 800	2 800	2 800	2 800
Sum Nye tiltak	4 648	3 373	3 373	3 343
Nye tiltak og realendringer budsjett	4 559	3 284	3 284	3 254
Budsjettekniske justeringer				
Sum Budsjettekniske justeringer	0	0	0	0
Ramme 2024-2027	23 843	22 082	22 082	22 052

Beskrivelse av budsjettiltak i Kommunedirektørens forslag

*Nye tiltak***Leieinntekter vedr. Tjølling gml rådhus, tilpassing for utleie**

Som følge av investeringen i prosjekt 04168 så vil det komme inn inntekter som skal være med å delvis dekke kostnadene ved investeringen.

Strat.dok.2024-2027: Drift av biobrenselstasjonen

Det har ikke vært mulig å fremforhandle en avtale om drift av stasjonen som gir den budsjetterte inntekten på kr 248 000,- pr. år. Rammen må derfor endres tilsvarende.

Strat.dok.2024-2027: Leie av brakkerigg som midlertidige lokaler til skoledrift

Som følge av forlenget byggetid så må brakker til midlertidig skoledrift leie frem til høsten 2024.

Strat.dok.2024-2027: Økt husleie i innleide kommunale bygg

Endrede leieavtaler og en ekstra høy prisstigning har medført et behov for økte rammer for innleide bygg på kr 750 000,-.

Strat.dok.2024-2027: Økte byggforsikringskostnader

I 2023 var byggforsikringer ute på anbud og resultatet av konkurransen ble en kraftig økning i kostnadene.

GEBYRLISTE

Gebyr- og betalingssetser

Oversikten viser satser for Larvik kommune i 2023, sist vedtatt i strategidokument 2023-2026, samt forslag til nye satser i 2024.

Nye satser gjelder fra 1.1.2024, med mindre annet er nevnt.

Grunnbeløp (G) fra 1.5.2023 er kr 118 620.

Kommunalteknikk

Det foreslås en økning i gebyrene for vann på 39,0% og avløp på 39,0% fra 2023 til 2024.

Renovasjonsgebyrene reduseres med 11,0% i forhold til satsene for 2023. Den totale gebyr-økningen fra 2023 til 2024 for en normalbolig i Larvik er på 24,2 %, som utgjør 2.679 kr. For mindre boliger er økningen på 1.953 kr, som utgjør en prosentvis økning på 21,2%.

All næringsvirksomhet betaler vann- og avløpsgebyr etter målt forbruk. For disse vil økningen i vann- og avløpsgebyrene bli på 39,0%. Næringsbygg har ikke renovasjon fra Larvik kommune.

Slangegebyrene, som dekker kommunens utgifter til tømning av tanker ved boliger og hytter, reduseres med 25% i forhold til 2023. Gebyrene ble i 2023 økt med 31% for å dekke inn tidligere års underdekning.

Prisen på ekstra sekk med restavfall er uendret i forhold til 2023 på 80 kr.

Tilknytningsgebyrene for vann og avløp foreslås uendret i forhold til 2023.

På renovasjonsområdet er det budsjettert med inntektsføring fra fond i 2024 med 5,4 mill. På vann og avløp ble det en samlet underdekning i 2022 regnskapet på 22,1 mill. Det foreslås at underdekningen tas inn i gebyrene fra abonnentene i 2025.

Den store økningen i vann- og avløpsgebyrene har følgende årsaker: Økt rente fra 4% til 4,5%, 100% økning i strømkostnader ved avløpsrensaneanlegg og vannbehandlingsanlegg. I Strategidokumentet for 2023 ble det vedtatt å redusere vann- og avløpsgebyrene ved å låne 22 mill. fra disposisjonsfondet. I 2024 foreslås det tilbakebetaling av hele lånet fra disposisjonsfond med 22 mill.

Innen 01.01.2026 skal det være vannmåler på alle vannfontener. Disse er i hovedsak eid av det offentlige.

Hjemmel for vedtak: Lov av 1.7.2012 om kommunale vann- og avløpsgebyr.

Alle beløp uten m.v.a

Abonnement	Larvik 2023	Larvik 2024
Vann bolig over 70 m2	3.160	4.392
Avløp bolig over 70 m2	4,633	6.439
Renovasjon	3.267	2.908
Sum bolig over 70 m2	11.060	13.739
Vann bolig under 70 m2	2.283	3.173
Avløp bolig under 70 m2	3.648	5.070
Renovasjon	3.267	2.908
Sum bolig under 70 m2	9.198	11.151
Vann pr. m3	10,96	15,23
Avløp pr. m3	12,32	17,12
Slamtømming mest brukte størrelse	992	744
Vann tilknytning	6.000	6.000
Avløp tilknytning	10.000	10.000
Forslag til ny sats gjelder fra: 1.1.2024		
Hjemmel for vedtak: Lov av 1.7.2012 om kommunale vann- og avløpsgebyr.		
Forrige (siste) vedtak om endring: Strategidokument 2023 - 2026		

Investeringer

Kommunalteknisk plan 2022-2029 legges til grunn for de investeringer som foretas i perioden. Investeringene i rehabilitering av vann og avløp utgjør tilsammen 108 mill. i 2024 og økes med 2 mill. pr. år i perioden. Samlet er VA investeringene større enn tidligere år.

Nytt vannverk er tatt ut, som følge av vedtaket i KST sak 149/23, der det ble vedtatt å bli medlem av Vestfold vann. Overføringsledning fra Seierstad vannbehandlingsanlegg til høydebassengene på Fagerli er lagt inn med 156 mill. fordelt på årene 2025 og 2026.

På avløp er de største investeringene bygging av renseanlegg i Kvelde og nye rensetrinn på Lillevik. Fra 2023 til 2027 er det lagt inn 893 mill. til investeringer i nye rensetrinn på Lillevik renseanlegg. Beløpene til nye rensetrinn avviker fra kommunalteknisk plan og er vedtatt i KST sak 071/23.

På renovasjonsområdet foreslås det investeringer tilsvarende det som er beskrevet i kommunalteknisk plan i 2023. Innføring av brannsikker renovasjon er nå samlet i årene 2025 og 2026.

Boliger over 70 m2 VAR

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avløpsgebyr 150 m3 stipulert forbruk	Kr/år	1 848	2 568	720	39%		
Avløpsgebyr abonnement	Kr/år	2 785	3 871	1 086	39%		
Renovasjonsgebyr standard	Kr/år	3 267	2 908	-359	-11%		
Vanngebyr 150 m3 stipulert forbruk	Kr/år	1 644	2 285	641	39%		
Vanngebyr abonnement	Kr/år	1 516	2 107	591	39%		

Boliger under 70 m2 VAR

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avløpsgebyr 70 m3 stipulert forbruk	Kr/år	862	1 198	336	39%		
Avløpsgebyr abonnement	Kr/år	2 785	3 871	1 086	39%		
Renovasjonsgebyr standard	Kr/år	3 267	2 908	-359	-11%		
Vanngebyr 70 m3 stipulert forbruk	Kr/år	767	1 066	299	39%		
Vanngebyr abonnement	Kr/år	1 516	2 107	591	39%		

Hytter VAR

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avløpsgebyr 70 m3 stipulert forbruk	Kr/år	862	1 198	336	39%		
Avløpsgebyr abonnement	Kr/år	2 785	3 871	1 086	39%		
Renovasjon hytter	Kr/år	1 488	1 324	-164	-11%		
Vanngebyr 50 m3 stipulert forbruk (vann fra utvendig vannpost)	Kr/år	548	762	214	39,05%		
Vanngebyr 70 m3 stipulert forbruk	Kr/år	767	1 066	299	39%		
Vanngebyr abonnement	Kr/år	1 516	2 107	591	39%		

Andre bygg VAR, stipulert forbruk 500 m3

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avløpsgebyr 500 m3 stipulert forbruk	Kr/år	6 160	8 560	2 400	39%		
Avløpsgebyr abonnement	Kr/år	2 785	3 871	1 086	39%		
Vanngebyr 500 m3 stipulert forbruk	Kr/år	5 480	7 615	2 135	39%		

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Vanngebyr abonnement	Kr/år	1 516	2 107	591	39%		

Vanngebyr etter målt forbruk

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Vanngebyr abonnement	Kr/år	1 516	2 107	591	39%		
Vanngebyr pr. m3	Kr/m3	10,96	15,23	4,27	39%		

Avløpsgebyr etter målt forbruk

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Avløpsgebyr abonnement	Kr/år	2 785	3 871	1 086	39%		
Avløpsgebyr pr. m3	Kr/m3	12,32	17,12	4,80	39%		

Måleravlesning/stenge gebyr VA

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Fast gebyr måleravlesning	Kr/gang	600	600	0	0%		
Fast gebyr vannavstenging	Kr/gang	500	500	0	0%		

Slangebyrer

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Deponigebyr slam pr m3	Kr/m3	191	143	-48	-25%		
Gråvannstank tømning hvert 4. år 3 m3	Kr/år	516	387	-129	-25%		
Ikke klargjort tanklokk, utsatt tømning	Kr/gang	1 145	859	-286	-25%		
Minirensanlegg	Kr/år	1 981	1 486	-495	-25%		
Slamavskiller tømning hvert 2. år	Kr/år	992	744	-248	-25%		
Slamavskiller tømning hvert år 3 m3	Kr/år	1 981	1 486	-495	-25%		
Tett tank tømning 2 ganger hvert år 3 m3	Kr/år	3 606	2 705	-901	-25%		
Tett tank tømning hvert 2. år 3 m3	Kr/år	903	677	-226	-25%		
Tett tank tømning hvert 2. år 6 m3	Kr/år	1 458	1 094	-364	-25%		
Tett tank tømning hvert 2. år 9 m3	Kr/år	2 386	1 790	-596	-25%		

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Tett tank tømming hvert år 6 m3	Kr/år	2 919	2 189	-730	-11%	↘	
Tett tank tømming hvert år 9 m3	Kr/år	4 378	3 284	-1 094	-11%	↘	

Avfallsgebyrer

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Hytterrenovasjon halvårs	Kr/år	1 488	1 324	-164	-11%	↘	
Hytterrenovasjon helårs	Kr/år	3 267	2 908	-359	-11%	↘	
Renovasjon ekstra sekk restavfall	Kr/stk.	80	80	0	0%	↔	
Renovasjon fellesløsning mat, papir, plast	Kr/år	1 621	1 443	-178	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning mat, papir, plast halvt volum	Kr/år	808	719	-89	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning nedgravd kontainer restavfall 5000 liter	Kr/år	2 944	2 620	-324	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning restavfall 1000 liter	Kr/år	9 457	8 417	-1 040	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning restavfall 140 liter	Kr/år	1 323	1 177	-146	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning restavfall 240 liter	Kr/år	2 270	2 020	-250	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning restavfall 360 liter	Kr/år	3 405	3 030	-375	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning restavfall 500 liter	Kr/år	4 731	4 211	-520	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning restavfall 660 liter	Kr/år	6 241	5 554	-687	-11%	↘	
Renovasjon fellesløsning restavfall 770 liter	Kr/år	7 285	6 484	-801	-11%	↘	
Renovasjon kompostering	Kr/år	-881	-784	97	-11%	↘	
Renovasjon standard	Kr/år	3 267	2 908	-359	-11%	↘	
Renovasjon standard delt	Kr/år	1 636	1 456	-180	-11%	↘	
Renovasjon standard ekstra	Kr/år	4 320	3 845	-475	-11%	↘	
Renovasjon standard ekstra +	Kr/år	5 582	4 968	-614	-11%	↘	
Renovasjon standard ekstra delt	Kr/år	2 161	1 923	-238	-11%	↘	

Brann og redning

Feie- og tilsynsgebyr

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Feie- og tilsynsgebyr bolig	Kr/pipeløp/år	371,0	371,0	0,0	0,0%		
Feie- og tilsynsgebyr fritidsbolig	Kr/gang	1 174,0	1 174,0	0,0	0,0%		

Overføring til Larvik kirkelige fellesråd

Feste- og kremasjonsavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Enkel kistegrav	Kr/år	365	385	20	5%		
Kremasjonsavgift for kommunens innbyggere	Kr/stk	3 690	4 210	520	14%		
Urnegrav	Kr/år	365	385	20	5%		

Helse og mestring

Praktisk bistand

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Inntekt 0-1 G	Kr/mnd	100	105	5	5%		Maks sats i hht forskrift er 220 kr.
Inntekt 1-2 G	Kr/mnd	220	230	10	5%		I hht forskrift
Inntekt 2-3 G	Kr/mnd	400	434	34	9%		Selvkost - maks 868 pr. mnd (2 timer)
Inntekt over 3 G	Kr/mnd	400	434	34	9%		Selvkost - maks 2 170 pr. mnd (5 timer)

Trygghetsalarm

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Digital; Inntekt 0-2 G	Kr/mnd	240	250	10	4%		
Digital; Inntekt 2-3 G	Kr/mnd	375	391	16	4%		
Digital; Inntekt 3-4 G	Kr/mnd	638	665	27	4%		
Digital; Inntekt over 4 G	Kr/mnd	706	736	30	4%		
Røykvarsler tilknyttet trygghetsalarm	Kr/mnd	25	26	1	4%		

Kursavgift

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Betaling for ulike treningsgrupper ved Friskliv og Mestring	Kr/kurs	Økes med 3,7%	Økes med 4,3%				
Kursavgift Friskliv og Mestring	Kr/kurs	485	505	20	4%		
Kursavgift gruppe/aktivitetstilbud Presteløkka 10 timer	Kr/kurs	760	793	33	4%		

Kursavgift gruppe/aktivitetstilbud Presteløkka 10 timer

Tidligere var det to tilbud, 12 timer og 24 timer. Er nå endret til 10 timer. Sats for 2023 er beregnet ut fra de tidligere kursavgiftene.

Catering

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Cateringstjenester	Kr/porsjon	Økes med 3,7 %	Økes med 4,3 %				
Middag i kafeteria inkl. dessert	Kr/porsjon	97	102	5	5%		
Middag til oppvarming for hjemmeboende	Kr/porsjon	85	90	5	6%		Tidl.Larvik
Varm middag inkl. dessert til hjemmeboende	Kr/porsjon	93	115	22	24%		Tidl.Lardal

Oppholdsbetaling

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Korttidsopphold	Kr/døgn	185	193	8	4%		Styres av forskrift
Korttidsopphold dag/natt	Kr/døgn	105	110	5	5%		Styres av forskrift
Langtidsopphold		Avhenger av inntekt	Avhenger av inntekt				Styres av forskrift
Trygghetsopphold	Kr/døgn	354	369	15	4%		

Skole og SFO

For leie av skolelokaler: Alle utleiepriser er med forbehold om ekstra kostnader ved behov for vaktmestertjenester, ekstra vask og skade og ødeleggelse ved utlån.

*) leie av klasserom/spesialrom inkluderer strøm og sluttrenhold, samt tilgang til toalett

***) leie av gymsal og svømmehall inkluderer strøm og sluttrenhold, samt tilgang til dusj og toalett

Oppholdsbetaling

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
12 timer gratis kjernetid i SFO 1. og 2. trinn	Kr/mnd	0	0	0	0%		Jf.Forskrift til Opplæringslova §1B-4
3 dager per uke (eller annen hver uke)	Kr/mnd	2 110	2 200	90	4%		Ny pris gjelder fra 1.8.24
4 dager per uke	Kr/mnd	2 600	2 710	110	4%		Ny pris gjelder fra 1.8.24
5 dager per uke	Kr/mnd	3 240	3 380	140	4%		Ny pris gjelder fra 1.8.24
Barn med særskilt behov 5.-7.trinn	Kr/mnd	0	0	0	0%		Jf.Forskrift til Opplæringslova §1-B3
Graderte satser, maks andel av inntekt til foreldrebetaling	Prosent	6%	6%				Jf.Forskrift til Opplæringslova §1-B1. Graderte satser basert på vedtak etter søknad (§1-B2)
SommerSFO, inkl. kost- og aktivitetspenger	Kr/uke	1 480	1 550	70	5%		Ny pris gjelder fra 1.8.24
Søskenermoderasjon for barn nummer 2	Prosent	30%	30%				Ingen endring fra 2023, jf. vedtak KST-176/22 (Strategidokument)
Søskenermoderasjon for barn nummer 3+	Prosent	50%	50%				Ingen endring fra 2023, jf. vedtak KST-176/22 (Strategidokument)
Søskenermoderasjon for barn på tvers av barnehage/SFO	Prosent	0%	0%				Endring gjelder fra 1.8.23
Søskenermoderasjon for barn på tvers av barnehage/SFO, for husstander med rett til redusert betaling	Prosent	Som ordinær søskenermoderasjon	Som ordinær søskenermoderasjon				Ingen endring fra 2023, jf. vedtak KST-176/22 (Strategidokument)
Tilfeldig opphold; ekstra opphold	Kr/dag	250	260	10	4%		Ny pris gjelder fra 1.8.24
Tilfeldig opphold; gjentatt forsinket henting	Kr/gang	250	260	10	4%		Ny pris gjelder fra 1.8.24

Kost-/aktivitetspenger

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
5/4/3 dager per uke	Kr/mnd	Varierer	Varierer				Individuelle priser per enhet

Leie av skolelokaler for lokale lag/foreninger fra Larvik

Gebyr	Enhet	Sats	Sats	Endring	Endring	Trendpil	Merknad
		2023	2024	i kr	i %		
Leie av gymsal**) m/overnatting	Kr/rom/døgn	1 760	1 840	80	5%		
Leie av gymsal**) u/overnatting	Kr/rom	440	460	20	5%		
Leie av klasserom*) m/overnatting	Kr/rom/døgn	770	800	30	4%		
Leie av klasserom*) u/overnatting	Kr/rom	220	230	10	5%		
Leie av spesialrom*) u/overnatting	Kr/rom	880	920	40	5%		
Leie av svømmehall **)	Kr/gang	660	690	30	5%		

Leie av skolelokaler for lokale lag/foreninger utenfor Larvik, samt privatpersoner/kommersielle leietakere, statlige og fylkeskommunale institusjoner/etater

Gebyr	Enhet	Sats	Sats	Endring	Endring	Trendpil	Merknad
		2023	2024	i kr	i %		
Leie av gymsal**) m/overnatting	Kr/rom/døgn	4 360	4 550	190	4%		
Leie av gymsal**) u/overnatting	Kr/rom	1 100	1 150	50	5%		
Leie av klasserom*) m/overnatting	Kr/rom/døgn	1 920	2 000	80	4%		
Leie av klasserom*) u/overnatting	Kr/rom	550	570	20	4%		
Leie av spesialrom*) u/overnatting	Kr/rom	2 180	2 270	90	4%		
Leie av svømmehall **)	Kr/gang	1 650	1 720	70	4%		

Barnehage

Oppholdsbetaling

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Barnehage 3 dager per uke (eller annen hver uke)	Kr/mnd	1 800	1 200	-600	-33%		Endringen gjelder fra 01.08.24, jf. makspris foreslått Statsbudsjett.
Barnehage 4 dager per uke	Kr/mnd	2 400	1 600	-800	-33%		Endringen gjelder fra 01.08.2024, jf. makspris foreslått Statsbudsjett.
Barnehage 5 dager per uke	Kr/mnd	3 000	2 000	-1 000	-33%		Endringen gjelder fra 01.08.24, jf. makspris foreslått Statsbudsjett.
Graderte satser, Inntekt under 2G	Kr/mnd	0	0	0	0%		Graderte satser basert på vedtak etter søknad.
Graderte satser, maks andel av inntekt til foreldrebetaling	Prosent	6%	6%				Jf. Forskrift om foreldrebetaling i barnehage §3b. Graderte satser basert på vedtak etter søknad.
Graderte satser; gratis kjernetid (20 t/uke)	Kr/mnd	0	0	0	0%		Jf. Forskrift om foreldrebetaling i barnehage §3c. Graderte satser basert på vedtak etter søknad.
Søskenermoderasjon for barn nummer 2	Prosent	30%	30%				Jf. Forskrift om foreldrebetaling i barnehage §3a.
Søskenermoderasjon for barn nummer 3+	Prosent	50%	0				Jf. Forskrift om foreldrebetaling i barnehage §3a.

Kost-/aktivitetspenger

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
5/4/3 dager per uke	Kr/mnd	Varierer	Varierer				Individuelle priser per enhet

Larvik Læringscenter

Introduksjonsloven regulerer hvem som får gratis opplæring, dvs. deltakere med rett og plikt, eller bare rett til norskopplæring. Øvrige deltagere er betalingsdeltakere.

Norskskolen/Norskopplæring

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Kurs; Dagskurs	Kr/kurs	12 000	12 000	0	0%	↓	
Kurs; Kveldskurs, ny forenklet løsning 15 ganger	Kr/kurs	4 200	4 200	0	0%	↓	
Kurs; Nettkurs, forenklet løsning	Kr/mnd	1 800	1 800	0	0%	↓	
Prøve; Norsk	Kr/prøve	950	950	0	0%	↓	
Prøve; Samfunnskunnskap	Kr/prøve	650	650	0	0%	↓	
Prøve; Statsborger	Kr/prøve	950	950	0	0%	↓	
Samfunnskunnskap, 75 timer	Kr/kurs	3 000	3 000	0	0%	↓	

Kultur og Idrett

For **leie av Sliperiet kulturverksted** gjelder følgende: Personalutgifter kommer i tillegg til leieprisen. Tilstedeværelse av husvert er obligatorisk. Bruk av teknikker, teknisk utstyr og riggehjelp avtales etter behov, bekostes av leietaker og faktureres i henhold til faste takster.

For **leie av Kongegata, Ungdomshuset**, gjelder følgende: Personalkostnader kan komme i tillegg til leieprisen, og timeprisen tilsvarer Sliperiets satser.

For **leie av idrettshaller og anlegg** gjelder følgende:

Dersom utleie til overnatting er godkjent: Timepris for aktuelt rom, inntil 12 timer/døgn.

"Arrangement" defineres som "tilstelninger med påmeldte deltagere" eller "offisielle konkurranser".

Idrettshaller/anlegg; Leie av lokaler for registrerte frivillige lag/foreninger i Larvik kommune

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Arrangement i atlettsal/skytehall	Kr/time	235	245	10	4%		
Arrangement i Huldrehallen, liten idrettshall	Kr/time	375	390	15	4%		
Arrangement i idrettshall/svømmehall	Kr/time	425	440	15	4%		
Arrangement i Skateparken	Kr/time	225	235	10	4%		
Arrangement på hel fotball-kunstgressbane	Kr/time	355	370	15	4%		
Arrangement på hel fotball-naturgressbane	Kr/time	265	275	10	4%		
Arrangement, kun kafeteria (per dag)	Kr/dag	1 040	1 085	45	4%		
Arrangement, kun kafeteria (per time)	Kr/time	205	215	10	5%		
Garderobebruk u/hall	Kr/gang	250	260	10	4%		
Skateparken	Kr/time	145	150	5	3%		
Trening i atlettsal i Farrishallen	Kr/time	130	135	5	4%		
Trening i atlettsal/skytehall	Kr/time	155	160	5	3%		
Trening i Huldrehallen, liten idrettshall	Kr/time	180	185	5	3%		
Trening i idrettshall/svømmehall	Kr/time	230	240	10	4%		
Trening på hel fotball-kunstgressbane	Kr/time	225	235	10	4%		
Trening på hel fotball-naturgressbane	Kr/time	180	185	5	3%		

Idrettshaller/anlegg; Leie av lokaler for øvrige leietakere, samt lag/forening fra andre kommuner

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Arrangement i atletsal/skytehall	Kr/time	435	450	15	3%	↗	
Arrangement i Huldrehallen, liten idrettshall	Kr/time	750	780	30	4%	↗	
Arrangement i idrettshall/svømmehall	Kr/time	1 015	1 060	45	4%	↗	
Arrangement i Skateparken	Kr/time	425	440	15	4%	↗	
Arrangement på hel fotball-kunstgressbane	Kr/time	575	600	25	4%	↗	
Arrangement på hel fotball-naturgressbane	Kr/time	510	530	20	4%	↗	
Arrangement, kun kafeteria (per dag)	Kr/dag	2 110	2 200	90	4%	↗	
Arrangement, kun kafeteria (per time)	Kr/time	410	425	15	4%	↗	
Garderobebruk u/hall	Kr/gang	500	520	20	4%	↗	
Skateparken	Kr/time	225	235	10	4%	↗	
Trening i atletsal i Farrishallen	Kr/time	200	205	5	3%	...	
Trening i atletsal/skytehall	Kr/time	245	255	10	4%	↗	
Trening i Huldrehallen, liten idrettshall	Kr/time	360	375	15	4%	↗	
Trening i idrettshall/svømmehall	Kr/time	435	450	15	3%	↗	
Trening på hel fotball-kunstgressbane	Kr/time	435	450	15	3%	↗	
Trening på hel fotball-naturgressbane	Kr/time	325	335	10	3%	...	

Sliperiet kulturverksted - Pressverksalen arrangement

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
(1) Intern, Larvik kommune	Kr/dag	3 975	4 145	170	4%	↗	
(2) Lokale lag/foreninger	Kr/dag	3 890	4 055	165	4%	↗	
(3) Lag/foreninger fra andre kommuner	Kr/dag	8 140	8 490	350	4%	↗	
(4) Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3)	Kr/dag	11 860	12 370	510	4%	↗	
(5) Andre arrangementer	Kr/dag	16 860	17 585	725	4%	↗	

Sliperiet kulturverksted - Pressverksalen øvelse/produksjon

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
(1) Intern, Larvik kommune	Kr/dag	1 255	1 310	55	4%		
(2) Lokale lag/foreninger	Kr/dag	810	845	35	4%		
(3) Lag/foreninger fra andre kommuner	Kr/dag	2 965	3 090	125	4%		
(4) Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3)	Kr/dag	2 965	3 090	125	4%		
(5) Andre arrangementer	Kr/dag	5 130	5 350	220	4%		

Sliperiet kulturverksted - Konferanserom/orkestersal

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
(1) Intern, Larvik kommune	Kr/dag	1 000	1 040	40	4%		
(2) Lokale lag/foreninger	Kr/dag	0	0	0	0%		
(3) Lag/foreninger fra andre kommuner	Kr/dag	2 375	2 475	100	4%		
(4) Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3)	Kr/dag	2 375	2 475	100	4%		
(5) Andre arrangementer	Kr/dag	5 130	5 350	220	4%		

Sliperiet kulturverksted - Aula/foajé

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
(1) Intern, Larvik kommune	Kr/dag	0	0	0	0%		
(2) Lag/foreninger	Kr/dag	0	0	0	0%		
(3) Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-2)	Kr/dag	0	0	0	0%		
(4) Andre arrangementer	Kr/dag	2 565	2 675	110	4%		

Sliperiet kulturverksted - Øvingsrom

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
(1) Intern, Larvik kommune	Kr/time	505	525	20	4%		
(2) Lokale lag/foreninger	Kr/time	0	0	0	0%		
(3) Lag/foreninger fra andre kommuner	Kr/time	550	570	20	4%		
(4) Åpent kulturarrangement (i regi av andre enn 1-3)	Kr/time	565	590	25	4%		
(5) Andre arrangementer	Kr/time	565	590	25	4%		

Kongegata 1, Fabrikken ungdomshus; Leie av Ungdomshuset

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
(1) Ungdom og ungdomsgrupper (13-25 år, selvstyrt aktivitet), og skoleklasser/elevaktivitet	Kr/dag	0	0	0	0%		
(2) Intern, Larvik kommune	Kr/dag	0	0	0	0%		
(3) Lokale lag/foreninger	Kr/dag	0	0	0	0%		
(4) Lag/foreninger fra andre kommuner	Kr/dag	2 005	2 090	85	4%		
(5) Private aktører, og statlige og fylkeskommunale instanser	Kr/dag	4 010	4 180	170	4%		
Intern, Larvik kommune (2)	Kr/dag	0	0	0	0%		

Kongegata 1, Fabrikken ungdomshus; Leie av øvingslokaler i Musikkhuset



Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Ungdom fra 13 år	Kr/medlem/semester	280	290	10	4%		

Teaterhuset Munken (leie)





Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
(1) Lokale lag/foreninger	Kr/dag	4 195	4 375	180	4%		
(2) Lag/foreninger fra andre kommuner	Kr/dag	7 005	7 305	300	4%		
(3) Andre leietakere	Kr/dag	6 895	7 190	295	4%		

Svømmehaller

Gebyr	Enhet	Sats 2023	Sats 2024	Endring i kr	Endring i %	Trendpil	Merknad
Enkeltbillett, barn (t.o.m 14 år)	Kr/billett	45	45	0	0%		Billett-/klippekortpriser i svømmehallene justeres ikke årlig, men ca. hvert fjerde år. Ble sist justert i 2022 (i budsjettvedtaket med virkning f.o.m. 2023).
Enkeltbillett, pensjonist, student, militær	Kr/billett	55	55	0	0%		Billett-/klippekortpriser i svømmehallene justeres ikke årlig, men ca. hvert fjerde år. Ble sist justert i 2022 (i budsjettvedtaket med virkning f.o.m. 2023).
Enkeltbillett, voksen (f.o.m 15 år)	Kr/billett	75	75	0	0%		Billett-/klippekortpriser i svømmehallene justeres ikke årlig, men ca. hvert fjerde år. Ble sist justert i 2022 (i budsjettvedtaket med virkning f.o.m. 2023).

Gebyr	Enhet	Sats	Sats	Endring	Endring	Trendpil	Merknad
		2023	2024	i kr	i %		
Klippekort, pensjonist, student, militær (20 klipp)	Kr/kort	750	750	0	0%		Billett-/klippe kortpriser i svømmehallene justeres ikke årlig, men ca. hvert fjerde år. Ble sist justert i 2022 (i budsjettvedtaket med virkning f.o.m. 2023).
Klippekort, voksen (10 klipp)	Kr/kort	600	600	0	0%		Billett-/klippe kortpriser i svømmehallene justeres ikke årlig, men ca. hvert fjerde år. Ble sist justert i 2022 (i budsjettvedtaket med virkning f.o.m. 2023).

Kulturskolen

Gebyr	Enhet	Sats	Sats	Endring	Endring	Trendpil	Merknad
		2023	2024	i kr	i %		
Elevkontingent (1): ordinær plass	Kr/elev/semester	1 990	2 075	85	4%		
Elevkontingent (2): gruppeundervisning	Kr/elev/semester	1 385	1 445	60	4%		
Instrumentleie	Kr/elev/semester	185	190	5	3%		
Materiellavgift	Kr/elev/semester	310	320	10	3%		

Gebyrforskrift for plan-, bygge- og oppmålingssaker

GEBYRFORSKRIFT FOR PLAN-, BYGGE- OG OPPMÅLINGSSAKER FOR 2024

Gebyrregulativ for Larvik kommune, gjeldende fra 1.1.2024.

Gebyrene er i hovedsak økt med 4,3%, kommunal deflator.

Gebyrene er vedtatt med hjemmel i følgende lover/paragrafer:

- Bygge - og delingssøknader samt plansaker etter plan og bygningsloven av 27.06.08, jf. § 33-1.
- Oppmålingssaker etter lov om eiendomsregistrering (matrikkellova) av 17.06.05, jf. § 32, samt forskrift av 26.06.09, § 16.
- Arbeider etter lov om eierseksjoner av 23.05.97, jf. § 7.
- Forurensningsloven av 13.03.81, samt forskrift av 01.06.04, §§ 2-12 og 11-4.

1.0 GENERELL DEL

1.1 Alle gebyrer betales til Larvik kommune etter oppgave fra virksomhetene. Behandlingsgebyr sendes tiltakshaver eller rekvirent, når ikke annet er oppgitt. Behandlingsgebyr for reguleringsplaner sendes tiltakshaver før 1. gangs behandling i Det faste utvalg for plansaker (planutvalget).

1.2 Gebyrfastsettelsen i den enkelte sak kan ikke påklages da dette kun er oppfølging av regulativet. Gebyret fastsettes etter de satser som gjelder på tidspunkt for mottak av fullstendig søknad.

Tiltakshaver/rekvirent/part/søker som mener at det ilagte gebyret er uriktig, kan søke om reduksjon av gebyr, jf. pkt. 1.3. Kommunens avgjørelser av søknad om reduksjon av gebyr for saker etter plan- og bygningsloven og matrikkelloven er å regne som enkeltvedtak og kan påklages til Statsforvalteren.

1.3 Kommunen kan etter søknad, eller på eget initiativ, ettergi gebyret helt eller delvis dersom gebyret anses som åpenbart urimelig i forhold til arbeid og kostnader kommunen har hatt med saken, eller dersom gebyret anses som åpenbart urimelig av andre grunner. Personlige eller sosiale forhold kan ikke hensyntas i en slik vurdering. Søknad om nedsettelse av gebyr må innsendes innen 3 uker etter at faktura er mottatt. Søknad om nedsettelse av gebyr utsetter ikke betalingsfristen.

1.4 I særskilte tilfeller kan gebyret beregnes etter medgått tid. Dette gjelder ikke for reguleringsplan behandling. Timesatsen er fastsatt til kr 1 410,-

1.5 Dersom gebyret er fastsatt etter punkt 1.3 eller 1.4 er dette enkeltvedtak som kan påklages til Statsforvalter.

1.6 Gebyrer må betales selv om søknaden trekkes eller avslås.

Presisering: Dersom søknaden trekkes før virksomheten har påbegynt saksbehandlingen, betales ikke gebyr.

1.7 Der hvor betalingssettene er knyttet til bygningers størrelse, skal det benyttes bruksareal (BRA) for bygningen(e). BRA beregnes etter NS 3940. Dersom tiltaket ikke har noe bruksareal, beregnes gebyret etter bebygd areal (BYA).

1.8 Merverdiavgift beregnes ikke ved innkreving av gebyrene, unntatt merkemateriell på oppmåling, regulativets punkt 4.20.

1.9 Kommunen er ansvarlig overfor tinglysingsmyndigheten for at eventuelle tinglysingsgebyr blir betalt. Det samme gjelder evt. dokumentavgift ved arealoverføring. Kostnader som kommunen påføres i forbindelse med innhenting av relevante opplysninger i forbindelse med oppmålingsforretning, viderefaktureres til rekvirenten. Utskriving og innkreving av statlige og kommunale gebyrer skal skje samordnet.

1.10 I gebyrene for behandling av byggesaker, oppmåling og eierseksjonerings inngår utlevering av situasjonskart.

1.11 Behandlingsfristen for oppmålingssaker løper ikke i perioden 15. november til 31. mars påfølgende år, på grunn av blant annet snø og mørketid, jf. Matrikkelforskriften § 18, 3. ledd.

1.12 Paragrafhenvvisninger kan bli endret som følge av varslet lovendring.

1.13 Der matrikelbrevet er resultat av en oppmålingssak er dette beregnet i oppmålingsgebyret. Matrikelbrev som en egen forespørsel faktureres etter satsene i pkt. 4.19.

2.0 Gebyrregulativ byggesaker

		2023	2024
	Helårsboliger og fritidsboliger (pbl. § 20-1)		
2.0 1	a) Eneboliger/fritidsboliger, pr. boenhet	Kr. 24 750	Kr. 25 800
	b) Enebolig med sekundærleilighet (inntil 50 m2)	Kr. 32 450	Kr. 33 800
	c) Enebolig med sekundærleilighet (over 50 m2) gebyrlegges etter pkt. 202 a).		
	Flerbolighus og andre boligbygg, pr. bygg (pbl. § 20-1)		
2.0 2	a) 1. - 4. boenhet, pr. boenhet	Kr. 19 450	Kr. 20 300
	b) 5. - 8. boenhet, pr. boenhet	Kr. 9 700	Kr. 10 100
	c) 9. boenhet og over pr. boenhet	Kr. 4 900	Kr. 5 100
	d) Parkeringsareal i bygg (parkeringskjeller eller på tak), pr påbegynte 200 m2	Kr. 5 450	Kr. 5 700
	e) Oppdeling (pr bruksenhet)	Kr. 19 450	Kr. 20 300
2.0 3	Andre søknadspåtlitige tiltak med ansvarsrett (pbl. § 20-3)		
	a) 0-50 m ² BRA	Kr. 7 200	Kr. 7 500
	b) 51-100 m ² BRA	Kr. 12 400	Kr. 12 900
	c) 101-200 m ² BRA	Kr. 18 600	Kr. 19 400
	d) 201-500 m ² BRA	Kr. 21 800	Kr. 22 700
	e) 501 m ² - 1000 m2 BRA	Kr. 31 400	Kr. 32 800
	f) 1001 m2 og større, for de første 1000 m2 BRA	Kr. 38 200	Kr. 39 800
	g) Deretter pr. m ² BRA	Kr. 37	Kr. 39
	h) For enkle lagerbygg uten innlagt vann og faste arbeidsplasser, og landbruksbygg over 1000 m2 beregnes gebyr etter 50 % av satsene over.		

	Søknad om tiltak uten ansvarsrett (pbl. § 20-4)		
2.0	a) Garasjer og uthus inntil 70 m ² bruksareal (pr. enhet)	Kr. 5 350	Kr. 5 600
4	b) Boder inntil 15 m ² bruksareal (pr. enhet)	Kr. 1 950	Kr. 2000
	Andre søknader om tiltak uten ansvarsrett (pbl. § 20-4)		
	For andre tiltak uten krav til ansvarsrett etter PBL § 20-2 beregnes gebyr etter BRA:		
2.0	a) Til og med 30 m ²	Kr. 2 900	Kr. 3 000
5	b) 31-100 m ²	Kr. 5 650	Kr. 5 900
	c) 101 m ² –	Kr. 11 200	Kr. 11 700
	d) Bruksendring for tiltak uten ansvar gebyrlegges etter satsene over		
	Brygger (tillegg for båtplasser)	Kr. 5 450	Kr. 5 700
	Oppføring av ny brygge/erstatning for eksisterende brygge		
2.0	Tillegg for båtplasser:		
6	a) 5-15	Kr. 4 200	Kr. 4 400
	b) 16-30	Kr. 6 650	Kr. 6 900
	c) Over 30	Kr. 10 850	Kr. 11 300
	d) Brygge, endring	Kr. 4 200	Kr. 4 400
	e) Andre tiltak i marine områder	Kr. 5 450	Kr. 5 700
	Andre søknadspliktige tiltak		
	a) Nye piper/rehabilitering av piper	Kr. 1 650	Kr. 1 700
	b) Søknad om trappeheis	Kr. 1 650	Kr. 1 700
	c) Godkjenning av en enkelt ansvarsrett	Kr. 2 200	Kr. 2 300
	d) Fravik fra TEK (pr. bestemmelse det søkes fravik fra)	Kr. 7 700	Kr. 8 000
	e) Søknad om flere like tiltak, f.eks. rehabilitering av bad, innglassing av balkonger mv. (det beregnes gebyr for maksimalt 15 like tiltak)	Kr. 4 300	Kr. 4 500
	f) Igangsettingstillatelse utover den første	Kr. 3 300	Kr. 3 400
	g) Midlertidig brukstillatelse	Kr. 3 300	Kr. 3 400
2.0	h) Forlengelse av midlertidig brukstillatelse	Kr. 2 200	Kr. 2 300
7	i) Ferdigattest for tiltak godkjent før 2010	Kr. 3 300	Kr. 3 400
	j) Rivning av bygning under 100 m ² BRA	Kr. 3 300	Kr. 3 400
	k) Rivning av bygning 101 m ² – 1000 m ² BRA	Kr. 4 350	Kr. 4 500
	l) Rivning av bygning 1001 m ² BRA og større	Kr. 5 400	Kr. 5 600
	m) For rivning av tiltak som under oppføring faller inn under regulativets pkt. 204 og 205 (tiltak uten ansvarsrett) betales et gebyr tilsvarende 50 % av byggesaksgebyret i pkt. 204 og 205.		
	n) For øvrige mindre tiltak som krever behandling etter plan- og bygningsloven betales et gebyr på:	Kr. 3 000	Kr. 3 100
	Dette kan eksempelvis være skilt, fasadeendring, endring av tidligere vedtak, sammenføring av bruksenheter.		

2.0 8	o) For øvrige større tiltak som krever behandling etter plan- og bygningsloven betales et gebyr på: Dette kan eksempelvis være nettstasjoner, konstruksjoner og anlegg (både sjø og vann), tekniske installasjoner.	Kr. 7 000	Kr. 7 300
	Reviderte søknader og tegninger/endringssøknader Med revidert søknad/endringssøknad menes endringer det søkes om etter at rammetillatelse eller ett-trinns tillatelse er gitt, men før bygget eller tiltaket er tatt i bruk. Slikt gebyr beregnes likevel ikke dersom endringen er fremmet for å imøtekomme naboprotest eller naboklage. Etter at tiltaket er tatt i bruk betales fullt gebyr for søknad om endring. Medfører endringen at bruksareal eller flateinnholdet (grunnarealet) øker, eller endringen innebærer en oppdeling av enheter e.l., beregnes gebyr etter §§ 202, 203 og 204, ev. som tillegg til gebyr for andre endringer.	Kr. 4 300	Kr. 4 500
2.0 9	Dispensasjoner (pbl. § 19-2)		
	a) For dispensasjoner betales gebyr pr. dispensasjon.	Kr. 13 050	Kr. 13 600
	b) Ved dispensasjon der andre myndigheter er høringspart betales pr. dispensasjon.	Kr. 15 300	Kr. 16 000
2.1 0	c) Ved innvilget dispensasjon for fradeling, frafalles dispensasjonsgebyret for den samme dispensasjonen i byggesaken.		
	Forhåndskonferanser		
	a) Saker etter pbl § 20-3	Kr. 7 000	Kr. 7 300
2.1 1	b) Saker etter pbl § 20-4 og 20-5	Kr. 3 500	Kr. 4 500
	Søknad om personlig ansvarsrett for selvbygger Gebyr pr. søknad	Kr. 4 000	Kr. 4 200
2.1 2	Mangelfull søknad/avvisning av søknad		
	a) Der kommunen må etterspørre ansvarlig søker skriftlig om vedlegg som manglet til søknaden (gjelder for eksempel situasjonsplan, ansvarsrett søknad, tegninger som snitt, plan og fasader tas et tilleggsgebyr på:	Kr. 3 300	Kr. 3 400
	b) Der søknaden avvises ilegges et gebyr på:	Kr. 4 300	Kr. 4 500
2.1 3	Søknad om deling (pbl § 20-1, bokstav m) (Det kommer gebyr i tillegg for oppmålingssaken)		
	a) Pr. enhet i regulert område	Kr. 12 900	Kr. 13 500
	b) Pr. enhet, bebygd	Kr. 9 450	Kr. 9 900
2.1 4	c) Pr. enhet utenfor regulert område, ubebygd	Kr. 17 050	Kr. 17 800
	d) Tilleggsparsell/grensejustering/arealoverføring	Kr. 3 300	Kr. 3 400
	Søknad om deling – feltutbygging (pbl. § 20-1, bokstav m)		
	For saker hvor det fattes vedtak som gjelder enkelttomter i felt som søkes fradelt samtidig, betales etter samlet tomteareal: a) 0-5 daa	Kr. 24 600	Kr. 25 700
b) 5-10 daa	Kr. 36 650	Kr. 38 200	

	c) 10 daa og mer	Kr. 56 000	Kr. 58 400
2.1	Ekstern sakkyndig bistand		
5	Kommunen kan rekvirere sakkyndig bistand etter PBL § 25-2 2. ledd for tiltakshavers regning.		
2.1	Saksbehandlingsgebyret på komplette rammesøknader og søknad om tiltak med eller uten ansvarsrett innsendt som ebyggesøknad, reduseres med 500 kr.		
2.1	Behandling av tiltaksplaner for forurenset grunn, jf. forurensningsforskriften § 2-12.		
7	a) Behandling og godkjenning av tiltaksplaner	Kr. 3 400	Kr. 3 550
2.1	Utslippstillatelse for private avløpsanlegg		
8	Forskrift om begrensning av forurensning (jf. forurensningsloven § 52 a) Utgifter til annonsering dekkes av tiltakshaver		
	a) Utslippstillatelse inntil 15 pe	Kr. 4 450	Kr. 4 600
	b) Utslippstillatelse 16-50 pe	Kr. 6 350	Kr. 6 600
	c) Utslippstillatelse 51-100 pr	Kr. 8 150	Kr. 8 500
	d) Utslippstillatelse over 100 pr	Kr. 11 400	Kr. 11 900
	Utslippstillatelse, tillegg per boenhet.		
2.1	a) Inntil tre boenheter	Kr. 1090 pr boenhet	Kr. 1150 pr boenhet
9	b) Inntil 10 boenheter	Kr 920 pr boenhet	Kr 960 pr boenhet
	c) Inntil 20 boenheter	Kr. 760 pr boenhet	Kr. 790 pr boenhet
	d) Over 20 boenheter	Kr. 630 pr boenhet	Kr. 650 pr boenhet
	Endring eller utvidelse av eksisterende anlegg		
2.2	a) Søknad om utslippstillatelse etter pålegg om utbedring	Kr. 3 050	Kr. 3 200
0	b) Søknad om utvidelse av eksisterende anlegg etter pålegg om utbedring	Kr. 3 050	Kr. 3 200
	Behandling av ulovlig utslipp		
2.2	a) Faktureres etter medgått tid med minimumsbeløp	Kr. 6 450	Kr. 6 700
1	b) Faktureres etter medgått tid med maksimumsbeløp	Kr. 22 500	Kr. 23 500
2.2	Årsgebyr for kontroll av eldre og nye separate avløpsanlegg:	Kr. 170	Kr. 180
2	Gjelder ikke anlegg med krav om serviceavtale/årlig rapportering til kommunen.		

3.0 Gebyrregulativ plansaker

		2023	2024
3.1	Politisk avklaring av planinitiativ, pbl § 12-8	Kr. 10 950	Kr. 11 400
	Sak til politisk behandling for å få en avklaring av om initiativet kan jobbes videre med eller om det skal stoppes. Sak til politisk behandling av uenighet på vesentlige punkter i oppstartsmøtet om det videre planarbeidet, pbl § 12-8, belastes med det samme gebyret.		
3.2	Behandlingsgebyr reguleringsplaner		
a)	<u>Oppstartsmøte</u>	Kr. 20 750	Kr. 21 600
	Gebyr for oppstartsmøte godskrives ved fastsettelse av gebyr for plansaksbehandling (b + c) dersom komplett planforslag sendes kommunen innen ett år etter avholdt oppstartsmøte		
b)	Fast gebyr (b) + arealgebyr (c) faktureres når komplett planmateriale mottas til behandling. <u>Fast gebyr</u> for å fremme regulerings sak til politisk behandling Det kreves ikke fast gebyr for regulering av campingplasser.	Kr. 53 100	Kr. 55 400
c)	<u>Arealgebyr:</u>		
	• 0 – 5 daa	Kr. 58 450	Kr. 61 000
	• 5 - 10 daa	Kr. 73 600	Kr. 76 800
	• 10 – 20 daa	Kr. 111 200	Kr. 116 000
	Fra 21 daa betales for 10 - 20 daa pluss gebyr pr. påbegynt daa:	Kr. 1 200 pr daa	Kr. 1 250 pr daa
	For campingplasser gjelder følgende arealgebyr:		
	• 0 – 50 daa	Kr. 23 600	Kr. 24 600
	• 50 – 100 daa	Kr. 59 100	Kr. 61 600
• 100 daa og mer	Kr. 82 650	Kr. 86 200	
d)	<u>Tillegg for bebyggelse (utnyttelsesgrad):</u>		
	For detaljerte reguleringsplaner betales også gebyr for bebyggelse (utnyttelsesgrad). Bare ny bebyggelse og omdisponering av eksisterende bebyggelse skal regnes med. Gebyr beregnes av bruksareal (BRA) med: For industriformål/lager beregnes gebyr av bruksareal (BRA) med:	Kr. 10 pr m2 Kr. 3 pr. m2	Kr. 10 pr m2 Kr. 3 pr. m2
e)	<u>Unntak fra gebyrer under 3.2 c)</u> Følgende formål blir ikke gebyrbelagt:		

	<ul style="list-style-type: none"> ● Idrettsanlegg ● Grav- og urnelund ● Grønnstruktur ● Eksisterende samferdselsanlegg ● LNF-formål: eksisterende jord- og skogbruksområder, <p>naturformål, friluftsmål, naturvern, jordvern, vern av kulturmiljø eller kulturminne, særlige landskapshensyn.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Bruk og vern av sjø og vassdrag: friluftsområde i sjø og vassdrag, badeområde, skipsled, havneområde i sjø, naturområde i sjø og vassdrag, regattabane. ● Hensynssoner: når arealet innenfor en hensynssone ikke kan benyttes i prosjektet. 		
f)	<p>Ved reguleringsendring hvor deler av temaene er vurdert tidligere og gjelder fortsatt, beregnes 70 % av arealgebyr etter reglene i 3.2 c).</p> <p><u>For campingplasser gjelder følgende:</u></p> <p>Ved reguleringsendring hvor deler av temaene er vurdert tidligere og gjelder fortsatt, beregnes 70 % av arealgebyr etter reglene i 3.2 c).</p>		
g)	<p><u>Endringer av reguleringsplan</u></p> <p>Endringer av reguleringsplan etter forenklet prosess, jf. pbl § 12-14.</p> <p>Endringer av reguleringsplan etter forenklet prosess der vedtaksmyndigheten er delegert til kommunedirektøren, jf. pbl § 12-14.</p>	Kr. 29 650	Kr. 30 500 Kr. 8 000
h)	<p><u>Planprogram</u></p> <p>For planer der det er krav om planprogram (jf. pbl § 4-1 og vedlegg I og II i forskrift om konsekvensutredning) beregnes det et behandlingsgebyr når materialet er mottatt til behandling.</p>	Kr. 37 100	Kr. 38 700
i)	<p><u>Konsekvensutredning</u></p> <p>Det beregnes et behandlingsgebyr pålydende:</p> <p>Dette kommer i tillegg til gebyret under pkt. 3.2 b) og c).</p>	Kr. 37 100	Kr. 38 700
3.3	<p>Tilbaketrekking av plan og planer som ikke vedtas lagt ut til offentlig ettersyn</p> <p>Dersom tiltakshaver trekker plansaken før politisk behandling, betales 50 % av beregnet gebyr etter 3. 2.</p>		

	Dersom planutvalget/kommunestyret vedtar at reguleringsplanen ikke skal legges ut til offentlig ettersyn betales 75 % av beregnet gebyr etter 3.2.		
3.4	Andre bestemmelser Kommunens egne reguleringsplaner, planendringer eller planinitiativ fremmet av andre kommunale tjenesteområder, virksomheter og foretak, faktureres i tråd med vedtatt gebyrregulativ.		

4.0 Oppmålingssaker

		2023	2024
	Oppretting av matrikkelenhet		
	Oppretting av grunneiendom og festegrund <i>Ved samtidig fradeling av tilgrensede tomter, er gebyret 75 % av gebyret f.o.m. tomt nr. 6.</i>		
4.01	a) Areal fra 0 – 500 m ²	Kr. 28 200	Kr. 29 400
	b) Areal fra 501 – 2000 m ²	Kr. 31 500	Kr. 32 850
	c) Tillegg pr. påbegynt 1000 m ² , fra 2001 m ² til 5000 m ²	Kr. 4 600	Kr. 4 800
	d) Tillegg pr. påbegynt 1000 m ² , fra 5001 m ² til 10 000 m ²	Kr. 2 750	Kr. 2 870
	e) Tillegg pr. påbegynt 1000 m ² , fra 10 001 til 20 000 m ²	Kr. 1 450	Kr. 1 510
	f) Over 20 000 m ² , etter medgått tid <i>Likevel ikke mindre enn satsen for inntil 20 000 m²</i>		
	g) Punktfeste der merking/ måling ikke er nødvendig	Kr. 6 750	Kr. 7 050
	h) Punktfeste der merking/ måling er nødvendig	Kr. 12 150	Kr. 12 670
4.02	Oppretting av grunneiendom/arealoverføring i LNF og offentlig veigrunn. <i>Oppretting av grunneiendom eller arealoverføring av større sammenhengende LNF-arealer, samt offentlig veigrunn mindre enn 100 daa.</i> <i>LNF-arealer skal være tilleggsareal til nabobruk, og eiendommen/ tilleggsarealet må ikke ha påstående boliger, våningshus, kårboliger eller fritidsboliger.</i> Gebyret for slike saker faktureres etter medgått tid, jf. gebyrregulativet pkt. 1.4 , dog ikke mindre enn kr. 32 850,-		
4.03	Ny matrikkelenhet eller arealoverføring større enn 100 daa. <i>jf. Matrikkelforskriften § 27, 7.ledd, faktureres etter medgått tid jf. pkt.. 1.4</i>		

4.04	Matrikulering av eksisterende umatrikulert grunn <i>Ønskes klarlegging av matrikkelenhetens grenser faktureres saken istedenfor etter pkt. 4.01.</i>	Kr. 6 750	Kr. 7 050
4.05	Oppmåling av seksjonert uteareal		
	a) Areal fra 0 – 250 m ²	Kr. 12 800	Kr. 13 350
	b) Areal fra 251 – 1000 m ²	Kr. 20 200	Kr. 21 060
	c) Areal fra 1001 m ² – økning pr. påbegynt daa.	Kr. 1 850	Kr. 1 930
	d) Kontorforretning	Kr. 6 750	Kr. 7 050
	<i>I saker der en eller flere av partene krever oppmålingsforretning i marka faktureres dette etter pkt. 4.05 a,b,c.</i>		

4.06	Oppretting av anleggseiendom:		
	a) Volum fra 0 – 2000 m ³	Kr. 28 500	Kr. 29 730
	b) Volum fra 2001 m ³ – økning pr. påbegynt 1000m ³	Kr. 2 800	Kr. 2 920
4.07	Registrering av uregistret jordsameie:		
	Gebyr for registrering av eksisterende jordsameie faktureres etter medgått tid, jf.pkt. 1.4		
4.08	Ny matrikkelenhet med utsatt oppmålingsforretning: <i>I tillegg kommer gebyr for å utføre oppmålingsforretning. Jf. pkt. 4.01.</i> <i>For landbrukseiendommer gjelder pkt. 4.02.</i>	Kr. 6 750	Kr. 7 050
4.09	Matrikulering av tidligere koordinatbestemt matrikkelenhet: <i>Gjelder kontorforretning og matrikkelføring.</i> <i>Dersom en eller flere av partene krever at det avholdes oppmålingsforretning, fastsettes gebyret for markarbeidet etter pkt. 1.4, i tillegg til grunngebyret i pkt. 4.09.</i>	Kr. 6 750	Kr. 7 050
4.10	Avbrutt oppmålingsforretning eller matrikulering <i>Gebyr for utført arbeid når saken blir trukket før den er fullført, eller må avvises, eller ikke lar seg matrikkelføre på grunn av endrede hjemmelsforhold, eller av andre grunner ikke kan fullføres.</i>		
	a) Før beramming av forretning	Kr. 1 050	Kr. 1 100
	b) Etter beramming av forretning	Kr. 5 650	Kr. 5 900

	c) Etter avholdt forretning betales det 80 % av gebyret.		
	d) Dersom måling er påbegynt, betales 100 % av gebyret.		
	Grensejustering: (jf. Matrikkeloven §16 og matrikkelforskriften §34)		
4.11	Grensejustering av grunneiendom, festegrunn eller jordsameie:		
	a) Samlet areal fra 0 – 250 m ²	Kr. 10 050	Kr. 10 480
	b) Samlet areal fra 251 – 500 m ²	Kr. 14 900	Kr. 15 540
	c) For arealer fra 501 m ² , økning pr. påbegynt 500 m ²	Kr. 2 800	Kr. 2 920
4.12	Grensejustering av anleggseiendom: <i>For anleggseiendom kan volumet justeres med inntil 5 % av anleggseiendommens volum, men den maksimale grensen settes til 1000 m³.</i>		
	a) Samlet volum fra 0 – 250 m ³	Kr. 14 450	Kr. 15 070
	b) Samlet volum fra 251 – 1000 m ³	Kr. 20 350	Kr. 21 230
	c) Areal fra 1001 m ³ , økning pr. påbegynt 500 m ³	Kr. 2 800	Kr. 2 920
	Arealoverføring (jf. Matrikkeloven § 15 og matrikkelforskriften § 33)		
4.13	Arealoverføring av grunneiendom, festegrunn eller jordsameie: <i>Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål. Tilleggsareal som må utføres som en fradeling av selvstendig parsell, faktureres etter samme gebyr som i pkt. 4.13.</i>		
	a) Areal fra 0 – 250 m ²	Kr. 21 000	Kr. 21 900
	b) Areal fra 251 m ² - 1000 m ²	Kr. 24 050	Kr. 25 080
	c) Areal fra 1001 m ² – 5000 m ²	Kr. 37 150	Kr. 38 750
	d) Tillegg pr. påbegynt 1000 m ² , fra 5001 m ² til 20 000 m ²	Kr. 1 450	Kr. 1 510
	Over 20 000 m ² , etter medgått tid <i>Likevel ikke mindre enn satsen for inntil 20 000 m²</i>		
4.14	Arealoverføring av anleggseiendom: <i>For anleggseiendom kan volum som skal overføres fra en matrikkelenhet til en annen, ikke være registrert på en tredje matrikkelenhet. Volum kan kun overføres til en matrikkelenhet dersom vilkårene for sammenslåing er til stede.</i>		

	<p><i>Matrikkelenheten skal utgjøre et sammenhengende volum.</i></p> <p><i>Arealoverføring utløser dokumentavgift. Dette gjelder ikke arealoverføring til veg- og jernbaneformål.</i></p>		
	a) Volum fra 0 – 250 m ³	Kr. 21 000	Kr. 21 900
	b) Volum fra 251 – 500 m ³	Kr. 24 050	Kr. 25 080
	c) Volum over 501m ³ , økning pr. påbegynt 500 m ³	Kr. 2 800	Kr. 2 920
	Oppmålingsforretning		
4.15	Nymerking av grensepunkt.		
	<i>Grensepunkt må tidligere være koordinatbestemt i oppmålingsforretning/eller tilsvarende forretning:</i>		
	a) For inntil 2 punkter	Kr. 6 750	Kr. 7 050
	b) Over 2 punkter, pr. punkt	Kr. 2 100	Kr. 2 190
	c) I nye boligfelt hvor 1. gangs grensemerking er ødelagt/fjernet som en følge av anleggsarbeid og det ikke har gått mer enn 2 år siden eiendommen ble etablert. Merking faktureres etter medgått tid, jf. pkt. 1.4		
4.16	Klarlegging av eksisterende grenselinje		
	<i>For grenselinjer som ikke tidligere er koordinatbestemt eller klarlegging av rettigheter. En grenselinje defineres som en rett linje mellom to grensepunkt:</i>		
	a) For 1 grenselinje	Kr. 11 900	Kr. 12 410
	b) For overskytende grenselinjer, pr. linje.	Kr. 3 600	Kr. 3 750
	c) For ekstrapunkt på rettlinje	Kr. 2 100	Kr. 2 190
	d) Dersom alle grensene rundt eiendommen skal gås opp, faktureres 75 % av gebyret etter pkt. 4.01.		
	e) Gebyr for klarlegging av rettigheter faktureres etter medgått tid. Jfr. pkt 1.4		
4.17	Pålegg etter PBL. § 21-4 5. ledd bokstav a		
	<i>Ved krav om klarlegging av grenselinje/grenselinjer ifm. søknad om tiltak settes gebyret til 50% av pkt. 4.16 for den/de aktuelle grenselinje/genselinjene. Kravet skal være skriftlig fra Larvik kommune.</i>		
	<i>Eller ved skriftlig pålegg etter PBL. § 21-4 5. ledd bokstav a om klarlegging av grenselinje før tiltak kan starte, settes gebyret til 50 % av pkt. 4.16.</i>		
4.18	Registrering av referanse til privat avtale om eksisterende grense		
	a) For 1 grenselinje (2 punkt)	Kr. 2 850	Kr. 2 970
	b) For overskytende grenselinjer, pr. linje	Kr. 700	Kr. 730

4.19	Matrikelbrev		
	<i>Satser bestemt av Kartverket.</i>		
	a) Matrikelbrev inntil 10 sider - papirutskrift	Kr. 175	Kr. 175
	b) Matrikelbrev over 10 sider - papirutskrift	Kr. 350	Kr. 350
	c) Matrikelbrev – digitalt format	Kr. 175	Kr. 175
4.20	Grensemerker		
	Grensemerker betales pr. stk. (mva. inkludert i beløpet)	Kr. 70	Kr. 70

5.0 Eierseksjonering

5.01	Eierseksjonering og reseksjonering		
	a) 1 – 8 seksjoner	Kr. 11 500	Kr. 12 000
	b) 9 – 48 seksjoner, tillegg pr. ny seksjon	Kr. 600	Kr. 620
	c) 49 – 88 seksjoner, tillegg pr. ny seksjon	Kr. 300	Kr. 310
	d) 89 og flere seksjoner	Kr. 44 900	Kr. 46 830
5.02	1. Eiendomsmeglerpakke, generell		
	Avbrutt søknad Søknad som avbrytes etter at saksbehandling er påbegynt, settes gebyret til 50% av gebyrsatsene.		
5.03	Befaring	Kr. 2 500	Kr. 2 600
5.04	Sletting av eierseksjoner	Kr. 4 300	Kr. 4 480

6.0 Utlevering av eiendomsinformasjon

6.01	Salg av eiendomsopplysninger		
	a) Eiendomsmeglerpakke, generell	Kr. 2 800	Kr. 3 050
	b) Eiendomsmeglerpakke, ubebygd tomt	Kr. 950	Kr. 1 080
	c) Eiendomsmeglerpakke, borettslag	Kr. 850	Kr. 890
	d) Takstpakke	Kr. 2 800	Kr. 3 050
	e) Bygningsdata fra matrikkelen	Kr. 360	Kr. 370
	f) Grunnkart	Kr. 110	Kr. 120
	g) Eiendomskart med koordinatliste	Kr. 190	Kr. 210
	h) Godkjente bygningstegninger	Kr. 380	Kr. 400
	i) Ferdigattest eller midlertidig brukstillatelse	Kr. 270	Kr. 290
	j) Seksjoneringstillatelse	Kr. 270	Kr. 280
	k) Planrapport med bestemmelser	Kr. 200	Kr. 220
	l) Tilknytning til kommunalt vann og avløp	Kr. 370	Kr. 390
	m) Adkomst til eiendommen	Kr. 50	Kr. 50
	n) Kommunale avgifter og gebyrer	Kr. 400	Kr. 420
o) Skyldige kommunale eiendomsgebyr	Kr. 250	Kr. 250	
p) Opplysninger om piper og ildsteder	Kr. 310	Kr. 330	
q) Byggesaksvedtak, tilgang til alle vedtak på eiendommen	Kr.	Kr. 290	

Forskriftsskjema Økonomiplan

Etter Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. skal kommunen sette opp økonomiplan og budsjett etter obligatoriske forskriftsskjemaer.

Drift har følgende skjema:

- §5-4 Bevilgningsoversikt drift (1.ledd)

§5-4 Bevilgningsoversikt drift viser de sentrale postene som inneholder ikke-tjenesteavhengige utgifter og inntekter. Budsjettene til drift på tjenesteområdene er ikke inkludert.

- §5-4 Sum bevilgninger netto (2.ledd)

§5-4 Bevilgninger netto viser summen av hva som ligger budsjettetert ute i drift på tjenesteområdene, og utgjør i hovedsak differansen mellom *§5-4 Bevilgningsoversikt drift* og *§5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift*. Tjenesteområdene har budsjettetert en liten del som også styres sentralt til §5-4; dette gjelder avskrivninger og avsetning/bruk av fond. Det er derfor lagt inn en korrigeringslinje for å avstemme rammen per tjenesteområdet til sum driftsutgifter.

- §5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift

§5-6 Økonomisk oversikt etter art-drift inneholder alt, både tjenesteavhengige og ikke-tjenesteavhengige utgifter og inntekter.

Investering har følgende skjema:

- §5-5 Bevilgningsoversikt investering

§5-5 Bevilgningsoversikt investering viser utgifter, inntekter, avsetninger og bruk av avsetninger i økonomiplanens investeringsdel.

Forskriftsskjema Økonomiplan

§ 5-4 Bevilgningsoversikt drift

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-1 506 861	-1 604 798	-1 634 406	-1 734 274	-1 751 617	-1 769 133	-1 786 824
Innteks- og formuesskatt	-1 652 468	-1 524 481	-1 564 261	-1 660 429	-1 677 033	-1 693 804	-1 710 742
Eiendomsskatt	0	-33 000	-43 000	-86 000	-129 000	-172 000	-172 000
Andre generelle driftsinntekter	-12 603	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000	-10 000
Sum generelle driftsinntekter	-3 171 932	-3 172 279	-3 251 667	-3 490 703	-3 567 650	-3 644 937	-3 679 566
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	2 874 821	2 974 476	3 093 793	3 163 043	3 157 026	3 143 684	3 229 621
Avskrivninger	199 772	199 772	209 444	209 444	209 444	209 444	209 444
Sum netto driftsutgifter	3 074 593	3 174 248	3 303 236	3 372 487	3 366 470	3 353 128	3 439 065
Brutto driftsresultat	-97 339	1 969	51 569	-118 216	-201 180	-291 809	-240 501
Renteinntekter	-27 667	-22 130	-22 130	-49 999	-47 497	-43 745	-43 307
Utbytter	1 979	0	0	0	0	0	0
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	95 011	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	98 722	172 916	174 683	225 672	233 694	238 386	246 333
Avdrag på lån	167 246	163 021	174 921	177 701	194 710	216 596	233 028
Netto finansutgifter	335 290	313 808	327 474	353 374	380 907	411 237	436 054
Motpost avskrivninger	-199 772	-199 772	-209 444	-209 444	-209 444	-209 444	-209 444
Netto driftsresultat	38 180	116 005	169 599	25 714	-29 717	-90 016	-13 891
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	37 672	108 694	109 137	49 462	33 152	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	24 226	3 991	4 081	3 991	3 991	3 991	3 991
Bruk av bundne driftsfond	-33 835	-20 836	-19 922	-20 836	-20 836	-20 836	-20 836
Avsetninger til disposisjonsfond	87 896	3 375	4 598	3 978	18 410	106 862	30 737
Bruk av disposisjonsfond	-154 139	-211 228	-267 494	-62 309	-5 000	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-38 180	-116 005	-169 599	-25 714	29 717	90 016	13 891
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Sentrale poster	79 036	206 852	110 095	227 915	230 057	232 545	235 442
Interne funksjoner	187 144	191 394	202 521	194 923	192 773	190 273	190 273
Helse og mestring	1 258 369	1 221 863	1 285 503	1 305 099	1 299 615	1 300 315	1 385 965
Oppvekst og kvalifisering	1 253 893	1 275 637	1 344 158	1 383 907	1 366 335	1 354 054	1 352 924
Verdiskaping og stedsutvikling	128 377	131 942	154 738	134 352	132 802	131 052	129 602
Eiendom og teknisk drift	155 719	134 522	197 203	112 454	131 050	131 050	131 020
Sum bevilgninger drift, netto	3 062 538	3 162 210	3 294 218	3 358 650	3 352 633	3 339 290	3 425 227
Herav:							
Avskrivninger	199 772	199 772	209 444	209 444	209 444	209 444	209 444
Netto renteutgifter og -inntekter	97	4 815	6 581	3 015	3 015	3 015	3 015
Overføring til investering	1 200	0	248	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	24 209	3 984	4 074	3 984	3 984	3 984	3 984
Bruk av bundne driftsfond	-33 835	-20 836	-19 922	-20 836	-20 836	-20 836	-20 836
Avsetninger til disposisjonsfond	5	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-3 731	0	0	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	2 874 821	2 974 476	3 093 793	3 163 043	3 157 026	3 143 684	3 229 621

§ 5-6 Økonomisk oversikt etter art - drift

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. budsjett 2023	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Rammetilskudd	-1 506 861	-1 604 798	-1 634 406	-1 734 274	-1 751 617	-1 769 133	-1 786 824
Inntekts- og formuesskatt	-1 652 468	-1 524 481	-1 564 261	-1 660 429	-1 677 033	-1 693 804	-1 710 742
Eiendomsskatt	0	-33 000	-43 000	-86 000	-129 000	-172 000	-172 000
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-147 188	-125 549	-140 977	-125 549	-125 949	-125 949	-125 949
Overføringer og tilskudd fra andre	-374 638	-196 199	-192 912	-195 718	-195 718	-195 718	-195 718
Brukerbetalinger	-160 902	-161 914	-160 611	-156 046	-156 046	-156 046	-156 046
Salgs- og leieinntekter	-429 347	-494 157	-473 736	-537 216	-515 291	-515 291	-515 321
Sum driftsinntekter	-4 271 403	-4 140 098	-4 209 903	-4 495 232	-4 550 654	-4 627 941	-4 662 600
Lønnsutgifter	2 137 583	2 134 009	2 141 769	2 285 179	2 263 093	2 253 527	2 338 947
Sosiale utgifter	572 631	551 848	575 105	623 463	626 755	630 243	633 140
Kjøp av varer og tjenester	981 008	1 007 128	1 055 305	986 197	979 449	974 484	973 134
Overføringer og tilskudd til andre	283 070	249 310	279 850	272 734	270 734	268 434	267 434
Avskrivninger	199 772	199 772	209 444	209 444	209 444	209 444	209 444
Sum driftsutgifter	4 174 064	4 142 067	4 261 473	4 377 017	4 349 474	4 336 132	4 422 099
Brutto driftsresultat	-97 339	1 969	51 569	-118 216	-201 180	-291 809	-240 501
Renteinntekter	-27 667	-22 130	-22 130	-49 999	-47 497	-43 745	-43 307
Utbytte	1 979	0	0	0	0	0	0
Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler	95 011	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	98 722	172 916	174 683	225 672	233 694	238 386	246 333
Avdrag på lån	167 246	163 021	174 921	177 701	194 710	216 596	233 028
Netto finansutgifter	335 290	313 808	327 474	353 374	380 907	411 237	436 054
Motpost avskrivninger	-199 772	-199 772	-209 444	-209 444	-209 444	-209 444	-209 444
Netto driftsresultat	38 180	116 005	169 599	25 714	-29 717	-90 016	-13 891
Disponering eller dekning av netto driftsresultat							
Overføring til investering	37 672	108 694	109 137	49 462	33 152	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	24 226	3 991	4 081	3 991	3 991	3 991	3 991
Bruk av bundne driftsfond	-33 835	-20 836	-19 922	-20 836	-20 836	-20 836	-20 836
Avsetninger til disposisjonsfond	87 896	3 375	4 598	3 978	18 410	106 862	30 737
Bruk av disposisjonsfond	-154 139	-211 228	-267 494	-62 309	-5 000	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-38 180	-116 005	-169 599	-25 714	29 717	90 016	13 891
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikt investering (første ledd)

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Rev. budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Øk.plan 2027
Investeringer i varige driftsmidler	398 732	597 193	714 760	805 291	680 360	776 070
Tilskudd til andres investeringer	19 504	33 485	34 421	26 759	6 000	7 500
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	8 535	59 812	8 535	8 535	8 535	8 535
Utlån av egne midler	6 310	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	433 081	690 490	757 715	840 584	694 895	792 105
Kompensasjon for merverdiavgift	-32 350	-58 941	-60 410	-44 222	-46 952	-89 948
Tilskudd fra andre	-54 721	-5 067	-31 904	-23 500	-3 500	-228 500
Salg av varige driftsmidler	-88 182	-42 284	-29 535	-18 535	-43 535	-8 535
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-6 455	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-189 133	-475 309	-586 405	-721 175	-600 908	-465 122
Sum investeringsinntekter	-370 842	-581 601	-708 253	-807 432	-694 895	-792 105
Videreutlån	149 531	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
Bruk av lån til videreutlån	-149 531	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000
Avdrag på lån til videreutlån	66 574	60 000	60 000	60 000	60 000	60 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-69 342	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000	-60 000
Netto utgifter videreutlån	-2 768	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-37 672	-108 889	-49 462	-33 152	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	2 794	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-30 246	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	11 964	0	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-6 310	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-59 470	-108 889	-49 462	-33 152	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

I 2024 er det budsjettert med investeringsutgifter på totalt 757,7 mill kr. Av dette er 714,8 mill kr fysiske investeringer. Finansieringen er i hovedsak dekket med bruk av lån på 586,4 mill kr og overføring fra drift (egenfinansiering) på 49,5 mill kr. Salg av varige driftsmidler er budsjettert til 29,5 mill kr. Videreutlån gjelder i hovedsak Startlån. Her er det budsjettert med 150 mill kr hvert år gjennom hele økonomiplanperioden.